

อโพรไดติ: จากตำนานสุวรรณกรรม

นางสาวโนรี พรรคพิบูลย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

APHRODITE: FROM MYTH TO LITERATURE

Miss Noree Pakpibul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Comparative Literature

Department of Comparative Literature

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2009

Copyright of Chulalongkorn University

ศูนย์วิจัยภาษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์

อโพรไดติ: จากตำนานสุวรรณภรณ์

โดย

นางสาวไนรี พรรคพิบูลย์

ภาควิชา

วรรณคดีเปรียบเทียบ

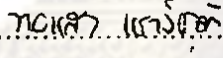
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

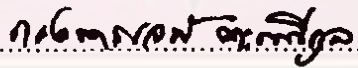
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ม.ร.ว. กองกาญจน์ ตะเวทีกุล

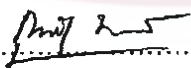
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพจน์ อัสววิรุฬหการ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.ทองแสง เชาว์ชูติ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ม.ร.ว. กองกาญจน์ ตะเวทีกุล)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ กุลวดี มกรากิรัมย์)

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในรี พรรคพิบูลย์ : อโฟรไดติ: จากตำนานสุวรรณกรรม. (APHRODITE: FROM MYTH TO LITERATURE) อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผศ. ม.ร.ว. กองกาญจน์ ตะเวทีกุล, 233 หน้า.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การนำตำนานเกี่ยวกับอะโฟรไดติ มาใช้ในวรรณกรรม 7 เรื่อง อันได้แก่ บทกวีเรื่อง *Venus and Adonis* นวนิยายเรื่อง *Venus Envy*, *Aphrodite (Ancient Manners)*, *The Eve of ST. Venus*, *Birth of Venus*, *Venus As a Boy* และ *Lady Chatterley's Lover* ด้วยการนำตำนานมาใช้ในการแต่งวรรณกรรมโดยตรง การต่อเติมเนื้อเรื่อง การนำเค้าโครงตำนานเดิมมาสร้างเป็นตำนานเรื่องใหม่ และการนำตำนานมาใช้ในรูปแบบของสัญลักษณ์

การศึกษาวรรณกรรมทั้ง 7 เรื่องทำให้เข้าใจต่อกลวิธีการประพันธ์ที่สัมพันธ์ต่อกันเรื่องของวรรณกรรม อะโฟรไดติยังคงเป็นภาพแทนของความรักและความปรารถนาเช่นในตำนานดั้งเดิม แต่ผู้เขียนสามารถสร้างตัวละครอะโฟรไดติในวรรณกรรมของเขาให้มีความแตกต่างกันได้ ขึ้นอยู่กับทัศนคติที่มีต่อประเด็นเรื่องความรักและปรารถนาของมนุษย์ เช่น ยกย่องภาพลักษณ์ของอะโฟรไดติ นำเสนอเธอในฐานะศัตรูผู้ชั่วร้าย ตัวละครที่ทำผิดพลาดสมควรได้รับการให้อภัย รวมทั้งเป็นสัญลักษณ์ของความปรารถนาอิสระเสรี

นอกจากนี้ยังพบว่า บริบททางสังคมวัฒนธรรมและภูมิหลังของผู้เขียนมีอิทธิพลต่อการนำตำนานอะโฟรไดติมาใช้ในงานของพวกเขาอีกด้วย จากการศึกษาพบว่าอิทธิพลจาก *The Symposium* ที่ศึกษาในบริบทยุคเอลิซาเบทใน *Venus and Adonis* อิทธิพลจินตนิยมสมัยหลังในฝรั่งเศสในนวนิยายเรื่อง *Aphrodite (Ancient Manners)* การต่อต้านสงครามและทุนนิยมอุตสาหกรรมใน *Lady Chatterley's Lover* ภูมิหลังของผู้แต่งในฐานะคริสตชนใน *The Eve of ST. Venus* ประสบการณ์การถูกเหยียดเชื้อชาติและสีผิวใน *Venus As a Boy* การเหยียดบาดแผลในใจจากความผิดหวังในชีวิตคู่ใน *Birth of Venus* และกระแสคิดลิตในหมู่นสตรีชาวอเมริกันร่วมสมัยใน *Venus Envy*

การค้นคว้าวิจัยครั้งนี้จึงแสดงให้เห็นว่า ตำนานของอะโฟรไดติมีความเป็นสากล สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการแต่งวรรณกรรมได้หลากหลาย แม้จะแตกต่างกันในบริบทวัฒนธรรม สังคม และช่วงเวลาที่แตกต่างกันก็ตาม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา วรรณคดีเปรียบเทียบลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา วรรณคดีเปรียบเทียบลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
ปีการศึกษา 2552

498 01570 22: MAJOR COMPARATIVE LITERATURE

KEYWORDS : MYTHOLOGY/ APHRODITE/ VENUS/ MAINTAINING THE PLOT LINE OF THE ORIGINAL MYTH/ REWRITING THE MYTH WITH SOME INFORMATION ADDED/ MYTH MAKING FROM THE OLD ONE/ USING THE MYTH AS A LITERARY SYMBOL/ HISTORICAL CONTEXT/ WRITER'S BACKGROUND

NOREE PAKPIBUL: APHRODITE: FROM MYTH TO LITERATURE. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. KONGKARN TAVEDHIKUL, 233 pp.

The objectives of this thesis are to study and analyze the use of the Aphrodite myth in seven literary works, namely *Venus and Adonis* , *Venus Envy*, *Aphrodite (Ancient Manners)*, *The Eve of St. Venus*, *Lady Chatterley's Lover*, *The Birth of Venus* and *Venus As a Boy*. The study finds that there are different ways in which the myth is used: direct adaptation, additions to the original story, revision of the original story, and symbolic adaptation.

The study finds that these different ways of adapting the Aphrodite myth are related to the main themes in the selected works. Aphrodite remains the figure of love and desire as in the original myth, but her meaning changes in relation to varying attitudes to love and desire presented in these works: celebrated as a figure of erotic desire, denigrated as a figure of evil, presented as a forgivable fallible human being, or as a symbol of freedom.

The thesis also finds that the cultural and social contexts and personal backgrounds of the authors influence the adaptations. These influences consist of Elizabethan perceptions of Plato's *Symposium* in *Venus and Adonis*, French Neo-Romanticism in *Aphrodite (Ancient Manners)*, the opposition to war and industrialization in *Lady Chatterley's Lover*, Christianity in *The Eve of St. Venus*, experiences of racial discrimination in *Venus as a Boy*, the pains of a failed relationship in *Birth of Venus*, and the Chic-Lit trend in contemporary American women.

The thesis therefore concludes that the Aphrodite myth is universal and can be adapted in many different cultural and social contexts and times.

คุณยวีรวิทยทรัพย์ากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Department : Comparative Literature.....

Student's Signature *Noree Pakpibul*.....

Field of Study : Comparative Literature.....

Advisor's Signature *Kongkarn Tavedhikul*.....

Academic Year : 2009.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ไม่อาจสำเร็จลุล่วงไปได้หากปราศจากความกรุณาเป็นอย่างสูงของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ม.ร.ว. กองกาญจน์ ตะเวทีกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ผู้ให้ข้อคิดเห็นและคำแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการค้นคว้าวิจัยตลอดมา ตั้งแต่การเริ่มหาหัวข้อวิทยานิพนธ์ จนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์ และด้วยความกรุณาของอาจารย์ ดร. ทอแสง เชาวร์ชชุติ ประธานกรรมการและศาสตราจารย์ กุลวดี มกรภิรมย์ กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาสละเวลาตรวจสอบและได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขงานวิจัยให้ถูกต้องสมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น และนอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผศ. ดร. จาตุรี ดิงศรัทีย์ และคณาจารย์ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน ซึ่งได้ให้คำแนะนำ คอยกระตุ้นเตือนให้ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าและทำวิทยานิพนธ์อย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ความสำเร็จส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เกิดจากความเมตตา ความรัก และกำลังใจที่ผู้วิจัยได้รับจากครอบครัว ผู้คอยประคับประคอง ช่วยเหลือ และเป็นแรงผลักดันให้ผู้วิจัยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคทั้งปวงจนประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังซาบซึ้งอย่างยิ่งต่อความห่วงใยและกำลังใจที่ญาติพี่น้องและมิตรสหายทุกคนมีให้ผู้วิจัยตลอดมา ขอขอบคุณสำหรับทุกกำลังใจอันล้ำค่ายิ่งนี้

ผู้วิจัยยังได้รับกำลังใจและความช่วยเหลืออย่างมากมาจากเพื่อนๆในภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ ขอขอบคุณทุกคนสำหรับทุกช่วงเวลาที่มีส่วนร่วม ทั้งยามทุกข์ ยามสุข ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ประจำห้องภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบทุกท่านสำหรับความช่วยเหลือและคำแนะนำต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อตัวผู้วิจัยเสมอมา

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอขอบคุณคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ปลูกฝังความรู้และแนวความคิดอันเป็นพื้นฐานสำคัญของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงมาได้ด้วยดี ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้ศิษย์ได้รู้จักวิธีการคิด วิเคราะห์ได้อย่างเป็นระบบ และสามารถแก้ไขปัญหาทั้งการเรียนและเรื่องส่วนตัวได้จบจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ในที่สุด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
สารบัญตาราง.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	5
1.6 วิธีดำเนินการค้นคว้าวิจัย.....	5
1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
1.8 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	7
2 ประเด็นหลักในตำนานที่นำมาใช้ในวรรณกรรม.....	9
2.1 ตำนานกำเนิด.....	17
2.2 ตำนานความรักและความงาม.....	28
2.2.1 ตำนานการสมรสกับเฮฟเฟสตัสและการลักลอบเป็นชู้กับแอเรส.....	28
2.2.2 ตำนานรักที่มีต่ออะโดนิส.....	34
2.2.3 ตำนานเกี่ยวกับสายรัดเอวทองคำ.....	39
2.3 โสเภณีแห่งอะโพรไดติและประเพณีที่เกี่ยวข้อง.....	40
3 กลวิธีการนำตำนานมาใช้และเปลี่ยนแปลงตำนานให้สอดคล้องกับแก่นเรื่อง.....	47

บทที่	หน้า
3.1 การนำตำนานมาใช้โดยคงเนื้อเรื่องหลักไว้เพื่อสื่อถึงแก่นเรื่อง ความปรารถนาอันนำไปสู่ความตาย.....	49
3.1.1 ความปรารถนาของวินัส.....	52
3.1.2 ความปรารถนาของอะโดนิส.....	58
3.1.3 ความตายของอะโดนิส	60
3.1.4 การกลายร่างของอะโดนิส.....	63
3.2 การนำตำนานมาแต่งต่อเพิ่มเติม.....	68
3.2.1 แก่นเรื่องการให้อภัย.....	68
3.2.2 แก่นเรื่องความสำคัญของการสมรส.....	77
3.3 การนำตำนานมาใช้ในเชิงสัญลักษณ์.....	82
3.3.1 แก่นเรื่องสุดยอดแห่งความงาม.....	83
3.3.2 แก่นเรื่องจิตวิญญาณอันเป็นอิสระ.....	96
3.3.3 แก่นเรื่องเพศภาวะที่ถูกควบคุมบงการ.....	113
3.4 การนำตำนานเดิมมาสร้างเป็นตำนานใหม่เพื่อสื่อถึงแก่นเรื่องการเชิดชู กามารมณ์.....	121
4 อิทธิพลจากบริบทและภูมิหลังของผู้แต่ง.....	147
4.1 อิทธิพลจาก <i>The Symposium</i> ที่ศึกษาในบริบทยุคเอลิซาเบท.....	149
4.2 อิทธิพลจินตนิยมสมัยหลังในฝรั่งเศส.....	165
4.3 การต่อต้านสงครามและทุนนิยมอุตสาหกรรม.....	178
4.4 ภูมิหลังในฐานะคริสตชน.....	188
4.5 ประสบการณ์จากการถูกเหยียดเชื้อชาติและสีผิว.....	199
4.6 การเหยียดขนาดแผลในใจจากความผิดหวังในชีวิตคู่.....	203
4.7 อิทธิพลจากกระแสคิดทโนใหม่สหรัฐอเมริกา.....	209
5 สรุป.....	215

บทที่

หน้า

รายการอ้างอิง.....	225
บรรณานุกรม.....	232
ประวัติผู้วิจัย.....	233

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

	หน้า
รูปที่ 1 ภาพเทวรูปดินเหนียวเทพธิดาอินานนาที่พิพิธภัณฑสถานลูฟร์ และเทวรูปอิซตาร์ที่พิพิธภัณฑสถานอังกฤษ.....	12
รูปที่ 2 ภาพ <i>Birth of Venus</i> (1485) โดยบอตติเชลลี ปัจจุบันเก็บรักษาอยู่ที่หอศิลป์อุฟฟิซิ.....	21
รูปที่ 3 ภาพ <i>The Cyclops Polyphemus</i> (1560-1609) โดย อันนิบาเล คาร์คซี (Annibale Carracci) ปัจจุบันเก็บรักษาอยู่ที่ Palazzo Farnese กรุงโรม.....	25
รูปที่ 4 ภาพเซฟเฟสตัดส์กำลังประจานสองผู้รัก (1536) โดย มาร์เติน ฟาน ฮีมสเคิร์ค (Maarten van Heemskerck).....	31
รูปที่ 5 ภาพ <i>Venus and Adonis</i> (1555-1560) โดยทิตีเยน (Titian) ปัจจุบันเก็บรักษาไว้ที่ Galleria Nazionale d'Arte Antica กรุงโรม.....	35
รูปที่ 6 ภาพเขียนขนาดเล็กของเอิร์ลที่ 3 แห่งเซาท์แฮมป์ตันในวัยหนุ่ม (1594) ปัจจุบันเก็บรักษาไว้ที่พิพิธภัณฑสถาน Fitzwilliam.....	154
รูปที่ 7 ประติมากรรม <i>Toilette de Venus</i> ซึ่งเป็นหนึ่งในผลงานชุด Gate of Hell ของโรแดง ปัจจุบันเก็บรักษาไว้ที่.....	175
รูปที่ 8 ภาพวาดประกอบในนวนิยายฉบับปี 1932 โดย แฟรงค์ เจ. บัทเทอร์วอล์นจากเดมิเทรียสกำลังขึ้นแบบประติมากรรมอะไฟรไคติโดยมีศพของคริสตีสเป็นแบบ.....	176
รูปที่ 9 แบบจำลองการทำงานของระบบการเมืองในทฤษฎีระบบของเดวิด ฮีลตัน.....	217

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ของตัวละครในตำนานดั้งเดิมและตำนานที่สร้างใหม่..... 125

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

1.1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เทวดานานปริมปรา (Mythology) ได้แก่เรื่องราวหรือความเชื่อที่เกี่ยวกับต้นกำเนิด ประวัติศาสตร์ยุคแรกเริ่ม วีรบุรุษ ตลอดจนเรื่องราวของเทพเจ้าที่ถูกเล่าสืบต่อกันมายาวนานหลายร้อยหลายพันปี จากการศึกษาพบว่า ตำนานเรื่องเล่าปริมปราต่าง ๆ นั้นยังคงมีการนำมาเล่าขานอย่างต่อเนื่อง โดยผ่านรูปแบบเรื่องเล่าวรรณกรรมต่าง ๆ นับแต่สมัยกรีกโบราณจนจนถึงปัจจุบัน รวมทั้งเรื่องราวของบรรดาเทพและเทพธิดาซึ่งปรากฏในเทวดานานเหล่านั้นด้วย ยกตัวอย่างเช่น ตำนานเกี่ยวกับโพรมิทีอุส (Prometheus) ที่มีการนำไปดัดแปลงเป็นบทละครหลายครั้ง ได้แก่ *Prometheus Bound* ของเอสคิลุส (Aeschylus), *Prometheus Unbound* ของเพอร์ซี เซลลีย์ (Percy Shelley) รวมไปถึงนวนิยายแนวกอธิคชื่อดังอย่าง *Frankenstein* ของแมรี เซลลีย์ (Mary Shelley) ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงภาพของโพรมิทีอุส หากยังคงไว้ซึ่งแก่นเรื่องสำคัญของตัวละคร นั่นคือ ความไม่ยอมพ่ายแพ้ให้กับโชคชะตาและความอยู่ดีมีสุขใดๆ จึงเป็นหลักฐานที่เด่นชัดว่า เทวดานานมิใช่เพียงเรื่องเล่าโบราณ แต่ยังมีคุณค่าและมีความเป็นสากลด้วยสมควรที่จะนำตำนานเรื่องเล่าที่น่าสนใจมาศึกษาในแนวทางวรรณคดีเปรียบเทียบอีก โดยผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่า ในการศึกษาเทวดานานในศาสตร์วรรณคดีเปรียบเทียบที่ผ่านมานั้น ส่วนใหญ่ยังคงเน้นศึกษาด้านานเกี่ยวกับตัวละครที่เป็นมนุษย์หรือ กึ่งเทพ ยกตัวอย่างเช่น วิทยานิพนธ์เรื่อง *การศึกษาเปรียบเทียบเรื่องตำนานอิลเลกตราในบทละครคลาสสิกและบทละครปัจจุบัน* (2519) โดย กอบกุล อิงคุทานนท์ และวิทยานิพนธ์เรื่อง *โพรมิทีอุส: จากตำนานสู่วรรณกรรม* (2541) โดย วิไลพรรณ สุคนธ์ทรัพย์ กระนั้นยังไม่เคยมีวิทยานิพนธ์ชิ้นใดที่มีการศึกษาเทวดานานที่เกี่ยวกับหมู่เทพและเทพธิดาใน เทวดานานเหล่านั้นโดยตรง ทั้งที่เรื่องเล่าของเทวดานานนั้น มักมีตัวละครที่เป็นเทพและเทพธิดาเป็นตัวดำเนินเรื่องอยู่มากมาย และตัวละครเหล่านั้น แม้จะมีลักษณะที่เหนือจริง หากยังคงมีปรากฏให้เห็นในวรรณกรรมต่างๆ ให้เห็นอย่างต่อเนื่อง

สืบเนื่องจากการศึกษาวิทยานิพนธ์ทั้งสองฉบับในเบื้องต้น รวมทั้งความสนใจในการศึกษาเทวดานานกรีกและโรมันที่มีแต่เริ่มแรก ผู้วิจัยได้พบว่าตำนานเกี่ยวกับเทพธิดาแห่งความรักและความงาม อะโฟรไดตี (Aphrodite) หรือวีนิส (Venus) เป็นอีกตำนานหนึ่งซึ่งปรากฏอยู่ในวรรณกรรมหลายต่อหลายเรื่อง จากการศึกษาเกี่ยวกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์หลายชิ้น

พบว่านางได้รับการเคารพบูชาในฐานะที่เป็นเทพธิดาที่มีความใกล้ชิดกับพฤติกรรมของมนุษย์มากที่สุดองค์หนึ่ง¹ เทวดำนานเรื่องเล่าเกี่ยวกับเธอมีปรากฏอยู่มากมายหลายเรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับความรักและพฤติกรรมทางเพศ ทั้งที่ปรากฏอยู่ในมหากาพย์ยุคโบราณไม่ยกตัวอย่างเช่น *มหากาพย์อีเลียด (The Iliad)* *มหากาพย์อีเนียด (The Aeneid)* ตลอดจนบทละครยุคโบราณอื่นๆ ในเวลาต่อมา แม้เรื่องราวของเทพธิดาองค์นี้ดูเหมือนจะเกี่ยวข้องกับแก่นเรื่องความรักและความใคร่เป็นส่วนใหญ่ หากในวรรณกรรมอีกหลายเรื่องยังมีการตีความภาพลักษณ์การเป็นเทพธิดาแห่งความรักของอะโฟรไดตีในหลากหลายทางอีกมากในยุคสมัยต่อมา เช่นเป็นภาพแทนของสตรีซึ่งนอกจากจะมีความงดงามทางเรือนร่างแล้ว ยังมีจิตใจอันเป็นอิสระเสรีที่จะเลือกใช้ชีวิตตามใจปรารถนา เมื่อประกอบกับการศึกษาพฤติกรรมของอะโฟรไดตีที่ปรากฏในเทวดำนาน จึงกล่าวได้ว่าเธอเป็นสัญลักษณ์ของสตรีในรูปแบบดังกล่าวสำหรับนักประพันธ์ ในยุคต่อมาชื่อของเทพธิดาองค์นี้จึงยังคงปรากฏอยู่ในวรรณกรรมหลากหลายเรื่อง หากอาจปรับเปลี่ยนไปในรายละเอียดด้านปรัชญา แนวความคิด และมุมมองของผู้ประพันธ์ที่มีต่อโลก

ดังนั้นที่มาของปัญหาในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จึงได้แก่ความหลากหลายของการนำเสนอดำนานอะโฟรไดตีในวรรณกรรมซึ่งประพันธ์ขึ้นต่างยุคต่างสมัยและด้วยมุมมองที่ต่างกันไปของผู้ประพันธ์ ปัญหาที่มีความสำคัญเพราะไม่ว่ากาลเวลาจะผ่านไปนานเท่าไร หรือนักเขียนจะนำตำนานมาประยุกต์ใช้ในวรรณกรรมของตนด้วยกลวิธีเช่นไรก็ตาม หากเทวดำนานก็ยังคงเป็นแหล่งที่มา เป็นแรงบันดาลใจสำคัญในการสร้างสรรค์วรรณกรรมเช่นนั้นเอง

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹Geoffrey Grigson, *The Goddess of Love: The Birth, Triumph, Death and Return of Aphrodite* (London: Stein & Day Publishing, 1977), p. 17.

1.2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาความเป็นมาของเวทตำนานโดยละเอียด รวบรวมและวิเคราะห์กลวิธีการนำเวทตำนานเกี่ยวกับอะโพรไดติ เทพธิดาแห่งความรักและความงาม มาใช้ในวรรณกรรมตั้งแต่สมัยกรีกจนถึงยุคปัจจุบัน โดยจะพิจารณาถึงความเหมือนและแตกต่างด้านรูปแบบการนำเสนอวรรณกรรมของนักเขียนในแต่ละยุคสมัย รวมทั้งจุดประสงค์ที่พวกเขาเหล่านั้นได้นำเวทตำนานเกี่ยวกับอะโพรไดติมาใช้ ในวรรณกรรมของตน ทั้งนี้เพื่อแสดงให้เห็นว่า เมื่อยุคสมัยมีการเปลี่ยนแปลง รูปแบบของการนำเวทตำนานมาใช้ในการแต่งวรรณกรรมก็มักเปลี่ยนแปลงไปด้วย เมื่อกาลเวลาผ่านไป ด้วยบริบททางสังคมและแนวความคิดที่เปลี่ยนไป เราจะพบว่า เรื่องราวของอะโพรไดตินั้น มิได้สูญหายไปพร้อมกับการล่มสลายของอารยธรรมกรีกโรมันโบราณ หากกลับมีการนำเวทตำนานเกี่ยวกับเธอมาดัดแปลงในรูปแบบต่างๆที่หลากหลายขึ้น ดังเช่น การนำเค้าโครงในเวทตำนานมาใช้ในการแต่งวรรณกรรม โดยดัดแปลงเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับสภาพสังคม หรือนำเวทตำนานมาใช้ในการรูปแบบของสัญลักษณ์ ตัวแทน ตลอดจนการนำตำนานเดิมมาสร้างเป็นตำนานเรื่องใหม่ ซึ่งผู้แต่งจะเลือกเอาเฉพาะลักษณะเด่นของตัวละครมาถ่ายทอดลงในวรรณกรรม โดยผู้วิจัยมีจุดประสงค์จะวิเคราะห์ให้เห็นถึงความแตกต่าง และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อตัวเวทตำนานดังกล่าวโดยละเอียด เพื่อยืนยันว่าความแตกต่างของยุคสมัยส่งผลต่อการนำเวทตำนานมาดัดแปลงในวรรณกรรมยุคหลัง และเวทตำนานเกี่ยวกับเทพธิดาแห่งความรักนั้นมีความเป็นสากล ข้ามยุค ข้ามสมัย

1.3. สมมติฐานของการวิจัย

บทบาทของอะโพรไดติที่ปรากฏอยู่ในเวทตำนานนั้นมีความหลากหลาย ไม่เพียงแต่บทบาทในฐานะเทพธิดาแห่งความรักและความงามที่คอยดลบันดาลให้เหล่ามนุษย์หรือแม้กระทั่งปวงเทพ เกิดความรู้สึกรักใคร่ชอบพอซึ่งกันและกัน จนนำไปสู่เรื่องราวอื้อฉาวต่างๆมากมาย แต่เธอยังมีบทบาทในฐานะเทพธิดาผู้คุ้มครองเหล่าโสเภณี อำนาจพรคนที่มีความรัก ลงโทษผู้ดูหมิ่นความรัก มนุษย์ในยุคกรีกโรมันจึงตั้งเทีตพูนและหวาดกลัวเธอ เราสามารถพบเรื่องราวของเทพธิดาองค์นี้ผ่านหลักฐานทางประวัติศาสตร์มากมายที่ยังคงหลงเหลืออยู่ ทั้งเศษซากเวทสถาน ภาพเขียนบนโบราณวัตถุ รูปประติมากรรม รวมถึงวรรณกรรมโบราณมากมาย กระนั้นเรื่องราวปรัมปราเกี่ยวกับตัวเธอก็มิได้ยุติลงเมื่ออาณาจักรโรมันล่มสลายลงเท่านั้น หากยังคงถูกเล่าขานสืบต่อมาข้ามยุค ข้ามสมัยมานับพันปี วรรณกรรมในยุคต่อๆมายังคงกล่าวขานถึงเธอ แม้จะมีการปรับประยุกต์เปลี่ยนแปลงแก่นเรื่อง ชื่อเรื่อง ชื่อของตัวละครใน เวทตำนานก็ตาม แต่เรื่องราวของเทพธิดาแห่ง

ความรักยังคงส่งอิทธิพลต่องานวรรณกรรมเหล่านั้น ยังคงถูกหยิบยกอ้างอิง และใช้ประโยชน์ในกลวิธีทางการประพันธ์แบบต่างๆ อยู่เสมอ

ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์และตั้งสมมติฐานว่า ความหลากหลายของการนำตำนานของอะโฟรไดติมาใช้ในวรรณกรรมฉบับต่างๆ น่าจะเกิดจากวัตถุประสงค์ในการนำเสนอแก่นเรื่องที่แตกต่างกัน จึงจำเป็นต้องมีการดัดแปลงตำนานบ้าง เพื่อให้สอดคล้องกับแก่นเรื่องหรือแนวความคิดที่ผู้แต่งต้องการนำเสนอ ตัวอย่างเช่น ในนวนิยายที่สะท้อนแนวความคิดที่ต่อต้านทุนนิยมอุตสาหกรรมผ่านตัวละครนางเอกผู้เป็นตัวแทนของเธอ อย่างคอนนีในนวนิยายกามวิสัยเรื่อง *Lady Chatterley's Lover* หรือการนำเสนอแก่นเรื่องในการให้อภัยต่อตนเองและผู้อื่นผ่านเรื่องราวของตัวละคร วินัส โครนัส ผู้ถูกเนรเทศจากโอลิมปัสและถูกสาปให้ต้องมาใช้ชีวิตช่วยเหลือมนุษย์บนโลก จนกว่าความผิดจะได้รับการชดใช้ใน *Venus Envy* เป็นต้น นอกจากนี้ผู้วิจัยมีความเชื่อว่า ภูมิหลังของผู้แต่งย่อมส่งอิทธิพลต่อตัววรรณกรรมที่เขาผลิตออกมา ดังนั้นในการวิเคราะห์วรรณกรรมจึงจำเป็นต้องมีการศึกษาบริบทและภูมิหลังของผู้แต่งประกอบด้วย ซึ่งจะช่วยให้ตระหนักถึงคุณค่าของวรรณกรรมทั้งหมดที่ผู้วิจัยได้ยกมาเพื่อใช้ในการศึกษา

1.4. ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตการวิจัยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รวบรวมวรรณกรรม 7 เรื่องซึ่งสามารถยืนยันได้ว่าได้รับอิทธิพลจากตำนานอะโฟรไดติจริง เพราะในตัวบทยังคงมีนามของอะโฟรไดติปรากฏอยู่ในชื่อเรื่อง และในบางเล่ม แม้ไม่มีนามนั้นปรากฏในชื่อเรื่อง หากแต่มีการปรับเอาตำนานของเธอมาใช้ในเนื้อเรื่อง โดยวรรณกรรมทั้ง 7 เรื่องประกอบด้วย

- 1) บทกวีเรื่อง *Venus and Adonis* (1593) ของ วิลเลียมส์ เซคสเปียร์
- 2) นวนิยายเรื่อง *Venus Envy* (2006) ของ แชนนอน แมคเคลเดน
- 3) นวนิยายเรื่อง *Aphrodite (Ancient Manners)* (1932) ของ บีแยร์ ลูอิซ แปลเป็นภาษาอังกฤษโดย วิลลิส แอล.พาร์คเกอร์
- 4) นวนิยายเรื่อง *The Eve of ST. Venus* (1964) ของ แอนโทนี เบอร์เจสส์
- 5) นวนิยายเรื่อง *Birth of Venus* (2003) ของ ซาราห์ ดูแนนด์
- 6) นวนิยายเรื่อง *Venus As a Boy* (2004) ของ ลุค ซัทเทอร์แลนด์
- 7) นวนิยายเรื่อง *Lady Chatterley's Lover* (1928) ของ ดี.เอส. ลอว์เรนซ์

ขอบเขตการวิจัยนี้จะศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของเทวดำนานเทพธิดาแห่งความรักและความงาม แล้วจึงเปรียบเทียบความเหมือนและแตกต่างของการนำตำนานอะโพรไดติมาใช้ในวรรณกรรมทั้ง 7 เรื่อง ซึ่งจะมีการปรับประยุกต์ตัวละครและโครงเรื่องที่แตกต่างกันไป บริบททางสังคมและประวัติศาสตร์ในแต่ละสมัยที่ผู้ประพันธ์ได้ผลิตผลงานออกมา โดยจะให้เห็นแนวคิดเกี่ยวกับความรักและความงามที่เปลี่ยนแปลงแตกต่างกันไป รวมทั้งศึกษาร่วมกับบริบทของผู้แต่งเพื่อนำมาเทียบเคียงกับวรรณกรรม

1.5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

- 1.) ทำให้เห็นความสำคัญของเทวดำนานของอะโพรไดติที่มีต่อวรรณกรรมตะวันตก
- 2.) ความรู้ที่ได้จากการวิจัยอาจเป็นแนวทางให้มีผู้นำเทวดำนานอื่น ๆ มาศึกษาอีกต่อไป
- 3.) สนับสนุนให้เห็นความสำคัญของการวิเคราะห์วรรณกรรมโดยศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์และภูมิหลังของผู้แต่ง รวมทั้งแนวความคิดต่างๆที่ปรากฏในวรรณกรรมควบคู่ไปกับการตีความเนื้อหาในเรื่อง
- 4.) แสดงให้เห็นว่าเทวดำนานมีความเป็นสากล เพราะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับวรรณกรรมต่างยุคสมัยได้

1.6. วิธีดำเนินการค้นคว้าวิจัย

ขั้นตอนการค้นคว้าวิจัยเริ่มต้นโดยพิจารณาว่าเรื่องราวตำนานเกี่ยวกับอะโพรไดติที่มีอยู่หลากหลายนั้นมีเรื่องใดเป็นหัวข้อหลักที่ปรากฏอยู่ในวรรณกรรมตัวบททั้ง 7 เล่มบ้าง แล้วจึงได้แยกแยะประเภทว่าแต่ละเล่มมีตำนานเรื่องใดสอดแทรกเป็นประเด็นหลักอย่างไรบ้าง มีความเหมือนหรือแตกต่างไปจากเทวดำนานดั้งเดิมอย่างไร แล้วสรุปให้เห็นความเปลี่ยนแปลงด้านกลวิธีการนำตำนานมาประยุกต์ใช้ในวรรณกรรม เมื่อทราบกลวิธีแล้วขั้นตอนต่อไปคือการวิเคราะห์แก่นเรื่องในวรรณกรรมทั้ง 7 เรื่อง รวมทั้งพิจารณาว่าความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในเนื้อเรื่องมีความสอดคล้องกับแก่นเรื่องที่เปลี่ยนไปและสามารถทำให้ผู้อ่านทำความเข้าใจแก่นเรื่องใหม่ได้ นอกจากนี้ แก่นเรื่องใหม่ที่อยู่ในวรรณกรรมยังสะท้อนให้เห็นบริบททางสังคมและภูมิหลังรอบตัวผู้เขียน เพื่อพิสูจน์สมมติฐานในข้อที่ว่า ภูมิหลังของผู้แต่งย่อมส่งอิทธิพลต่อตัววรรณกรรมที่เขาผลิตออกมา อันจะทำให้นักเขียนในแต่ละยุคมีมุมมองแตกต่างกัน และถ่ายทอดผ่านผลงานทางวรรณกรรมของตนไปตามทัศนคติหรือโลกทัศน์ที่ตนมี

1.7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1) งานวิจัยอ้างอิงของจอฟฟรีย์ กริกสัน (Geoffrey Grigson) เรื่อง *The Goddess of Love: The Birth, Triumph, Death and Return of Aphrodite* เป็นหลักในการศึกษาวิทยานิพนธ์ โดยกริกสันได้ชี้ให้เห็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์และวรรณกรรมเกี่ยวกับอะโฟรไดติที่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลโดยละเอียด รวมทั้งยังเสนอตัวอย่างของรูปแบบการปรับเอาตำนานอะโฟรไดติ ประเพณีและพฤติกรรมทางเพศอันเกี่ยวข้องกับเธอมาใช้ในการวรรณกรรมต่างๆ ทั้งยังชี้ให้เห็นแง่มุมในเชิงสัญลักษณ์ที่ซ่อนอยู่เบื้องหลังตำนาน ซึ่งยังคงสะท้อนออกมาให้เห็นในวรรณกรรมยุคหลัง ตัวอย่างเช่น รายละเอียดและการตีความเรื่องกำเนิดของอะโฟรไดติ ประเด็นเกี่ยวกับโสเภณีชั้นสูง และนักบวชหญิงโสเภณีในวิหารแห่งอะโฟรไดติ ซึ่งสะท้อนอยู่ในหลักปรัชญาการดำเนินชีวิตในแบบสุชนิยม ที่ว่าความพึงพอใจทางกายจะส่งผลมอบความสุขให้จิตใจพลอยรื่นรมย์ไปด้วย ซึ่งเป็นแนวความคิดที่ปรากฏอยู่ในตัวบทที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้หลายเรื่อง

2) วิทยานิพนธ์เรื่อง *โพรมีทีอุส: จากตำนานสู่วรรณกรรม* ของวิไลพรรณ สุขคนธ์ทรัพย์ และ วิทยานิพนธ์เรื่อง *การศึกษาเปรียบเทียบเรื่องตำนานอิลเลกตราในบทละครคลาสสิกและบทละครปัจจุบัน* โดยกอบกุล อิงคุทานนท์ เป็นแนวทางในการศึกษาวิธีการวิเคราะห์ทกวิธีการนำเทวดาตำนานมาใช้ในงานประพันธ์ ตลอดจนวิธีการนำข้อมูลภูมิหลังและบริบทรอบข้างของผู้แต่งมาวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างงานเขียนกับบริบทของผู้แต่ง

3) รวบรวมความอันมาจากงานวิจัยเกี่ยวกับบทกวี *Venus and Adonis* รวบรวมโดย Philip C. Colin เรื่อง *Venus and Adonis: Critical Essays, Shakespearean Criticism* เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญในการศึกษาวิเคราะห์บทกวีชิ้นดังกล่าว ทั้งในแง่ของตัวบท และบริบทประวัติศาสตร์ สังคมและวัฒนธรรมของยุคเอลิซาเบท

1.8. ข้อตกลงเบื้องต้น

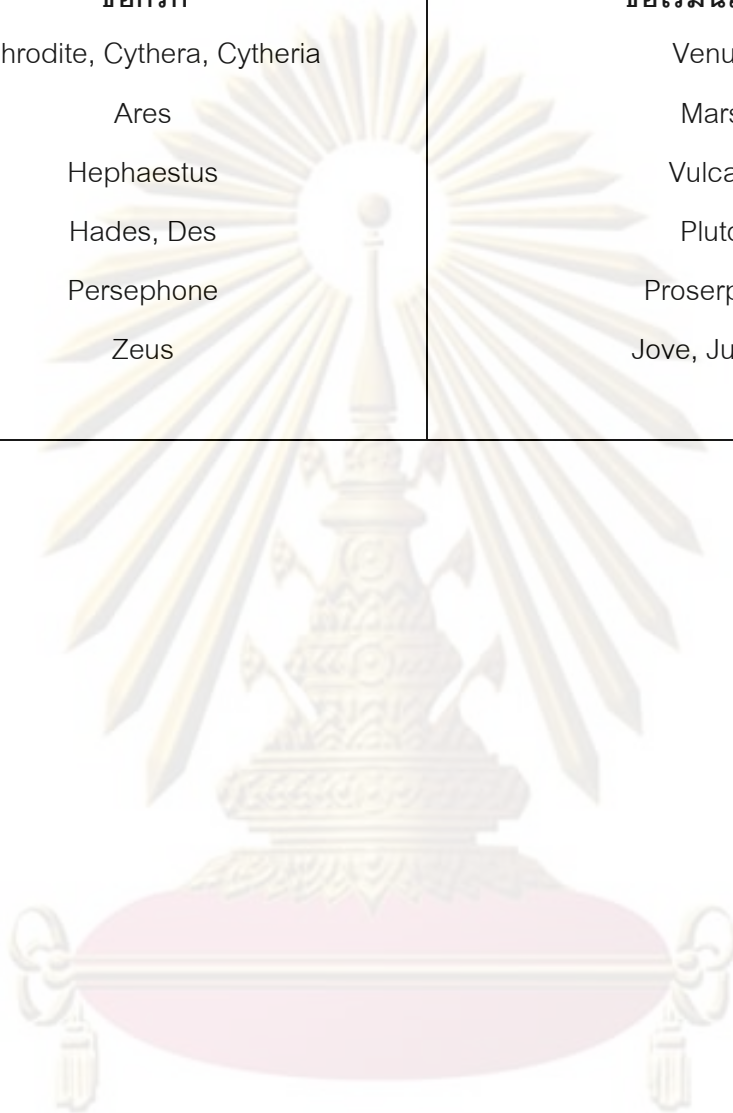
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยได้ใช้ระบบการถอดเสียงภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ตามข้อกำหนดของราชบัณฑิตยสถานซึ่งตีพิมพ์ในหนังสือ “หลักเกณฑ์การทับศัพท์” พิมพ์ครั้งที่ 1 ปีพุทธศักราช 2535 โดยระบบดังกล่าวกำหนดการถอดอักษรภาษาอังกฤษออกมาเป็นภาษาไทย โดยจะยกตัวอย่างโดยสังเขปต่อไปนี้

อักษรโรมัน	อักษรไทย
A	อ
N	น
Ph	ฟ
R	ร
T	ท, ต
Aphrodite	อะโฟรไดติ

อนึ่ง ในการเทียบเสียงดังกล่าว ผู้วิจัยได้อ้างอิงกับวิธีการออกเสียงชื่อเฉพาะในภาษาอังกฤษจากพจนานุกรมเว็บสเตอร์² และนอกจากนี้ เนื่องจากชื่อของตัวละครในเทวดานานที่นำมาใช้ในวิทยานิพนธ์ มีทั้งชื่อในแบบกรีกและโรมันละติน เนื่องจากชนชาติโรมันรับเอาเทพเจ้าจากวัฒนธรรมกรีกไปบูชาด้วย อย่างไรก็ตาม เป็นที่เข้าใจได้ว่าแม้จะเรียกชื่อที่ต่างออกไปแต่ก็เป็นตัวละครตัวเดียวกัน ทั้งนี้ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างชื่อเทพเจ้าในแบบกรีกและโรมันที่มีปรากฏในฉบับบทความเพื่อความเข้าใจที่ตรงกันดังต่อไปนี้

²Philip M. Parker, *Webster's Online Dictionary*[online.], 19 July 2008.

ชื่อกรีก	ชื่อโรมันละติน
Aphrodite, Cythera, Cytheria	Venus
Ares	Mars
Hephaestus	Vulcan
Hades, Des	Pluto
Persephone	Proserpina
Zeus	Jove, Jupiter

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

ประเด็นหลักในตำนานที่นำมาใช้ในวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาการนำเทพตำนานเกี่ยวกับอะโฟรไดติ (Aphrodite) มาปรับใช้ในตัวบทยุคใหม่ทั้งเจ็ดเรื่องดังที่ได้นำเสนอไปในเบื้องต้นแล้วพบว่าการปรับเปลี่ยนแปลงสภาพของอะโฟรไดติซึ่งแตกต่างไปจากเรื่องราวของเธอที่คนทั่วไปรู้จัก เมื่อเราเอ่ยนามของเธอ บุคคลทั่วไปมักนึกถึงเธอในฐานะของ เทพธิดาแห่งความรัก ผู้มีกำเนิดจากฟองคลื่นทะเล มีความงามที่สุดบนสวรรค์โอลิมปัสและเป็นเทพธิดาผู้มีเรื่องราวในเชิงชู้สาวอันฉฉาวที่สุดในเทพตำนานกรีก แต่สำหรับชนชาวกรีกในยุคโบราณแล้ว เทพธิดานาม อะโฟรไดติ คือแก่นแท้ของความงามและความรักในเชิงเนื้อหนัง ซึ่งสำหรับสังคมกรีกในสมัยนั้น ความรักในรูปแบบดังกล่าวเรียกได้ว่าเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ไม่ว่าจะกับชายหรือหญิงก็ตาม ทุกคนจึงสามารถเอ่ยนามของอะโฟรไดติได้เสมือนหนึ่งเป็นเรื่องปกติในชีวิตประจำวันเป็นเวลากว่าห้าพันปีแล้ว การศึกษาด้านานของเธอจำเป็นต้องสืบสาวไปไกลกว่าตำนานของกรีก เนื่องจากโดยแท้จริงแล้วเธอมีต้นกำเนิดมาจากดินแดนในซีกโลกตะวันออก ดังนั้นเพื่อให้เข้าใจถึงพลวัตการเปลี่ยนแปลงของเทพตำนานเกี่ยวกับอะโฟรไดติจากอดีต จนมาเป็นอะโฟรไดติตามตำนานกรีกดังที่บุคคลทั่วไปเข้าใจ รวมไปถึงการปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์ของเธอซึ่งนำมาใช้ในวรรณกรรมนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จึงเป็นเรื่องสำคัญที่เราต้องศึกษาให้เห็นความเป็นมาของบรรดาเทพธิดาแห่งความรักและความงามในวัฒนธรรมยุคโบราณอื่นๆ รวมทั้งมองเห็นความเชื่อมโยงของตำนานต่างๆ ที่มีต่อตำนานในยุคต่อมา ทั้งนี้เพื่อให้สามารถมองเห็นความเชื่อมโยงในเชิงประวัติศาสตร์ของเทพตำนานเกี่ยวกับอะโฟรไดติ เมื่อเรื่องราวของเธอยังคงถูกนำมาเล่าขานจวบจนในวรรณกรรมยุคปัจจุบัน

ในเบื้องต้นนี้ เพื่อเป็นการปูพื้นความเข้าใจให้เห็นถึงพลวัตการเปลี่ยนแปลงของการนำอะโฟรไดติมาใช้ จึงเป็นความจำเป็นที่เราต้องศึกษาเรื่องราวของเธอในเชิงประวัติศาสตร์เสียก่อน เนื่องจาก ตำนานเกี่ยวกับอะโฟรไดติ หรืออีกนามในภาษาละตินซึ่งเป็นที่แพร่หลายมากกว่าในยุคหลังคือ วัลนัส (Venus) มิได้เริ่มต้นที่อารยธรรมกรีกตั้งแต่แรกเริ่มเลยเสียทีเดียว กล่าวคือ เรื่องเล่าเกี่ยวกับเธอสามารถสืบสาวไปได้ถึงจุดเริ่มต้นที่มาจากอารยธรรมในซีกโลกตะวันออก ณ อาณาจักรซูเมเรีย (Sumeria) หรือดินแดนแถบเมโสโปเตเมีย (Mesopotamia) ก่อนถ่ายทอดความรู้ไปยังชาวบาบิโลเนียน (Babylonian) อัสซีเรียน (Assyrian) จนไปถึงชาวฟินิเซียน (Phoenician) ซึ่งแน่นอนว่า มีการปรับเปลี่ยนรูปร่างและเรื่องราวของเทพธิดาแห่ง

ความรักไปตามยุคสมัยที่เปลี่ยนไป นับเป็นเวลากว่าห้าพันปีแล้วที่เรื่องราวของเธอปรากฏอยู่ในตำนานของชาวสุเมเรียน ซึ่งบันทึกลงบนก้อนดินเหนียวที่เรียกว่า “อักษรรูปเล่ม” (Cuneiform) ลิขิตโบราณดังกล่าวได้เปิดเผยเรื่องราวของ “อินานนา” (Inanna) ซายาของเทพเลี้ยงแกะ “ดุมุซึ” (Dumuzi) โดยอินานนาได้รับการยกย่องว่าเป็นเทพธิดาแห่งความรัก ความอุดมสมบูรณ์ เป็นราชินีแห่งสวรรค์และโลก เป็นทั้งดาวประกายพุกฤษ์และดาวประจำเมือง ดังปรากฏว่าสัญลักษณ์ของเธอคือดวงดาวแปดแฉก เธอได้รับฉายาว่า “นินเซียนนา” (Ninsinna) อันหมายถึงราชินีแห่งสวรรค์ผู้เจิดจรัส ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเธอเป็นทั้งแสงสว่างแห่งยามกลางวันและกลางคืน แต่ที่โดดเด่นเหนือตำแหน่งทั้งปวง คือการเป็นเทพธิดาแห่งการร่วมเตียง และคอยอำนวยความอุดมสมบูรณ์แก่ทั้งมวลมนุษย์และสัตว์¹ พลังอำนาจของเธอได้รับการยืนยันจากบันทึกโบราณว่าเธอเป็นเทพธิดาที่มีอำนาจสูงสุด พิธีกรรมบัตพลีนับเป็นพิธีกรรมที่มีความสำคัญในการถวายเป็นเครื่องบูชาแด่เทพธิดาของชาวสุเมเรียน เรียกว่า “พิธีสมรสอันศักดิ์สิทธิ์” (The Sacred Marriage) ตามตำนานเล่าว่า เมื่อเธอยินยอมร่วมหอกับดุมุซึ อินานนาได้เอ่ยถึงเรือนร่างของตนด้วยการอุปมากับผืนดินอันชุ่มฉ่ำ โดยมีดุมุซึอาสาว่าจะเป็นผู้หว่านไถพื้นดินแห่งนั้น ดังนั้นการร่วมสังวาสของราชินีแห่งสวรรค์และเจ้าป่าวของเธอจึงอำนวยพรไปถึงความอุดมสมบูรณ์ของอาณาจักรด้วย ด้วยเหตุนี้พิธีกรรมกามบัตพลีในวิหารของอินานนาจึงเป็นไปเพื่อเป็นเกียรติแก่เธอ โดยมีหัวหน้านักบวชหญิงและพระราชชายาของอาณาจักรในเวลานั้นเป็นผู้ประกอบพิธีด้วยการมีเพศสัมพันธ์กันในวิหารของอินานนา ในฐานะตัวแทนของอินานนาและดุมุซึ ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นอำนวยพรและมอบความอุดมสมบูรณ์แก่อาณาจักร

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ Geoffrey Grigson, *The Goddess of Love: The Birth, Triumph, Death and Return of Aphrodite* (London: Stein & Day Publishing, 1977), p. 27.

* ทำนองเดียวกับพิธีสวนแห่งอะโดนิสในยุคกรีกและโรมัน ซึ่งเป็นประเพณีเพื่อระลึกถึงการกลับจากยมโลกของอะโดนิส ซึ่งจะอธิบายถึงประเด็นดังกล่าวในภายหลัง

นอกจากนี้ อินานนายังมีความเกี่ยวข้องกับยมโลก เมื่อคুমุซิชู้ว่าเป็นสามีที่ถูกยมทูตพาตัวไปสู่อีกโลกใต้พิภพ เธอก็ตามไปจนพบเขา และตัดสินใจให้คুমุซิชลงไปอยู่ในยมโลกแค่ครั้งปี แต่ก็จะมีเวลาอยู่กับเธอบนโลกในอีกครึ่งปีที่เหลือ คุมุซิชจึงเป็นสัญลักษณ์ตัวแทนของวัฏจักรการเจริญเติบโตของพืชพันธุ์ธัญญาหาร เช่นเดียวกับตำนานของเพอร์ซีโฟเนและอะโดนิสในฐานะที่อินานนามีตำแหน่งเป็นเทพธิดาแห่งความอุดมสมบูรณ์ ความตายของคুমุซิชก็นำมาซึ่งฤดูหนาวและความแห้งแล้งที่มาเยือนอาณาจักร ทุกปีจะมีประเพณีแสดงความเศร้าเสียใจของอินานนาที่มีต่อสามี¹ ในเวลาต่อมา เมื่อชาวบาบิโลเนียนได้รับความเชื่อเกี่ยวกับเทพธิดาอินานนาไป นามของเธอก็เปลี่ยนไปสู่ชื่อ อิชตาร์ (Ishtar) เทพธิดาแห่งดวงจันทร์ ดาวศุกร์ ความรักและความงาม คุณลักษณะหลายอย่างของอินานนาได้ถูกถ่ายทอดไปสู่อิชตาร์โดยที่ดาวประจำตัวของของเธอยังคงเป็นดาวศุกร์เช่นเดียวกับอินานนา เป็นดาวประจำเมืองที่นำพาให้หญิงสาวและชายหนุ่มร่วมเตียงกันและเป็นดาวประกายพลุกซิบนท้องฟ้ายามรุ่งที่ปลุกบรรดานักรบให้ฮึกเหิม พร้อมทั้งจะกระโจนเข้าสู่สงคราม² อย่างไรก็ตามบทบาทที่ชัดเจนที่สุดของเธอคือประเด็นทางเพศ แม้จะเป็นชายาของเทพแห่งการเพาะปลูกแทมมูซ (Tammuz) ทำนองเดียวกับที่อินานนาเป็นชายาของเทพแห่งการเลี้ยงแกะ คุมุซิช ในตำนานของชาวซูเมอร์เรียน แต่เธอก็ยังเป็นนางบำเรอของเทพองค์อื่นๆ ด้วย เธอจึงเป็นที่เคารพบูชาของบรรดาไฮเกณีนี มีวิหารเพื่อพิธีกรรมบัตพลีแก่เธอเช่นเดียวกับประเพณีกามบัตพลีของอินานนา เมื่อถึงยุคสมัยที่อาณาจักรฟินิเซียรุ่งเรือง เทพธิดาแอสตาร์เต (Astarte) ก็มีความสำคัญในฐานะเดียวกับทั้งอินานนาและอิชตาร์ คือเป็นเทพธิดาแห่งความรัก ความงาม ความอุดมสมบูรณ์และการสงคราม ทั้งยังเป็นผู้อุปถัมภ์บรรดาหญิงไฮเกณีนี ทั้งยังมีสัญลักษณ์สำคัญได้แก่ นกพิราบและดวงดาวแปดแฉก สัญลักษณ์ของดาวศุกร์ ซึ่งกลายเป็นสัญลักษณ์แสดงถึงอะไฟโรไดติในเวลาต่อมา ตำนานของแอสตาร์เตได้ถูกรวมเข้ากับตำนานเทพเจ้าอียิปต์ว่า เธอเป็นธิดาของเทพรา (Rha) หรือ ปตาห์ (Ptah) โดยมีกำเนิดมาจากท้องทะเล

² Ibid., p. 27.

รูปที่ 1 เทวรูปเทพธิดาอินนанаที่พิพิธภัณฑสถานลูฟร์³และเทวรูปอิซตาร์ที่พิพิธภัณฑสถานอังกฤษ⁴

อนึ่ง แอสตาร์เตนั้นเป็นนามในภาษากรีก หากพิจารณาในเชิงประวัติศาสตร์จะพบว่าชนชาติฟินิเซียนได้ออกเดินทางค้าขายและเผยแพร่วัฒนธรรมของตนไปตลอดชายฝั่งพาลเลสทีเนียน (Palestinian) มาเป็นเวลามากกว่า 2,000 ปีก่อนคริสตกาล ชนชาติกรีกได้เรียกขานพวกเขาว่า “Phoinike” อันหมายถึง ดินแดนแห่งสีม่วง เนื่องจากพวกเขามีความสามารถในการผลิตสีย้อมและค้าขายผ้าสีม่วง ซึ่งเป็นสีที่มีแต่ชนชั้นสูงอย่างราชาและราชินีเท่านั้นสวมใส่ จากการเดินทางค้าขายในช่วงเวลาดังกล่าวนี้เองที่เปิดโอกาสให้ชาวกรีกรับเอาวัฒนธรรมความเชื่อเกี่ยวกับแอสตาร์เตไป แล้วปรับเข้ากับความเชื่อดั้งเดิมของพวกเขา มีหลักฐานชัดเจนว่าหมู่เกาะ

³*Ishtar Inanna Mesopotamian Goddess Statue*[online], 19 December 2007.

http://archaicgifts.com/item/AT/Ishtar_Inanna_Mesopotamian_Goddess_Statue/ATD-086SM.htm.

⁴*The Queen of the Night Relief*[online], 19 December 2009.

<http://www.boomerinthepew.com/2009/07/without-thorns-in-our-sides-we-would-likely-worship-ourselves-judges-ashtoreth-israelites.html>.

ไซปรัสเป็นดินแดนแรกที่รับเอาแนวความคิดเกี่ยวกับแอสตาร์เตไปอย่างเต็มที่ มีแม่กระทั่งการสร้างวิหารเพื่อประกอบพิธีการบัพติศมา จนกระทั่งแนวความคิดดังกล่าวได้เข้าสู่นครโครินท์ (Corinth) และนครเอเธนส์ในที่สุด ดังตำนานโบราณที่เล่าถึงกษัตริย์พอร์พูเรียน (Porphurion) หรือ กษัตริย์สีม่วง* (King Purple) ผู้สถาปนาวัดมนตรวมอันเกี่ยวข้องกับการบูชาอะโฟรไดติในกรุงเอเธนส์ แอสตาร์เตเป็นที่เคารพบูชาของชาวเมืองทางใต้ของฟินิเชีย อันได้แก่ไซดอน (Sidon) บีบลอส (Byblos) และไทร์ (Tyre) ซ้ำยังเป็นที่ยึดเหนี่ยวของชาวแอสคาลอน (Askalon) ตอนเหนือของซีเรีย โกลัอิสราเอลและอียิปต์ ณ ที่นั่นเธอได้รับนามใหม่ว่า “อะทาร์กาทิส” (Atargatis) เฮโรโดตัส (Herodotus)** อ้างไว้ในบันทึกว่า นามของอะทาร์กาทิสแห่งแอสคาลอนนี้เองที่ชาวกรีกนำไปปรับกับอะโฟรไดติในเวลาต่อมา โดยที่เธอได้รับการยกย่องในฐานะเทพธิดาแห่งความอุดมสมบูรณ์ผู้มีที่นอนล่างเป็นปลา เครื่องบูชาของเธอคือปลา จะถูกเก็บไว้ในสระของของวิหารปลาและน้ำคือสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ที่เทพธิดาจะมอบให้ แน่จนกว่า เธอก็เหมือนกับอินานนาและอิซตาร์ที่ยังคงมีนักบวชโสเภณีและชั้นที่เป็นข้าบาทรับใช้ในวิหาร ทั้งยังมีนักพิราบบเป็นนกกศักดิ์สิทธิ์ประจำวิหารด้วย ปลาโลมาก็เป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ของ อะทาร์กาทิส เป็นสัญลักษณ์เชิงอำนาจในทะเลของเธอที่จะคอยอำนวยความสะดวกให้พวกชาวเรือที่มีความสัมพันธ์อันดีต่อชาวกรีกไมซีเน (Mycenean Greek) และชาวไซปรัส ซึ่งนำไปสู่การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมความเชื่อทางศาสนาในที่สุด จากการศึกษาพบว่า แต่เดิมชาวไมซีเนมีเทพธิดาแห่งความอุดมสมบูรณ์ของตนอยู่แล้ว ในรูปลักษณะของสตรีที่มีทรวงอกขนาดมหึมาและมีอวัยวะเพศที่เห็นเด่นชัด ครั้นเมื่อรับเอาวัฒนธรรมความเชื่อเกี่ยวกับแอสตาร์เตและอะทาร์กาทิสเข้ามา ก็เป็นการเติมเต็มเรื่องราวความศักดิ์สิทธิ์ขององค์เทพีมากขึ้นไปอีก โดยให้นามใหม่ว่า แอชโทเรท (Ashtoreth) ซึ่งเป็นนามในภาษาฮีบรูในการขานชื่อของอะทาร์กาทิส อันเป็นชื่อที่ชาวกรีกในแผ่นดินใหญ่ออกเสียงได้ยากชื่อแอชโทเรทจึงเพียงเสียงไปเป็นแอสโทเรท (Astoreth) แอทโทเรท (Attorethe) จนไปลงตัวที่คำว่าอะโฟรไดติ (Aphrodite) เมื่อความผิดพลาดในการออกเสียงไปพ้องกับคำว่า อะฟรอส (Aphros)

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

* Porphura ในภาษากรีกหมายถึง สีม่วง หรือการสืบทอด ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับสีย้อมที่นำเข้ามาขายโดยชนชาวฟินิเชียดังที่ได้อธิบายไปในเบื้องต้น

** เฮโรโดตัส (Herodotus) นักประวัติศาสตร์ชาวกรีกผู้บันทึกสงครามเปอร์เซีย ผู้เริ่มต้นประวัติศาสตร์นิพนธ์ตะวันตก

ที่แปลว่าฟองในภาษากรีก จึงเป็นที่มาของตำนานเกี่ยวกับการกำเนิดจากฟองคลื่นตามที่เฮซิออดได้บันทึกไว้ในที่สุด⁵

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า การศึกษาเชิงประวัติศาสตร์ทำให้พบว่าโดยดั้งเดิมแล้วอะโฟรไดติมิใช่เทพธิดาของกรีกตั้งแต่เริ่มแรก แต่ในนักวรรณคดีศึกษาตะวันตกต่างถือกันว่า โฮเมอร์ (Homer)^{*} เป็นคนแรกที่เอ่ยถึงเธอเอาไว้ในมหากาพย์อีเลียดเล่มที่ 5⁶ ซึ่งนักวิชาการในทางวรรณคดีให้การยอมรับกันว่าเป็นวรรณกรรมขนาดยาวภาษากรีกเรื่องแรก โดยโฮเมอร์ได้กล่าวถึงกำเนิดของ อะโฟรไดติว่าเธอเกิดจากซุส (Zeus) และนางอัปสรไดโอน (Dione) นักวิชาการด้านเทวตำนานหลายท่านตีความว่า นางไดโอนเป็นเทพธิดาบนพื้นพิภพ ขณะที่ซุสคือผู้ครองฟ้า อะโฟรไดติจึงถือว่าเป็นบุตรของทั้งพิภพและผืนฟ้า เมื่อผืนฟ้าเป็นผู้มอบฝนและความชุ่มฉ่ำแก่ผืนดิน ก็จะมาซึ่งพืชพันธุ์ธัญญาหารและความอุดมสมบูรณ์⁷ จึงตีความได้ว่า อะโฟรไดติเป็นสัญลักษณ์แห่งความอุดมสมบูรณ์ต่อชีวิตของมนุษย์และสัตว์โลกด้วยในอีกทางหนึ่ง ขณะที่เฮซิออด (Hesiod)^{**} ได้กล่าวถึงกำเนิดของเธอในทางที่ต่างออกไป และเป็นกำเนิดที่ค่อนข้างได้รับความแพร่หลายมากกว่าว่า เมื่ออูรานอส (Ouranos) เทพแห่งท้องฟ้าถูกเทพโครนอส (Kronos) ผู้เป็นบุตรชาย ลอบทำร้ายด้วยการใช้เคียวฟันไปที่เครื่องเพศกระเด็นตกสู่ท้องทะเลเอเจียน เกิดเป็นฟองคลื่นสีขาว^{*} แล้วอะโฟรไดติก็ผุดขึ้นจากท้องทะเล ก่อนจะถูกพาไปยังสภาของเหล่าทวยเทพที่โอลิมปัส สำหรับในประเด็นเกี่ยวกับตำนานการกำเนิดของอะโฟรไดตินั้น ผู้วิจัยจะได้มีการลงรายละเอียดการนำตำนานกำเนิดทั้งสองแบบไปใช้ในวรรณกรรมตัวบทยุคใหม่ในภายหลัง

⁵Geoffrey Grigson, *The Goddess of Love: The Birth, Triumph, Death and Return of Aphrodite*, p. 31.

^{*}โฮเมอร์ (Homer) กวีชาวกรีก ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นผู้แต่งมหากาพย์อีเลียดและโอดิสซีย์ มีชีวิตอยู่ราว 1194–1184 ก่อนคริสตกาล

⁶Homer, *The Iliad: Rendered into English Prose by Samuel Butler* [online], 28 October 2009. <http://ebooks.adelaide.edu.au/h/homer/h8i/book5.html>.

⁷Geoffrey Grigson, *The Goddess of Love: The Birth, Triumph, Death and Return of Aphrodite*, p. 33.

^{**}เฮซิออด (Hesiod) กวีชาวกรีก ซึ่งมีชีวิตอยู่ราวเมื่อราวศตวรรษที่ 8 ก่อนคริสตกาล

⁸Ibid., p. 20.

เมื่ออะโฟรไดติเป็นเทพธิดาแห่งความงามและความรักในเชิงเนื้อหนังมังสา เธอจึงไม่เพียงแต่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องรักๆใคร่ๆระหว่างชายหญิงเท่านั้น แต่รวมถึงความสัมพันธ์ของชายรักชาย หญิงรักหญิง หรือแม้แต่ในหมู่มนุษย์ เมื่อเธอข้องเกี่ยวกับปราวรณาทางเพศทั้งปวงไม่จำกัดและได้รับฉายาว่า ฟิโลมมีเดส (Philommedes) อันหมายถึง ผู้รักใคร่ในเครื่องเพศ (Lover of Genital) เธอก็ย่อมเป็น ฟิโลมเมเดส (Philommeides) ผู้รักใคร่ในเสียงหัวเราะ (Lover of Laughter) ซึ่งเชื่อมโยงกับ ความเบิกบานอันเนื่องมาจากการบรรลุถึงจุดสุดยอดระหว่างการมีความสัมพันธ์ทางเพศ⁹ เมื่อได้พิจารณาจากตำนานกำเนิดของเธอตามที่เฮซิออดได้ประพันธ์เอาไว้ จะพบว่ามีความเชื่อมโยงกับตำนานกำเนิดของอะทาร์กาทิสแห่งแอสคาลอน ที่มีเกิดมาจาก“วัตถุที่ตกลงมาจากฟ้า”เช่นกัน เนื่องจากแอสคาลอนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของซีเรียในยุคโบราณ มีตำนานที่เล่าว่า อะทาร์กาทิส เทพธิดาแห่งท้องน้ำผู้มีท่อนล่างเป็นปลา มีกำเนิดมาจากไข่ที่ตกลงมาจากฟ้าลงสู่ผืนน้ำ ลักษณะเดียวกับกำเนิดของอะโฟรไดติที่เล่าขานในดินแดนกรีกที่พบในเวลาต่อมา¹⁰ จึงมีความเป็นไปได้ว่า ได้มีการปรับเปลี่ยนเรื่องเล่าให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ของกรีซในเวลานั้น ที่รายล้อมด้วยท้องทะเล และด้วยการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมที่มีความซับซ้อนมากขึ้น เทวดานานกรีกจึงต้องการเรื่องเล่าที่วิจิตรพิศดารมากขึ้นไปอีก ทั้งยังเป็นการสร้างความศักดิ์สิทธิ์ให้กับกำเนิดของเทพธิดาแห่งความรักให้เพิ่มพูนด้วยไปในตัว เพราะเมื่อกำเนิดของเธอมาจาก “ฟ้า” หรือก็คืออูรานอสโดยตรง อะโฟรไดติจึงมีความชอบธรรมในฐานะเทพธิดาผู้มาจากฟ้าเบื้องบน แต่อย่างไรก็ตามในทางกลับกัน ตำนานยังเล่าขานถึงด้านมืดของกำเนิดแห่งอะโฟรไดติ ผู้เกิดมาจากความมืดมนอนธกานต์ของยามค่ำคืน เนื่องจากเป็นช่วงเวลาขณะที่อูรานอสหรือท้องฟ้ากำลังยึดกายอยู่เหนือผืนพระแม่ธรณีหรือเกอา (Gaia) ตามที่เฮซิออดได้ประพันธ์เอาไว้ว่า

And Heaven came, bringing on night and longing for love, and he lay about earth spreading himself full upon her. Then the son from his ambush stretched forth his left hand and in his right took the great long sickle with jagged teeth, and swiftly lopped off his own father's members.¹¹

¹⁰ Ibid., p. 25.

¹¹ Hesiod, *The Theogony of Hesiod*[online.], 29 September 2008.

แม้ว่าความรักหรืออะโฟรไดติ จะกำเนิดจากการผสมผสานของความสุขสูงส่งและความ มีดอันน่าสะพรึงกลัว กระนั้น เธอก็เป็นที่เคารพบูชาของชาวไซปรัส จวบจนอะเล็กซานเดรีย พิจารณาได้จากวิหารโสเภณีของเธอที่มีการประกอบพิธีกรรมบัพติศมาต่อหน้าแท่นบูชาเช่นเดียวกับที่ มีในวิหารของเทพธิดาแห่งความรักในยุคก่อนหน้านั้นที่มีอยู่มากมายตามเมืองต่างๆ จวบ จนอะโฟรไดติได้เปลี่ยนนามเป็นภาษาละตินในวัฒนธรรมโรมันที่รุ่งเรืองขึ้นในเวลาต่อมาว่า “วีนัส” โดยชาวโรมันยกย่องว่าเธอมีสถานะเป็นเทพมารดา (Mother Goddess) ตามที่เวอร์จิล (Virgil) ได้ พรรณนาถึงเรื่องราวของเธอในฐานะมารดาของวีรบุรุษอีเนียส (Aeneas) ผู้ซึ่งชาวโรมันยุคนั้นยึดถือ ว่าเป็นบรรพบุรุษของชาวโรมทั้งปวงไว้ในมหากาพย์อีเนียด วีนัสได้รับการขนานนามจากบรรดา สาวกในฉายา “Venus Genetrix” หรือพระแม่วีนัส (Mother Venus) อีกด้วย¹²

จากการศึกษาข้อมูลความเปลี่ยนแปลงของอะโฟรไดติในเบื้องต้น ผู้วิจัยยังได้รวบรวม ตำนานอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับอะโฟรไดติและวิเคราะห์แล้วพบว่ามีความเกี่ยวข้องกับวรรณกรรมยุค ต่อมาที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกมาใช้ประกอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ โดยพิจารณาแบ่งเป็น 3 กลุ่มตาม ประเด็นของตำนานที่ถูกยกมาใช้ในฉบับทั้ง 7 เรื่อง อันได้แก่

- 2.1 ตำนานกำเนิด
- 2.2 ตำนานความรักและความงาม
- 2.3 โสเภณีแห่งอะโฟรไดติและประเพณีที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้เพื่อปูพื้นฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตำนานอะโฟรไดติ และเป็นการยืนยันว่า ตำนานของเธอได้ถูกนำไปใช้ในวรรณกรรมตัวบทที่ผู้วิจัยคัดมาใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จริง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹²Ibid., p. 221.

2.1 ตำนานกำเนิด

มหากาพย์อีเลียดเล่ม 5 ซึ่งนักวิชาการในทางวรรณคดีให้การยอมรับกันว่า เป็นวรรณกรรมขนาดยาวภาษากรีกเรื่องแรก เขาได้กล่าวถึงกำเนิดของอะโฟรไดติว่าเธอเกิดจากซุสและนางอัปสรไดโอนี ดังที่โฮเมอร์ได้กล่าวถึงเธอ ในเหตุการณ์ระหว่างการรบระหว่างทัพกรีกกับทรอย ซึ่งต่างก็มีเทพเจ้าสนับสนุนฝ่ายของตน อะโฟรไดติซึ่งให้การสนับสนุนฝ่ายทรอย เสียที่ถูกไดโอมเดส (Diomedes) ขุนพลฝ่ายกรีกทำร้าย ขณะเข้าไปช่วยอีเนียสผู้เป็นบุตรชายของเธอกับแอนไคซีส อะโฟรไดติซึ่งบาดเจ็บ ได้หนีไปให้มารดาปาลอบโยนและรักษาบาดแผลของเธอให้ในฉากต่อไปนี้

And now bright Aphrodite fell at the knees of her mother, Dione, who gathered her daughter into her arms' fold and stroked her with her hand and called her by name and spoke to her : Who now of the Ouranian gods, dear child, has done such things to you, rashly, as if you were caught doing something wicked?¹³

ตามหลักฐานประวัติศาสตร์ซึ่งพบที่เทวสถานเทพยากรณ์ของซุสแห่งโดโดนา (The ancient oracle of Dodona) ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของกรีซ ซึ่งเฮโรโดตัสได้บันทึกว่าเป็นเทวสถานเทพยากรณ์ของกรีกที่เก่าแก่ที่สุด อายุกว่าราวสองพันปีก่อนคริสตกาล นักโบราณคดีค้นพบแผ่นจารึกคำปฏิญาณของสาวกซึ่งออกนามของไดโอนีเคียงคู่กับนามของซุสมากกว่าเธอ ซึ่งเป็นราชินีแห่งสรวงสวรรค์เสียอีก เป็นหลักฐานชัดเจนถึงความเคารพบูชาที่ชาวโดโดนามีต่อไดโอนีในฐานะเทพมารดา นักวิชาการด้านเทวตำนานหลายท่านตีความว่า นางไดโอนีเป็นเทพธิดาบนพื้นพิภพขณะที่ซุสคือผู้ครองฟ้า อะโฟรไดติจึงถือว่าเป็นบุตรของทั้งพิภพและผืนฟ้า เมื่อผืนฟ้าเป็นผู้มอบฝนและความชุ่มฉ่ำแก่ผืนดิน ก็นำมาซึ่งพืชพันธุ์ธัญญาหารและความอุดมสมบูรณ์¹⁴ จึงตีความได้ว่า อะโฟรไดติเป็นสัญลักษณ์แห่งความอุดมสมบูรณ์ต่อชีวิตของมนุษย์และสัตว์โลกด้วยในอีกทางหนึ่ง

¹³Homer, *The Iliad: Rendered into English Prose by Samuel Butler* [online], 28 October 2009. <http://ebooks.adelaide.edu.au/h/homer/h8i/book5.html>.

¹⁴Geoffrey Grigson, *The Goddess of Love: The Birth, Triumph, Death and Return of Aphrodite*, p. 33.

สำหรับการนำตำนานเกี่ยวกับกำเนิดของเธอในลักษณะนี้มาใช้ในตัวละครกรรณกรรณยุคใหม่ในขอบเขตการศึกษาวิทยานิพนธ์ชุดนี้ ผู้วิจัยพบว่าการเปลี่ยนแปลงและเสริมแต่งรายละเอียดเพื่อผูกโยงตำนานดั้งเดิมเข้ากับเนื้อหาของตัวบทมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อเชื่อมโยงและสื่อให้ผู้อ่านเห็นถึงแนวความคิดของผู้แต่งในยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย ดังปรากฏในนวนิยายโรมานซ์เรื่อง *Venus Envy* ของแซนนอน แมคเคลเดน (Shannon McKelden) ผู้แต่งได้แสดงให้เห็นถึงอำนาจของบิดาที่มีเหนือบุตรของตน อันเป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจพื้นฐานในสังคมปิตาธิปไตยของตะวันตก ที่มีพ่อเป็นหัวหน้าครอบครัว มีอำนาจตัดสินใจให้คุณให้โทษลูกๆของตนได้ ดังที่พบว่าในมหากาพย์*อีเลียด*นั้น แม้ผู้อ่านจะไม่พบว่าซุสได้เคยลงโทษให้กับพฤติกรรมมากรักของอะโฟรไดติอย่างชัดเจนหรือไม่อย่างไร หากโฮเมอร์ก็ได้ชี้ให้เห็นบทบาทในฐานะพ่อของซุสที่มีต่ออะโฟรไดติไว้ตอนหนึ่ง คือหลังจากบาดเจ็บด้วยหอกของไดโอเมเดสจากการปกป้องอีนีเอส ผู้เป็นบุตรของเธอกับแอนไคซีส อะโฟรไดติได้หนีไปหานางไดโอเนผู้เป็นแม่และร้องให้คร่ำครวญด้วยความเจ็บปวด ซุสซึ่งแสดงตัวเป็นกลางในสงครามครั้งนั้น ก็ได้ตามไปปลอบโยนเธอ และยังสั่งสอน อะโฟรไดติด้วยว่า เรื่องการรบกวนนั้นควรปล่อยให้เป็นที่ของแอรอสหรืออะเทนามากกว่า

The sire of gods and men smiled, and called golden Venus to his side.
 “My child,” said he, “it has not been given you to be a warrior. Attend, henceforth, to your own delightful matrimonial duties, and leave all this fighting to Mars and to Minerva.”¹⁵

เมื่อพิจารณาจากตัวบท จะเห็นได้ชัดว่าในนวนิยายของแมคเคลเดน ผู้แต่งได้เสนอความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับลูกระหว่างซุสกับอะโฟรไดติในเชิงรายละเอียดมากขึ้น เมื่อให้ตัวละครเทพิตาวิเนส ซึ่งถูกซุสผู้เป็นพ่อ สบให้ลงมาทำหน้าที่นางฟ้าแม่ทูนหัวของบรรดาหญิงสาวชาวมนุษย์ที่มีปัญหาในเรื่องความรัก โดยวิเนสได้เล่าให้เรเชลฟังถึงเหตุผลของการถูกสาปว่า เป็นเพราะความปรารถนาของเธอที่อยากแก้การควบคุม แม้จะให้เธอสมรสกับเทพเจ้าอัปลักษณ์ที่ไร้ความร่าร้อนอย่างเฮฟเฟสตุส (Hephaestus) เพื่อเป็นการลงโทษ ก็ไม่อาจหยุดยั้ง ควบคุมความปรารถนาอันเป็นธรรมชาติของเธอได้

¹⁵Homer, *The Iliad: Rendered into English Prose by Samuel Butler* [online], 28 October 2009. <http://ebooks.adelaide.edu.au/h/homer/h8i/book5.html>.

“Zeus, my father, doesn’t understand my need for...passion. He married me off to a god with no passion, no fire...I think he found my free spirit threatening...It was an entirely unfair punishment. He was just trying to stifle my true nature. He can’t expect me to ignore all the attention I get. I’m beautiful for a reason. I’m to share my beauty.”¹⁶

นอกจากมหากาพย์อีเลียดแล้ว วรรณกรรมเกี่ยวกับเทวดานานกรีกในยุคหลังจากโฮเมอร์อย่าง *Theogonia* (*Theogony*) หรือลำดับวงศ์วานแห่งปวงเทพ ซึ่งเฮซิออดจารึกเอาไว้ในช่วง 700 ปีก่อนคริสตกาล ได้กล่าวถึงกำเนิดของอะโฟรไดติไว้ว่า เมื่ออุรานอส เทพแห่งท้องฟ้า ถูกเทพโครนอส (Kronos) บุตรชาย ลอบทำร้ายด้วยการใช้เคียวฟันไปที่เครื่องเพศกระเด็นตกสู่ท้องทะเลอีเจียน จนเกิดเป็นฟองคลื่น แล้วอะโฟรไดติก็ผุดขึ้นจากท้องทะเล ในผลงานชิ้นนี้อะโฟรไดติได้รับการขนานนามจากเฮซิออดว่า Aphrodite Philommedes หรือ อะโฟรไดติผู้รักใคร่ในเครื่องเพศ (Lover of Genital) ดังที่เฮซิออดบันทึกไว้ว่า

“Because she grew amid the foam and Cytherea because she reached Cythera, and Cyprogenes because she was born in billowy Cyprus, and Philommedes because she sprang from the members.”¹⁷

ดังที่ได้กล่าวไปในเบื้องต้นแล้วว่าอะโฟรไดติเป็นตัวแทนของความรักในเชิงเนื้อหนัง มังสา ตัณหาและราคะอันรุนแรง ความศักดิ์สิทธิ์ของเธอเป็นไปตามคติความเชื่อของชาวกรีกโบราณตามกำเนิดของเธอที่มาจาก “ท้องฟ้า” อันหมายถึง เทพอุรานอสโดยตรง อย่างไรก็ตามกำเนิดของอะโฟรไดติก็นับได้ว่าเกิดจากความมิดด้วยในอีกทางหนึ่ง เพราะเมื่อเอกอไมอาจทนเห็นอุรานอสจับลูกๆของนางขังไว้ได้อีกต่อไป จึงมอบเคียวให้แก่โครนอส บุตรคนสุดท้าย และรอจนถึงเวลายามค่ำคืนที่ความมิดปกคลุม เมื่ออุรานอสทอดกายเหนือนาง แล้วโครนอสจึงลอบ

¹⁶ Shannon Mckelden, *Venus Envy* (New York: Tor Books, 2007), p. 35

¹⁷ *Hesiod's Theogony - The Castration of Uranus and The Birth of Aphrodite.*

[online.], 19 July 2007.

http://ancienthistory.about.com/library/bl/bl_birth_of_aphrodite.htm

ออกมา ใช้เคียวฟันเครื่องเพศของอูรานอสจนกระเด็นตกทะเลไป และก่อให้เกิดเป็นอะโฟรไดติ ในเวลาต่อมา ด้านอันมีดมนดังกล่าวของอะโฟรไดติ ปรากฏอยู่ใน นวนิยายย้อนยุคเรื่อง *The Birth of Venus* โดย ซาราห์ ดูแนนต์ (Sarah Dunant) มิได้มีการดึงเอาตัวละครที่เป็น เทพธิดาจริงๆมาใช้ แต่จากการศึกษาพบว่า ดูแนนต์ตั้งชื่อนวนิยายให้มีความเกี่ยวข้องกับอะโฟรไดติทั้งในแง่ของการอุปมา และเพื่อสื่อให้เห็นสิ่งที่ตัวละครหลักยึดเป็นหลักในการใช้ชีวิตตั้งแต่ยังเยาว์จนกระทั่งจบชีวิตลง นั่นคือ ศิลปะ โดยนวนิยายมีฉากดำเนินเรื่องอยู่ในปลายศตวรรษที่ 15 ยุคแห่งการฟื้นฟูศิลปวิทยา (Renaissance) ไม่เพียงแต่เพราะเป็นนิยายที่เล่าถึงยุคสมัยที่เหล่าปัญญาชนทั้งหลายเริ่มสลัดตนเองให้พ้นจากอิทธิพลของคริสตจักร แต่ยังเป็นยุคสมัยที่มนุษยพยายามพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้า โดยการเรียนรู้จากงานศิลปวิทยาการของกรีกและโรมัน ซึ่งถือ ว่าเป็นแบบฉบับของความเจริญรุ่งเรืองสูงสุดในทางศิลปวัฒนธรรม วินัสที่ปรากฏอยู่ในชื่อเรื่อง จึง เป็นทั้งตัวแทนการปรากฏตัวขึ้นอีกครั้งของอะโฟรไดติในยุคกรีก หลังจากการศึกษาอารยธรรมกรีก และโรมันถูกคริสตจักรปิดกั้นอยู่นานหลายร้อยปี *The Birth of Venus* ยังเป็นชื่อภาพ จิตรกรรมของจิตรกรนามอุโฆษร่วมสมัยกับช่วงเวลาในนวนิยาย ซานโดโร บอตติเชลลี (Sandro Botticelli) ซึ่งแสดงภาพที่เทพธิดาวีนัสที่เพิ่งผุดขึ้นจากฟองคลื่น และได้รับการต้อนรับจากเทพธิดา แห่งฤดูกาล ตามที่เธอขออดประพันธ์เอาไว้¹⁸ เช่นเดียวกับกรณีภาพวาด *The Birth of Venus* ของ บอตติเชลลี อันเป็นชื่อที่ดูแนนต์มอบให้กับนวนิยายย้อนยุคของเธอ แต่ก็มีรายละเอียดเล็กๆน้อยๆ มากมายที่ถูกเพิ่มเติมเข้าไป ผ่านการตีความของกวีในยุคเรเนสซองส์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกวีร่วม สมัยกับบอตติเชลลี เช่นโพลีเซียโน (Poliziano)* ที่ประพันธ์บทกวีถึงการมาถึงของเทพธิดาแห่ง ความรักเพิ่มเติมจากเรื่องเล่าเดิม โดยเฉพาะส่วนหนึ่งในบทกวี *Manto* ที่เขาได้บรรยายเกี่ยวกับ มวลดอกไม้ที่เทพแห่งสายลมตะวันตก เซฟไฟร์ส (Zephyrus) นำพามาห่อหุ้มล้อมกายของวินัสเพื่อ เป็นการต้อนรับเธอ ได้กลายเป็นวัตถุดีในการให้แรงบันดาลใจต่อภาพวาดของบอตติเชลลี ในเวลาต่อมา¹⁹

¹⁸ Geoffrey Grigson, *The Goddess of Love: The Birth, Triumph, Death and Return of Aphrodite*, p. 230.

*โพลีเซียโน หรืออันเจโล อัมโบรจินี (Poliziano or Angelo Ambrogini) เป็นนักปราชญ์ สาขาคลาสสิก กวี และนักประพันธ์ชาวอิตาลีของสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยา และเป็นผู้หนึ่งที่มีบทบาท ในการรื้อฟื้นภาษาละติน

¹⁹ Ibid., pp. 230-3.

รูปที่ 2 ภาพ *Birth of Venus* โดยบอตติเชลลี (1485) ปัจจุบันเก็บรักษาอยู่ที่หอศิลป์อูฟฟิซียี
ฟลอเรนซ์²⁰

การนำชื่อของภาพวาดดังกล่าวมาใช้เป็นชื่อเรื่องนวนิยายของดูแนนต์ นอกจากเพื่อสื่อถึงความปรารถนาแรงกล้าที่ตัวละครหลัก อะเลสซานดรา เกซซี มีต่อศิลปะ ยังสื่อถึงความอันตรายต่อกฎเกณฑ์ใดๆที่สังคมมอบให้ ในยุคที่สตรีถูกกีดกันอยู่ใต้การปกครองของบุรุษดังกล่าวของเรื่อง ดำเนินไปในนครฟลอเรนซ์ยุคฟื้นฟูศิลปวิทยา ภายใต้การจับตามองของนักบวชผู้นำคริสตศาสนา คณะโดมินิกันหัวรุนแรง นามว่า จีโรลาโม ซาโวนาโรลา (Girolamo Savonarola) และในเวลาเดียวกันนั้น ยังสื่อถึงเนื้อหาเร้นลับที่ซ่อนอยู่ในกำเนิดของ “วินัส” ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับลักษณะส่วนตัวของอะเลสซานดรา เพราะเมื่อพินนอกจากนี้เมื่อพิจารณากำเนิดของอะไฟรโดตีในทางหนึ่งว่าเป็นเทพธิดาผู้มาจากฟากฟ้าเบื้องบน แต่กำเนิดของเธอกลับมาจากความมืดมนอนธกานต์ของยามค่ำคืน ดังที่ ฟรีดิช ชิลเลอร์ กวีกลุ่มจินตนิยมชาวเยอรมัน ได้เคยเขียนบทกวีพรรณนาถึงเธอในจากบทกวี *Das Glück* ว่าหญิงงามก็เหมือนกับวินัสแห่งสรวงสวรรค์ ที่ถือกำเนิดมาจากความมืด

²⁰*The Birth of Venus*, [online], 28 June 2008.

http://en.wikipedia.org/wiki/File:La_nascita_di_Venere_%28Botticelli%29.jpg.

แห่งมหาสมุทรอันสุดหยั่ง²¹ เมื่อในเชิงสัญลักษณ์แล้ว ความดำมืดตีความได้ถึงเวลา ความไม่รู้²² จะเห็นว่าความกำกวม ไม่แน่ชัดในประเด็นกำเนิดของอะเลสซานดราก็เป็นเช่นเดียวกับ อะโฟรไดติ คือไม่รู้วาทนกำเนิดมาจากเมล็ดพันธุ์ของชายคนไหน หากเรานำประเด็นนี้มาพิจารณาตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในเบื้องต้น จะพบว่าผู้แต่งได้นิยามตัวตนของอะเลสซานดราเอาไว้กับเทพธิดาวีนัสซึ่งเป็นคำสำคัญในชื่อนวนิยาย เนื่องจากในกรณีกำเนิดอันสืบสนของอะเลสซานดรา ทำให้เธอนึกสงสัยอยู่เสมอว่าตนไม่ใช่ลูกสาวของตระกูลเกษียจริงๆ เพราะเธอต่างจากพี่น้องคนอื่นๆ ทั้งหน้าตาและอุปนิสัย นอกจากนี้ หากตีความความมืดว่ามี ความเกี่ยวข้องกับความตาย²³ ในวาระสุดท้ายร่างของอะเลสซานดราในฐานะแม่ชีลูเครเซีย ซึ่งกระทำอัตวินิบาตกรรมด้วยการดื่มยาพิษ ก่อนจะลงไปนอนหลับอยู่ในสวน ใต้ต้นมะเดื่อ ในลักษณะที่ใบหน้าหงายขึ้นไปสู่ท้องฟ้า²⁴ ขณะที่ท้องฟ้าก็คือสัญลักษณ์แทนของเทพอุรานอส เทพเจ้าแห่งท้องฟ้า ผู้เป็นที่มาของฉายานามว่า Aphrodite Philommedes กล่าวคือ เมื่อเราย้อนไปพิจารณาตำนานเหตุการณ์ที่อุรานอสถูกบุตรชายของลอบโค่นล้ม ด้วยการใช้เคียวตัดเครื่องเพศ กระเด็นตกทะเลเอเจียนไปนั้น เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นเมื่อความมืดมืดเข้าครอบครองท้องฟ้า การเจตนาที่จะล้มตัวลงนอนหลับแล้วปล่อยให้ตัวเองตายไปด้วยยาพิษในลักษณะที่ใบหน้าหงายตรงเผชิญกับท้องฟ้าของแม่ชีลูเครเซีย จึงสามารถตีความได้ในทำนองเดียวกับการกลับคืนสู่ที่มาของตนเอง นั่นคือความมืด

²¹*The Goddess of Love: The Birth, Triumph, Death and Return of Aphrodite.*, p. 87-88.

²²*Gallery Twenty Eight: Using symbols and metaphors to express meaning*, [online], 5 October 2008. <http://www.pbase.com/pnd1/symbols&page=4>

²³*Symbols of death*. [online], 5 October 2008. http://en.wikipedia.org/wiki/Symbols_of_death

²⁴Sarah Dunant, *The Birth of Venus: A Novel*. (New York: Random House Trade 2004).

นอกจากประเด็นเรื่องความมืดแล้ว ยังพบว่ามีการนำตำนานเกี่ยวกับอะโฟรไดติ เชื่อมโยงไปถึงชื่อของตัวละครเอกของเรื่อง อะเลสซานดรา อีกด้วย อันเป็นหลักฐานชิ้นสำคัญที่ชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า คุณานต์ได้นิยามตัวตน (Identify) ของอะโฟรไดติผ่านไปในตัวละคร อะเลสซานดรา เกซซี่ โดยให้เธอกำลังถึงสีของผ้าที่พี่สาวกำลังเลือกเพื่อใช้สำหรับตัดเสื้อคลุมสำหรับพิธีแต่งงาน เลาทิลลาได้เลือกสีฟ้าจัด ซึ่งนั่นทำให้อะเลสซานดรานึกถึงเฉดสีฟ้าน้ำทะเลเข้ม (Ultramarine) ที่พวกจิตรกรมักใช้ระบายสีเสื้อคลุมของพระแม่มารีผู้วิมล ซึ่งเป็นสีที่สกัดมาจากรัตนชาติชื่อ ลาพิส ลาซูลี และมีชื่อสีว่า Alessandrina ไม่เพียงแต่ใกล้เคียงกับคำว่า Alessandra เท่านั้น แต่ยังมีความหมายเดียวกันด้วย คือหมายถึง ผู้ปกป้องมวลมนุษย์²⁵ ซึ่งนั่นทำให้อะเลสซานดรารู้สึกผูกพันกับเฉดสีดังกล่าว

It was indeed an extraordinary blue, shot through with that looked like metallic lights. Though a little paler, it reminded me of the ultramarine that painters use for Our Lady's dress, the pigment painstakingly washed from lapis lazuli. The fabric dye is less precious but no less special to me, not least because of its name: Alessandrina.²⁶

ในทางโหราศาสตร์ สีฟ้าน้ำทะเลและอัญมณีลาพิส ลาซูลี ถือว่าเป็น สัญลักษณ์แทนดาวศุกร์ ดวงดาวของอะโฟรไดติ²⁷ ซึ่งเชื่อมโยงกับตำนานกำเนิดจากท้องทะเลของเธอ แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของชื่อตัวเอก และสัญลักษณ์ของเทพธิดาแห่งความรัก เห็นได้ชัดว่าคุณานต์เลือกที่จะแสดงชื่อและรสนิยมของอะเลสซานดราให้มีความสอดคล้องกับตัวละครในเทวดานานที่ปรากฏนามอยู่ในชื่อเรื่องของเธอ ไม่เพียงแต่เพื่อให้ชื่อเรื่องคล้องจองกับชื่อผลงานศิลปะของบอตติเชลลีที่ร่วมสมัยกับในนวนิยายเท่านั้น แต่ยังเป็นไปเพื่อสื่อให้เห็นตัวตนของผู้หญิงคนหนึ่งที่ได้กำเนิดใหม่ในชีวิตเดิม หลังจากได้เรียนรู้เรื่องราวอันเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของตน ทั้งในทางศิลปะและในทางอันเกี่ยวข้องกับกามารมณ์ หลังจากอะเลสซานดรา ซึ่งในเวลาต่อมากลายเป็นหญิงที่สมรสแล้ว ได้มีความสัมพันธ์อันที่ซับซ้อนกับจิตรกรหนุ่มในคืนที่เขาเริ่มจะหายป่วย สองสามเดือนต่อมา

²⁵ Alessandrina[online], 27 April 2008. <http://www.babynamer.com/alessandrina>

²⁶ Sarah Dunant, *The Birth of Venus: A Novel*, p. 22.

²⁷ *Talisman of Venus for Love*[online], 30 March 2009.

เมื่อเขาและเธอได้พบกันอีกครั้ง ท่าทีที่เคยเต็มไปด้วยความพยายามที่จะต่อต้าน ทำตัวเหินห่าง จากอะเลสซานดร่าอย่างที่เคยทำก็เปลี่ยนไป ดังเช่นในฉากที่ทั้งสองได้ใช้เวลาระบาย สีโบสถ์ของตระกูลเกชชีรวมกัน และเมื่ออะเลสซานดร่าถูกเขาโอบกอด เธอก็รู้สึกถึงความปรารถนาที่มีต่อกันและกัน

His arms went around me, and his body was familiar to me s if all this time I had kept some living copy of it in my mind. And I felt desire---for I know now that that was what it was---flash up like a hot spring in my stomach.²⁸

แล้วอะเลสซานดร่าก็ได้ตอกย้ำถึงการนิยามอะโฟรไดติอยู่ในตัวตนของเธอเองให้ผู้อ่านเห็นอีกครั้ง เมื่อทันใดนั้นทั้งสองก็ถูกพี่ชายผู้ซึ่งเป็นชายรักร่วมเพศมาพบเข้า

No wonder. I was like *Venus and Adonis* rolled into one compared with him now. The boils had colonized his face....the last in the middle of his forehead like the Cyclops' eye.²⁹

จะเห็นได้ว่า อะเลสซานดร่าเปรียบเทียบความสัมพันธ์ฉันคู่สาวของตนกับจิตรกรหนุ่มที่ปรากฏต่อ สายตาของโตมาโซ พี่ชายผู้ไม่ค่อยจะลงรอยกัน ว่าเสมือนวินัสและอะโดนิส ขณะที่ผีหนองพุงอง อันเนื่องมาจากโรคเรื้อรังทำให้โตมาโซดูน่าเกลียด และผีพุงองบนหน้าผากก็ทำให้เขาดูราวกับยักษ์ ไชคลอป (Cyclop) นั่นไม่ใช่การเปรียบเทียบโดยปราศจากเทวดำนานที่สุดคล้องกับตำนานของ วินัสอยู่เบื้องหลัง เนื่องจากเมื่อยักษ์ไชคลอปซึ่งหมายถึงยักษ์ตาเดียวในเทวดำนาน เป็นบุตรของ คูรานอส ท้องฟ้า กับไกอา พระแม่ธรณี และถูกจองจำอยู่ในขุมนรกทาร์ทารัส (Tartarus)³⁰ ซึ่ง หมายถึงมีสถานะเป็นพี่ชายต่างมารดาของอะโฟรไดติ เมื่อพิจารณาตำนานดังกล่าวร่วมกับฉาก การเผชิญหน้ากันระหว่างอะเลสซานดร่าและโตมาโซ จึงสมเหตุสมผลที่ดูแนนต์จะให้ อะเลสซานดร่าเอ่ยเปรียบเทียบพี่ชายของตนเช่นนั้น เพราะไชคลอปนั้นมีรูปร่างอัปลักษณ์ขณะที่

²⁸ Sarah Dunant, *The Birth of Venus: A Novel*, p. 292.

²⁹ Ibid., 292.

³⁰ Cyclop. [online], 4 May 2010. <http://en.wikipedia.org/wiki/Cyclops>

อะโฟรไดตีนั้นงดงาม ทั้งที่ทั้งสองต่างก็มาจากอูรานอสเช่นเดียวกัน จะต่างกันก็เพียงแต่ อะโฟรไดตีมิได้เกิดจากการสังวาสของเทพเจ้าเหมือนอย่างที่ไซคลอปเกิดจากเกอาเท่านั้น

รูปที่ 3 ภาพ The Cyclops Polyphemus (1560-1609) โดย อันนิบาเล คาร์คซี (Annibale Carracci) ปัจจุบันเก็บรักษาอยู่ที่ Palazzo Farnese กรุงโรม³¹

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

³¹ Art Renewal Centre, *The Cyclops Polyphemus*. [online], 4 May 2010.

<http://www.artrenewal.org/pages/artwork.php?artworkid=4031&size=large>.

การนำตำนานเกี่ยวกับกำเนิดในแนวทางของเฮซีออด มาใช้ ยังปรากฏให้เห็นในนวนิยายขนาดสั้นของ แอนโทนี เบอร์เจสส์ (Antony Burgess) เรื่อง *The Eve of St. Venus* ซึ่งมีการปรับใช้ที่ต่างออกไป เพราะเทพธิดาวีนัสในเรื่องนี้ได้ปรากฏกายแบบมีชีวิตให้ผู้อ่านเห็นเป็นโดยตรง นอกเสียจากเป็นรูปปั้นของเทพธิดา แต่การมาของเธอจะเป็นในลักษณะของสัมผัสด้านอื่น เช่นเสียงและกลิ่นคาวทะเลเป็นต้น ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงลักษณะตัวละครวีนัสในนวนิยายเข้ากับตำนานการเกิดจากท้องทะเลของเธอ โดยเบอร์เจสส์ได้อ้างอิงลักษณะดังกล่าวของวีนัสด้วยภาพวาดของศิลปินในยุคหลัง ที่มักสื่อให้เห็นว่าเทพธิดาอะโฟรไดติมีกำเนิดจากท้องทะเล ด้วยการใช้เปลือกหอยเป็นสัญลักษณ์ อย่างเช่นภาพวาด *The Birth of Venus* อันโด่งดังของบอตติเชลลี ซึ่งก็ถูกนำมาอ้างอิงถึงในเรื่องด้วย

'There's a picture by Botticelli,' said Crowther-Mason, 'As a matter of fact, I was talking about it during dinner, but nobody seemed to be listening. It depicts the birth of Venus. She's rising out of the waves. You can smell the sea almost, just by looking at that picture.'³²

นอกจากนี้ เบอร์เจสส์นำเทวดานางเกี่ยวกับอะโฟรไดติมาใช้ในนวนิยายเรื่องนี้ ไม่เพียงแต่การอ้างอิงถึงกำเนิด หรือคุณลักษณะใดๆของเธอในฐานะ "อะโฟรไดติ เพลาเจีย" (Aphrodite Pelagia) หรือ อะโฟรไดติแห่งมหาสมุทร³³ อันแสดงถึงกำเนิดจากท้องทะเลของเธอเท่านั้น แต่ยังเป็นการนำอะโฟรไดติที่ผ่านการตีความว่ามีกำเนิดมาจากความมืดในอีกทางหนึ่งมาประกอบเป็นวีนัสในนวนิยายของเขาอีกด้วย ด้วยตามเนื้อเรื่องแล้ว แอมโบรส พระเอกของเรื่อง และตัวละครอื่นๆจะไม่อาจสัมผัสถึงกลิ่นหรือเสียงใดๆของวีนัสได้ หากยังมีแสงสว่างอยู่

'Venus was waiting for the dark. Foam-born Aphrodite.' Almost shouted Crowther-Mason in a kind of manic joy.'³⁴

³²Anthony Burgess, *The Eve of St Venus* (London: Hesperus Press, 2005), p.

36.

³³Geoffrey Grigson, *The Goddess of Love: The Birth, Triumph, Death and Return of Aphrodite*, p. 126.

³⁴Anthony Burgess, *The Eve of St Venus*, p. 38.

จะเห็นได้ว่าเบอร์เจสส์ตีความอะโพโรไดตีในทางที่ต่างไปจากคูแนนต์ การปรากฏกายของวีนิัส
ในนวนิยายของเขามีทั้งส่วนที่มาจากเทพธิดาผู้กำเนิดจากท้องทะเล ซึ่งการปรากฏกายของเธอจะ
มาพร้อมกับกลิ่นของทะเล โดยแอมโบรสอธิบายเรื่องนี้ให้เจ้าอาวาสและคราวเทอร์-เมชันฟัง

'I got a sort of illusion that the room was overlooking the sea. The sort of feeling of a first night on a Brighton holiday. I half-expected sand in my toes and buckets and spades on the stairs and seaweed in the hall and drying rompers. Just like that. As though I were in a seaside hotel. Yes, that was it. The smell and feel of the sea.'³⁵

ขณะที่อีกส่วน คือส่วนของอะโพโรไดตีผู้มีกำเนิดจากความมืด คือเธอจะมีตัวตน ตัวละครอื่นๆจะ
รู้สึกถึงตัวตนของเธอก็ต่อเมื่อไร้แสงสว่าง

'She just went out like a light when the light went on.'³⁶

ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อเราย้อนไปถึงประเด็นการนำภาพวาดของบอตติเชลลิมาอ้างอิง จะพบว่า มีการ
บรรยายลักษณะรูปร่างวีนิัสที่อ้างอิงไปถึงภาพวาดของบอตติเชลลิก่อนหน้านั้นด้วยคือ ใบหน้า
งดงามที่แสดงความอึดอ้อมในความสุขสมจากการร่วมรัก³⁷ ขณะที่เบอร์เจสส์บรรยายรูปร่างวีนิัส
ในสวนคฤหาสน์ของไดอานา ว่าที่เจ้าสาวของแอมโบรส ว่ามีรอยยิ้มเหมือนรอยยิ้มมุมปากของ
พวกโสเภณี ทั้งแห้งแล้ง แข็งกระด้างและไร้ความเบิกบานใดๆ

He admired how this goddess smirking like a whore, the archaic smile with its eyes and visor muscles, endearing in ancient sculpture as the isometrics of Giotto. There she stood, Venus all entire fine fingers reaching out to touch, the other hand protecting the public from the public gaze.³⁸

³⁵ Ibid., p. 36.

³⁶ Ibid., p. 35.

³⁷ Ibid., p. 21.

³⁸ Ibid., p. 10.

นอกจากประเด็นตำนานการกำเนิดจากทะเลและความมืดจะถูกเบอริสเจสส์นำไปใช้แล้ว ยังมีตำนานในประเด็นเกี่ยวกับความรักของอะโฟรไดติกับอะโดนิสอีกเรื่องที่ปรากฏอยู่ในเรื่อง ซึ่งผู้วิจัยจะแจกแจงรายละเอียดของประเด็นดังกล่าวในหัวข้อต่อไป

2.2 ตำนานอันเกี่ยวข้องกับความรักและความงาม

ตำนานว่าด้วยเรื่องราวอันผู้สาวของเทพธิดาอะโฟรไดตินั้นมีมากมาย ทั้งที่ปรากฏในวรรณกรรมคลาสสิกอย่าง *มหากาพย์อีเลียด*, *มหากาพย์โอดิสซีย์* ของโฮเมอร์ หรือ *Theogony* ของเฮซิออด แม้กระทั่งนักประพันธ์บทละครในยุคคลาสสิกหลายต่อหลายคน ก็ยังนำตำนานรักอันอื้อฉาวของเธอไปตีความใหม่และแต่งต่อเป็นวรรณกรรมอีกมากมาย ไม่ว่าจะเป็นการสมรสอย่างไม่เต็มใจกับเฮฟเฟสตัส ผู้อัปลักษณ์ การลอบเป็นชู้กับแอเรส เทพแห่งสงครามจนถูกจับประจาน สัมพันธ์สวาทที่เธอมีกับเทพเฮอร์เมส เทพเจ้าแห่งการสื่อสาร จนให้กำเนิดเฮอร์มาโฟรไดตัส ซึ่งต่อมากลายเป็นเทพกระเทยผู้มีสองเพศในร่างเดียวกัน การช่วยวนแอนไคซีสและให้กำเนิดอีเนียสในเวลาต่อมา ตลอดจนความรักที่เธอมีให้แก่หนุ่มน้อยอะโดนิส จากการศึกษาตัวบทที่ใช้สำหรับการวิจัย พบว่ามีการนำตำนานของอะโฟรไดติมาใช้ในการประพันธ์สามเรื่อง ได้แก่

2.2.1 ตำนานการสมรสกับเฮฟเฟสตัสและการลักลอบเป็นชู้กับแอเรส

2.2.2 ตำนานรักที่มีต่ออะโดนิส

2.2.3 ตำนานเกี่ยวกับสายรัดเอวทองคำ

2.2.1 ตำนานการสมรสกับเฮฟเฟสตัสและการลักลอบเป็นชู้กับแอเรส

ในนวนิยายเรื่อง *The Birth of Venus* แม้จะมีการบรรยายเปรียบเทียบความสัมพันธ์ลักลอบเล่นชู้กันของอะเลสซานดราและจิตรกรหนุ่มว่า ประหนึ่งวินัสและอะโดนิส แต่เมื่อพิจารณาภาพรวมในชีวิตสมรสของอะเลสซานดรากับคริสโตโฟโรแล้ว จะพบว่าในความสัมพันธ์นี้เพียงของสองสามีภรรยาเป็นไปด้วยความกระอักกระอ่วนใจและไม่สมหวัง จนเป็นที่มาของการนอกใจของฝ่ายหญิง ความสัมพันธ์ของสามีภรรยาคนนี้ จึงเป็นไปในลักษณะของอะโฟรไดติกับเฮฟเฟสตัส เทพแห่งโลหะและการช่าง ผู้มีรูปร่างอัปลักษณ์น่าชัง ทำให้อะโฟรไดติไม่อาหาความพึงพอใจใดๆ จากเขาได้ จะเห็นได้ว่า เมื่อคริสโตโฟโรได้เผยความลับเรื่องที่เขาเป็นชายรักร่วมเพศให้เจ้าสาวได้ในคืนส่งตัว นั่นก็ทำให้อะเลสซานดรา ซึ่งคาดหวังความสมบูรณ์แบบของชีวิตคู่ที่จะมีทั้งสามีผู้ปราชญ์เปรี๊ยะและได้เรียนรู้งานศิลปะที่ตนรักต่อไปต้องรู้สึกผิดหวังอย่างรุนแรง โดย

อะเลสซานดราได้กล่าวโทษความขมขื่นอันเนื่องมาจากการไม่ได้รับการตอบสนองหรือเติมเต็มทางเพศใดๆจากสามีตนครั้งหนึ่งว่า

After a while my finger strayed toward my cleft, seeking a comfort from my body that no one else would ever give. But the night was full of sin now.... Instead I cried myself to sleep with my loneliness for company.³⁹

ความเก๋บกดทางเพศที่เติมเปี่ยมอยู่ในร่างของ “วินัส” ผ่านตัวตนของอะเลสซานดราไม่ได้รับการตอบสนอง เธอจึงจำเป็นต้องมองหาหนทางที่จะปลดปล่อยมันออกไป ทั้งด้วยการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะและด้วยการสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองหลายครั้ง และทุกครั้งที่มีการสำเร็จความใคร่ มันจะถูกบรรยายว่าเต็มไปด้วยความขมขื่น ทุกข์ทรมานจากความรู้สึกผิดและรังเกียจตนเอง จนเมื่อมีโอกาสได้ใกล้ชิดจิตกรรหนุ่มอีกครั้ง หลังจากช่วยให้เขารอดตายจากอาการป่วยอันเนื่องมาจากการตรอมใจเพราะสำนักในบาปที่ตนกระทำต่อศพมากมายระหว่างการศึกษากายวิภาคศาสตร์ ความปรารถนาทางเพศที่ไม่ได้รับการตอบสนอง บวกกับความหลงใหลในอัจฉริยภาพของจิตกรรหนุ่มเป็นทุนเดิม จึงเป็นตัวเร้าอะเลสซานดราจึงเข้าไปหาเขา สำหรับความสัมพันธ์ลึกลับกลายเป็นชู้กับจิตกรรหนุ่มนั้น แม้จะเกิดขึ้นเพียงครั้งเดียวขณะที่เธอยังอยู่ในสถานภาพสมรส แต่ก็เต็มไปด้วยความเต็มอกเต็มใจ และมั่นใจในการกระทำของตนเอง ทำนองเดียวกับการกระทำของอะโฟรไดตี ซึ่งมีได้รู้สึกผิดแต่อย่างใดในพฤติกรรมนอกใจของตน⁴⁰

If it was a foolish thing to do, then all I can say is I am still not sorry I did it.⁴¹

ในเวลานั้น ที่อะเลสซานดราตัดสินใจที่จะลักลอบมีสัมพันธ์กับจิตกรรหนุ่ม เธอก็ได้อ้างถึงความไม่เดียงสาในเรื่องทางเพศของตนว่า ตัวเธอยังถือว่าเป็นหญิงสาวที่บริสุทธิ์ในเรื่องอันเกี่ยวกับตัณหา รากะ เพราะสามีเธอมิได้มอบความพึงพอใจทางเพศให้แก่เธอ และดังที่เขาได้เคยกล่าวกับเธอว่า ความพึงพอใจของเขา ก็เป็นเรื่องส่วนตัวของเขา เธอก็ควรจะทำในสิ่งเดียวกับที่เขาทำได้

³⁹Sarah Dunant, *The Birth of Venus: A Novel*, pp. 196-197.

⁴⁰Geoffrey Grigson, *The Goddess of Love: The Birth, Triumph, Death and Return of Aphrodite*, p. 89.

⁴¹Sarah Dunant, *The Birth of Venus: A Novel*, p. 253.

I would be prodded and poked until I produced an heir, but when I came to tenderness or a passion I would remain a virgin. Or, to quote my husband, my pleasure would be my own affair.⁴²

อะเลสซานดราได้ให้เหตุผลว่าการสมรสของตนกับคริสโตเฟอร์นั้นเป็นไปแบบธุรกิจ เธอแต่งงานกับเขา ก็เพื่อที่จะได้มีอิสระที่จะเรียนรู้งานศิลปะตามใจปรารถนา ขณะที่เขาแต่งงานกับเธอ ก็เพื่ออำพรางความจริงที่ว่า ตนเป็นชายรักร่วมเพศจากสายตาของศาสนจักร อะเลสซานดราตีความเอาว่าการสมรสของทั้งสองนั้นเป็นเพียงการทำธุรกิจบังหน้าความเป็นรักร่วมเพศของคริสโตเฟอร์ ผู้ยังคงคบหาและมีความสัมพันธ์ทางเพศกับพี่ชายของอะเลสซานดราอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นเมื่อมันเป็นธุรกิจ และสำหรับลูกสาวพ่อค้าอย่างเธอ การค้าขายแลกเปลี่ยนยอมวางอยู่บนหลักของความเท่าเทียม เธอซึ่งเป็นภรรยา ก็ควรได้รับสิทธิเช่นเดียวกับเขา ความพึงพอใจของเธอที่จะมีสัมพันธ์ทางเพศกับใคร ก็ต้องเป็นเรื่องส่วนตัวของเธอเหมือนกัน

There was no misunderstanding between us then. Ours was a business partnership between husband and wife.⁴³

เมื่อพิจารณาในกรณีเดียวกับการสมรสของคนนี้และคลิฟฟอร์ดในนวนิยายแนว กามสังวาสเรื่อง *Lady Chatterley's Lover* โดย ดี. เอช. ลอว์เรนซ์ จะพบว่าต่างออกไปเล็กน้อย เพราะเป็นการสมรสที่เต็มไปด้วยความสมัครใจของคนนี้ในวัยสาวเอง แต่การคบชู้นั้นมีแรงจูงใจสำคัญจากคลิฟฟอร์ดต้องไปปฏิบัติหน้าที่ในสงคราม จึงเป็นเหตุเขาต้องกลายเป็นชายพิการท่อนล่าง แลไม่อาจมอบความสุขทางเพศให้แก่ภรรยาสาวสวยได้อีก⁴⁴ นอกจากนี้ สามีของเธอซึ่งในคืนส่งตัวยังเป็นหนุ่มบริสุทธิ์ ไม่ประสาเรื่องทางเพศ ก็งุ่มง่ามในเรื่องการให้ความพึงพอใจกับ

⁴²Ibid., p. 259.

⁴³Ibid., p. 270.

⁴⁴D.H. Lawrence, *Lady Chatterley's Lover: A Propos Of "Lady Chatterley's Lover"* (London: Penguin Books, 2008), p. 14.

ภรรยาตั้งแต่ยังไม่เกิดเหตุร้ายที่ทำให้เขาต้องพิการ ทั้งยังสนใจแต่ความพึงพอใจส่วนตัวของตนเอง เป็นเหตุให้คอนนีไม่พอใจเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว⁴⁵

รูปที่ 4 ภาพเซฟเฟสตัดส์กำลังประจานสองผู้รัก (1536)

โดย มาร์เติน ฟาน ฮีมสเคิร์ค (Maarten van Heemskerck)⁴⁶

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁴⁵Ibid., p. 12.

⁴⁶Anne Lombardi, *Aphrodite: Her Power and Her Arts* [online], 5 May 2010.

<http://www.arthistory.sbc.edu/imageswomen/papers/lombardiaphrodite/aphrodite.html>.

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากตัวบททั้งสองแล้วจะพบว่า สิ่งที่ตามมาหลังจากฝ่ายภรรยา ซึ่งทั้งยังสาว และเต็มไปด้วยราคะอันรุนแรง แต่กลับไม่ได้รับการสนองปรารถนาทางเพศของตน ผลก็คือการลักลอบคบชู้กับชายอื่น ในกรณีของอะเลสซานดรา ความเก็บกดปรารถนาทางเพศของเธอระบายผ่านทางวารวาทศิลป์ปะ บางครั้งรุนแรงถึงขั้นใช้เลือดของตัวเอง⁴⁷ รวมทั้งการสำเร็จความใคร่ ก่อนที่แรงขับดันทางเพศที่เธอมีต่อศิลปิน หรืออีกในทางหนึ่ง คือตัวจิตรกรหนุ่มเอง จะทำให้เธอตัดสินใจมีความสัมพันธ์กับเขา ในทางตรงกันข้าม คอนนีกกลับแสดงความสนิทสนมกับชายมากหน้าหลายตาอย่างมีอิสระเสรี และคลิฟฟอร์ดซึ่งรู้ตัวดีว่าได้กลายเป็นชายไร้สมรรถภาพทางเพศไปแล้ว ก็ยินยอมให้เธอมีสัมพันธ์กับชายอื่น จะมีลูกกับใครอื่นเขาก็ไม่สน แม้จะไม่พอใจอยู่บ้าง แต่ก็ขอเพียงแต่ไม่ให้เธอทิ้งเขาไปเท่านั้น

"But really? I want my wife, and I see no reason for letting her go. If she likes to bear a child under my roof, she is welcome, and the child is welcome: provided that the decency and order of life is preserved. Do you mean to tell me that Duncan Forbes has a greater hold over you? I don't believe it."⁴⁸

ขณะที่ใน *The Birth of Venus* คริสโตโฟโรไม่สนใจว่าอะเลสซานดราไม่พอใจในชีวิตสมรสอย่างไรบ้าง เพราะเขาคิดว่าเธอตระหนักดีอยู่แล้วว่ามันเป็นธุรกิจระหว่างกัน และเขาเองก็เป็นชายรักร่วมเพศซึ่งมีโตมาโซ พี่ชายของอะเลสซานดราเป็นคนรัก แต่กระนั้น เมื่อเขาระแคะระคายในความสัมพันธ์ของอะเลสซานดราและจิตรกรหนุ่ม เขากลับคอยจับผิดและหวาดระแวง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่ออะเลสซานดราแสดงความห่วงใยต่อจิตรกรหนุ่ม เขายังคอยปะชดประชันและวางแผนที่จะจับผิดพฤติกรรมของเธอ จนในที่สุด ในคืนที่เขาอ้างว่าได้ส่งจิตรกรหนุ่มไปโรมแล้ว ตกกลางคืนอะเลสซานดราที่คิดว่าสามีไม่อยู่บ้านจริงๆ ได้ออกไปยังประตูเมือง และพบว่ามันอาจเป็นกับดักจากแผนของสามีเธอเอง และเข้ารุ่งขึ้น คริสโตโฟโรยังแสดงความแคลงใจเกี่ยวกับเด็กในครรภ์ของอะเลสซานดราด้วยว่า เป็นลูกของเขาจริงๆ หรือเป็นลูกของจิตรกรหนุ่มกันแน่

⁴⁷ Sarah Dunant, *The Birth of Venus: A Novel*, p. 218.

⁴⁸ *Ibid.*, p. 295.

“And would you say that a baby is God’s work of art?”

“Surely.”

“In which case might it not be possible to detect a lie in a baby ?”⁴⁹

ตามตำนานการลักลอบเล่นชู้กันระหว่างอะโฟรไดติและแอเรสนั้น ทำให้เฮฟเฟสตุสเจ็บช้ำใจขนาดวางแผนจับให้ได้คาหนังคาเขาด้วยแหทองคำที่เขาทอขึ้นเป็นพิเศษ ทั้งยังประจานสองผู้รักให้ได้จากสมาคมทวยเทพทั้งหลาย ในนวนิยายทั้งสองเรื่องจะเห็นได้ว่าบทบาทของเฮฟเฟสตุสถูกแสดงผ่านตัวตนของสามีของนางเอกทั้งสองคน และมีการวางแผนที่จะจับพิรุณพฤติกรรมของภรรยาให้ได้ ด้านคริสโตโฟโรนั้น หลังจากรู้แน่แล้วว่าภรรยาอกใจ เขาก็หนีไปกับชายคนรักของตน ขณะที่คลิฟฟอร์ดได้แต่ขอร้อง อ่อนน้อมไม่ให้คอนนีหย่ากับเขา และไม่จากเขาไป แต่เมื่อคอนนียื่นกรานจะหย่า และไปใช้ชีวิตใหม่กับชายชู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ชายผู้นั้นเป็นเพียงผู้รักษาป่าของตระกูล เป็นชนชั้นล่างที่มีหน้าที่รับใช้เขาเสมอมา คลิฟฟอร์ดก็เปลี่ยนความผิดหวังเป็นความโกรธแค้น ดังฉากที่เขากล่าวคำทอพฤติกรรมคบชู้ของคอนนีอย่างรุนแรง ว่ามันทำให้เธอควรจะถูกกำจัดออกไปให้พ้นโลก

He still leaned forward in his chair, gazing at her like a cornered beast.

"My God, you ought to be wiped off the face of the earth!"

"Why?" she ejaculated faintly. But he seemed not to hear.

"That scum! That bumptious lout! That miserable cad! And carrying on with him all the time, while you were here and he was one of my servants! My God, my God, is there any end to the beastly lowness of women!"

He was beside himself with rage, as she knew he would be.⁵⁰

⁴⁹Sarah Dunant, *The Birth of Venus: A Novel*, p. 341.

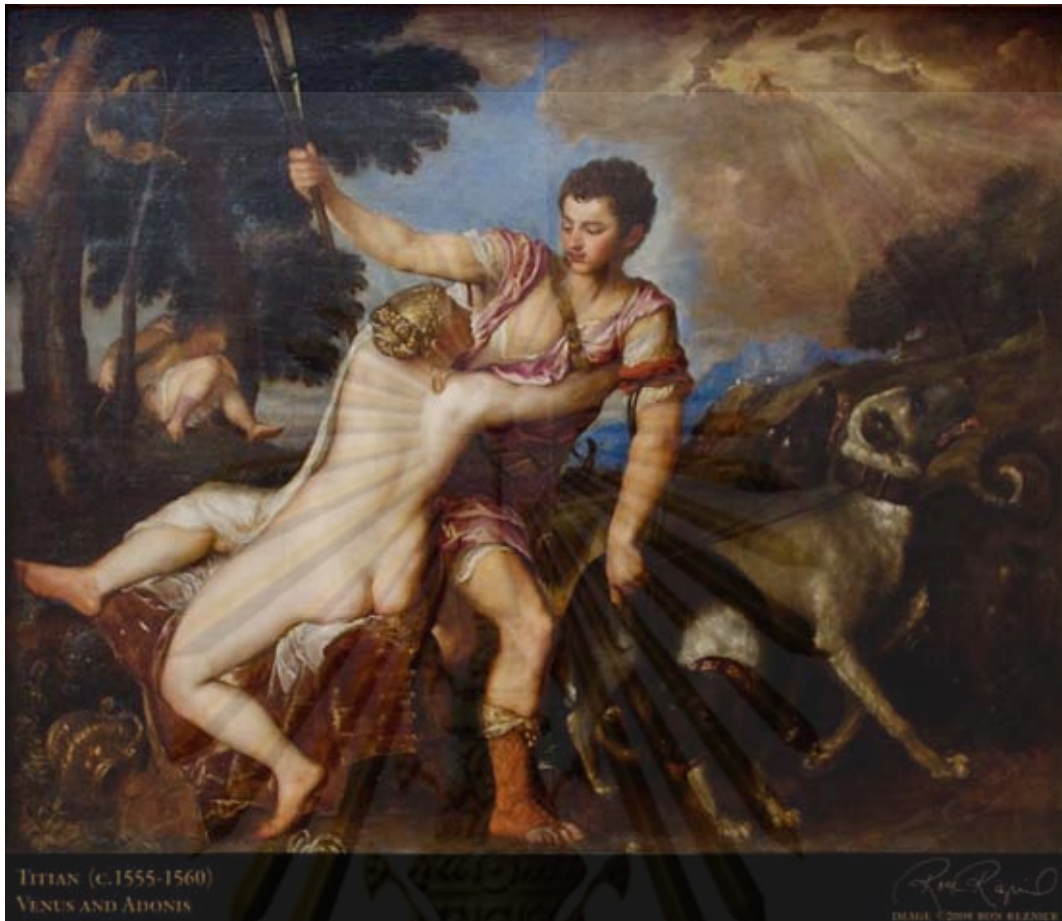
⁵⁰D.H. Lawrence, *Lady Chatterley's Lover: A Propos Of "Lady Chatterley's Lover"*, p.296

การนำเรื่องรักสามเส้าในรูปแบบความสัมพันธ์ของอะโพรไดติ แอเวส และเฮฟเฟสตัสไปใช้ในนวนิยายทั้งสองเรื่อง นับเป็นส่วนประกอบสำคัญที่ใช้ในการนำเสนอแก่นเรื่องใหม่ที่ผู้เขียนต้องการสื่อออกไป อย่างไรก็ตามนวนิยายที่มีการนำโครงเรื่องมาใช้ปรับใช้อย่างเด่นชัด ทั้งในด้านตัวละคร โครงเรื่อง และแก่นเรื่อง ในขอบเขตการวิจัยพบว่านวนิยายเรื่อง *Lady Chatterley's Lover* มีความเด่นชัดในแง่การนำมาใช้ในรูปแบบการนำตำนานเดิมมาสร้างเป็นตำนานบทใหม่ ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอประเด็นดังกล่าวโดยละเอียดอีกครั้งในบทที่ 3 ว่าด้วยกลวิธีการประพันธ์

2.2.2 ตำนานรักที่มีต่ออะโดนิส

ตำนานความรักของวีนิสที่มีต่ออะโดนิส* ประพันธ์ขึ้นโดยโอวิด (Ovid) ในงาน *Metamorphoses* เล่มที่ 10 กล่าวถึงความรักของวีนิสที่มีต่อหนุ่มน้อยอะโดนิส ชายผู้มีชาติกำเนิดอันวิปริตจากหญิงสาวที่หลงรักบิดาของตนเองจนลอบเข้าหาและมีสัมพันธ์กับเขา เมื่อเขาเติบโตขึ้น ก็กลายเป็นคนรักของเทพธิดาแห่งความรัก และต้องจบชีวิตลงด้วยเขี้ยวของหมูป่า ทำให้วีนิสโศกเศร้าเสียใจอย่างมาก ก่อนจะบันดาลให้โลหิตของเขากลายเป็นดอกอะเนโมเน เพื่อเป็นการระลึกถึงเขา เมื่อพิจารณาว่าแก่นเรื่องของ *Metamorphoses* แล้ว จะพบว่า โอวิดสื่อให้เห็นผลของความรักและความปรารถนาทางเพศที่สุดชัด ดังเช่น ความปรารถนารุนแรงของอพอลโล เทพเจ้าแห่งดวงอาทิตย์ ที่มีต่อนางไม้ดาฟเน จนทำให้นางต้องหนีเตลิด จนกลายร่างกลายเป็นต้นลอเรล ปรารถนาที่นางไมร์ราห์มีต่อบิดาของตน และนางยูโรปาที่รู้สึกมีจิตปฏิพัทธ์ต่อโคหนุ่มสีขาวน่านม ซึ่งเป็นร่างจำแลงของซุส เป็นต้น หลายครั้งโอวิดได้แสดงให้เห็นว่าการปะทะกันระหว่างฝ่ายหนึ่งซึ่งเต็มไปด้วยความปรารถนาอันเร่าร้อนกับอีกฝ่ายที่พยายามหลีกเลี่ยง ซึ่งเป็นการต่อสู้ระหว่างอารมณ์ดิบทางเพศกับความหวาดกลัว

* ใช้นามวีนิสเนื่องจากตำนานเรื่องนี้แต่งขึ้นในยุคโรมัน และอะโพรไดติก็ได้เปลี่ยนมาใช้ชื่อเป็นละตินว่าวีนิสแทน

รูปที่ 5 ภาพ *Venus and Adonis* (1555-1560) โดยติเชียน (Titian) ปัจจุบันเก็บรักษาไว้ที่
Galleria Nazionale d'Arte Antica กรุงโรม

ตัวบทยุคต่อมาในขอบเขตการวิจัยที่พบว่ามี การนำเอาตำนานความรักของวีนิสและอะโดนิส มาปรับใช้อย่างชัดเจนเรื่องแรกได้แก่ กวีนิพนธ์ประเภทซอนเน็ตเรื่อง *Venus and Adonis* โดยวิลเลียม เซคสเปียร์ ซึ่งเป็นเรื่องแรกที่ตีพิมพ์ภายใต้นามของเขาเอง แน่แน่นอนว่า เขาได้นำเค้าโครงตำนานของมาจากงาน *Metamorphoses* แต่ก็มี การเสริมแต่งรายละเอียดของเทพธิดาแห่งความรักให้สามารถจินตนาการให้เห็นเป็นรูปธรรมได้มากขึ้น โดยเฉพาะมิติด้านอารมณ์ความรู้สึก ไม่ว่าจะเป็นบทบรรยายรายละเอียดเกี่ยวกับความรู้สึกรักใคร่ ปลื้มปิติ หรือเศร้าโศกเสียใจก็ตาม แต่ที่สำคัญไปกว่านั้น คือการที่เขาปรับเปลี่ยนเนื้อเรื่อง ด้วยการแปลงความสัมพันธ์ระหว่างวีนิสและอะโดนิส ให้เป็นไปในลักษณะความรักข้างเดียวที่เทพธิดาแห่งความรักมีต่อเขา ขณะที่ความรักของวีนิสและอะโดนิสในฉบับของโอวิดนั้น อะโดนิสเป็นหนุ่มน้อยผู้สยบยอมให้กับอำนาจความรักของวีนิสตั้งแต่ต้น

That son, child of his sister and his grandfather, so lately bark-enswathed,
 so lately born, then a most lovely infant, then a youth, and now a man more
 lovely than the boy, was Venus' darling ... She shunned heaven too: to
 heaven she preferred Adonis. Him she clung to, he was her constant
 companion. She who always used to idle in the shade and take such pains
 to enhance her beauty, roamed across the hills, through woods and brambly
 boulders, with her dress knee-high like Diana's,⁵¹

เห็นได้ชัดว่า ในงานของโอวิด อะโดนิสเป็นคู่รักผู้ซื่อสัตย์ของเทพธิดาแห่งความรัก เขาซึ่งเป็นนายพรานหนุ่ม ยอมให้เธอติดตามไปทุกหนแห่ง และไม่มีกรกล่าวถึงอาการแสดงความรักเกี้ยวพาราสีแต่อย่างใด เพียงแต่การได้ฟังคำตักเตือนที่ไม่ให้เข้าใกล้หมูป่าจากเธอ ยิ่งทำให้เขารู้สึกอึดอัดใจที่จะพิชิตมัน จนนำมาซึ่งความตายของเขา อันเนื่องมาจากความดีอริ้นต่อคำเตือนของเทพธิดานั้นเอง ขณะที่เซคสเปียร์ปรับเปลี่ยนให้อะโดนิสเป็นชายหนุ่มผู้ไม่สยบยอมให้กับความเย้ายวนทางเพศที่วินัสเสนอให้ เขาอยู่ในฐานะของชายหนุ่มผู้ต่อต้านชัดเจน ขณะที่วินัสเป็นผู้หยิบบ่อนปรารณานั้นให้เขาก่อน จึงเป็นการสร้างปมขัดแย้งของสองชั่วซึ่งก็มีปรารณาพอกๆกัน คือชั่วที่ปรารณาจะมีรัก กับชั่วที่ปรารณาจะไร้รัก จะเห็นได้ว่าต่อให้วินัสรุกเร้าอีกอะโดนิสอย่างเร่าร้อนมากเพียงใด เขาก็ยังผลัดไสเธอ ทั้งกาย วาจามากยิ่งขึ้นเท่านั้น ซึ่งเป็นการสร้างภาพอันน่าขันของเธอในฐานะเทพธิดาแห่งความรักในเชิงโลกีย์ ที่ไม่อาจได้รับรักได้ ความรักของวินัสและอะโดนิสที่ถูกตีความโดยเซคสเปียร์ยังปรากฏอยู่ในตัวบทเรื่องอื่นๆ เป็นการยืนยันถึงความเป็นอมตะของบทกวีอันมาจากปลายปากกาของเขา เห็นได้เด่นชัดที่สุดในความพยายามต่อต้าน หลบหนี การรุกไล่จากเทพธิดาแห่งความรักของแอมโบรส ในนวนิยายเรื่อง *The Eve of St. Venus* โดยเฉพาะเมื่อแอมโบรสตระหนักรู้ถึงภาพอะโดนิสที่ซ่อนทับตัวเองหลังจากเขาได้เปิดบทกวีเรื่องดังกล่าวอ่าน

He began to understand why. Sensuality, eh? Sensuality. Adonis, it stuck him, was a bit of a fool. Persued by the goddess of love and beauty, preferring to hunt wild boar. A bit of a bore himself, or a boor. But of cause—it began

⁵¹ Ovid, *Metamorphoses*, ed. Betty Radice, trans. Mary M. Innes (London: Penguin Book, 1955).

slowly to down on Ambrose—was he himself not precisely in the position of Adonis?⁵²

ต่างกันตรงที่ อะโดนิสคนนี้ ไม่ได้จะออกไปล่าหมาป่าอะไร เขาแสดงตัวตนว่าเป็นแค่ผู้ชายธรรมดาๆ เขาแค่กำลังจะแต่งงานกับไดอานา แฟนสาวที่คบกันมานาน แต่เกิดความผิดพลาดที่เขาเกิดไปทำให้เทพธิดาแห่งความรักที่สิงสถิตย์อยู่ในรูปปั้นที่สวนอุทยาน เพราะเอาแหวนแต่งงานไปซุ่มสวมเข้ากับนิ้วของรูปปั้น แล้วเกิดเอาออกไม่ได้ เพราะพ่อของไดอานาซึ่งเป็นเจ้าของรูปปั้นไม่ยอมให้ทุบทำลายใดๆ การใช้อุปมาเกี่ยวกับอะโดนิสยังปรากฏอยู่ในการสนทนา ระหว่างคราวเทอร์-เมชันกับจูเลีย เพื่อนเจ้าบ่าวและเพื่อนเจ้าสาว ซึ่งกำลังถกเถียงกันเกี่ยวกับเรื่องบ่าวสาว ว่าทั้งคู่ควรจะแต่งงานกันหรือไม่ ขณะที่จูเลียไม่เห็นด้วยที่ไดอานาจะแต่งงาน เพราะเธอยังมีอนาคตอีกไกล แต่คราวเทอร์-เมชันกลับยกข้อดีของการแต่งงานของหนุ่มสาวว่า แม้จะไม่มีใครสมบูรณ์แบบ แอมโบรสนั้นแม้จะไม่ได้หล่อเลิศเลออย่างอะโดนิส⁵³ ท่าทางเหมือนไก่อ่อน ไม่ประสาเรื่องบนเตียง แต่ทั้งคู่ก็ยังหนุ่มสาว ยังมีเวลาเรียนรู้เรื่องการครองเรือนร่วมกันอีกมาก

นอกจากนี้ ภาพการกอดรัดปลุกปล้ำอะโดนิสยังสะท้อนอยู่ในเหตุการณ์ที่แอมโบรสเผลอหลับและฝันไป ในนิมิตนั้น เขาพบว่าตนเองในรูปลักษณะของเทพแพน กำลังเป่าขลุ่ยไปยังเอ็ตนา (Etna) ซึ่งตามตำนานเป็นภูเขาไฟอันเป็นที่พำนักของอะโฟรไดติและเฮฟเฟสตุส และที่นั่นเขาพบว่าลวาทแห่งรักกำลังปะทุ เขารู้ทันทีว่าเป็นวีนิสต์

Then there come the vision, the terrible vision, on the slopes of Etna. Love's lava. The queen! He panted o embrace, the flute getting in the way. And then suddenly wasn't a dream. He knew he was really opening his eyes and that was a real darkness that surrounded him. He was smothered in the presence, odorous, damnably desirable, blindingly bright and yet black. He couldn't get out of it...'Help!' he cried.⁵⁴

⁵² Anthony Burgess, *The Eve of St Venus*, p. 42.

⁵³ *Ibid.*, p. 12.

⁵⁴ *Ibid.*, p. 53.

เห็นได้ชัดว่าเป็นการผสานตำนานอะโฟรไดติผู้มาจากความมืดของเฮซีออด กับการปลุกปล้ำกอดรัดอะโดนิสของวีนิสในบทกวีของเซคสเปียร์ ความปรารถนาของวีนิสที่จะครอบครองแอมโบรสไม่ต่างกับความพยายามที่จะครอบครองอะโดนิส เธอรู้ได้ ไชว่คว้า ชูครึ่ง กอดรัด ขณะที่เขาพยายามหลบหนีจากมัน ครั้นในตอนท้ายที่หลุดจากมนต์สะกดของวีนิส แอมโบรสที่คิดว่าตัวเองคงสูญเสียไดอานาไปแล้วจริงๆ ยังกล่าวย่ำถึงภาพอะนิสที่ซ่อนทับในตัวตนของเขาว่า เมื่อเหตุการณ์จบลง อะโดนิสก็ได้ตายแล้ว และความตายก็เป็นอีกชื่อของตัวตนของเขาเอง

Adonis is dead now, Death is just another name for the state of being myself.⁵⁵

หากความตายของอะโดนิสนั้นต่างออกไปจากตำนาน เพราะแอมโบรสไม่ได้สูญเสียคนรักของเขาไป ฝนที่ตกลงมาหลังจากฟ้าผ่า นำไดอานากลับมาหาเขา⁵⁶ ความตายของอะโดนิสจึงเกิดขึ้นเพียงชั่วคราว และกลับมาเกิดใหม่อีกครั้งเมื่อได้รับความรักกลับคืนมา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁵⁵ Ibid., p. 67.

⁵⁶ Ibid., p. 68.

2.2.3 ตำนานเกี่ยวกับสายรัดเอวทองคำ

สายรัดเอวทองคำ ที่เรียกว่า *Kestos* ในภาษากรีก ในยุคกรีกโบราณ เป็นอุปกรณ์สำหรับหญิงที่สมรสแล้วจะสวมใส่มัน และสามีของเธอจะปลดมันในเวลาที่ยังสองปรารถนาจะร่วมเตียงกันตามตำนานเฮฟเฟสตัสสร้างมันขึ้นเพื่อเป็นของขวัญให้แก่อะโพรไดติหลังจากทั้งสองได้สมรสกันแล้ว⁵⁷ สายรัดเอวทองคำนี้ถูกบรรยายว่านอกจากวิจิตรงดงามอย่างยิ่งแล้ว ยังมีอิทธิฤทธิ์พิเศษในการช่วยวนใจ สร้างพลังดึงดูดทางเพศให้แก่ผู้สวมใส่ และทำให้ไม่ว่าผู้ใดก็ไม่อาจปฏิเสธเธอได้ ดังเช่นปรากฏอยู่ใน *มหากาพย์อีเลียด* ว่าสายรัดเอวทองคำนี้ได้แสดงบทบาทสำคัญของมัน เมื่อทวยเทพผู้สนับสนุนทัพกรีก ต้องการกันขูสออกจากการเฝ้ามองการรบกันระหว่างทัพกรีกและทรอย เนื่องจากขูสมิ่บัญชาเสมอว่ามีให้เทพไคซึ่นมือเข้าไปยุ่ง เธอจึงออกอุบายทำที่ไปขอยืมสายรัดเอวนี้จากอะโพรไดติ และอ้างถึงอิทธิฤทธิ์ของมันที่จะทำให้ขูสยอมกลับมาร่วมสัมพันธ์สวาทกับเธออีกครั้ง ซึ่งอะโพรไดติก็หลงกลให้เธอหยิบยืมมันไป โดยหวังู้ไม่ว่า จุดประสงค์แท้จริงของเธอคือ ต้องการเปิดโอกาสที่ขูสมิ่ได้ประจำบัลลังก์ขณะร่วมเตียงกับเธอ ให้เทพเจ้าฝ่ายสนับสนุนกรีกได้ยื่นมือลงไปช่วยฝ่ายของตนได้สะดวกมากยิ่งขึ้น ซึ่งกว่าที่ขูสจะตื่นขึ้นมาอีกครั้ง ทรอยก็เกือบจะเป็นฝ่ายพ่ายแพ้แล้ว⁵⁸

ในตัวละครใหม่ที่อยู่ในขอบเขตการวิจัยพบว่า *Venus Envy* เป็นตัวละครเดี่ยวที่กล่าวถึงการมีอยู่ของมัน และมีบทบาทสำคัญในจุดพลิกผันของเรื่อง เมื่อขูสสถาปนาวันส์อีกข้อ นอกจากให้ลงมาเป็นนางฟ้าแม่ทูนหัว ทำหน้าที่ช่วยเหลือมนุษย์ให้พบเนื้อคู่ของตนแล้ว ยังสถาปให้ไม่มีมนุษย์ชายคนใดรักเธอ หรือจดจำเธอได้อีกด้วย เวลานั้นผ่านไปนับพันปีที่ถูกสถาป ยี่นานวัน วันส์ก็ยิ่งต้องคอยเตือนใจตัวเองว่า ตนคือเทพธิดาแห่งความงามและความรัก สายรัดเอวทองคำที่เธอนำติดตัวมาด้วย ก็เป็นเครื่องมืออีกชิ้นหนึ่งที่เรียกความมั่นใจ เรียกตัวตนของเธอคืนมา แม้จะทำได้เพียงชั่วคราวคราวก็ตาม

⁵⁷ Yasunari Takada, "The Brooch of Thebes and the Girdle of Venus: Courtly Love in an Oppositional Perspective " *Poetica* (Tokyo, 1989), p. 49.

⁵⁸ Homer, *The Iliad: Rendered into English Prose by Samuel Butler* [online], 28 October 2009. <http://ebooks.adelaide.edu.au/h/homer/h8i/book5.html>.

All isn't lost, really, as long as I have the girdle. I could put it to good use.

Just enough to pick up my spirit.

The girdle goes back on and I almost feel like me again. Like Venus, Goddess of Beauty, Love, and Fertility. Like Aphrodite! Like the deity I supposed to be.⁵⁹

2.3 โสเภณีแห่งอะโฟรไดติและประเพณีที่เกี่ยวข้อง

ดังที่ได้อธิบายไปแล้วในเบื้องต้นว่าตำนานเกี่ยวกับเรื่องราวของอะโฟรไดติสามารถสืบค้นย้อนกลับไปได้ถึงยุคอาณาจักรสุเมเรียนรุ่งเรือง ซึ่งมีประเพณีการสร้างวิหารเพื่อบูชาเทพธิดาอินานนา และประกอบพิธีกรรมกามบัดพิลเพื่อเป็นการสักการะเธอในฐานะของเทพธิดาเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์⁶⁰ ในกรณีของการบูชาอะโฟรไดติในยุคกรีกก็เช่นกัน ซึ่งพิธีกรรมดังกล่าวจะกระทำในวิหารบูชาอะโฟรไดติโดยนักบวชหญิงโสเภณี (Sacred Whores) ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์พบว่านอกเหนือไปจากนครคอรีนธ์ (Corinth) เมืองท่าการค้าอันมีความสำคัญของชนชาติกรีก ที่มีการซื้อขายบริการทางเพศภายใต้นามของการบูชาเทพธิดาแห่งความรักอย่างเอ็กเกริก นครอเล็กซานเดรียเมืองท่าการค้าของอียิปต์ ก็มีการบูชาอะโฟรไดติในวิหารที่สร้างอย่างยิ่งใหญ่เช่นเดียวกัน สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตในยุคโบราณที่ถือว่าการกระทำการสังวาสกันของชนทั่วไป การซื้อขายบริการทางเพศระหว่างลูกค้ากับหญิงโสเภณีชั้นสูง (Hetairai) หรือแม้กระทั่งพิธีกามบัดพิลของนักบวชหญิงโสเภณีในวิหารต่างก็เป็นเรื่องปกติสามัญ⁶¹ เนื่องจากความรักในเชิงกามารมณ์ของชนชาติกรีกมีความเกี่ยวข้องกับพลังอำนาจอันศักดิ์สิทธิ์ของเทพธิดาอันนำไปสู่ความรุ่งเรือง ความมั่งคั่ง และเป็นที่น่าทึ่งต่อตาของบรรดาหญิงโสเภณีชั้นสูงในนครแห่งนั้น ปีแยร์ ลูอิส (Pierre Louys) ได้สะท้อนเอาไว้ให้เห็นในนวนิยายกามสังวาสเล่มที่ประสบความสำเร็จที่สุดของเขาเรื่อง *Aphrodite* โดยมีตัวละครหลักของเรื่องชื่อ ครีซิด ยีดาซีฟโสเภณีชั้นสูงค่าตัวแพง โดยมีเธอเป็นตัวแทนภาพสะท้อนค่านิยมของสังคมกรีกโบราณที่มองภาพของหญิงขายบริการทางเพศ ไม่ว่าจะแก่นักบวชหญิงโสเภณีหรือกลุ่มโสเภณีชั้นสูงก็ตาม ประหนึ่งร่าง

⁵⁹Shannon McKelden, *Venus Envy*, p. 302.

⁶⁰Geoffrey Grigson, *The Goddess of Love: The Birth, Triumph, Death and Return of Aphrodite*, p.111.

⁶¹Ibid., p.111

ทรงของเทพธิดาแห่งความรัก เนื่องจากพวกเธอมีความเกี่ยวข้องกับความรักและปรารถนาทางเพศโดยตรง

ในนวนิยายจะพบว่า ครีซิส มีลักษณะเฉพาะหลายประการที่มีความเชื่อมโยงกับอะโฟไดติในแง่ไขหลายประการ เมื่อเธอได้นิยามตนเองกับอะโฟไดติ จะพบว่าไม่ใช่เพียงเพราะเธอเป็นโสเภณีชั้นสูงที่มีความมั่งคั่งเหนือผู้ใดในเวลานั้นเพียงอย่างเดียว แต่เมื่อพิจารณาไปถึงชาติกำเนิดของเธอและอะโฟไดติ ในแง่ที่ว่า อะโฟไดติเป็นเทพธิดาแห่งความรักและความงามตามตำนานกรีกที่วิวัฒนาการมาจากเทพธิดาแห่งความรักของดินแดนอื่น ขณะที่ตัวของครีซิสเองก็มีเชื้อชนชาติกรีกซึ่งเป็นชนส่วนใหญ่ของอเล็กซานเดรียในเวลานั้น และไม่ใช่นักอียิปต์พื้นเมือง แต่แท้จริงแล้วเธอเป็นสตรีเชื้อสายยิว ซึ่งมีผิวขาว จมูกโด่ง ตาสีฟ้าและผมสีทองอย่างพวกอารยัน⁶² มาจากดินแดนในทะเลทรายกาลิลี (Galilee)* โดยเธอมีชื่อเดิมในภาษาฮีบรูว่า ซาราห์ (Sarah) ซึ่งหมายถึง เจ้าหญิง⁶³ ด้วยฉายานามอันมีความหมายอันสูงศักดิ์ รูปลักษณะอันงดงามจนเป็นที่เลื่องลือ รวมทั้งชาติกำเนิดที่คลุมเครือเช่นเดียวกับอะโฟไดติตามกำเนิดที่เฮซียอดได้ประพันธ์เอาไว้ นำไปสู่ข้อกังขาที่ครีซิสมีว่าตนนั้นเสมอเหมือนอะโฟไดติเช่นเดียวกัน ดังที่สะท้อนเอาไว้ในนวนิยายตอนหนึ่งว่า เธอมีได้รู้สึกว่าตัวตนของอะโฟไดตินั้นแยกออกจากตัวเธอ เพราะชื่อที่บรรดาชายหนุ่มที่มาติดพันเธอ ก็ต่างขนานนามเธอว่า ครีซิส หรือครีเซ อันเป็นอีกฉายานามหนึ่งของอะโฟไดตินั่นเอง

Chrysis. She loved that name. The young men who came to see her called her Chrysé like Aphrodite in the verses which they left, with garlands of roses, at her door in the mornings.⁶⁴

นอกจากจะมีประเด็นในการนิยามตัวตนของเทพธิดาแห่งความรักเข้ากับสตรีโสเภณีชั้นสูงแล้ว ยังมีการนำเอาเรื่องราวเกี่ยวกับพิธีกรรม ประเพณี และวิหารโสเภณีมาใช้ในเรื่องอีกด้วย ดังจะเห็นว่า ลูอีซได้เลือกเอาช่วงเวลาของประเพณีเฉลิมฉลองแด่อะโฟไดติมาเป็นฉากหลังของ

⁶²Pierre Louys, *Aphrodite (Ancient Manners)*, trans. Willis L. Parker, *Illustrated Edition ed.* (New York: Three Sirens Press, 1932).

* ทะเลทรายในดินแดนอิสราเอล

⁶³Ibid., p. 18.

⁶⁴Ibid., p. 18.

นวนิยาย เป็นการแสดงให้เห็นถึงข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์ตามที่เขาได้ศึกษาอย่างลึกซึ้ง และยังใช้เป็นเหตุผลของการนำไปสู่เหตุการณ์สำคัญในเรื่องอีกด้วย ยกตัวอย่างเช่น ในวันที่สองของงานเทศกาล แบคคิส โสเภณีชั้นสูงผู้มั่งคั่งและมีประสบการณ์ยาวนานกว่าใครในนครอะเล็กซานเดรีย ได้จัดงานเลี้ยงใหญ่ และทำการปลดนางทาสที่มีชื่อว่า อะโฟรดิเซีย อันเป็นชื่อที่คล้องจองกับอะโฟรไดติ เพื่อเป็นเกียรติแด่เทพธิดา⁶⁵ ประชาชนทั่วไปเข้าทำการถวายเครื่องสักการะต่างๆเพื่อบรรณาการแด่องค์รูปเคารพในวิหาร ซึ่งผู้ต้องการสักการะและขอพรต่ออะโฟรไดติมักใช้เครื่องหอม ดอกไม้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกุหลาบที่งามที่สุด เครื่องประดับ ผ้าที่หอมมาอย่างดี นักพิราบอันเป็นนกคู่บารมีของอะโฟรไดติ หรือแม้กระทั่งการถวายตัวเพื่อเข้ามาเป็นนักบวชโสเภณีในวิหารแห่ง อะโฟรไดติก็ตามที่⁶⁶ ยิ่งไปกว่านั้น ในบทที่มีชื่อว่า The Garden of the Goddess ลูอิซได้ยังบรรยายสภาพความเป็นอยู่ในบริเวณที่รอบๆเทวสถานของอะโฟรไดติ สถานที่ของเหล่านักบวชหญิงโสเภณี ไว้อย่างละเอียด สะท้อนให้เห็นความพยายามที่จะแสดงให้เห็นถึงแง่มุมความเป็นจริงของสังคมในยุคอดีตที่ต่างจากยุคของผู้เขียน ซึ่งเป็นยุควิคตอเรียนที่มีความเคร่งครัดในแง่ศีลธรรมจริยธรรมและจารีตประเพณีสูง เป็นการให้ความเป็นธรรมชาติต่ออารยธรรมของสังคมยุคโบราณที่ถูกกล่าวหาว่าป่าเถื่อน นอกจากนี้ ลูอิซยังใช้นวนิยายเรื่องนี้เพื่อเป็นพื้นที่ในการเสนอประเด็นอันเกี่ยวข้องกับประเด็นเพศสถานะของหญิงรักร่วมเพศ และเสรีภาพทางเพศ ซึ่งทำให้เขาตกเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์จากสังคมในยุคนั้นเป็นอย่างมาก

ประเด็นอันเกี่ยวกับอาชีพโสเภณีที่สามารถเชื่อมโยงไปถึงตัวเทพธิดาแห่งความรักยังปรากฏอีกครั้งในนวนิยายเรื่อง *Venus As a Boy* โดย ลุด ชัทเทอร์แลนด์ ซึ่งเล่าถึงชีวิตของโสเภณีสาวประเภทสองชื่อว่า เดซีเร่ ซึ่งเป็นชื่อที่เขาใช้ในวงการขายบริการทางเพศเท่านั้น ตัวเอกไม่ได้บอกชื่อของตน ไม่มีการพูดถึงชื่อจริงของตนเอง ชื่อที่เขาถูกเรียก เป็นชื่อที่บุคคลรอบกายเขานิยามตัวเขาให้ทั้งสิ้น ทั้ง Poof (ไอ้ตุ๊ด) , Mr.C, Cunt, Cupid และในท้ายที่สุด ตัวเอกถูกอิทธิพลจากบุคคลรอบข้างเชื่อมโยงตัวตนของเขาเข้ากับความเป็นวีนิส เทพธิดาแห่งความรัก ด้วยนามว่าเดซีเร่ (Desiree) ซึ่งหมายถึงความปรารถนา เนื่องจากเขามีพรสวรรค์พิเศษในการสามารถทำให้บุคคลที่เขามีความสัมพันธ์ด้วย ทั้งโดยการกอดจูบ หรือการมีเพศสัมพันธ์ด้วยก็ดี ให้บรรลุจุดสุดยอดทางเพศได้อย่างน่าอัศจรรย์ เริ่มแรกคือด้วยตัวของเขาเอง หลังจากที่เขารู้สึกคิดถึงฟีโอล่า แฟนสาวคนแรกในวัยเยาว์ ผู้ถูกรุมข่มขืนและหนีไปจากออร์คนีเย เขาก็ได้ฝันเปียกในชุดเสื้อผ้าของฟีโอล่าด้วยความโหยหาเธอ และรู้สึกผิดที่ปกป้องเธอไม่ได้

⁶⁵ Ibid., p. 30.

⁶⁶ Ibid., pp. 112-6.

I'd be Fiola, or she'd be me, or I'd feel like her, what with the clothes and everything and being the house and wanting them back as painfully as I did. When I woke it was still light. I got out of bed and found it sticky between my legs.....I knew enough to know I'd come, but I didn't know why. It was my first time. I had't touch my self...I was happy to take it as a sign from God, and Fiola.

Virgin birth, I said, I remember that quite clearly.⁶⁷

จะเห็นได้ว่าตัวเอกเปรียบประสบการณ์ทางเพศครั้งแรกของตนเองว่า เป็นการกำเนิดใหม่อันบริสุทธิ์ ซึ่งเป็นการโยนตัวตนของของเขาครั้งแรกเข้ากับวินัส ด้วยการเกิดใหม่อันมาจากปราวณาทางเพศของตนเอง ตัวตนใหม่ที่มีราคาจะอยู่เต็มร่างกาย จนสามารถทำให้คนที่เขาสัมผัสด้วยการกอด จูบ หรือกระทั่งมีเพศสัมพันธ์ด้วยบรรลุลจุดสุดยอดทางเพศได้

It wasn't all sex, but it was mostly, cos that was the only thing I was good at.....Guys and girls spilling between my fingers like ice-cream.⁶⁸

แต่แทนที่ความทรงจำในพรสวรรค์ด้านนี้จะทำให้เขามีอำนาจเหนือผู้อื่นอย่างที่คริสตีส์ใช้ แต่ในนวนิยายเรื่องนี้ เขากลับเป็นเหยื่อผู้ถูกระงับจากบุคคลชอบข้าง ทั้งโดฟ อันธพาลที่เคยข่มขืนพิโอล่า แต่ยอมให้ตัวเอกมาอยู่ในแก๊งของตนในเวลาต่อมา เพราะติดใจในพรสวรรค์ของเขา จนถึงขนาดเรียกตัวเอกด้วยคำว่า Cunt ซึ่งหมายถึงอวัยวะเพศหญิง⁶⁹ ที่น่า เพื่อนสาวที่ถูกเขาสัมผัสโดยไม่ตั้งใจครั้งหนึ่ง เรียกเขาว่า young god⁷⁰ เทรซี แฟนคนที่สองเรียกเขาว่า คิวปิด เพราะเธอทำให้ชีวิตทางเพศของตนเต็มไปด้วยความสุข⁷¹ ชื่อคิวปิดอันมีนัยของความเป็นชาย ทำให้เขารู้สึกอึดอัดในความเป็นชายของตนอยู่ช่วงระยะเวลาหนึ่ง แต่แล้ว เมื่อเขาเข้าสู่วังวนของการ

⁶⁷ Luke Sutherland, *Venus as a Boy* (London: Bloomsbury Publishing, 2005).

⁶⁸ Ibid., p. 50.

⁶⁹ Ibid., p. 39.

⁷⁰ Ibid., p. 46.

⁷¹ Ibid., p. 51.

ขายบริการทางเพศ เขากลับถูกทำให้มีตัวตนแบบผู้หญิง ด้วยการแต่งหญิงและใช้ชื่อว่าเดซีเร่ ซึ่งเป็นชื่อของผู้หญิง ทั้งที่เนื้อแท้แล้ว ตัวเอกพร่ำบอกผู้อ่านเสมอว่า ตนแสวงหารักแท้จากผู้หญิง และไม่ได้เป็นรักร่วมเพศอย่างที่ราดู พ่อเฒ่าของช่องต้องการให้เขาเป็น

I'd never admit to being gay.....not that I ever called myself a drag queen-
but I'd just let them gnash and never rise to it.

Dressing up was no big deal. I'd done it before, over Finola,...

In drag, I called myself Desiree. I means longed for. Out of drag, it's jus D.

I kept Cupid to my self.⁷²

แต่ท้ายที่สุด เมื่อถูกพ่อเฒ่าบังคับให้กินฮอร์โมนเพศหญิง ซึ่งจะทำให้เขามีเรือนร่างเหมือนผู้หญิงขึ้นมาจริงๆ เพื่อที่จะรับแขกได้มากขึ้น นั่นก็ทำลายตัวตนและความภาคภูมิใจของเขาในฐานะผู้ชาย จนเขารู้สึกสิ้นหวังกับชีวิต จนไม่ยอมมีชีวิตอยู่ต่อ ยาฮอร์โมนที่ถูกบังคับให้กินส่งผลต่อดับ จนร่างกายของเขาอ่อนแอลงเรื่อยๆ แต่เขาก็ไม่ยอมบอกใครว่าตนป่วยหนัก เพราะเขารู้สึกว่าชีวิตหมดความหมายใดๆในเรือนร่างของวินัสแล้ว

Radu called a halt to my house and hotel calls. He took all my money, I stopped using a condom....The hormones melted me down into this walking pool of shit. I had everyone call me Desiree. No exceptions. No more Cupid. Just Desiree: every inch the woman Radu wanted. Pascal begged me to run away again, but at long last, I just wanted to die.⁷³

จะเห็นได้ว่าประเด็นของการเป็นโสเภณีของนวนิยายทั้งสองเรื่อง ดำรงอยู่ในบริบทที่แตกต่างกัน ครีชีส ภาคภูมิใจ ทะระนงตนในความเป็นตัวแทนของอะไฟรโดติของตน ขณะที่ตัวเอกใน *Venus As a Boy* ใช้ชีวิตของวินัสที่ภายในเป็นชายอย่างขมขื่น หากท้ายที่สุด บทสรุปของทั้งสอง ต่างเป็นจุดจบอันน่าเศร้าทั้งสองเรื่อง

⁷²Ibid., pp. 89-90.

⁷³Ibid., p. 138.

เมื่อพิจารณาพบแล้วว่าวรรณกรรมตัวบททั้ง 7 เรื่อง มีการนำเทวดำนานมาใช้จริง แต่ นอกจากการนำตำนานมาใช้แล้ว ยังมีการพลิกแพลงด้วยกลวิธีอันแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับ แนวเรื่อง เนื้อหา และสิ่งที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อออกไป จะเห็นได้ว่าเชคสเปียร์ยังคงนำตำนาน วินัสและอะโดนิสมาเล่าใหม่โดยคงเค้าโครงเรื่องเดิมตามตำนานเอาไว้ แต่ก็มีกรเปลี่ยนแปลงบ้าง ในรายละเอียดของเนื้อเรื่อง แต่ก็ไม่ทำให้ตอนจบของเรื่องเปลี่ยนแปลงไปแต่อย่างใด ขณะที่ในนวนิยายยุคหลังจะพบว่า มีการปรับเปลี่ยนกลวิธีการประพันธ์โดยนำตัวละครในตำนานมาใช้เพื่อ เขียนเป็นเรื่องต่อ ดังที่ปรากฏใน *The Eve of St. Venus* และ *Venus Envy* ซึ่งเป็นการนำตัวละครในตำนานมาใช้ในนวนิยายที่มีฉากหลังเป็นสังคมสมัยใหม่ ไม่ใช่ฉากของยุคกรีกโบราณหรือฉากแฟนตาซีอีกต่อไป ตัวละครอะโฟไดติก็มีการเพิ่มบุคลิกลักษณะให้เข้ากับเนื้อเรื่องและแก่นที่ต้องการนำเสนอมากขึ้น เช่น ตัวละคร วินัส ไครนัส ของแมคเคลเดนที่มีภาพลักษณะเหมือนดารารายนตร์สาวสวย รูปร่างเฝ้ายวน ผมหงอกเป็นคลื่น ตาสีฟ้า แต่งเนื้อแต่งตัวตามสมัยนิยม ในขณะเดียวกัน ก็ยังคงเป็นเทพธิดาแห่งความรักตามตำนานที่ทำหน้าที่ช่วยเหลือความรักของมนุษย์ ในยุคที่ มนุษย์เชื่อว่าเทพเจ้ามีชีวิตอยู่แต่ในนิทาน ขณะที่วินัสของเบอร์เจสส์ กลับมีสภาพเป็นเพียงรูปปั้นแบบกรีกในสวน แต่จะลุกขึ้นมามีชีวิต คอยไล่ล่าหลอกหลอนแอมโบรสทุกครั้งที่เขาตกอยู่ในความมืด ทำนองเดียวกับวินัสของเชคสเปียร์ ผู้ไล่ล่าชายหนุ่มผู้ไม่ปรารถนารักจากเธอ นอกจากนี้ ยังพบว่ามีการนำเอาตัวละครวินัสและตำนานของเธอมาปรับใช้ในเชิงเป็นสัญลักษณ์ ในนวนิยายอิงประวัติศาสตร์สองเรื่องอันได้แก่ *Aphrodite* และ *The Birth of Venus* รวมทั้งยังปรากฏใน นวนิยายรูปแบบอัตชีวประวัติ *Venus As a Boy* เมื่อตัวละครเอกทั้งสามเรื่องต่างก็นิยามตัวตนของตนเองกับความเป็นเทพธิดา ในบริบทสังคมที่ต่างกันออกไป ครีชีสนิยามตนกับอะโฟไดติเนื่องจากความงามของตน และอาชีพโสเภณีของเธอที่ถูกสังคมในยุคนั้นเชิดชูว่าเป็นประดุกเทพธิดาแห่งความรัก อันนำไปสู่อหังการ์ของเธอที่จะมีอำนาจเหนือชาย ขณะที่โสเภณีสาวประเภทสองอย่างตัวเอกไร้นามของลูค ชัทเทอร์แลนด์ แสดงให้ผู้อ่านตระหนักถึงความไร้ตัวตนที่แท้จริงของมนุษย์เรา หากตัวตนนั้นถูกประกอบสร้างขึ้นโดยสังคมรอบข้างมากกว่า ตัวตนของเขา จึงกลายเป็นวินัสด้วยการนิยามจากบุคคลอื่น ๆ มากกว่าด้วยตัวของเขาเอง และในที่สุด คือการสร้างตำนานใหม่ขึ้นมาจากตำนานเดิม ดังที่เราพบใน *Lady Chatterley's Lover* ตำนานรักสามเส้าระหว่างสาวงามที่ไม่อาจได้รับความพึงพอใจทางเพศจากสามี จนไปแสวงหาจากคนเฝ้าสวนหนุ่มผู้มีเรือนร่างอันกำยำบึกบึน เป็นการนำตำนานในเรื่องไปปรับเปลี่ยนเป็นเรื่องราวใหม่ โดยเน้นย้ำแนวความคิดของลัทธิสุขนิยมของผู้ประพันธ์ที่ว่า ความสุขทางเพศจะทำให้ร่างกายและจิตใจของมนุษย์สดชื่นไปด้วย

จะเห็นได้ว่า ไม่ว่าเทวด้านานของอะโพรไดติจะถูกนำไปปรับใช้ในแบบใด ก็ยังคงมีคุณค่าและมีความสำคัญในฐานะต้นทุนทางปัญญาที่บรรพบุรุษจากอดีตกาลมอบให้แก่วงการวรรณกรรม จวบจนถึงปัจจุบัน การดำรงอยู่หรือเปลี่ยนแปลงของอะโพรไดติจึงขึ้นอยู่กับกลวิธีการประพันธ์และแก่นเรื่องที่ต้องการนำเสนอ ซึ่งผู้วิจัยจะอธิบายโดยละเอียดในบทต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

กลวิธีการนำตำนานมาใช้และเปลี่ยนแปลงตำนาน ให้สอดคล้องกับแก่นเรื่องใหม่

เรื่องเล่าเกี่ยวกับอะโฟรไดตี้นั้นเป็นตำนานเกี่ยวกับความรักและแรงปรารถนาทางเพศของมนุษย์ที่เล่าขานต่อกันมาเป็นเวลานานนับพันปี ตำนานของเธอได้รับการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งในลักษณะของมุขปาฐะ จากตำนานเรื่องเล่าของดินแดนในตะวันออกกลางในชื่อของเทพธิดาแห่งความรัก ความงามและความอุดมสมบูรณ์อย่าง อินานนา, อิชตาร์, แอสตาร์เต , อทาการ์ทิส, แอซเทรท มีการผสมผสานเข้ากับเทวดานานพื้นถิ่นดั้งเดิมของแต่ละภูมิภาค จนกลายเป็นอะโฟรไดตีของกรีก และวีนิัสของโรมันในท้ายที่สุด ซึ่งในทางวรรณคดีแล้ว โฮเมอร์เป็นคนแรกที่เอ่ยถึงเธอเอาไว้ใน *มหากาพย์อิลเลียด* และใน *มหากาพย์โอดิสซีย์* นอกจากนี้แล้วยังมีกวีกรีกโรมันในยุคต่อมาเช่น เฮซิออด โอวิด อพอลโลโดรัส ฯลฯ ที่นำเรื่องราวของอะโฟรไดตีมาใช้ ประพันธ์วรรณกรรมชิ้นเอกอีกมากมาย จนโลกเข้าสู่ยุคใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลังจากโลกศิลปะวรรณกรรมหลุดพ้นจากการครอบงำของคริสตศาสนจักร เข้าสู่ยุคฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม นักวิชาการทุกแขนงต่างกลับมาให้ความสนใจศึกษาเทวดานานกรีกโรมัน และนำเรื่องราวในตำนานเหล่านั้นมาใช้ในการผลิตผลงานของตนมากมาย ตำนานเกี่ยวกับอะโฟรไดตีซึ่งเกี่ยวข้องกับความรักความปรารถนาทางเพศก็ถูกนำมาเล่าใหม่เช่นกัน จวบจนปัจจุบัน เรื่องราวของเธอยังคงดำรงอยู่ในวรรณกรรมหลายเรื่อง ไม่ว่าจะอยู่ในบทกวี บทละคร นวนิยาย ภาพยนตร์ หรือแม้กระทั่งในโฆษณาสื่อต่างๆ

อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างในตำนานดั้งเดิมจากการตีความของกวีสมัยโบราณนั้นย่อมส่งผลต่อการตีความของนักประพันธ์รุ่นต่อมา แสดงให้เห็นว่า อิทธิพลทางวรรณคดีของเทวดานานกรีกโรมันที่มีต่อวรรณกรรมนั้น ไม่จำเป็นต้องสะท้อนออกมาในรูปแบบของการนำตำนาน มาถ่ายทอดไว้ในวรรณกรรมยุคต่อมาโดยตรงไปตรงมาเสมอไป เพราะถ้านักประพันธ์ทุกคนเสนอเรื่องราวเหมือนกับที่ปรากฏในตำนาน วงการวรรณกรรมจะไม่มีพัฒนาการหรือเกิดความเปลี่ยนแปลงแปลกใหม่ใดๆขึ้น แต่จะเหลือเพียงการนำเรื่องเดิมมาเล่าซ้ำๆเพียงอย่างเดียว ดังนั้นเราจึงจะเห็นว่า นักเขียนในสมัยต่างๆจึงนำเอาตำนานของอะโฟรไดตีมาประยุกต์ปรับใช้ในงานของตนด้วยกลวิธีที่ต่างกันไป เช่น การนำเอาตัวละครในตำนานมาแต่งต่อเพิ่มเติมหรือหยิบมาใช้เพื่อเป็นสัญลักษณ์หลักของเรื่องเพื่อแสดงให้เห็นถึงแนวความคิดของผู้เขียน

ตลอดจนนำตำนานมาเล่าใหม่ โดยเรื่องราวในเทวด้านานอาจเปลี่ยนแปลงไปบ้าง มากน้อย ตามจุดประสงค์ของผู้ประพันธ์ ในบทนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกลักษณ์การนำตำนานของอะโฟรไดติมา ใช้ในวรรณกรรมยุคใหม่ 4 วิธี อันได้แก่ การนำตำนานมาใช้โดยคงเนื้อเรื่องหลักไว้ตามเดิม, การนำตำนานดังกล่าวมาแต่งต่อเพิ่มเติม, การนำตำนานมาใช้ในเชิงสัญลักษณ์, การนำตำนานเดิมมาสร้างเป็นตำนานใหม่ และชี้ให้เห็นว่า การที่ผู้เขียนปรับเปลี่ยนตำนานไปตามกลวิธีนั้นๆ ก็เพื่อสื่อไปถึงแก่นเรื่องใหม่ที่เขาต้องการนำเสนอในประเด็นใดบ้าง ตัวอย่างเช่นในกรณีของบทวีซอนเนตเรื่อง *Venus and Adonis* พบว่าการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ของวีนิส จากเทพธิดาแห่งความรักผู้สง่างามและสดใส ไปสู่ภาพบรรยายของหญิงคลั่งรักผู้ไร้ค่าอะโดนิสผู้ไม่ปรารถนาในตัวเธอ ก็เพื่อสื่อถึงประเด็นความปรารถนาอันนำไปสู่ความตาย ขณะที่ การเปลี่ยนแปลงตอนจบของเรื่อง ทั้งในประเด็นการแปรสภาพไปเป็นดอกไม้ของอะโดนิส และการจากไปของวีนิสโดยไม่กลับสู่โลกอีก ก็เพื่อชี้ให้เห็นการคลี่คลายปัญหาของความปรารถนาดังกล่าว หรือภาพลักษณ์ของวีนิสใน *Venus Envy* ซึ่งมีที่มาเหมือนกับตำนานดั้งเดิม แต่ถูกเปลี่ยนจากเทพธิดาแห่งความรักในตำนาน ไปสู่การเป็นนางฟ้าแม่ทูนหัวผู้ถูกลงโทษให้ติดอยู่ในโลกมนุษย์ในคราบของสาวงามทันสมัย ต้องทำหน้าที่ชักจูงเหล่าหญิงสาวชาวมุษย์ให้พบรักแท้ จนกว่าจะสามารถชดใช้ความผิดที่ตนก่อจนหมดเสียก่อน จึงจะกลับคืนสู่โอลิมปัสอย่างเดิมได้ และได้พบตัวละครที่มีปัญหาเดียวกันกับเธอ ซึ่งสื่อให้เห็นถึงแก่นเรื่องสำคัญ คือประเด็นเกี่ยวกับการให้อภัยต่อความผิดของตนเองและผู้อื่น เพื่อให้ชีวิตสามารถดำเนินต่อไปได้ ในขณะที่สัญลักษณ์เกี่ยวกับอะโฟรไดติที่ถูกนำมาใช้ใน *Aphrodite (Ancient Manner)* เป็นสัญลักษณ์ของความงามสูงสุดที่ศิลปินล้วนใฝ่ฝันที่จะได้สร้างสรรคัมขັນขึ้นมา ซึ่งนับเป็นแก่นของเรื่องที่มีจุดเชื่อมความงามจากศิลปะเหนือสิ่งใด ผ่านภาพการสร้างประติมากรรมอะโฟรไดติขึ้นจากศพของโสเภณีหญิง ครีซีส ผู้งดงามในยามตายยิ่งกว่ายามเป็น และยังมี การนำตำนานรักสามเส้าของอะโฟรไดติ เฮฟเฟสตุสและแอเรส ที่ถูกแปรเปลี่ยนไป ทั้งในด้านฉากของเรื่อง ตัวละคร จนแทบไม่เหลือเค้าตำนานเดิม เนื่องจากการนำตำนานเดิมมาตีความใหม่ในรูปแบบร่วมสมัยกับผู้เขียน เพื่อสื่อให้ผู้อ่านได้เห็นถึงแก่นเรื่องเกี่ยวกับการชี้ให้เห็นความสำคัญของความรักและการเสพสุขทางกายของมนุษย์

การนำตำนานของอะโฟรไดติมาใช้ได้แตกต่างหลากหลายรูปแบบ ส่วนหนึ่งย่อมมีสาเหตุมาจากแก่นเรื่องหรือแนวคิดหลักที่ผู้แต่งต้องการเสนอให้ผู้อ่านได้เห็น จึงกล่าวได้ว่า แก่นเรื่องของวรรณกรรมแต่ละเรื่องย่อมวางเอาไว้เป็นเป้าหมายก่อนที่จะผู้แต่งจะเริ่มเขียน ในขณะที่ในกรณีของวรรณกรรมที่นำเทวดานานมาใช้ เทวดานานนั้นๆจึงมีสภาพประหนึ่งเป็นเส้นทางที่ผู้เขียนใช้เพื่อนำไปสู่เป้าหมายนั้น เมื่อเป้าหมายในวรรณกรรมแต่ละเรื่องต่างกัน เส้นทางที่ใช้ก็อาจจะต้องต่างกันไปบ้าง เช่นเดียวกับการนำเทวดานานเรื่องอะโฟรไดติมาใช้ ที่จำเป็นจะต้องปรับเปลี่ยนตำนานเพื่อให้สอดคล้องกับแก่นเรื่องใหม่ ซึ่งอาจทำได้ในหลายลักษณะ โดยในบทนี้ ผู้วิจัยมีจุดประสงค์ที่จะชี้ให้เห็นแก่นเรื่องหลักของวรรณกรรมทั้ง 7 เรื่อง และแต่ละเรื่องมีการนำตำนานอะโฟรไดติมาใช้ในลักษณะที่แตกต่างกันไปอย่างไรบ้าง และชี้ให้เห็นว่า เมื่อผู้เขียนต้องการเสนอแนวคิดที่แตกต่างกัน ก็จะส่งผลต่อวิธีการปรับเปลี่ยนรายละเอียดตำนานให้ต่างกันออกไปด้วย

3.1 การนำตำนานมาใช้โดยคงเนื้อเรื่องหลักไว้ตามเดิมเพื่อสื่อถึงแก่นเรื่องความปรารถนาอันนำไปสู่ความตาย

กลวิธีการนำตำนานมาใช้โดยคงเนื้อเรื่องหลักไว้ตามเดิม คือการนำเอาเรื่องเล่า (Fable) ที่แต่งขึ้นในสมัยโบราณมาแต่งเพิ่มเติม ในรูปแบบของบทละคร หรือบทกวี เป็นการนำเอาตำนานเดิมมาใช้โดยตรง โดยคงโครงเรื่องหลักเอาไว้ แต่ผู้ประพันธ์อาจเพิ่มเติมลักษณะนิสัยหรือภาพลักษณ์บางประการให้ตัวละครสำคัญเพื่อให้วรรณกรรมเรื่องนั้นๆ มีความยิ่งใหญ่สมกับที่ได้รับอิทธิพลมาจากเทวดานาน สำหรับตัวบทที่ใช้กลวิธีการประพันธ์ประเภทนี้ที่เห็นได้เด่นชัดได้แก่ กวีนิพนธ์เรื่อง *Venus and Adonis* โดยการประพันธ์ของ วิลเลียม เซคสเปียร์ ซึ่งเขาได้จับเอาตำนานเกี่ยวกับความรักความปรารถนาที่เทพธิดาแห่งความรักมีต่อหนุ่มน้อยอะโดนิส มาปรับใช้เพื่อประพันธ์เป็นกวีนิพนธ์ประเภทซอนเน็ต อย่างไรก็ตาม เดิมทีตำนานวินัสและอะโดนิสนั้นถูกเล่าขานแบบมุขปาฐะในดินแดนแถบไซปรัสและพาฟอสมานับพันปีแล้ว¹ ก่อนมีการนำมาประพันธ์ขึ้นราวศตวรรษที่ 8 เป็นวรรณกรรมครั้งแรกโดยโอวิด ในผลงานชื่อ *The Metamorphoses* ที่มีด้วยกันสิบห้าเล่ม ในฐานะเรื่องเล่าที่เตือนใจมนุษย์ถึงสิ่งที่มีอำนาจเหนือกว่า ที่ไม่มนุษย์ไม่อาจเอาชนะได้ นั่นคือ ธรรมชาติและความตาย ตามความเชื่อของชนชาว

¹Geoffrey Grigson, *The Goddess of Love: The Birth, Triumph, Death and Return of Aphrodite* (London: Stein & Day Publishing, 1977), p. 55-57.

โรมันในยุคเดียวกับเขา โดยโอวิดได้ประพันธ์ตำนานของวีนิัสและอะโดนิสไว้ใน *The Metamorphoses* เล่มที่ 10 กล่าวถึงเรื่องราวความรักใคร่ของวีนิัสที่มีต่อหนุ่มน้อยอะโดนิส ชายผู้มีชาติกำเนิดอันวิปริตจากนางไมราห์ (Myrrha) หญิงผู้หลงรักบิดาของตนเอง คินไนรัส (Cinyras) ราชาแห่งพาฟอส จนวางแผนลอบเข้าหาและมีสัมพันธ์กับเขาจนมีบุตรด้วยกันโดยที่คินไนรัสไม่รู้ว่า นางบำเรอที่ตนร่วมรักด้วยคือธิดาของตน เมื่อความลับเปิดเผย เขาก็ตั้งใจจะสังหารเธอเสียด้วยความโกรธแค้น แต่นางไมราห์หนีไปทิ้งไข่ที่ตั้งครรรภ์ลูกที่เกิดจากบิดาของตนเอง ก่อนวิงวอนต่อเทพเจ้าขอให้เธอพ้นจากความทุกข์ทรมานที่เกิดจากรักต้องห้ามนั้นเสีย เทพเจ้าจึงบันดาลให้ร่างของนางกลายเป็นต้นเมอห์ (Myrrh) เมื่อครบกำหนดคลอดเก้าเดือน ต้นเมอห์ก็คลอดเด็กชายผู้งดงามราวกับควิปิดน้อยๆ มีชื่อว่า อะโดนิส เมื่อเติบโตขึ้น เด็กหนุ่มก็กลายเป็นนายพรานหนุ่มผู้เป็นที่รักของวีนิัส เทพธิดาแห่งความรัก เธอติดตามเขาไปทุกหนทุกแห่งในคราบของพรานหญิงวันหนึ่ง ขณะที่วีนิัสจำเป็นต้องแยกจากเขาเพื่อกลับไปทำภารกิจที่ไซปรัส เธอได้เตือนเขาว่าอย่าไปเข้าใกล้หมีป่า เพราะมันเป็นสัตว์ที่กระหายเลือดเป็นที่สุด โดยหารู้ไม่ว่านั่นยิ่งเป็นการกระตุ้นให้อะโดนิสรู้สึกอีกเต็มใจ นี้ก็อยากจะทำเช่นนั้นให้ได้ด้วยตนเองเพียงลำพัง จนนำไปสู่ความตายของเขาเองเมื่อต้องจับชีวิตลงด้วยเขี้ยวของหมีป่า ทำให้วีนิัสเศร้าเสียใจอย่างมาก ก่อนจะบันดาลให้โลหิตของเขากลายเป็นดอกไม้ชื่อว่า อะเนโมเน เพื่อเป็นการระลึกถึง ในงานของโอวิดดังที่เล่าในเบื้องต้นนั้น วีนิัสได้พรมน้ำอมฤต (Nectar) ซึ่งเป็นน้ำที่ทวยเทพจะดื่มกินกันเพื่อความคงความเป็นอมรรตัย ลงบนกองโลหิตของอะโดนิส แล้วจึงเกิดเป็นดอกไม้สีแดงราวกับทับทิมผุดขึ้นจากโลหิตนั้น

...she sprinkled Adonis' blood with sweet smelling nectar and at the touch of the liquid, the blood swelled up, just as clear bubbles rise in yellow mud. Within an hour, a flower sprang up, the colour of blood, and in appearance like that of the pomegranate,..But he enjoyment of this flower is of the brief duration: for it is so fragile, it's petal so lightly attached, that it quickly falls, shaken from its stem by those same winds that give it its names, anemone.²

น้ำอมฤตที่พรมลงไปบนโลหิตของอะโดนิสในทางหนึ่งถือได้ว่าเป็นสัญลักษณ์ภาพแทนของการสืบพันธุ์ ขณะที่ดอก "อะเนโมเน" ที่ผุดขึ้นจากโลหิตเป็นสัญลักษณ์แทนการกำเนิดใหม่อีกครั้ง

²Ovid, *Metamorphoses*, ed. Betty Radice, trans. Mary M. Innes (London: Penguin Book, 1955), p. 245.

ของอะโดนิส ทั้งนี้ โอวิดยังได้กล่าวถึงประเพณีการทำสวนแห่งอะโดนิส (Garden of Adonis) ประเพณีในยุคโรมัน ที่สมาชิกในบ้านจะนำหัวของผักกาดหรือดอกไม้ใส่ลงในกระถางเล็กๆ เฝ้ารอน้ำจมน้ำมันออกดอก ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แทนการฟื้นคืนชีพของอะโดนิส เมื่อถึงวันสิ้นสุดช่วง การเฉลิมฉลองก็จะปล่อยให้เหี่ยวแห้งตายไปเอง ความหมายของประเพณีดังกล่าวเป็นการย้ำถึง การกลับมาเกิดใหม่ของผู้วายชนม์ รวมทั้งเตือนให้มนุษย์ตระหนักถึงชีวิตอันเปราะบางของตน ซึ่งเป็นเช่นเดียวกับกลีบของดอกอะเนโมเนที่จะปลิวปลิวไปเพียงสายลมพัดผ่าน ซึ่งเป็นประเพณี โบราณที่ดำรงอยู่ในวัฒนธรรมเซตไฮปรัสและพาฟอส ซึ่งถือกันว่าเป็นดินแดนในอาณัติของอะโฟร ไดตี มาแล้วเป็นเวลาช้านาน

The Metamorphoses นับว่าเป็นหนังสือปรัมปราวิทยาซึ่งเป็นที่นิยมกันมาโดยตลอด และเพราะเป็นงานคลาสสิกที่เป็นที่รู้จักกันดีในยุคฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม เมื่อพิจารณาจากเนื้อหาของ กวีนิพนธ์ *Venus and Adonis* แล้ว เซคสเปียร์ได้แสดงให้เห็นว่าเขาได้ประพันธ์วรรณกรรม โดยรับอิทธิพลมาจากเทวดานานเรื่องดังกล่าวโดยตรง ทั้งชื่อของบทกวี ตัวละคร และการดำเนิน เรื่อง ที่เป็นไปตามเนื้อเรื่องเดิมที่โอวิดประพันธ์ไว้ก่อนหน้านั้น จึงกล่าวได้ว่าเป็นการนำตำนานมา ใช้โดยคงเนื้อเรื่องเดิม แต่อย่างไรก็ตาม เขาก็ได้มีการเสริมแต่งรายละเอียดภายในเนื้อเรื่องของ เทพธิดาแห่งความรักและอะโดนิสให้ผู้อ่านสามารถจินตนาการให้เห็นเป็นรูปธรรมได้มากขึ้น โดยเฉพาะมิติด้านอารมณ์ความรู้สึก อันเกี่ยวกับรายละเอียดความรู้สึกรักใคร่ ปลื้มปิติ รังเกียจ โกรธแค้น หรือแม้แต่เศร้าโศกเสียใจ เซคสเปียร์ยังได้ปรับเปลี่ยนเนื้อเรื่องตามตำนานไปเล็กน้อย เพื่อแสดงให้เห็นถึงจินตนาการในเชิงการละคร (Dramatic Imagination) อันแท้จริงของเขา³ และที่สำคัญ คือเพื่อสื่อให้ผู้อ่านตระหนักเห็นถึงแก่นเรื่องใหม่อันเป็นแนวคิดหลักที่เซคสเปียร์ ต้องการนำเสนอ คือแก่นเรื่องความปรารถนาอันนำไปสู่ความตาย (Desire is Death) ซึ่งเป็น แนวความคิดหลักที่ปรากฏอยู่ในผลงานโศกนาฏกรรมชิ้นอื่นๆ ของเซคสเปียร์ด้วยเช่นกัน อาทิเช่น ความตายของนางลูเครเชีย ใน *The Rape of Lucrece* (1594) สตรีสูงศักดิ์ผู้ฆ่าตัวตายเพราะตก เป็นเหยื่อแรงปรารถนาของทาร์ควิน และความตายของโรเมโอและจูเลียต ใน *Romeo & Juliet* (1597) อันเกิดจากความปรารถนาในรักของวัยหนุ่มสาวที่ขาดสติยับยั้งชั่งใจ เป็นต้น ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ จำแนกกลวิธีการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบจากตำนานเดิม ซึ่งสื่อให้เห็นถึงแก่นเรื่องใหม่ในเรื่อง ความปรารถนาอันนำไปสู่ความตาย ดังกล่าวไว้ดังต่อไปนี้

³Coppelia Kahn, "Venus and Adonis," in *The Cambridge Companion to Shakespeare's Poetry*, ed. Patrick Cheney (London: Cambridge University Press, 2007), p.77.

3.1.1 ความปรารถนาของวีนิส

3.1.2 ความปรารถนาของอะโดนิส

3.1.3 ความตายของอะโดนิส

3.1.4 การกลายร่างของอะโดนิส

3.1.1 ความปรารถนาของวีนิส

เชคสเปียร์ได้แปลงความสัมพันธ์ระหว่างวีนิสและอะโดนิส จากเดิมให้เป็นไปในลักษณะความรักข้างเดียวที่เทพธิดาแห่งความรักมีต่อหนุ่มน้อย ขณะที่ความรักของวีนิสและอะโดนิสในฉบับของโอดินั้น อะโดนิสเป็นหนุ่มน้อยผู้สยบยอมให้กับอำนาจความรักของวีนิสตั้งแต่ต้น ซึ่งนับว่าเป็นการมอบความอ่อนแอในตัวของวีนิสเอง ผู้เป็นเทพธิดาแห่งความรักและความงาม หากไม่อาจได้รับรักตอบแทนจากชายหนุ่มได้ สำหรับการปรับเปลี่ยนบทบาทของวีนิสที่ปรากฏอยู่ในบทกวีของเชคสเปียร์นั้น วีนิสเป็นฝ่ายแสดงพฤติกรรมการเกี้ยวพารายอย่างเด่นชัด ด้วยการยั่วยวนอะโดนิสซึ่งเป็นชายให้ร่วมเตียงกับเธอในหลายหลากวิธี เชคสเปียร์ได้ใช้สำนวนภาษาบรรยายความพยายามของวีนิส ทั้งในทางที่อ่อนหวาน รุนแรง น่ารังเกียจ หรือแม้แต่บางครั้งก็ดูน่าขบขัน โดยในทางภาษาแล้ว เขาให้วีนิสกล่าวชมโฉมเรือนร่างของอะโดนิสขณะที่เธอพยายามเกี้ยวพาราสีเขา ด้วยสำนวนภาษาเดียวกับที่ใช้ชื่นชมเรือนร่างของสตรี ดังปรากฏอยู่ในบทกวีว่า

Thrice-fairer than myself,' thus she began,
The field's chief flower, sweet above compare,
Stain to all nymphs, more lovely than a man,
More white and red than doves or roses are;
Nature that made thee, with herself at strife,
Saith that the world hath ending with thy life.

(*Venus and Adonis*,7-12)

ไม่ว่าจะเป็นคำเปรียบเปรยรูปโฉมของอะโดนิสที่งดงามกว่าวีนิส เทพธิดาแห่งความงามซึ่งได้ชื่อว่างามที่สุดในโอลิมปัส ถึงสามเท่า (Thrice-fairer than myself) หรืออ่อนหวานเหนือมวลมาลีใดๆ ในทุ่ง (The field's chief flower, sweet above compare) หรือน่ารักกว่าจะเป็นบุรุษ (more lovely than a man) ล้วนสื่อให้เห็นภาพของอะโดนิสผู้ตกอยู่ในสถานภาพของผู้ถูกมอง ผลของ

การตกเป็นวัตถุแห่งการจับจ้อง แทนที่จะเป็นผู้จ้องมอง การกระทำของวีนิัสจึงเป็นการลดทอนสถานะเพศชาย (Demasculinisation) ของอะโดนิส อย่างเห็นได้ชัด ด้วยชุดคำที่ใช้กับการชมโฉมสตรีเพศที่สังคมในยุคเอลิซาเบทรวมเอาไว้ในกลุ่มของผู้ที่ต้องได้รับการปกป้องดูแล เช่นเดียวกับเด็กและทารกที่อ่อนแอ⁴ นอกจากนี้ เซคสเปียร์ยังถ่ายทอดพฤติกรรมอันหยาบโผนซึ่งควรเป็นของเพศชายตามขนบการประพันธ์ทั่วไปในยุคเอลิซาเบท เข้าไปในตัววีนิัสเพิ่มไปอีก ด้วยการปล่อยให้เธออดอ้างความสำเร็จในกามกริษาของตน ด้วยสารพัดเหตุการณ์อันแสดงถึงพฤติกรรมมากรักของตน

Over my altars hath he hung his lance,
His batter'd shield, his uncontrolled crest,
And for my sake hath learn'd to sport and dance,
To toy, to wanton, dally, smile and jest,
Scorning his churlish drum and ensign red,
Making my arms his field, his tent my bed.

(*Venus and Adonis*, 103-8)

ในฉากดังกล่าว วีนิัสพยายามยั่ววนอะโดนิสด้วยการกล่าวอ้างอำนาจที่เธอมีเหนือมาร์ส เทพแห่งสงครามผู้โหดร้าย ว่าเขาอมผลจากสนามรบและวางอาวุธทั้งมวลลง เพียงเพื่อให้ได้ร่วมรักกับเธอ โดยเปรียบอ้อมแขนของเธอว่าเป็นดั่งสนามรบ และมีเตียงของเธอเป็นที่พักพิงหลังสมรภูมิรักจบลง เพื่อสื่อให้อะโดนิสเห็น ไม่เพียงแต่ในด้านอำนาจทางเพศอันเหลือที่ทำให้เธอมีเหนือชายใดแล้ว เธอยังสามารถเป็นทุกอย่างได้สำหรับเขา สามารถเปลี่ยนแปลงตนได้ตามที่เขาคต้องการ อย่างที่อ้อมแขนของเธอเป็นสนามรบของมาร์ส สื่อให้ผู้อ่านเห็นนัยแอบแฝงของประโยคดังกล่าวในทำนองเดียวกันว่า หากอะโดนิสปรารถนาในตัวเธอในแบบใดก็ตามเมื่อทั้งสองได้ร่วมเตียงกันนั้น วีนิัสก็สามารถทำได้ทุกอย่างเพื่อให้เขาได้พึงพอใจสูงสุด ประโยคดังกล่าวจึงไม่เพียงแต่เพื่ออวดอ้างคุณสมบัติทางเพศของเธอ แต่ยังเพื่อปลุกเร้าให้อะโดนิส ปรารถนาในตัวเธอด้วย เห็นได้ชัดว่า เซคสเปียร์เล่นกับขนบวิถีปฏิบัติทางเพศ ด้วยให้ตัวละครเอกการสลับบทบาททางเพศสถานะที่สังคมทั่วไปคาดหวังกัน เปลี่ยนเพศชายที่ควรจะเป็นฝ่ายคลั่งไคล้ความรุนแรงของการล่า

⁴Jeffrey L. Singman, *Daily Life in Elizabethan England* (Connecticut: Greenwood Press, 1995), p. 18.

ให้กลายเป็นวัตถุแห่งการจับจ้องจากเพศหญิงแทน ซึ่งเป็นการตอกย้ำความอ่อนแออันน่าขัน และความวิปริตในความสัมพันธ์ระหว่างเพศชายและหญิงที่ไม่อาจได้รับการยอมรับตามเพศวิถีของสังคมในยุคนั้น⁵ได้

Now quick desire hath caught the yielding prey,
And glutton-like she feeds, yet never filleth;
Her lips are conquerors, his lips obey,
Paying what ransom the insulter willeth;

Whose vulture thought doth pitch the price so high,
That she will draw his lips' rich treasure dry:
And having felt the sweetness of the spoil,
With blindfold fury she begins to forage;
Her face doth reek and smoke, her blood doth boil,

(*Venus and Adonis*,547-555)

วินัสในฉากนี้ถูกบรรยายด้วยกิริยาอาการที่นกระหายในราคา ความรุนแรงและอารมณ์พลุ่งพล่านดังในฉากที่บรรยายว่า ความปรารถนาได้จับตัวเหยื่อผู้ยอมจำนนเอาไว้ (desire hath caught the yielding prey) ก่อนที่เขาจะสยบยอมต่อริมฝีปากของเธอ (Her lips are conquerors, his lips obey) ริมฝีปากของวินัสจะ “ดูด” เอาความชุ่มฉ่ำของริมฝีปากของอะโดนิสจนเหือดแห้ง (she will draw his lips' rich treasure dry) การที่วินัสกดคร่อมร่างของอะโดนิสไว้เพื่อจูบในฉากดังกล่าว แสดง โวหารการบรรยายที่ให้ภาพของความรุนแรง ชายถูกกระทำย่ำยีและตกเป็นเหยื่อข่มขืนจากฝ่ายหญิง จึงเป็นการเปลี่ยนชายหนุ่มให้กลายเป็นวัตถุทางเพศที่ตกเป็นฝ่ายถูกกระทำ ให้เห็นอย่างชัดเจนมากขึ้นไปอีก

⁵Sheobhushan Shukla and Anu Shukla, eds., *Multiple Contexts and Insights* (New Delhi: Sarup & Sons,2003), p. 136.

การที่เชคสเปียร์มอบความเด่นชัดในลักษณะและบทบาทเช่นนี้ให้แก่วินัส ในทางหนึ่ง ก็เป็นการทำให้ภาพของเทพธิดาแห่งความรักดูแปลกประหลาดและน่าขบขัน แต่เมื่อพิจารณาให้ดี ถึงความลุ่มลึกเชิงการประพันธ์ จะพบว่าเชคสเปียร์มิได้ทิ้งความหมายดั้งเดิมของของวินัสแต่อย่างใด หากการบรรยายเช่นนี้ ยิ่งขับเน้นให้เห็นถึงความรุนแรงของปรารถนาทางเพศตามธรรมชาติของมนุษย์ในวัยหนุ่มสาว ที่มีพลังอำนาจทำลายล้างรุนแรง มิได้มีเพียงความอ่อนหวานอบอุ่นดังเช่นปรากฏในงานดั้งเดิมของโอวิดเท่านั้น ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า แม้อะโดนิสจะถูกสลับบทบาททางเพศสถานะกับวินัส ให้ฝ่ายตัวละครหญิงเป็นผู้รุกเข้าหาตัวละครชายก่อน แต่หากพิจารณาในด้านความหมายแล้ว ตัวความหมายเดิมของวินัสหรือก็คือ อะโฟรไดติ สื่อถึงภาพแทนของ “ความรักและปรารถนาทางกาย” ก็ยังคงอยู่และยิ่งขับเน้นให้ผู้อ่านเห็นชัดขึ้นด้วยการเพิ่มบทบาทของความรุนแรงให้แก่เธอ ร่วมกับปฏิกริยาที่อะโดนิสตอบได้การรุกเข้าหาของเธอ ดังที่เห็นได้ว่า ยิ่งเขาผลักไส ชัดขึ้นเธอมากเท่าใด วินัสก็จะยิ่งได้กลับรุนแรงมากขึ้นเท่านั้น และยิ่งไปกว่านั้น ก็ยังเป็นการสะท้อนให้เห็นชัดตรงข้ามของปรารถนาทางเพศ ผ่านความดีอันต่อต้านที่อะโดนิสได้แสดงออกตลอดทั้งเรื่อง การที่เชคสเปียร์เปลี่ยนแปลงภาพของวินัสจากตำนานเดิมเช่นนี้ ย่อมส่งผลต่อการสื่อให้ผู้อ่านเห็นความขัดแย้ง อันจะนำไปสู่บทสรุปถึงแก่นเรื่องความปรารถนาอันนำไปสู่ความตาย นั่นคือ ความขัดแย้งทางทัศนคติด้านการเติบโตของชายและหญิง ขณะที่วินัสรักใคร่ หวงแหนอยากจะทำพวณหนุ่มไว้กับตัวเอง อยากจะสอนให้เขาเติบโตด้วยการรู้จักประสบการณ์ทางเพศ แต่อะโดนิสกลับมีมุมมองต่างจากเธอโดยสิ้นเชิง เพราะเขามองว่า การเติบโตของผู้ชาย ควรมาจากการเรียนรู้การล่า ซึ่งหมายถึงหน้าที่การงานของบุรุษมากกว่า นั่นเป็นเหตุให้ เชคสเปียร์ต้องสร้างภาพของวินัสให้มีภาพอย่างสตรีผู้หีนกระหายในราคะมากเช่นนั้น ก็เพื่อเน้นให้เห็นถึงความไม่ลงรอยกันของสตรี และบุรุษด้านทัศนคติทางเพศ อันเกิดจากการหล่อหลอมทางสังคมในวิถีที่ต่างกัน

นอกจากนี้ ในฉากหนึ่งหลังจากยินยอมต่อจุมพิตของวินัส เธอเรียกร้องให้มาพบกันอีกในวันรุ่งขึ้น แต่เขาก็ปฏิเสธ เพราะมีนัดหมายออกไปล่าหมีป่ากับบรรดาสหายของเขาแล้ว ซึ่งทำให้วินัสแสดงอาการตกใจอย่างมาก จนถึงขั้นผวาเข้าไปกอดเขา จนล้มลงกับพื้น แม้อะโดนิสจะทักท้วง แต่วินัสก็ดูเหมือนจะไม่สนใจนอกจากพรวดอธิบายความน่ากลัวของหมีป่าให้เขาฟังราวกับกำลังเล่านิทานสำหรับเด็กๆ

O, be advised! thou know'st not what it is

With javelin's point a churlish swine to gore,

Whose tushes never sheathed he whetteth still,
Like to a mortal butcher bent to kill.

(*Venus and Adonis*, 615-8)

การเรียกร้องเพื่อออกไปพบเพื่อนๆ ของอะโดนิส ในทางหนึ่งสื่อถึงการออกไปสู่สังคมโลกภายนอก เพื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ แต่อ้อมกอดของวีนิสที่พยายามอุ้มอะโดนิสให้อยู่กับเธอนั้นนั้น ในทางหนึ่งสื่อถึงความรัก ความปรารถนาทางเพศ แต่เมื่อพิจารณาจากตำนานต้นกำเนิดของอะโดนิส จะพบว่า เขาเป็นบุตรของคินไนรัส ซึ่งเป็นเหมือนบุตรของวีนิสเองตามตำนาน เนื่องจากคินไนรัสเป็นบุตรของพาฟอส ราชากู้ก่อตั้งครองพาฟอสคนแรก เชื้อสายตรงของพิกเมเลียนกับนางกัลละเทีย การที่วีนิสโอบกอดเขาไว้แนบอกรซึ่งเหมือนกับการอุ้มเด็ก สะท้อนให้เห็นนัยของความรักต้องห้ามร่วมสายเลือด (Incest Taboo) ที่มีปรากฏอยู่ในสภาวะจิตไร้สำนึกความสัมพันธ์ของแม่ลูก และเชื่อมโยงกับความเป็นเด็ก อันหมายถึง การเป็นคนอ่อนแอไร้อำนาจที่ต้องมีผู้ปกครองดูแลตลอดเวลา ดังปรากฏในฉากที่วีนิสกกอดอะโดนิสไว้ในอ้อมแขน หลังได้กล่าวคำพยากรณ์ถึงความตายของเขาที่เธอเห็นจากนิมิต

Lie quietly, and hear a little more;
Nay, do not struggle, for thou shalt not rise:
To make thee hate the hunting of the boar,
Unlike myself thou hear'st me moralize,
Applying this to that, and so to so;
For love can comment upon every woe.

(*Venus and Adonis*, 709-714)

จะเห็นได้ว่า ลักษณะที่วีนิสนอนกอดพรานหนุ่มเอาไว้และบอกให้เขานอนนิ่งๆ อย่าตื่นรนไปไหน และฟังสิ่งที่เธอจะบอกเกี่ยวกับความตายที่จะเกิดขึ้น หากเขาไปยุ่งเกี่ยวกับสัตว์ร้ายอย่างหยาป่าเข้า ลักษณะเช่นนั้น ไม่ต่างจากมารดาที่กอดทารกน้อย ที่พยายามเก็บทารกเอาไว้กับอกของตน ไม่ปรารถนาที่จะให้ลูกของตนจากไปไกลตา ความรักของมารดาที่หวงแหนบุตรเช่นนั้น ส่งผลให้วีนิสพยายามดึงรั้งตัวของอะโดนิสไว้กับโลกแห่งชุดคำที่เชื่อมโยงถึงสตรี อันเป็นบริบทของเธอ อาทิเช่นความรัก การโอบกอด การร่วมเตียง การจูมพิต หรือความปรารถนา เป็นต้น นอกจากนี้ เรือนร่างของวีนิสในบทกวียังถูกบรรยายด้วยคำที่ชวนให้คิดถึง ความเป็นแม่ ดังปรากฏในฉากที่วีนิสเร่งรีบ

จะไปหาอะโดนิสในวันรุ่งขึ้น เธอเร่งรีบบุกฝ่าแนวป่า แม้จะถูกกิ่งไม้เกาะเกี่ยวเอาไว้อย่างไร ก็ไม่สน ด้วยความเป็นห่วงว่าเธอจะไปล่าหมาป่ากับเหล่าสหายจริงๆดังที่ได้บอกเธอในคืนก่อน

Like a milch doe, whose swelling dugs do ache,
Hasting to feed her fawn hid in some brake.

(*Venus and Adonis*, 875-6)

วีนิสในฉากดังกล่าว ถูกบรรยายว่าประหนึ่งนางกวางแม่ลูกอ่อนที่น้ำนมคัดเต้า (swelling dugs do ache) และต้องรีบเร่งไปให้นมลูกกวางน้อยของเธอที่ถูกซ่อนไว้ในพุ่มไม้ ความห่วงหาอาทรที่วีนิสมีต่ออะโดนิส สื่อให้เห็นคุณลักษณะความรักของวีนิสซึ่งซ่อนอยู่ในความรักความปรารถนาที่เธอมีต่อเขา ว่ามิได้มีลักษณะของ ราคะที่สตรีมีต่อบุรุษเท่านั้น แต่ยังมีรูปแบบของความรักความห่วงใย และปรารถนาจะให้เป็นเด็กน้อยที่อยู่ในสายตาของเธอตลอดเวลา เพราะเธอแสดงให้เห็นว่า ปรารถนาจะเก็บเขาเอาไว้กับอ้อมอกของเธอเอง ด้วยเหตุดังกล่าวจึงกล่าวได้ว่าความรักความปรารถนาของวีนิสที่ไล่ต้อนอะโดนิสจนต้องหนีครั้งแล้วครั้งเล่า มีทั้งรูปแบบของราคะระหว่างชายหญิง และในรูปแบบความรักของแม่ที่มีต่อบุตรด้วย ซึ่งนับเป็นการเปลี่ยนแปลงภาพของวีนิสที่ปรากฏอยู่ในงานดั้งเดิมครั้งใหญ่ และทำให้ผู้อ่านแม้ในยุคหลังๆ ก็ยังคงจดจำภาพวีนิสและอะโดนิส ในภาพของความรักที่ไม่ลงรอยกันระหว่างเด็กหนุ่มกับสตรีที่สูงวัยกว่า ซึ่งมีนัยของความรักแบบร่วมสายเลือด อันเป็นลักษณะต้องห้ามของสังคมมนุษย์แบบแฝง

วีนิสที่เชคสเปียร์สร้างขึ้นในกวีบทนี้ จึงสื่อไปถึงเรื่องของความปรารถนาอันนำไปสู่หายนะให้ผู้อ่านได้เห็น คือทั้งเรื่องความใคร่ที่ชายหญิงมีต่อกันอย่างไม่อาจยับยั้ง และความรักของมารดาต่อบุตรที่จุดรั้งไม่ให้ชายหนุ่มได้เติบโตมีอิสระเป็นของตนเอง อย่างที่เชคสเปียร์ได้สร้างตัวละครอะโดนิสในเรื่อง ให้เป็นชายหนุ่มผู้ดีนรณจะไปจากอ้อมกอดของวีนิส โดยหาว่าไม่ว่า การดีนรณของเขา ก็นำไปสู่หายนะในอีกรูปแบบเช่นกัน นั่นคือความตายที่เกิดจากความปรารถนาที่จะเติบโตในแบบของเด็กชาย ตามขนบยุคเอลิซาเบทกำหนดไว้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.1.2 ความปรารถนาของอะโดนิส

การเปลี่ยนแปลงอะโดนิส ที่เซคสเปียร์กระทำเพิ่มเติม ยังมีส่งเสริมให้บทกวีเรื่องนี้มีความโดดเด่นมากขึ้นไปอีก และเป็นที่ยึดจำ ด้วยการเปลี่ยนแปลงอะโดนิส จากในต้นฉบับของโอวิดเป็นเพียงพรานหนุ่มน้อยแรกรุ่ง ผู้สยบยอมต่อวีนิสผู้มีความรักอันมากมายให้แก่เขาโดยไม่เคยแสดงพฤติกรรมรังเกียจ หรือกล่าวกับเธอด้วยถ้อยคำรุนแรงเลย ให้กลายเป็นนายพรานหนุ่มเลือดร้อน ผู้อ้างเสมอว่ารังเกียจการมีความรักความใคร่ในเชิงเนื้อหนังอย่างที่วีนิสเสนอให้ รังเกียจการแสดงออกซึ่งความปรารถนา การกอดจูบหรือร่วมเตียง ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่ความเชื่อมโยงกับวีนิส แต่กลับยอมรับพฤติกรรมรุนแรงอย่างการล่าสัตว์ที่สมกับเป็นชายชาติตรีมากกว่า แสดงให้เห็นว่า ความปรารถนาของอะโดนิส มีความแตกต่างจากวีนิส ในขณะที่วีนิสปรารถนาให้เขาเติบโต เรียนรู้ การเป็นผู้ใหญ่ผ่านการมีความรักและเพศสัมพันธ์ แต่ความปรารถนาของอะโดนิสหมายถึงการได้ออกล่า ดังที่เขากล่าวต่อวีนิสอย่างเย้ยหยันตอนหนึ่งว่า

I know not love,' quoth he, 'nor will not know it,

Unless it be a boar, and then I chase it;

(*Venus and Adonis*,97-108)

เขากล่าวว่า 'ไม่รู้จักความรัก' ไม่แม้แต่อยากจะทำความรู้จักกับความรักนั้น จนกว่า "ความรัก" ที่ว่านั้น จะเป็นหมูป่า นั่นเองเขาจึงจะไล่ล่ามัน แสดงให้เห็นเด่นชัดว่า เขารังเกียจความรักในเชิงกามารมณ์จากเพศหญิง และและรำร้องที่จะออกไปล่าสัตว์กับสหายด้วยกันมากกว่าร่วมเตียงกับเทพธิดาแห่งความรัก ผู้เป็นตัวแทนของความรักจากเพศหญิงทั้งหมด และในเวลาเดียวกันก็สะท้อนให้ผู้อ่านเห็นความขัดแย้งในใจของคนหนุ่มที่กำลังเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่เต็มตัว สังคมมีเส้นทางที่ขีดไว้ชัดเจนแล้วว่า เขาต้องทำอะไรบางอย่างเพื่อจะเรียกได้ว่าเป็นผู้ใหญ่เต็มตัว การออกเดินทางเป็นสัญลักษณ์แทนการเดินทางเพื่อเติบโตผ่านประสบการณ์ชีวิต ซึ่งระหว่างการเดินทางเพื่อเติบโตนั้น คนหนุ่มที่ก็ต้องก้าวผ่านเรื่องราวของความปรารถนาที่พลุกพล่านอยู่ในใจไปให้สำเร็จ ดังในฉากที่วีนิสรบเร้าถามอะโดนิสว่าจะพบกันอีกในวันพรุ่งนี้ได้หรือไม่ แต่เขากลับปฏิเสธเธอในทันทีว่าไม่ได้ เพราะเขามีนัดหมายจะออกไปล่าหมูป่ากับสหายอยู่แล้ว

Say, shall we? shall we? wilt thou make the match?'

He tells her, no; to-morrow he intends

To hunt the boar with certain of his friends.

(*Venus and Adonis*, 586-8)

การเรียกร้องเพื่อออกไปพบเพื่อนๆ ของอะโดนิส ในทางหนึ่งสื่อถึงการออกไปสู่สังคมโลกภายนอก เพื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ การที่อะโดนิสตื่นนอนจะไปจากอ้อมอกของวินัส จึงเปรียบเสมือน ความปรารถนาของเด็กหนุ่มแรกวันที่จะเติบโตจากความเป็นเด็ก มีอิสระ และพ้นจากอำนาจครอบงำใดๆ จากครอบครัว และดำเนินชีวิตไปได้อย่างสมกับเป็นชายชาติวี การออกไปล่าหมีป่าซึ่งหมายถึง การเสี่ยงอันตราย จึงมีความหมายที่สื่อถึงความพยายามที่จะพิสูจน์ให้ผู้อื่นเห็นว่าเขาไม่ใช่เด็กแล้ว แต่เป็นชายหนุ่มที่เข้มแข็ง และสามารถเอาชนะอุปสรรคขวากหนามใดๆ ได้ แต่กระนั้น แม้เซคสเปียร์จะแสดงจุดยืนของ อะโดนิส ให้ผู้อ่านได้ตระหนักเห็นแต่เริ่มแรกว่า เขาต้องการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ แต่ในการกระทำของอะโดนิสที่มีต่อวินัสกลับเต็มไปด้วยการตอบโต้อย่างเด็กๆ และถ้อยคำที่แสดงถึงความรู้สึกอับอายเมื่อวินัสพูดถึงเรื่องของความรักและต้นหากับเขา

My face is full of shame, my heart of teen:
 Mine ears, that to your wanton talk attended,
 Do burn themselves for having so offended.'

(*Venus and Adonis*, 808-810)

อะโดนิสอ้างคำว่า “my heart of teen” “หัวใจยังเยาว์” ที่ต้องมารับรู้เรื่องราว “มั่วโลกีย์” ซึ่งตนรู้สึกรังเกียจสิ่งนั้นเสียเหลือเกิน ทั้งๆ ที่ในความเป็นผู้ใหญ่ (Adult) ที่เป็นระดับการเติบโตที่อะโดนิสปรารถนาจะไปถึง ย่อมหลีกเลี่ยงการรับรู้เรื่อง หรือประสบการณ์ทางเพศไม่พ้น ดังคำว่า Adult วัยผู้ใหญ่ ที่มักถูกนำไปเชื่อมโยงกับคำว่า Adultery อันหมายถึงการคบขู้ข้าย ซึ่งมีรากศัพท์ละตินมาจากคำว่า adulterare ซึ่งหมายถึง ทำให้แปดเปื้อน และการละเมิด ดังนั้นการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ และประสบการณ์ทางเพศจึงไม่อาจแยกออกจากกันได้ ในที่นี้ ภาพอะโดนิสในฉากที่เขาพยายามปิดหูปิดตาตนจากวาทะของวินัส จึงเป็นภาพสะท้อนของความรู้สึกขัดแย้งสับสนของวัยรุ่นที่กำลังจะเป็นผู้ใหญ่ อยากเป็นผู้ใหญ่เต็มตัวแต่ก็ยังยึดติดกับความเยาว์ของตนเอง แล้วในที่สุดด้วยความอึดเข็มด้วยความเป็นวัยรุ่นเลือดร้อน และไม่ฟังคำเตือนของวินัส ก็ทำให้เขาต้องตายด้วยเขี้ยวของหมีป่าเหมือนกับที่ปรากฏในคำพยากรณ์ของเธอในที่สุด

3.1.3 ความตายของอะโดนิส

ในประเด็นความตายของอะโดนิสนั้น แต่เดิมโวิดเพียงแต่เล่าว่า หลังจากวีนิสตกเดือน เขาในเรื่องความร้ายของหมูป่าและเธอขอให้เขาหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากับมัน หากด้วยความ คึกคะนองว่าตนนั้นเป็นนายพรานที่เก่งกาจ ทำให้อะโดนิสตั้งใจจะล่าเจ้าหมูป่าที่วานั้นให้ได้ นั้น จึงเป็นเหตุให้เขาพบความตาย ครั้นพิจารณาความเปลี่ยนแปลงในตำนานของเชกสเปียร์ จะพบว่า มีการเพิ่มประเด็นเหตุของความตายเพิ่มไปว่า มาจากการที่ตัวของอะโดนิสตื่นนอนออกไปหาเหล่า สหายเพื่อจะไปล่าหมูป่าเองด้วย ความตายของอะโดนิสใน บทกวีชิ้นนี้ จึงไม่ได้มีที่มาจากความ คคะนองของเขาเพียงอย่างเดียว แต่ยังเชื่อมโยงถึงเรื่องความสัมพันธ์ที่เขามีต่อกลุ่มเพื่อนชาย นายพรานด้วยกันอีกด้วย ในทางหนึ่ง จึงเป็นการแสดงให้เห็นถึงความเคลือบแคลงใจต่อประเด็น ความสัมพันธ์อันน่าสงสัยที่พรานหนุ่มน้อยมีต่อเพื่อนๆ ของเขา เนื่องจากแน่นอนว่า ในยุคเอลิซาเบทกิจกรรมการล่าสัตว์มีใช้งานของสตรี แต่เป็นกิจกรรมที่สงวนเอาไว้ในหมู่ สุภาพบุรุษชั้นสูงเท่านั้น⁶ สหายของอะโดนิสที่กำลังรอเขาไปร่วมกลุ่ม จึงต้องเป็นชายล้วนอย่างไม่ ต้องสงสัย การล่าสัตว์ของอะโดนิสจึงสะท้อนให้ผู้อ่านเห็นนัยของรักร่วมเพศ (Homoerotic) ที่อยู่ในบทกวีอีกด้วย เพราะการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ผ่านการร่วมกิจกรรมล่าสัตว์นั้น ก็คือความ ปรารถนาที่จะเติบโตด้วยตนเองของเขา ดังที่วีนิสคร่ำครวญหลังจากอะโดนิสตาย แล้วกลายร่าง เป็นดอกไม้แล้วว่า *To grow unto himself was his desire*, (1180) แม้ว่าการปรารถนาที่จะเติบโต ด้วยตนเองของอะโดนิส อาจไม่ได้หมายความว่า เขามีความสัมพันธ์แบบรักร่วมเพศกับสหายจริงๆ แต่ก็ชวนให้ผู้อ่านตั้งคำถามกับวิธีการของอะโดนิส ซึ่งต้องการเติบโตด้วยตนเอง ด้วยการออก ล่า ดังที่ปรากฏว่ามันเป็นกิจกรรมที่กระชับสัมพันธ์ของบรรดาชายชั้นสูง แต่ในที่สุด ก็เป็นอีก ตัวการที่ทำให้อะโดนิสต้องไปสู่ความตายเสียจริงๆ ความปรารถนาที่จะเติบโตด้วยตนเองของอะโด นิส จึงแสดงนัยของความรักความปรารถนาในแบบรักร่วมเพศ อันเป็นรูปแบบความรักที่ไม่บริสุทธิ์ เพราะตามหลักของคริสตศาสนานิกายโรมันคาทอลิก การมีความสัมพันธ์แบบรักร่วมเพศ เป็น รูปแบบหนึ่งของการเสพสังวาสอันวิปริต และเป็นบาปอย่างหนึ่ง อะโดนิสผู้ตื่นนอนด้วยปรารถนา

⁶Coppelia Kahn, "Venus and Adonis," in *The Cambridge Companion to Shakespeare's Poetry*, ed. Patrick Cheney (London: Cambridge University Press, 2007), p.84.

เช่นนั้น จะด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์หรือไม่ก็ตาม เขาก็จำเป็นต้องถูกทำให้ตายเสีย เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของหายนะ อันมาจากความปรารถนานั้นเอง

เพื่อให้เห็นภาพชัดมากขึ้นไปอีก ว่านัยของความเป็นรักร่วมเพศ ที่มาจากปรารถนาที่จะเติบโตด้วยตนเองนั้น จะนำไปสู่หายนะเช่นไร ภาพของหมูป่าที่น่าสะพรึงกลัวจึงถูกนำมาใช้ เมื่อสัตว์ป่าดุร้ายกระหายเลือดเช่นมัน ทำให้วินัสต้องคร่ำครวญอย่างบ้าคลั่งต่อเหตุความตายของอะโดนิสในภายหลังว่า เป็นเพราะมันต้องการจุมพิตเขา ในจินตนาการที่วินัสสร้างขึ้น หลังจากพบศพของอะโดนิส

'Tis true, 'tis true; thus was Adonis slain:
He ran upon the boar with his sharp spear,
Who did not whet his teeth at him again,
But by a kiss thought to persuade him there;
And nuzzling in his flank, the loving swine
Sheathed unaware the tusk in his soft groin.

(*Venus and Adonis*, 1111-1116)

ในฉากวินัสพร่ำเพ้อว่าแม้อะโดนิสจะตรงเข้าหามันพร้อมอาวุธหอกในมือ แต่ความงมงายของอะโดนิสก็ทำให้มันปรารถนาจะจุมพิตเขา แต่เพราะเขี้ยวกันแหลมคมของหมูป่า มันจึงต้องแทงอะโดนิสเสียก่อน จึงจะได้จุมพิตเขาสมใจ เมื่อเชื่อมโยงประโยคดังกล่าวเข้ากับเรื่อง อะโดนิสเคยกล่าวไว้ก่อนหน้าว่า เขาไม่รู้จักความรักใดและไม่คิดจะสนใจ จนกว่ามันจะเป็นหมูป่านั้นแหละ เขาจึงจะไล่ล่ามัน ดังที่ได้อธิบายไปเบื้องต้นแล้ว หมูป่าซึ่งนับว่าเป็นสัตว์ป่าที่ดุร้ายที่สุดในยุคเอลิซาเบท สังคมยุคนั้นยังมองว่ามันเป็นสัตว์ที่ได้ชื่อว่ามีพฤติกรรมกระหายเลือดมากที่สุด และมักมากในกามที่สุด⁷ แต่ในเวลาเดียวกัน มันก็ยังเป็นเป้าหมายที่อะโดนิสปรารถนาจะไปให้ถึง “ร่วม” กับเหล่าสหายของเขา จากการค้นคว้าพบว่าในทางจิตวิทยาแล้วความรุนแรงบ้าเลือด (Blood-lust) ที่แสดงในตัวหมูป่า มีความเกี่ยวข้องกับด้านมืดของมนุษย์ ตามทฤษฎีของฟรอยด์ที่กล่าวว่า ความต้องการของร่างกายที่เก็บพลังด้านมืดไว้สองอย่างคือ Eros และ Thanatos อีรอส นั้นคือพลังที่ทำให้มนุษย์ตักตวงความสุขทางร่างกาย (เช่นต้องการกินอาหารอร่อยหรือมี

⁷Edward Topsell, *The History of Four-footed Beast* (London 1607), p. 541.

เพศสัมพันธ์) และทานาทอสคือพลังแห่งการทำลายล้าง (เช่นต้องการทำร้ายร่างกายผู้อื่นหรือแม้แต่ตัวเอง)⁸ แต่คุณลักษณะของหมูป่าที่ปรากฏในบทกวี ได้รวมด้านมืดทั้งสองเข้าด้วยกัน คือทั้งความมั่งคั่งในกาม และความกระหายเลือด เพราะฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าเซคสเปียร์ได้แสดงนัยของ “รักร่วมเพศ” แฝงอยู่ในบทกวีชิ้นนี้อย่างแนบเนียน เมื่อความตายอันเป็นการคลี่คลายปมขัดแย้งที่อะโดนิสมีระหว่างความปรารถนาทางเพศกับความต้องการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เป็นผลจาก “จุมพิต” ของหมูป่าตัวที่เขาออกไล่กับบรรดาสหาย โดยที่มันกระทำต่อเขาโดยใช้ “เขี้ยว” แทะเข้าที่ขาหนีบ (Groin) อันมีความหมายนัยแฝงที่สื่อถึงอวัยวะสืบพันธุ์ เพราะเป็นที่ทราบกันดีว่า ในยุคเอลิซาเบทนั้น การเอ่ยถึงอวัยวะสืบพันธุ์โดยตรงเป็นเรื่องต้องห้าม นักเขียนส่วนใหญ่จึงเลี่ยงมาใช้คำว่า Groin หรือ ขาหนีบแทน⁹ ขณะที่เขี้ยวซึ่งเป็นอาวุธของหมูป่านั้น มีความหมายในเชิงสัญลักษณ์ ที่สื่อถึงองคชาตของเพศชาย¹⁰ การที่หมูป่าใช้เขี้ยวทะแอะโดนิส จนถึงตาย จึงมีความหมายเป็นนัยสื่อให้ผู้อ่านเห็นถึงหายนะจากการมีเพศสัมพันธ์ในลักษณะของ รักร่วมเพศ ให้ภาพของการมีรักร่วมเพศที่ดูเป็นสิ่งวิปริต ชั่วร้าย น่ากลัว และมันจะทำลายได้แม้แต่ชีวิตของเด็กหนุ่มผู้ไม่ประสาต่อโลก ดังเช่นที่ อะโดนิสต้องประสบ

ลักษณะของตัวเอกหนุ่มน้อยที่ต่อต้านความรักความปรารถนาจากเทพธิดาแห่งความรัก ผู้เป็นตัวแทนของความปรารถนาทางเพศ ได้ถ่ายทอดภาพของความรักอันเร่าร้อนจนแทบจะกลายเป็นภาพอันน่าขบขัน อะโดนิสในกวีบทนี้ยังเป็นต้นแบบใน มีส่วนส่งเสริมให้ตำนานของวีนิส และอะโดนิส กลายเป็นที่จดจำ และมีการนำไปประยุกต์ใช้ในวรรณกรรมของนักเขียนในยุคต่อมา ที่เกี่ยวกับชายหนุ่มที่มีความพยายามที่จะหลีกเลี่ยงความปรารถนาที่รุกไล่ตัวเขาอีกหลายเรื่อง ดังจะพิจารณาพบในนวนิยายอันโอชะของออสการ์ ไวลด์ เรื่อง *The Picture of Dorian Gray* ของออสการ์ ไวลด์ อันเกี่ยวข้องกับโดเรียน เกรย์ ชายรูปงามผู้รังเกียจการมีสัมพันธ์กับสตรี¹¹ หรือ

⁸Beverley Clack, *Sex and Death: A Reappraisal of Human Mortality* (Cambridge: Polity Press, 2002), p. 61-2.

⁹Gordon Williams, "Dictionary of Sexual Language and Imagery in Shakespearean and Stuart Literature," in *Athlone Shakespeare Dictionary* (London: Athlone Press, 1994), p. 1447.

¹⁰Ibid., p. 121-2.

¹¹Terence Dawson, *The effective protagonist in the nineteenth-century British novel*, (Hampshire: Ashgate Publishing, 2004), pp. 110-1.

แม้กระทั่งพฤติกรรมของ แอมโบรส พระเอกในนวนิยายขนาดสั้นเรื่อง *The Eve of St. Venus* ของแอนโทนี เบอร์เจสส์ ซึ่งแม้ตัวของเขาจะมีได้รังเกียจความรักที่ตนมีต่อไดอานา คู่หมั้น แต่ผู้อ่านจะเห็นได้ว่า เขาก็เป็นฝ่ายหลบหนีการไล่ล่าจากวินัสในความมืด ที่ตนมองไม่เห็นเช่นกัน ซึ่งจะอธิบายเพิ่มเติมในตัวของเบอร์เจสส์ให้เห็นภาพได้ชัดในภายหลัง

3.1.4 การกลายร่างของอะโดนิส

การกลายร่างของอะโดนิสนับเป็นการคลี่คลายปมปัญหาในเรื่องความปรารถนาอันนำไปสู่ความตายที่เซคสเปียร์นำเสนอ ในเมื่อทั้งความปรารถนาทางเพศจากสตรี ในที่นี้เชื่อมโยงกับความรักของแม่ต่อบุตร ที่ทำให้คนหนุ่มไม่อาจมีอิสระได้ ความปรารถนาที่จะเติบโตด้วยตนเอง ด้วยการทำงาน ออกล้าสัตว์ตามวิถีของชายชาติรี ก็เสี่ยงต่อการเผชิญหน้ากับหายนะที่เกิดจากนัยแฝงของรักร่วมเพศ แล้วทางออกของมนุษย์ควรเป็นเช่นไร หากพิจารณาอิทธิพลจากบริบทยุคสมัยของเซคสเปียร์ ซึ่งปรัชญาของเพลโตจาก *The Symposium* กำลังได้รับความนิยมในยุคนั้น¹² ว่าความรักในเรือนร่าง ตัณหาราคะใดๆ ไม่มีความหมายใดต่อผู้ซึ่งเจริญแล้ว แต่พวกเขาสมควรรู้จักกับความรักที่สูงส่งกว่า เป็นอมตะ นิรันดร์กว่า คือความรักที่ไม่ยึดติดในเรือนร่างใดๆ ซึ่งเป็นความรักที่ประกอบด้วยปัญญา การพัฒนาจากความรักในระดับต่ำไปสู่ ความรักในรูปแบบที่สูงส่ง และเป็นอมตะนิรันดร์กว่า การกลายร่างเป็นดอกไม้ของอะโดนิส ไม่เพียงแต่เป็นการแสดงผลของหายนะ อันมาจากความปรารถนาอันรุนแรงดังที่ได้อธิบายไปแล้วในเบื้องต้น แต่การกลายร่างของเขายังแสดงให้เห็นทางออกของปัญหาดังกล่าว ที่แสดงให้เห็นความสูงส่งและศักดิ์สิทธิ์ ละแล้วซึ่งการยึดติดกับเรือนร่างและความปรารถนาทางกายใดๆ

ดังจะเห็นได้ว่าเซคสเปียร์ได้เปลี่ยนวิธีการกลายร่างของอะโดนิส จากเดิมโอวิดระบุไว้ใน *The Metamorphoses* ว่าด้วยมือของวินัสที่หยดน้ำอมฤตลงบนโลหิตของเขา (she sprinkled Adonis' blood with sweet smelling nectar and at the touch of the liquid, the blood swelled up,) และทำให้ดอกไม้ผุดขึ้นมา ขณะที่ดอกไม้ที่ผุดขึ้นจากโลหิตหลังจากวินัสหยดน้ำอมฤตลงไป โอวิดบรรยายว่าเป็นดอกไม้ที่มีกลิ่น นามของมันคือ อเนโมเน สีแดงดั่งเมล็ดทับทิมของกลีบมัน สอดคล้องตามความเชื่อกรีกโบราณที่ว่าเมล็ดทับทิมเป็นอาหารที่ใช้สำหรับเช่นคน

¹²Laura Finarelli, Venus and Adonis in Elizabethan England: Ovid's *Metamorphoses Transformed*, [online], 7 October 2009. <http://english.la.psu.edu/deluge/spring03/finaralli.htm>

ตาย ดังที่ปรากฏอยู่ในเทวดานานเกี่ยวกับเพอร์ซีโฟเน เทพธิดาแห่งฤดูใบไม้ผลิ ผู้ถูกเฮเดส ราชานแห่งยมโลกพรากไปจากพื้นพิภพ และได้เผลอกินเมล็ดทับทิมเข้าไปหกเมล็ด ครั้นซุสบังคับให้ เฮเดส ปล่อยตัวเพอร์ซีโฟเน เมล็ดทับทิมทั้งหกก็กลายเป็นตัวผู้กมดให้เธอต้องกลับไปยังยมโลก ทุกๆหกเดือน เป็นตำนานที่สื่อถึงฤดูใบไม้ร่วงและฤดูหนาวที่ไม่อาจเพาะปลูกพืชผลใดๆได้สำเร็จ ซึ่งสะท้อนถึงความเชื่อของยุคโบราณเกี่ยวกับฤดูกาลที่ผันผ่าน เปรียบเสมือนวัฏจักรการเกิด ตาย และให้ตระหนักถึงความเปราะบางของชีวิตมนุษย์ นอกจากนี้ การที่วินัสพรมน้ำอมฤตลงบน ดอกอะเนโมเนที่ผุดขึ้นมา การกระทำดังกล่าวสื่อถึงนัยของการร่วมเพศสืบพันธุ์ ทำให้เห็นประเด็น เกี่ยวกับการละเมิดข้อห้ามในการร่วมประเวณีของสายเลือดเดียวกันในตำนานของโอวิดได้อย่าง ชัดเจน เมื่อพิจารณาจากตำนานเดิมที่ว่า วินัสเป็นผู้มอบชีวิตให้กับนางกัลละเทีย ผู้ในเวลาต่อมา ได้เป็นมารดาของพาฟอส และพาฟอสต่อมากก็เป็นราชาผู้ให้กำเนิดบิดาของอะโดนิส วินัสจึงถือ ได้ว่าเป็นญาติฝ่ายแม่ของอะโดนิสได้ และในเวลาเดียวกัน อาจมองได้ว่า การพรมน้ำอมฤตลงไป บนเลือดของอะโดนิส ก็เสมือนการสืบพันธุ์ของเหล่าพืชผล อะโดนิสตาย แต่การกลายเป็นดอกอะเน โมเนที่ยังคงสามารถเติบโต ออกดอก ก่อนเหี่ยวเฉาโรยราไป แต่ไม่ว่าจะตีความอย่างไร ตำนาน การกำเนิด ของอะเนโมเนดอกแรกของโลก ก็ยังคงมีความเชื่อมโยงกับกำเนิดอันมาจากการ สืบพันธุ์ด้วยการสังวาสของสรรพสัตว์ตามธรรมชาติ

ในขณะที่การละทิ้งเนื้อหนังแบบมนุษย์ของอะโดนิส ไปสู่ร่างของดอกไม้ใน *Venus and Adonis* ของเชกสเปียร์ คือบทบรรยายไม่มีนัยของการร่วมเพศที่วินัสกระทำต่ออะโดนิสอย่างที่ ปรากฏในตำนานของโอวิด แต่ในตำนานแบบเชกสเปียร์ ดอกไม้สีม่วงแดงดังกล่าวกลับผุดขึ้นเอง จากกองโลหิตที่เขาทิ้งไว้แทน การกำเนิดของดอกไม้ดังกล่าวโดยปราศจากการผสมสวามิภักดิ์ระหว่าง ชายหญิง ให้ภาพของการปฏิสนธินิรมล (Virgin Birth) กำเนิดของดอกไม้ในลักษณะเดียวกับการ กำเนิดของพระเยซู ทำให้ผู้วิจัยพบว่า ในที่สุด เชกสเปียร์มิได้ละเลยความหมายดั้งเดิมของนาม อะโดนิสในตำนาน เนื่องจากคำว่า อะโดนิส (Adonis) มีที่มาจากคำว่า *Adon* ในภาษาท้องถิ่น ไชปรัส ดินแดนในอาณัติของอะโพรไดตีในตำนานโบราณ มีความหมายว่า Lord หรือ พระเจ้า¹³ แม้วินัสผู้บ้าคลั่งด้วยความโศกเศร้าจากการสูญเสียคนที่เธอรักไป ได้สาปแช่งความรักใดๆก็ตามที่ จะเกิดขึ้นบนโลก และเมื่อเธอกล่าวจบ ร่างของอะโดนิสก็สลายกลายเป็นควันหายไปต่อหน้าเธอ ขณะที่เมื่อมองไปยังกองโลหิตของอะโดนิสบนพื้นดิน ก็พบว่ามียอดไม้สีม่วงแดง (purple) ผุดขึ้น

¹³ Geoffrey Grigson, *The Goddess of Love: The Birth, Triumph, Death and Return of Aphrodite*, p. 55.

จากโลหิตนั้น กลีบของมันเต็มด้วยสีขาวซึ่งทำให้นึกถึงแก้มขาวซีดของเขาที่เปราะเปื้อนไปด้วยโลหิตตนเอง โดยที่ไม่ปรากฏว่าเซคสเปียร์ได้มอบชื่อให้ดอกไม้ที่ผุดขึ้นมานั้นว่าอย่างไร

And in his blood that on the ground lay spill'd,
A purple flower sprung up, chequer'd with white,
Resembling well his pale cheeks and the blood
Which in round drops upon their whiteness stood.

(*Venus and Adonis*, 1167-1170)

เมื่อพิจารณาจากความหมายของสีสันในยุคเอลิซาเบท พบว่าเซคสเปียร์ได้ให้สีสันใหม่แก่ดอกไม้ไร้นาม คือสีม่วงแดง ซึ่งเป็นสีสัญลักษณ์ของการสำนึกต่อบาปและเป็นสีของการไว้อาลัย¹⁴ แม้ไม่ปรากฏชื่อ หรือการระบุว่าใช้ดอกอเนโมเนหรือไม่ แต่เมื่อพิจารณาความหมายร่วมกับ ความหมายของดอกอเนโมเนในความหมายทางคริสตศาสนาก็พบว่า มีความสอดคล้องกัน เนื่องจากความหมายของดอกอเนโมเนที่ปรากฏในคริสต์ศตวรรษที่สิบแต่ยุคฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม หมายถึง การไว้อาลัยให้กับการสิ้นพระชนม์ของพระเยซู ด้วยความโศกเศร้าของพระแม่มาเรีย ดังที่ภาพของดอกอะเนโมเนมักปรากฏบ่อยครั้งในภาพการตรึงกางเขนที่เนนคัลวารี¹⁵ ด้วยเหตุนี้เมื่อพิจารณาว่า “บุตรของพระเจ้า” ในบทกวีซึ่งแสดงอยู่ในสัญลักษณ์ของดอกไม้สีม่วงแดง มีที่มาจาก “บิดา” ผู้ให้กำเนิดโดยบริสุทธิ์ สีม่วงแดง ของมันนั้น นอกจากจะสื่อถึงการไว้อาลัยแล้ว ยังหมายถึง ความสูงศักดิ์ ศักดิ์สิทธิ์ ดังที่ในยุคโบราณสีม่วงแดงเป็นสีที่สงวนไว้เฉพาะชนชั้นสูงเท่านั้น อันสามารถตีความความหมายของสีดังกล่าว ว่าสื่อถึงการมีที่มาจากเบื้องบน อันหมายถึง “พระเจ้า” หรือ “พระบิดา”

She bows her head, the new-sprung flower to smell,
Comparing it to her Adonis' breath,

(*Venus and Adonis*, 1171-2)

¹⁴ Elizabethan Era, *The Color Purple*[online], 19 July 2009.

<http://www.elizabethan-era.org.uk/color-purple.htm>.

¹⁵ George Ferguson, *Signs and Symbols in Christian Art: With Illustrations from Paintings from the Renaissance* (New York: Oxford University Press, 1961).,p. 27.

การที่ดอกไม้ นั้นถูกปลิดเสียด้วยมือของวินัส จึงเปรียบได้กับ การสิ้นพระชนม์ก่อนวัยอันควรของพระเยซูคริสต์ ด้วยการถูกตรึงกางเขน ที่รู้จักกันในนาม The Passion of the Christ หรือ ความทุกข์ทรมานใน 12 ชั่วโมงสุดท้ายของพระเยซูคริสต์ เนื้อเรื่องบทกวีตำนานวินัสและอะโดนิสในแบบของ เซคสเปียร์จึงมิได้มีความหมายเล่าเรื่องเพียงตรงไปตรงมาอย่างเดียว แต่ยังมีนัยแฝงเชื่อมโยงการประสูติและการสิ้นพระชนม์ของพระบุตรตามตำนานคริสตศาสนาอีกด้วยเมื่อพิจารณาบริบททางศาสนาของยุคสมัยร่วม

นอกจากนี้ ตอนท้ายจะปรากฏให้เห็นว่า วินัสจะนำดอกไม้ นั้นถือไว้แบบอกของเธอไปตลอดกาล เพื่อเป็นการระลึกถึงเขา รูปลักษณะของดอกไม้ที่วินัสพร่ำพรอมว่า ทั้งกลิ่นที่เธอเปรียบเปรยว่ามันเป็นลมหายใจของ อะโดนิสที่จะยังคงอยู่ในทรวงของเธอเช่นนั้น และเพราะความตายได้พรากเขาไปจากเธอเสียแล้ว เธอจึงเด็ดเจ้าดอกไม้ นั้นเสีย ดอกไม้ นั้นเป็นสัญลักษณ์ของความงดงามแห่งวัยเยาว์ที่จะคงอยู่เพียงไม่นาน ก็จะเหี่ยวเฉาโรยราไปตามกาลเวลา แต่การที่วินัสไปเด็ดมันมาเสียตั้งแต่แรกเบ่งบาน ในทางหนึ่ง ก็เป็นสัญลักษณ์แห่งการไว้อาลัยแด่อะโดนิส หม่อมน้อยรูปงามผู้พบความตายก่อนวัยอันควร และในอีกทางหนึ่ง เมื่อวินัสเป็นผู้เด็ดมันมา แทนที่จะปล่อยให้ดอกไม้ นั้นเบ่งบานหรือแพร่พันธุ์ของมันต่อไป ก็มีนัยสื่อให้เห็นว่า เธอผู้เป็นภาพแทนของความรัก ความปรารถนาอันบ้าคลั่ง ดังกิริยาที่เธอนำเลือดของอะโดนิสมาป้ายบนใบหน้าของตนก่อนหน้านั้น (With this, she falleth in the place she stood, And stains her face with his congealed blood. ,) ความคลั่งของเธอนั้นเองเป็นผู้พรากชีวิตที่ยังเยาว์ของเขาไป ขณะที่เมื่อน้ำจากก้านที่ถูกหักไหลออกมา วินัสก็เปรียบมันกับน้ำตา ซึ่งมีความหมายในเชิงสัญลักษณ์เช่นเดียวกับน้ำอสุจิของชาย¹⁶ ซึ่งเกี่ยวกับการสืบพันธุ์ การกำเนิด และการมีชีวิต การเด็ดดอกไม้ ที่หลุดจากเลือดของอะโดนิส จึงสะท้อนให้เห็นทัศนะของเซคสเปียร์ว่าแม้ไม่มีเจตนา แต่ความหลงระเหิงไปกับแรงปรารถนาโดยขาดสติยังคงคิด จะนำหายนะมาสู่ตัวบุคคลนั้นได้

นอกจากนี้ ความเชื่อมโยงอีกจุดที่เซคสเปียร์แสดงเอาไว้ได้แก่ประเด็นการจากไปของอะโฟรไดติ พร่อมดอกไม้ สีม่วงแดงดังกล่าว ใน *The Metamorphoses* เรื่องจบลงที่ฉากการกลายร่างเป็นดอกอะเนโมเนของอะโดนิส โดยไม่มีการกล่าวถึงเรื่องราวของวินัสต่อจากนั้น แต่เซคสเปียร์

¹⁶Gordon Williams, "Dictionary of Sexual Language and Imagery in Shakespearean and Stuart Literature," in *Athlone Shakespeare Dictionary*, p. 1370.

ได้ขยายความผลจากความเศร้าเสียใจของเธอต่อไปว่า วีนิสได้ขับราชรถทยานขึ้นฟ้าไปสู่พาฟอส และขังตนไว้ที่แห่งนั้นโดยไม่มีผู้ใดพบเห็นเธออีกเลย

Thus weary of the world, away she hies,
And yokes her silver doves; by whose swift aid
Their mistress mounted through the empty skies
In her light chariot quickly is convey'd;
Holding their course to Paphos, where their queen
Means to immure herself and not be seen.

(*Venus and Adonis*, 1189-1194)

เมื่ออะโดนิสกลายเป็นดอกไม้แล้ว วีนิสได้นำดอกไม้ที่ติดตัวขึ้นราชรถกลับไปสู่เกาะพาฟอส อันเป็นเทวสถานของเธอ โดยไม่มีผู้ใดพบเห็นเธออีกเลย เช่นเดียวกับเทพและเทพธิดากรีกอื่นๆที่ได้ทอดทิ้งมนุษย์ไปหมดก่อนหน้านั้น โดยหลงเหลือเพียงวีนิสองค์เดียวที่ยังคงอยู่ใกล้ชิดมนุษย์ ครั้นอะโดนิสตาย วีนิสก็ทิ้งมวลมนุษย์ไป สูดท้ายโลกมนุษย์จึงไม่หลงเหลือปวงเทพ (Divinity) ใดๆอีก เป็นไปได้ว่าในทางหนึ่ง เซคสเปียร์ต้องการเชื่อมโยงความเป็นอมตะของอะโดนิส เข้ากับแก่นเรื่องใหม่ คือการเอาชนะปัญหาเรื่องความปรารถนาทางเพศของมนุษย์อันนำไปสู่ความตาย ด้วยความรักในรูปแบบที่สูงส่งกว่าความรักในเชิงโลกียะสุขหรือตัณหาราคะใดๆ เมื่อพิจารณาความหมายที่เกี่ยวกับนามดั้งเดิมของ อะโดนิส ซึ่งหมายถึง พระเจ้า ภาพวีนิสพาดดอกไม้สีม่วงแดงจากไป อาจมิใช่การจากลาถาวร เพราะเมื่อสีม่วงแดง คือการแสดงการไว้อาลัยต่อการสิ้นพระชนม์ของพระเยซู ผู้ซึ่งได้สัญญาไว้ว่าจะกลับมาในพระคัมภีร์วิวรณ์ (Revelation 19:11-16) ทั้งหมดทำให้สามารถสรุปได้ว่า การที่เซคสเปียร์เปลี่ยนแปลงรูปแบบของฉากกลายเป็นและเพิ่มเติมตอนจบของตำนาน มิได้ทำไปเพียงเพื่อให้มีความแตกต่างจากต้นฉบับเดิมเท่านั้น แต่ทั้งเพื่อแสดงความลุ่มลึกในเชิงวรรณคดีของตน ที่สามารถเชื่อมโยงความหมายดั้งเดิมของภาษาโบราณ ตำนานศาสนายุคโบราณ เข้ากับตำนานคริสตศาสนาอันทรงพลังภาพในยุคของเขา

การนำเอาตำนานมาแต่งเป็นวรรณกรรมด้วยกลวิธีคั่งเนื้อเรื่องหลักไว้เดิม นับเป็นพัฒนาการขั้นแรกๆของการแต่งวรรณกรรมอันมีที่มาจากเวทตำนาน อย่างไรก็ตาม แม้ว่าโครงเรื่องในบทกวีชุดนี้จะยังคงเหมือนในตำนานเดิม แต่ก็ยังมีการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดภายในเนื้อเรื่อง ลักษณะอุปนิสัยของตัวละครที่เติมไปด้วยชีวิตชีวา รวมไปถึงยังมีตอนจบของเนื้อเรื่องที่ต่างออกไป การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ทำให้ตำนานมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นและมีบทบาทมากกว่าการเป็นเพียง

เรื่องเล่าปรัมปราที่เล่าต่อกันมาแต่เดิม การแต่งวรรณกรรมด้วยกลวิธีเช่นนี้ ยังส่งผลให้ เทวดานานดั้งเดิมเกี่ยวกับตัวของ อะโฟรไดติยังคงดำรงมาได้จนถึงปัจจุบัน ไม่หายสาบสูญไปตามกาลเวลา เพราะคนส่วนใหญ่รวมทั้ง นักประพันธ์ในยุคหลังมักรู้จักตำนานเรื่องเล่าของเธอจากวรรณคดีชิ้นเอกมากกว่าการศึกษาลึกซึ้งไปถึงตำนานจริงๆ จึงอาจกล่าวได้ว่า การนำตำนานมาใช้ โดยคงเนื้อเรื่องหลักไว้ตามเดิม เป็นรากฐานสำคัญที่ช่วยให้นักประพันธ์ในยุคต่อมาได้นำตำนานมาปรับใช้ด้วยกลวิธีอื่นๆอีกต่อไป

3.2 การนำตำนานมาแต่งต่อเพิ่มเติม

เซคสเปียร์เป็นบุคคลแรกๆที่ทำให้อะโฟรไดติกลายเป็นตัวละครที่เต็มไปด้วยชีวิตชีวาในวรรณกรรมยุคใหม่ แม้จะเป็นการนำตำนานที่เขียนโดยโฮวิดเกี่ยวกับตัวเธอมาปรับใช้โดยตรงไปตรงมา หากก็มีการสอดแทรกการตีความและแนวความคิดของตนเข้าไปในเรื่องราวเสมอ ดังที่เราได้เห็นใน *Venus and Adonis* มาแล้ว จนเวลาผ่านไป ผู้วิจัยได้พบว่าเรื่องราวของตัวละครเทพธิดาแห่งความรัก ก็ยังคงปรากฏอยู่ในวรรณกรรมหลายรูปแบบ แม้กระทั่งวรรณกรรมที่อยู่ในรูปแบบนวนิยายสมัยใหม่ของยุคศตวรรษที่ 20 ดังเช่นปรากฏในนวนิยายเรื่อง *Venus Envy* และ *The Eve of St. Venus* ก็มีการนำเอาเทวดานานเกี่ยวกับอะโฟรไดติมาใช้เช่นกัน โดยทั้งสองเรื่องเป็นการนำตัวละครอะโฟรไดติมาใช้เป็นตัวดำเนินเรื่อง อย่างไรก็ตาม ในการปรับใช้ตำนานของนวนิยายทั้งสองเรื่องมิใช่การรับอิทธิพลจากเทวดานานโดยตรงเหมือน *Venus and Adonis* แต่เป็นการรับอิทธิพลจากการตีความของนักเขียนหรือกวียุคก่อนหน้านั้น แล้วประมวลข้อมูลทั้งหมดเพื่อสร้างตัวละครอะโฟรไดติในรูปแบบใหม่ขึ้นมา โดยปรับรูปลักษณะของอะโฟรไดติ ที่ปรากฏและเพิ่มเติมเรื่องราวที่แต่งขึ้นใหม่เข้าไปอีก ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่แก่นเรื่องใหม่ที่ผู้แต่งต้องการนำเสนอ

3.2.1 แก่นเรื่องการให้อภัย

การนำเอาเทวดานานเกี่ยวกับอะโฟรไดติมาประยุกต์ใช้ในนวนิยายโรแมนติกเรื่อง *Venus Envy* โดย แชนนอน แมคเคลเดนนั้น เห็นได้ชัดว่าเป็นการเลือกเอาตำนานในแบบของไฮเมอร์มาใช้เป็นหลัก ทั้งการนำเอาประเด็นกำเนิดที่มีซูลเป็นบิดา การสมรสกับเฮฟเฟสตุส และสายรัดเอวทองคำ ทั้งนี้แม้จะมีการอ้างอิงถึงตัวตนดั้งเดิมของเธอตามตำนานแต่เนื้อเรื่องในส่วนของนวนิยายจะดำเนินไปในยุคปัจจุบัน มิได้มีบรรยากาศของเทพนิยายโบราณอย่างไร ทั้งตัวละครที่เป็นมนุษย์และตัวของวินัสเอง ต่างมีชีวิตที่อยู่ในศตวรรษที่ 20 แต่ได้มีการกล่าวอ้างอิงถึงที่มาของตัวละคร

เอก วินัส หรือนามเดิม อะโฟรไดติ ว่าเธอคือเทพธิดาแห่งความรักและความงามที่มีชีวิตอยู่ในตำนานของ โฮเมอร์ และผู้แต่งได้แต่งเรื่องราวที่ต่อกันมาเรื่อยๆ ไปอีกว่า หลังจากเหตุการณ์ความรักของวินัสเกิดขึ้นหลายต่อหลายครั้ง จนซุสเหลืออดกับการกระทำของลูกสาวตน เขาได้ลงโทษเธอ โดยการลดชั้นจาก เทพธิดา (Goddess) ไปเป็น นางฟ้าแม่ทูนหัว (Fairy-God mother) ของมนุษย์หญิงชาวโลก ทำหน้าที่คอยให้ความช่วยเหลือความรักของสตรีมนุษย์เหล่านั้น จนจนกว่าเธอจะสามารถเก็บสะสมคะแนนจากการปฏิบัติภารกิจให้ได้สูงพอ วินัสจึงจะได้หวนกลับสู่สถานะของเทพธิดาอีกครั้ง นั่นคือได้รับการอภัยโทษจากซุส แต่ตัวละครเอกของนวนิยายเรื่องนี้ ไม่ได้มีแต่วินัสเพียงคนเดียว ยังมีเรเซล สาวชาวมนุษย์ผู้ผ่านอดีตอันผิดพลาดในเรื่องความรัก จนเสมือนเป็นตราบาปติดตัวเธอ และยังไม่อาจเริ่มต้นใหม่กับชายคนใดได้อีก นวนิยายเขียนโดยผ่านมุมมองของตัวละครหญิงทั้งสอง จึงกล่าวได้ว่า การให้อภัย นับเป็นแก่นเรื่องหลักที่ผู้เขียนต้องการสื่อให้ผู้อ่านเห็น ไม่เพียงแต่ตนเอง แต่รวมถึงผู้อื่นด้วย เพราะความรู้สึกผิดบาปของมนุษย์ ย่อมทำให้พวกเขาารู้สึกประหนึ่งตนได้ตายไปแล้ว ไร้วัดตน ไร้ความสำคัญ ขณะที่การได้รู้ว่าตนได้รับการให้อภัย จะนำเอาความรู้สึกมีตัวตน มีพื้นที่ยืนบนโลกต่อไปได้

นวนิยายเริ่มจากมุมมองของวินัส ไครนัส นางฟ้าแม่ทูนหัว ซึ่งอดีตเป็นเทพธิดาแห่งความรักผู้งดงามที่สุดบนโอลิมปัส โดยเหตุที่วินัสถูกลงโทษด้วยการสาปให้ลงมาเป็นนางฟ้าแม่ทูนหัวของมนุษย์นั้น ความผิดของเธอ ถูกตัดสินลงโทษเป็นผลมาจากความไม่เข้าใจของผู้เป็นพ่อ ซึ่งไม่เข้าใจธรรมชาติของเธอซึ่งเป็นเทพธิดาแห่งความงาม ผู้มีธรรมชาติอันแท้จริงเป็นอิสระจากกฎเกณฑ์ใดๆ รวมทั้งธรรมชาติในการมีคู่ครองด้วย โดยวินัสได้ให้เหตุผลความน่ารักของตนว่าธรรมชาติของเธอคือความงาม เธอจึงต้องร่วมแบ่งปันความงามนั้น ความขัดแย้งจึงเกิดขึ้นเมื่อซุสพยายามจำกัด “ธรรมชาติ” ของเธอด้วยการจัดหาสามีให้

I'm been paired many times, by choice and by force. I have a husband, such as he is. Hephaestus. That was Zeus's first attempt to control me. ...I need passion in my life. Hephaestus doesn't exactly do it for me,¹⁷

เธอยังย้ำถึงความขัดแย้งที่เธอมีต่อพ่ออีกครั้งด้วยการแก้ต่างให้กับธรรมชาติอันเกี่ยวข้องกับความรัก (Passion) ของเธอ ขณะสนทนากับเรเซลในเรื่องเกี่ยวกับมนุษย์โลกวัยแรกรุ่น ว่าเธอถูก

¹⁷Shannon Mckelden, *Venus Envy* (New York: Tor Books, 2007), pp. 54-55.

พอจับให้ครองคู่กับเทพเฮฟเฟสตุสตอนอายุเพียงเท่านั้น เพื่อยับยั้งไม่ให้ความงามของเธอ
นำไปสู่การเกิดสงครามซึ่งนางขึ้นในหมู่เทพเจ้าด้วยกัน แต่กลับกลายเป็นว่าวิธีการจับคู่ลูกสาวกับ
เทพเจ้า แห่งไฟ โลหะและการช่าง ผู้ซึ่งวินัสกล่าวว่า “น่าเบื่อหน่ายยิ่งกว่าการมองต้นหญ้าเติบโต”
กลับยิ่งเป็นตัวเร่งให้วินัสค้นพบปรารถนาของตนเร็วมากยิ่งขึ้น ว่าปรารถนาของเธอคือการร่วมรัก
และนั่นคือ งานของเธอ ที่จะทำให้มนุษย์ทุกคนได้รู้จักกับสิ่งนั้น จะเห็นได้ว่า คำอธิบายถึง
“ธรรมชาติ” ของวินัสในตัวบทของแมคเคลเดน มีความสอดคล้องกับตำนานกำเนิดของอะโฟรไดติ
ในฐานะบุตรของนางไดโอนี ผู้เป็นเทพธิดาบนพื้นพิภพกับซุสคือ ผู้ครองฟ้า ในที่นี้จึงสามารถ
ตีความได้ว่า อะโฟรไดติเป็นสัญลักษณ์แห่งความอุดมสมบูรณ์ต่อชีวิตของมนุษย์และสัตว์โลกด้วย
ในอีกทางหนึ่ง ซึ่งเมื่อพิจารณาจากคติของกรีกโบราณแล้ว อะโฟรไดติซึ่งเป็นตัวแทนของความรัก
ในเชิงกามารมณ์ อันเป็นธรรมชาติของมนุษย์ มีความเกี่ยวข้องกับการสืบพันธุ์ของสรรพสัตว์และ
ความอุดมสมบูรณ์

นอกจากนี้แล้ว การที่ผู้เขียนนำตำนานการกำเนิดในฐานะ “ลูก” ของอะโฟรไดติมาใช้
ยังสะท้อนให้ผู้อ่านเห็นถึงความรู้สึกขัดแย้งในตัวละครได้มากขึ้น เพราะเมื่อพิจารณาเรื่องราวของ
เธอที่ปรากฏอยู่ในมหากาพย์อิลีแอดรวม จะเห็นได้ว่าอะโฟรไดติเป็นเทพธิดาในวงศัวัณไททันองค์
เดียว ที่บาดเจ็บได้ด้วยมือของมนุษย์คือ ไดโอเมเดส และยังได้รับการปลอบโยนจากซุสผู้เป็นพ่อ
หลังจากที่เธอบินหนีไปหานางไดโอนีเพื่อรักษาแผล¹⁸ ดังนั้นในทางหนึ่ง กลวิธีการสร้างตัวละคร
วินัสให้มีทั้งด้านที่ดูสูงส่งอย่างเทพธิดา รวมทั้งด้านที่แสดงความอ่อนไหว ก็มีความสอดคล้องกับ
ตำนานดั้งเดิมที่แสดงให้เห็นว่าภาพลักษณ์ของอะโฟรไดติถูกสร้างให้มีความอ่อนไหว อ่อนแอ
เปราะบางกว่าเทพเจ้าหรือเทพธิดาอื่นๆ มีความเหมาะสมที่จะนำเธอปรับใช้ในนวนิยายโรมแมนซ์
ยุคใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในซิคลิต เนื่องจากนวนิยายประเภทนี้มีลักษณะเด่นอย่างหนึ่งที่ต่างจา
กนวนิยายพาฝันประเภทอื่นๆ คือมักมีแก่นเรื่องที่พูดถึง “ความไม่สมบูรณ์แบบ” ของชีวิต ทำให้ตัว
ละครต้องดิ้นรน ไขว่คว้าสิ่งต่างๆ ให้ได้ตามที่ตนฝันใฝ่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องหน้าที่ การงาน และ
แน่นอน ในเรื่องของความรัก ใน *Venus Envy* ก็เช่นกัน ตัวอย่างเช่นในฉากที่วินัสรู้สึกสับสนกับ
พฤติกรรมของเรเซลที่ไม่ยอมไขว่คว้าโอกาสที่จะมีความรักอีกครั้งกับลูค ทั้งๆที่ลูค เป็นผู้ชาย
สมบูรณ์แบบ ทั้งหน้าตาดี สุภาพ จิตใจดี หน้าที่การงานมั่นคง เรเซลก็ยังปฏิเสธเขา เพียงเพราะยึด
ติดอยู่กับความรู้สึกผิดบาปที่เป็นอดีตของตน วินัสรู้สึกสับสนและคิดถึงซุสขึ้นมา

¹⁸ Homer, *The Iliad: Rendered into English Prose by Samuel Butler* [online], 28
October 2009. <http://ebooks.adelaide.edu.au/h/homer/h8i/book5.html>.

Zeus...Dad, I plead. I never screwed things up like this. Never. As crazy and warped as humans are, my instincts are never off about who is meant to love whom. I was born to get it right.¹⁹

จะเห็นว่าเมื่อวินัสมีความรู้สึกสับสน บ่อยครั้ง ในเนื้อเรื่องที่เธอจะเอ่ยถึงชื่อและเรียกขานชื่อของเขาว่า “พ่อ” (Dad) ทั้งนี้เพื่อเรียกความมั่นใจว่าตนยังเป็นเทพธิดาที่แตกต่างจากมนุษย์ที่ร้ายล้อมรอบกายอยู่ ต้นกำเนิดของเธอแตกต่าง ว่าเธอแข็งแกร่ง และไม่อ่อนแอ ไม่เหมือนมนุษย์ แต่การย้ำเช่นนั้นเองที่กลับไปตอกย้ำ “ความรู้สึกอย่างมนุษย์” ด้านที่อ่อนแอ อ่อนไหวของวินัส ในความสูงส่งศักดิ์สิทธิ์ ก็มีแง่มุมที่อ่อนแอให้เห็นชัดเจน สำหรับตัวละครวินัสของแมคเคลเดนนั้นแม้ในอดีต จะมีความงามเลิศเลอเพียงใด แต่ก็มีความรู้สึกรุนแรงเหมือนมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความผูกพันกับตำแหน่งแห่งหนที่ตนจากมา และพยายามอย่างยิ่งยวดที่จะได้กลับไปมีตัวตนในฐานะเทพธิดาอีกครั้ง แม้เธอจะมีปัญหากับผู้เป็นทั้งพ่อทั้งผู้ปกครองทวยเทพอย่างไรก็ตาม เพราะนั่นคือตัวตนดั้งเดิมของเธอ การมีชีวิตอยู่บนโลกมนุษย์เธออาจสนุกกับการใช้ชีวิตแบบสาวสังคมทันสมัย เที่ยวเล่น แต่งตัวสวยตามแฟชั่น แต่ไม่เหมือนการกลับไปอยู่ในที่ๆเธอจากมา และเป็นของเธอ บ้านที่เธอคิดถึง เช่นในฉากหนึ่งที่วินัสเหม่อมองสารคดีท่องเที่ยวกรีก แล้วรำพึงออกมาโดยไม่รู้ตัวว่า ภาพยนตร์ที่เธอเห็น เหมือนโอลิมปัสในช่วงฤดูใบไม้ผลิไม่มีผิด²⁰ ซึ่งทำให้เธอเคลือบแคลงออกไปว่า เธอคิดถึงบ้านหรือ แต่วินัสรีบปฏิเสธ เพื่อยืนยันว่า ความรู้สึกคิดถึงบ้าน เป็นเรื่องของมนุษย์อ่อนแอ และเธอไม่เป็นเช่นนั้น ทั้งๆที่พฤติกรรมของเธอบ่งบอกว่า เธอผิดหวังแค่ไหนที่เธอยังไม่อาจกลับไปยัง พื้นที่ๆเคยเป็นของตนได้

เพื่อให้สื่อไปถึงแก่นเรื่องในการให้อภัย จึงนำไปสู่ประเด็นที่วินัสนำตำนานสายรัดเอวทองคำมาใช้ เพราะตามเนื้อเรื่อง การหิบบสายรัดเอวทองคำมาใช้ เป็นช่วงเวลาที่วินัสรู้สึกอ่อนแอ การสวมใส่สายรัดเอวทองคำดังกล่าว คือการยืนยันความมั่นใจในตัวตนของวินัสในฐานะเทพธิดาแห่งความรักได้ หากมันไม่ได้ทำหน้าที่ในการยั่วยวนชายใด ให้หลงรัก ลุ่มหลงในตัวเธอ แม้จะเพียงชั่วขณะก็ตาม เพราะวินัสตระหนักดีว่าคำสาปที่จะไม่มีชายใดจดจำเธอได้ยังคงอยู่ แต่กระนั้นเธอก็ยืนยันว่า ชั่วขณะที่มีสายตาจากชายใดมองเธออย่างลุ่มหลง อาจจะแค่การโอบกอด การจูบเพียงครั้งเดียว หากนั้นก็เพียงพอต่อความต้องการเรียกหาตัวตนเดิมของเธอกลับคืนมา เป็น

¹⁹Shannon Mckelden, *Venus Envy*, p. 246.

²⁰Ibid., p. 295.

เหมือนเครื่องมือที่ทำหน้าที่หล่อเลี้ยงความมุ่งมั่นของวินัส บ่งบอกว่าตัวตนเดิมของเธอยังคงเร่าร้อน เป็นเทพธิดาแห่งความรักผู้งดงาม แจกเช่นเดิม

I will forever be hot....The girdle goes back on and I almost feel like me again.

Like Venus, Goddess of Beauty, Love, and Fertility.

Like Aphrodite! Like the deity I suppose to be.

Almost, but not quite.

I still need a man. Rachel won't be back for hours. It won't hurt her.

But it'll sure as hell help me.²¹

สายรัดเอวทองคำทำหน้าที่ยืนยันตัวตน ซึ่งเป็นเทพธิดาแห่งความรัก ผู้เปี่ยมเสน่ห์เร่าร้อน แต่การสวมใส่สายรัดเอวขึ้นดังกล่าวจะไม่อาจบรรลุเป้าหมาย คือการยืนยันความมั่นในตัวตนของวินัสในฐานะเทพธิดาแห่งความรักได้ หากมันไม่ได้ทำหน้าที่ในการช่วยยวนชายใด ให้หลงรัก ลุ่มหลงในตัวเธอ แต่กระนั้นเมื่อผู้ชายที่วินัสเลือกใช้เพื่อให้เป็นเครื่องยืนยันพลังอำนาจแห่งความงามและความรักอย่างที่ตนเคยมี กลับเป็นลูก สแตนตัน ชายหนุ่มที่วินัสพยายามผลักดันให้เรเชลกับเขารักกัน ความผิดพลาดเกิดขึ้นเมื่อเรเชลมาเห็นวินัสกับลูก ซึ่งเวลานั้นตกอยู่ใต้มนต์สะกดของสายรัดเอวทองคำเข้า ด้วยความรู้สึกโกรธเพราะคิดว่าถูกหักหลัง เรเชลจึงแอบขโมยสายรัดเอวทองคำ และนั่นทำให้เธอหายไปจากชีวิตเรเชล พลังอำนาจของสายรัดเอวทองคำตามตำนานจึงเป็นสาเหตุสำคัญ ที่ทำให้เรื่องราวในชีวิตของเรเชลและวินัสที่กำลังดำเนินไปอย่างราบรื่นต้องพลิกผันอีกครั้ง ทำให้มิตรภาพของทั้งสองที่กำลังอกงามไปด้วยดีต้องขาดสะบั้นลงดังเช่นสายรัดเอวทองคำที่ถูกฉีกกระชากออกจากตัวของวินัส ในตอนที่พยายามไล่ตามเรเชลไปเมื่อถูกจับได้ว่า เธอและลูกกำลังจูบกันขณะอยู่ในวังค์อำนาจของสายรัดเอวดังกล่าว²² แล้วในที่สุด ความผิดพลาดอันเนื่องมาจากการเลือกที่จะใช้อำนาจของสายรัดเอววิเศษเพื่อโปรยเสน่ห์กับคนรักของเพื่อน ก็ทำให้วินัสถูกลงโทษอีกครั้ง ด้วยการขโมยไป เช่นเดียวกับที่ซุสเคยขโมยเธอลงจากโอลิมปัส

²¹ Ibid., pp. 301-2.

²² Ibid., p. 310.

I lurched out of her way. “No wonder your father banished you,” I growled, my voice rising with each word. “You deserved it, f you screwing with lives there like you have been here. If I could, I’d banish you, too!....I banish you from my life, Venus Cronus. I never want to see you again.”²³

การที่แมคเคลเดนวางเรื่องให้วินัสใช้สายรัดเอวทองคำกับลูกในที่นี่ ก็เพื่อสื่อให้เห็นแก่นเรื่องของการให้อภัยในอีกทางหนึ่ง เพราะในที่สุด หลังจากขับไล่วินัสไป ด้วยความเข้าใจผิด และไม่เปิดโอกาสให้วินัสได้อธิบาย เมื่อเรเซลได้เรียนรู้เรื่องราวภูมิหลังของวินัสจากหนังสือเวทตำนานที่หลานสาวของลูคลีมทิ้งไว้ในรถ ทำให้ได้รู้ว่าเธอมีสถานที่ที่ต้องกลับไป มีครอบครัว มีบ้านที่เธอคิดถึง

...Venus had focused on her dream of getting home again...for two thousand years....I still knew how she must have felt to have been banished here, unable to contact them to tell them she was all right and still loved and cared for them. No wonder she’d been so adamant about fulfilling her quota and moving on. It was her only option if she wanted to see her family again.²⁴

วินัสแสดงให้เห็นว่าเธอฝันที่จะทำหน้าที่นางฟ้าแม่ทูนหัวของมนุษย์แต่ละคน ให้สำเร็จ เพื่อที่เธอจะได้รับการให้อภัย เพราะเธออยากกลับไปพบเจอครอบครัวของเธอและได้สิ่งที่ตนเคยมีกลับคืนมา โดยมีตัวละครหลักมนุษย์คือ เรเซล ฝึามองและย้าให้ผู้อ่านตระหนักถึงการให้ความสำคัญกับเป้าหมายของวินัส ความมุ่งมั่นที่จะทำตามเป้าหมายของตน ให้ได้รับการให้อภัย และกลับคืนสู่ตัวตนดั้งเดิมของเธอ ไม่ต่างอะไรกับตัวของเรเซลเอง ที่ลึกๆก็ร่ำร้องให้การให้อภัยแก่ตนเองเช่นกัน ดังที่จากการศึกษาตัวบทพบว่า ประเด็นการถูกลงโทษและปรารภนาจะได้รับการให้อภัยที่ปรากฏในเรื่อง มิได้มีในส่วนของวินัสเท่านั้น แต่ยังมีในส่วนของเรเซล ที่รู้สึกผิดต่อตัวเองเสมอมา หลังจากที่หมั้นกับเอ็ดดี้ คนรักเก่า และเธอตั้งใจจะแต่งงานกับเขาจริงๆ แต่วันหนึ่งกลับค้นพบว่า เขาแต่งงานแล้ว เธอถูกหลอก และในเวลาเดียวกัน ก็เป็นผู้กับสามีคนอื่น ซึ่งเป็นความรู้สึกบาปติดตัวเรเซลเอง

²³Ibid., p. 314.

²⁴Ibid., pp. 326-7.

I took a deep breath and just blurt it out. “If you’d come into the bank five minutes earlier, you’d have met Eddie’s wife.”

Luke’s face relaxed fractionally. “He’s married now?”

“He was married *then*.”²⁵

เรเชลนิยามเหตุการณ์ในตอนนั้นว่า เป็นความผิดของเธอเอง ที่ปล่อยให้ตัวเองหลงเสน่ห์ของเอ็ดดี้มาเสียจนไม่เคยคิดสงสัยเลยว่าเขามีเมียอยู่แล้ว ฝ้าโทษตัวเองว่าเหมือนคนโง่เขลา ตาบอด พอความจริงเปิดเผยออกมา ก็โกรธแค้นจนหน้ามืด บวกกับขาดสติเพราะเมามาก เรเชลจึงคิดเอาคืนด้วยการไปมีความสัมพันธ์กับชายอื่นเพื่อตอกหน้าเอ็ดดี้ แต่กลายเป็น ชายที่เธอมีสัมพันธ์ข้ามคืนด้วย ก็เป็นชายที่แต่งงานแล้วเสียอีก²⁶ การทำเรื่องผิดพลาดซ้ำถึงสองครั้งทำให้เรเชลพร่ำกล่าวโทษตนเองว่าเป็นผู้หญิงสกปรก ไม่คู่ควรกับใคร เป็นตราบาปที่ทำให้เธอไม่อาจเริ่มต้นความสัมพันธ์ครั้งใหม่กับใครได้อีก ซึ่งเรเชลได้แสดงมุมมองที่มีต่อวินัส ผู้ซึ่งเป็นเทพธิดาแห่งความรักและความปรารถนา ผู้ซึ่งมีความรักกับใครๆ ไปทั่วได้โดยไม่รู้สึกผิดอะไร เธอยังสง่างาม และภาคภูมิใจในตัวเองได้ นั่นเองที่เรเชลอธิบายสิ่งที่วินัสเป็น

“...She gets to love anybody she wants...even gods,...and she doesn't have to worry about disappointing anyone or getting her heart broken. She's so lucky I envy her. Hey! I have venus envy!!”²⁷

จนกระทั่งเธอลองให้โอกาสตนเองคบหากับลูกตามการสนับสนุนของวินัส และค้นพบว่าการให้อภัยตนเอง และเปิดใจให้รักกับลูก ทำให้เธอค้นพบว่า ความรักที่แท้จริงที่ใฝ่รอนั้น ยังมีนวนิยายชี้ให้เห็นว่า การได้ลองเรียนรู้กับเรื่องราวใหม่ๆ และไม่จมตนเองกับอดีตที่ผิดพลาดของตนนานจนเกินไป ย่อมมีสิ่งดีกว่ารออยู่เสมอ ดังที่เรเชลได้ให้อภัยตนเอง และเริ่มต้นการมีความรักครั้งใหม่กับลูก ในนั้นเธอตระหนักได้ว่า ความรักครั้งนี้กับลูก ทำให้เธอปลดปล่อยตนเองจากอดีตได้มากที่สุด

²⁵ Ibid., p. 239.

²⁶ Ibid., p. 241.

²⁷ Ibid., p. 215.

And when he kissed me again, I forgot all about exes and liars and cheaters, and just remembered- whether because it was real, or because I want it so badly- what it felt like to be cared for, to be...Loved.²⁸

การได้รู้สึกอีกครั้งว่าตนเป็นที่รักของใครสักคน ปลดปล่อยเรเซลจากความรู้สึกผิดต่ออดีตที่ผ่านมา เป็นเครื่องหมายแสดงให้เห็นว่า เธอพร้อมที่จะเริ่มต้นชีวิตใหม่อีกครั้ง การให้อภัยของเรเซลยังรวมทั้งการที่เรเซลให้อภัยให้วินัสกับความผิดพลาดอันเนื่องมาจากสายรัดเอวทองคำ จากการได้ทำความเข้าใจกับเหตุการณ์ที่วินัสต้องพบเจอก่อนหน้านั้น และได้เรียนรู้บริบทส่วนตัวของวินัสมากขึ้นจากหนังสือแบบเรียนเทวดานาน ซึ่งทำให้เธอเข้าใจ และให้อภัยวินัสในที่สุด

ในฉากที่เรเซลได้พบกับวินัสอีกครั้ง เพื่อให้ที่จะได้ปรับความเข้าใจกัน เป็นฉากของชายหาด สถานที่ซึ่งเชื่อมโยงกับกำเนิดของวินัส ในฉากนั้นวินัสอยู่ในชุดยาวแบบเทพธิดากรีกชุดเดียวกับที่เธอสวมในวันที่เธอสวมสายรัดเอวทองคำ และถูกขับไล่เมื่อเรเซลมาพบว่าเธอออกดักลูดโดยไม่ปล่อยให้วินัสได้อธิบายเหตุผลที่ทำลงไป การกลับมาพบกันของทั้งสองในลักษณะดังกล่าว ในทางหนึ่งสะท้อนให้เห็นตัวตนที่แท้จริงของวินัส เทพธิดาแห่งความรัก อย่างที่ปรากฏในมหากาพย์อีเลียด ที่ได้อธิบายไปในเบื้องต้น คือเธอมีได้มีเพียงด้านที่สูงส่ง ทรงอำนาจ แต่มีด้านที่อ่อนแอ ปวดร้าว ซึ่งเป็นลักษณะที่แสดงให้เห็นว่า วินัสมีความใกล้ชิดกับมนุษย์มากแค่ไหน การที่เรเซลและวินัสได้พบกันอีกครั้ง จึงพิสูจน์ความจริงอีกข้อหนึ่ง คือ ความเป็นมนุษย์ และความรัก ย่อมอยู่ร่วมกัน เพราะมนุษย์ไม่อาจดำเนินชีวิตโดยปราศจากความรักได้ การที่เรเซลให้อภัยวินัส จึงสื่อให้เห็นว่าให้มนุษย์ทุกคน ที่มีชื่อเสียงบุรุษแบบ ควรมีโอกาสได้แก้ไขความผิดพลาดของตน คล้ายคลึงกับความผิดในใจที่ทำลายตัวตน และสามารถเดินหน้าต่อไปได้ ทั้งคนอภัย และผู้ได้รับการให้อภัย ดังปรากฏว่า เรเซลสารภาพกับวินัสในฉากนั้นว่า เธอตกลงจะคบหาดูใจกับลูดอย่างจริงจังแล้ว เพราะเธอรักเขาจริงๆ นั่นเป็นการอภัยให้ตัวเองข้อหนึ่ง อีกข้อหนึ่งคือ เธอให้อภัยเรื่องที่วินัสใช้สายรัดเอวทองคำช่วยยวนลูดด้วย ซึ่งแสดงการให้อภัยต่อผู้อื่น การให้อภัยนั่นเองเป็นเหตุที่ทำให้ในที่สุด ชูสยอมให้วินัสผ่านการทดสอบ และจากไปยังดินแดนอื่น เพื่อทำหน้าที่ของนางฟ้าแม่ทูนหัวของหญิงสาวรายต่อไป เพราะในท้ายที่สุดแล้ว วินัสยังไม่สามารถสะสมคะแนนในฐานะนางฟ้าแม่ทูนหัวมากพอที่จะกลับไปยังโอลิมปัสอีกครั้ง แต่กระนั้น เธอก็ไม่รู้สึกเดียวดายหรือไร้ตัวตนอีกต่อไป

²⁸ Ibid., p. 279.

I didn't get magically transported back to Mount Olympus. I wasn't greeted with fanfare and exuberant welcomes by my friends and family. I didn't get to go home.... But, I've been forgiven. And I being forgiven. I don't feel quite so lonely anymore.²⁹

ครั้งนี้ วินัสรู้แล้วว่าแม้จะยังไม่พ้นโทษจริงๆ แต่ความรู้สึกผิดใดๆก็ได้รับการเยียวยา เธออาจไม่ได้รับการจดจำจากชายคนใด ตามที่ซุสลงโทษสาปเธอเอาไว้ แต่เธอยังมีตัวตนอยู่ในความทรงจำของ เรเชล คนที่เข้าใจการกระทำของเธอ ยอมรับและให้อภัยต่อสิ่งที่เธอทำ เธออาจจะยังไม่ได้กลับไปโอลิมปัส แต่เธอก็แน่ใจได้ว่า เธอยังมีสถานที่อีกที่หนึ่งที่เธอยังคงมีตัวตนที่นั่น คือในความทรงจำของ เรเชล เธอจึงสามารถยืดดอก และดำเนินภารกิจใหม่ของตนต่อไปได้ด้วยรอยยิ้มที่มั่นใจในตอนจบของเรื่อง

การให้อภัยตนเองและผู้อื่นของเรเชลจึงเป็นตัวนำไปสู่การคลี่คลายของเรื่องในตอนท้าย จะเห็นได้ว่า การกระทำของทั้งเรเชลและวินัสที่ผ่านมา ทั้งความผิด และการเปิดใจให้อภัยนั้น สอดคล้องกับแก่นเรื่องอันเกี่ยวกับการยอมรับความผิดพลาดและให้อภัยตนเองตามที่คุณเขียน ต้องการนำเสนอผ่านความสัมพันธ์ของตัวละครทั้งสอง ที่ต่างก็ต้องผ่านพ้นความรู้สึกผิดบาปในใจตนและดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างมีความหวัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของชีวิตรัก ดังที่มีการนำเทพธิดาแห่งความรักมาเป็นตัวเดินเรื่อง และมีเนื้อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของความรักเป็นหลัก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²⁹ Ibid., pp. 335 – 336.

3.2.2 แก่นเรื่องความสำคัญของการสมรส

ในนวนิยาย *The Eve of St. Venus* โดย แอนโทนี เบอร์เจสส์ เป็นวรรณกรรมอีกเรื่องหนึ่งที่ต่อยอดมาจากตำนานกำเนิดอันมีที่มาจากท้องทะเลของวีนิส กล่าวถึงเหตุการณ์ปั่นป่วนวุ่นวายที่เกิดขึ้นในคืนก่อนการแต่งงานของแอมโบรส กับไดอานา ที่จะจัดขึ้นที่คฤหาสน์เดย์ตัน ซึ่งเป็นบ้านพ่อแม่ของไดอานา ด้วยความตื่นเต้น กลัวว่าจะสวมแหวนผิดๆ ถูกๆ เจ้าบ่าวจึงไปลองซุ่มสวมแหวนกับรูปปั้นเทพธิดาวีนิส ที่ประดับอยู่ในสวน และพบว่า พอสวมแหวนแล้วมือของรูปปั้นกลับกำมือเอาไว้ ทำให้ไม่อาจถอดแหวนออกมาได้ ก่อนที่คืนนั้น วิญญาณของเทพธิดาแห่งความรักจะสำแดงฤทธิ์เดชปั่นป่วนคำคืนก่อนแต่งงานของวีนิสด้วยวิธีการสารพัด ทั้งตามหลอกหลอนในความมืด ทั้งสะกดแอมโบรสไว้ในภวังค์ฝัน แทรกแซงบทสวดมนต์ของบาทหลวง เรื่องราวสนุกสนานระคนวุ่นวายของคืนก่อนแต่งงาน สะท้อนให้เห็นแก่นเรื่องความสำคัญในชีวิตสมรส ที่ไม่ใช่จุดจบที่แท้จริงของชีวิตคู่อย่างในนิยาย การแต่งงานเป็นเพียงการเริ่มต้นชีวิตจริงด้วยการสังสรร ชุดแต่งงานสวยๆ คำสาบานรัก และพิธีการยิ่งใหญ่สวยงาม ที่เสมือนความฝันเท่านั้น เพราะชีวิตจริงย่อมมีอุปสรรคเป็นด่านทดสอบ ที่คู่สามีภรรยาต้องช่วยกันฟันฝ่าประคับประคองชีวิตคู่ให้ดำเนินไปได้อย่างมีความสุข

อุปสรรคสำคัญต่อการสมรสที่เป็นแก่นเรื่อง ได้แก่วีนิส วิญญาณเทพธิดาแห่งความรัก จากศาสนาโบราณ จากการวิจัยพบว่าผู้แต่งได้นำตำนานกำเนิดจากท้องทะเลของวีนิสมาปรับใช้โดยอ้างอิงด้วยภาพวาดของศิลปินในยุคฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม ที่มักมีการสื่อให้เห็นว่าอะโฟรไดติมีกำเนิดจากท้องทะเล ด้วยการใช้เปลือกหอยเป็นสัญลักษณ์ ดังปรากฏในภาพวาด *The Birth of Venus* ของบอตติเชลลี ซึ่งปรากฏให้เห็นในเรื่อง

‘There’s a picture by Botticelli,’ said Crowther-Mason. ‘...It depicts the birth of Venus. She’s ring out of the waves...’³⁰

และใช้ลักษณะของกำเนิดดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการปรากฏกายของวีนิส จะเห็นได้ว่าแม้ตัวละครจะมองไม่เห็นตัวของเธอในแสงสว่าง แต่ก็ยังสามารถมองผ่านสัญลักษณ์ที่เธอทิ้งไว้ อันได้แก่ กลิ่นคาวทะเล เปลือกหอย หรือสาหร่ายทะเล เป็นต้น

³⁰ Anthony Burgess, *The Eve of St Venus* (London: Hesperus Press, 2005).

'I got a sort of illusion that the room was overlooking the sea....
the smell and feel of the sea'.....

'The smell of the sea" said vicar, ' God help us.'³¹

นอกจากนี้ยังให้บทบาทแก่นกพิราบ อันเป็นสัตว์สัญลักษณ์ประจำตัวของอะโพรไดติ เพื่อก่อวนการเดินทางแก้ไขปัญหาของตัวละครในเรื่อง

'There're pigeons' cried Crowther-Mason.

'No, No, not real birds at all,' gasped the vicar. 'Devil in the guise of birds. Pray, pray hard.' He clutched his case of exorcisation tools to his breast, praying.³²

เห็นได้ชัดว่าบทบาทของตัวละครของวินัสอยู่ในสถานภาพที่สร้างความเดือดร้อนให้กับกลุ่มของตัวเอก อันเป็นการตอกย้ำให้เห็นถึงภาพลักษณ์ความเป็นศัตรูของเทพธิดาในศาสนานอกรีตอย่างที่เราจะคุ้นเคยในเรื่องได้เรียกขานเธอ

....'.The origin of devils. The ancient gods never died....Devil wee once gods.

Devils---the very term means "little god". This poor boy bewitched. Possessed by a little god. Or goddess....A devil disguised as a goddess. Dear, dear, dear.'³³

ดังจะเห็นได้ว่า วินัสในเรื่องมิได้ปรากฏให้ผู้อ่านเห็นว่าเธอเคลื่อนไหวมีชีวิต มีอารมณ์ความรู้สึกใดๆอย่างในตำนานที่ถูกเล่าขานมา แต่เป็นเพียงรูปปั้นที่ไร้พลังอำนาจ ไร้ชีวิตเมื่ออยู่ในแสงสว่าง

³¹Ibid., pp. 36-7.

³²Ibid., p. 53.

³³Ibid., p. 40.

'...A spirit will never appear in the light. Remember that. As long as the light's on there's absolutely no danger. The spirit world is frightened to the light.'³⁴

คำกล่าวของศาสดุดังกล่าว จึงสะท้อนให้เห็นถึงความตายของอารยธรรมโบราณที่ไร้อำนาจต่อรองใดๆอีกต่อไปในยุคที่คริสตศาสนามีพละนาภาพเหนือกว่า ทำให้จำต้องดำรงอยู่ในปริมาณพลของความลึกลับดำมืดเพียงเท่านั้น นอกจากนี้ บอร์เจสส์ยังนำตำนานเกี่ยวกับอะโดนิสมาใช้เพื่อเปรียบเทียบการที่แอมโบรสถูกวีนิสในความมืดรุกไล่ ดังฉากที่แอมโบรสอุปมาตนเองขณะอ่านบทกวี *Venus and Adonis* ของเชกสเปียร์ที่ห้องหนังสือ หลังจากหงุดหงิดใจจากคำล้อเลียนของเพื่อน เขาเย้ยหยันการกระทำของอะโดนิสผู้ผลักไสเทพธิดาแห่งความรักและความงาม เพื่อออกไปล่าหมูป่า โดยเล่นกับคำพ้องเสียง boar (หมูป่า) กับคำว่า bore (ทำให้เบื่อ) และ boor (พวกบ้านนอก) แต่ในเวลาต่อมา เขาก็ตระหนักได้ว่า สิ่งที่กำลังเผชิญอยู่นั้นไม่ต่างอะไรกับอะโดนิสเลย

Sensuality, eh? Sensuality. Adonis, it struck him, was a bit of a fool. Pursued by the goddess of love and beauty, preferring to hunt wild boar. A bit of a bore himself, or a boor....It began slowly to down on Ambrose---was he himself not precisely in the position of Adonis?³⁵

การถูกวีนิสในความมืดไล่ล่าสวาท ทำให้เขามีสภาพไม่ต่างอะไรกับอะโดนิส และในเวลาต่อมาแอมโบรสยังตระหนักได้ว่า เมื่อเขาหลับตาลงและตกอยู่ในความมืด เขารู้สึกได้ถึงดวงตาที่จับจ้องมา และอ้อมแขนที่กอดรัดตัวเขา

As soon as his eyes closed he felt a presence take advantage of his entire body, exciting and frightening.³⁶

³⁴ Ibid., p. 41.

³⁵ Ibid., p. 42.

³⁶ Ibid., p. 43.

อ้อมแขนและดวงตาที่แอมโบรสรู้สึกถึงแสดงให้เห็นผู้อ่านตระหนักถึงตัวตนของวินัส ที่มีอำนาจต่อเมื่อทุกสิ่งตกอยู่ในความมืด สะท้อนให้เห็นว่า ตัณหาราคะจะทรงอำนาจก็เมื่อราตรีมาเยือน เทพธิดาแห่งรักของเบอร์เจสส์แสดงให้เห็นตัวตนของเทพเจ้ายุคโบราณเช่นวินัสที่มีได้สูญหายไปไหน แม้จะมีแสงสว่างของคริสตศาสนาให้ความรู้แก่มนุษย์ แต่มนุษย์ก็ยังคงมีความหวาดกลัวที่ดำรงอยู่ในจิตใจด้านมืดของตน ดังที่วินัสกระทำต่อแอมโบรส คือให้ความรู้สึกตื่นเต้น และหวาดกลัวสิ่งเหล่านั้นในเวลาเดียวกัน เช่นเดียวกับวินัสผู้เป็นเทพธิดาแห่งความรักและความงาม เธอทรงอำนาจ มีพลังลึกลับ แต่ก็เฝ้าระวังใจให้ต้องรู้สึกปรารถนา แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า เบอร์เจสส์เปรียบเทียบสิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวละครในนวนิยาย เข้ากับสิ่งที่ปรากฏในวินัสและอะโดนิสซึ่งเป็นบทกวีที่เชคสเปียร์นำมาเขียนในยุคหลัง มีเซ่ตำนานที่โอดิเป็นผู้กล่าวถึง แสดงให้เห็นว่า อิทธิพลทางวรรณคดีที่เชคสเปียร์สร้างขึ้น มีต่อการสร้างเนื้อเรื่องมากกว่า และในเวลาเดียวกัน ก็เชื่อมโยงไปสู่ประเด็นบริบทภูมิหลังของผู้แต่ง ซึ่งได้รับอิทธิพลจากการศึกษางานของเชคสเปียร์อย่างเข้มข้นมาก่อน ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวอธิบายเพิ่มเติมในบทที่ 4

กลวิธีการประพันธ์ที่หยิบเอาตัวละครในตำนานมาปรับใช้ในนวนิยายของเบอร์เจสส์ มีใช่เพียงการนำวินัสและอะโดนิสมาใช้ แต่ยังหยิบเอาตัวละครบุคคลที่มีชีวิตจริงซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับอะโพรไดติมาใช้อีกด้วย ดังที่จะพบการหยิบเอาประเด็นการนำตัวละครสตรีรักร่วมเพศมาใช้ผ่านตัวละครจูเลีย อันเป็นที่เข้าใจได้ในเชิงสัญลักษณ์ว่า สตรีรักร่วมเพศนั้นมีความเชื่อมโยงกับแซฟโฟ กวีหญิงรักร่วมเพศ ผู้เคารพบูชาอะโพรไดติในฐานะเทพธิดาแห่งความรักในเชิงโลกียสุข³⁷ อันไม่จำกัดเพียงในปริมณฑลของความรักแบบต่างเพศเพียงอย่างเดียว แซฟโฟผู้ปรารถนาตัวในฐานะสาวกของอะโพรไดติ เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่มหญิงรักร่วมเพศ³⁸ และจูเลีย ตัวละครที่เป็นหญิงรักร่วมเพศในนวนิยายเรื่องนี้ ก็ได้กลายเป็นตัวละครสำคัญที่สร้างความเดือดร้อนให้แก่การแต่งงานของไดอานาและแอมโบรส ด้วยการยุยงให้ไดอานายกเลิกการเข้าพิธีแต่งงาน แล้วหนีไปกับเธอ

³⁷ Jane McIntosh Snyder, *The woman and the lyre: women writers in Classical Greece and Rome*, (Southern Illinois: Southern Illinois University Press, 1995), p. 15.

³⁸ Martindale, Kathleen, *Un/Popular Culture: Lesbian Writing After the Sex Wars: Suny Series, Identities in the Classroom*. (New York: State University of New York Press, 1997), P.106.

'Leave,' said Julia Webb, 'time and place and everything to me. We can be happy together, if that word has meaning. We can go away together---it's easy. I've money;You can allow your art to develop. I can look after you, you need looking after. I'll be more than a husband or a friend...'³⁹

จากประโยคดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงจุดประสงค์ที่แท้จริงของจูเลีย ที่ต้องการล่องลอยได้อานาให้ไปกับเธอ ทั้งยังเอ่ยอ้างถึงพลังของความปรารถนา ด้วยการอ้างว่าตัวเธอเองนั้นจะเป็นปากเสียงให้กับความปรารถนาที่ซ่อนอยู่ของไดอานาผู้อ่อนต่อโลกเอง

'I'm only, so to speak, a vice speaking for you, speaking your own desire. I'm giving location to those desire.'⁴⁰

ความปรารถนา (Desire) นั้นเป็นแรงขับเคลื่อนทางเพศที่เกี่ยวข้องกับอะไฟรโดติ การที่จูเลียอ้างถึงความปรารถนาดังกล่าว ยิ่งตอกย้ำบทบาทของสาวกแห่งอะไฟรโดติในตัวของเธอแล้ว เมื่อการอ้างถึงปรารถนานั้นก็สามารถโน้มน้าวใจของไดอานาได้ เห็นได้ชัดว่า พลังในการชักจูงใจนั้น หากพิจารณาในแง่ตำนานก็จะพบว่า ตั้งเดิมเป็นพลังของอะไฟรโดติอยู่แล้ว เมื่อประกอบมันเข้ากับความเป็นสาวกของอะไฟรโดติของแซฟโฟในตัวของจูเลีย จึงสามารถกล่าวได้ว่าวาทศิลป์ที่จูเลียใช้กับไดอานา จึงมิใช่การใช้กันอย่างลอยๆโดยปราศจากนัยเชิงตำนานและความเชื่อมโยงต่ออะไฟรโดติซึ่งเป็นตัวละครเอกของเรื่อง เพราะปัญหาอุปสรรคที่จูเลียก่อนนั้นยิ่งส่งเสริมให้ภารกิจของวีนิสในการทำลายงานวิวารห์มากขึ้นไปอีก พอไดอานาหนีไปกลางดึก แล้วแอมโบรสยังคงอยู่ในมนตร์สะกดของวีนิส การกระทำของจูเลียจึงเสมือนการขจัดเสี้ยนหนามที่ขวางทางไปยังแอมโบรสให้กับวีนิสไปด้วยในตัว มิหนำซ้ำ เธอยังประกาศตัวด้วยว่าจะคอยอยู่ในเงามืด ฝ้ามองเป็นอุปสรรคต่อความรักของทั้งคู่ต่อไป แม้เรื่องราวจะคลี่คลายแล้วในตอนท้าย

Julia Webb smiled. 'Don't be alarmed, Ambrose,' She said. 'Diana knows who she loves. The two of you are insulated from me, in one sense, I'll always be there, like the irritant in the oyster, like a witch at christening. The

³⁹ Anthony Burgess, *The Eve of St Venus*.

⁴⁰ *Ibid.*, p. 18.

enemy, if you like. You need me, you know. I'm the gravitational pull that'll keep your marriage upright.'⁴¹

การกระทำของจูเลียดังกล่าว ทำให้เห็นการแสดงทัศนะของเบอร์เจสส์ว่า อุปสรรคในชีวิตคู่ที่ทั้งสองอาจต้องเผชิญในอนาคตตามที่จูเลียได้ลั่นวาจาไว้ เป็นการสนับสนุนแก่นเรื่องที่เขากำลังต้องการสื่อถึง คือ แก่นเรื่องเกี่ยวกับการสมรส ว่าการแต่งงานไม่ใช่नियाยที่จะจบลงอย่างมีความสุขไปทุกคู่ดังในเทพนิยาย แต่เป็นเพียงจุดเริ่มต้นของการร่วมกันต่อสู้ ปรึกษาประคองชีวิตคู่ให้ไปตลอดรอดฝั่ง ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของการประพันธ์นวนิยายเรื่องนี้ขึ้นมา ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำไปขยายความในบทที่ 4 เกี่ยวกับบริบททางประวัติศาสตร์ของผู้เขียนและแก่นเรื่องต่อไปภายหลัง

3.3 การนำตำนานมาใช้ในเชิงสัญลักษณ์

กลวิธีการนำตำนานมาใช้ในฐานะสัญลักษณ์นั้นเนื่องจากที่ตัวตำนานเองมีลักษณะเป็นสากลเกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึกซึ่งมีอยู่ในตัวมนุษย์ทุกคน รวมทั้งยังเป็นตำนานเรื่องเล่าที่สืบทอดต่อกันมานานับหลายชั่วอายุคน ตำนานจึงเป็นสิ่งที่คนทั่วไปรู้จักเข้าใจ จากการวิจัยพบว่า นักเขียนยุคใหม่มากมายเลือกนำเอาตำนานมาใช้เป็นสัญลักษณ์ที่สื่อถึงเนื้อเรื่อง เพราะในทางหนึ่งมันช่วยสื่อให้ผู้อ่านเข้าใจถึงแก่นเรื่องอันเป็นสากลได้ในทันทีโดยไม่จำเป็นต้องเกริ่นเรื่องนำหรือปูพื้นฐานความเข้าใจลักษณะของตัวละครก่อน ดังเช่นตัวละครนักปราชญ์ชาวผู้แก่งกาจ ผู้แต่งก็อาจนำเอาตำนานเกี่ยวกับพอมดเมอร์ลินมาใช้เป็นสัญลักษณ์ของผู้วิเศษชาวผู้แก่งกาจและเจดีย์วอลลาต จึงกล่าวได้ว่า ตัวละครในตำนานทั้งหลายยังคงคุณูปการต่อการสร้างผลงานวรรณกรรมของนักเขียนยุคใหม่มากมาย ดังเช่นที่เราได้เห็นการปรากฏกายของตัวละครอย่างพอมดเมอร์ลินในวรรณกรรมยุคหลังหลายเรื่อง รวมทั้งในวรรณกรรมชุด *The Lord of the Ring* ในบทตัวละครพอมดเทา แกดดอล์ฟ นอกจากนี้ ตำนานทั้งหลายยังได้กลายมาเป็นสัญลักษณ์ทางวรรณคดี (Literary Symbol) ที่ผู้เขียนนำมาใช้เพื่อให้อ่านตีความด้วยตนเองโดยผสมผสานจินตนาการและมุมมองของตนกับตำนานดั้งเดิม จะเห็นได้ว่ามีนวนิยายจำนวนมากที่นักเขียนนำเทวดาตำนานมาใช้แทนสัญลักษณ์ในผลงานของพวกเขา เช่น แพนโดรา (Pandora) ตัวแทนของ

⁴¹ Ibid., pp. 79-80.

หญิงผู้นำหายนะมาสู่ตนเองและผู้อื่น เพียงเพราะความอยากรู้อยากเห็นของตน มาร์ส (Mars) เทพแห่งสงคราม ซึ่งเป็นตัวแทนของชายเลือดร้อน อารมณ์รุนแรง เฮอรัลด์ (Hercules) ตัวแทนของผู้มีพลังกำลังมหาศาล ในขณะที่อะโฟรไดตีหรือวีนัส เป็นสัญลักษณ์ทางวรรณคดีของความงาม ความรักและตัณหาหาคะ อันเป็นเรื่องราวที่มีความเกี่ยวข้องกับใกล้ชิดกับมนุษยชาติ ไม่เพียงเฉพาะแต่ด้านกายภาพ การสืบพันธุ์ วัฒนธรรมการสมรส การร่วมประเวณี แต่ยังมีความเกี่ยวข้องกับจิตวิญญาณ อารมณ์ ความรู้สึกของมนุษย์อย่างแนบแน่น ดังที่ปรากฏในนวนิยายยุคใหม่ 3 เรื่อง ได้แก่ นวนิยายกามสังวาสเรื่อง *Aphrodite (Ancient Manners)* (1932) ของปีแยร์ ลูอีซ นวนิยายแนวย้อนยุคเรื่อง *The Birth of Venus* (2003) ของซาราห์ ดูแนนต์ และ นวนิยายร่วมสมัย *Venus As a Boy* (2004) ของลูค ซัทเทอร์แลนด์

3.3.1 แก่นเรื่องสุดยอดแห่งความงาม

นวนิยายกามสังวาส *Aphrodite (Ancient Manner)* กล่าวถึงชีวิตของคริสตีส์ โสภณี ชั้นสูงแห่งเมืองอเล็กซานเดรีย ผู้ตระหงตนในความงดงามที่เธอมีเหนือใคร จนได้พบกับเดมิเทรียส ประติมากรหนุ่มรูปงาม ผู้เบือนหน้าความรักจากสตรีใดๆ แต่กลับตกหลุมรักความงดงามของคริสตีส์ จนยอมเข้าสู่เงื่อนไขการก่ออาชญากรรมถึงสามอย่างตามที่เธอต้องการ แต่แล้วทั้งที่ตระหงตนว่ากุมหัวใจของเดมิเทรียสเอาไว้ คริสตีส์กลับพบในภายหลังว่าเดมิเทรียสได้มอบหัวใจให้กับอะโฟรไดตี เทพธิดาแห่งรักและความงามที่ร่วมรักกับเขาอย่างเร่าร้อนในร่างจำแลงของคริสตีส์ที่ปรากฏภายในความฝันของเขาเสียแล้ว จากผู้ถือไฟเหนือกว่า กลับกลายเป็นฝ่ายต้องไล่ตาม ลงท้าย คริสตีส์กลายเป็นฝ่ายที่ต้องยินยอมทำตามความต้องการของเดมิเทรียสทุกอย่าง แม้จะหมายถึงจุดจบอันเป็นโศกนาฏกรรมของชีวิตเธอก็ตาม เพราะในที่สุด แก่นเรื่องที่แท้จริงของนวนิยาย คือสุดยอดแห่งความงามใดๆ ก็ไม่มีอะไรสามารถเทียบเทียมความงดงามแห่งศิลปะ ที่มาจากการสร้างสรรค์ด้วยมือของศิลปิน ไม่แม้แต่ความงามด้วยเนื้อหนังของสตรี แต่การสร้างความเป็นอมตะให้กับความงามนั้น ด้วยการสร้างผลงานที่จะอยู่ยั่งยืนยงให้โลกเห็นต่างหาก ที่งดงามที่สุด ซึ่งเป็นแก่นความคิดที่สะท้อนทัศนะของลูอีซ ผู้เป็นส่วนหนึ่งของศิลปะสำนักหลังจินตนิยม (Neo-Romanticism) ที่เฟื่องฟูในแวดวงศิลปะฝรั่งเศสช่วงปลายศตวรรษที่ 19 ถึงต้นศตวรรษที่ 20 ซึ่งเชิดชูการรังสรรค์ความงดงามตามจินตนาการและอารมณ์ของศิลปิน ยิ่งกว่าความปรารถนาสะท้อนโลกความเป็นจริง ซึ่งผู้วิจยจะได้อธิบายให้เห็นความเชื่อมโยงของบริบทกับผลงานของลูอีซเพิ่มเติมในบทที่ 4 ต่อไป

ปีแยร์ ลูอิซ ได้แสดงทัศนะของตนต่อแนวคิดกระแสหลักของกลุ่มพิวริตัน (Puritan) ในยุควิคตอเรียนที่มีความเห็นต่ออารยธรรมของชนยุคโบราณว่าเป็นสิ่งป่าเถื่อนและไร้ศีลธรรมไว้ในนวนิยายแนวย้อนยุคเรื่องนี้ ทั้งในบทนำเรื่องที่เขาได้เขียนถึง และพิจารณาจากกลวิธีการเล่าเรื่องด้วยมุมมองของบุคคลที่สามโดยปราศจากความคิดเห็นใดๆในการบรรยาย ว่าความเปิดเผยในเรื่องทางเพศของชนกรีกโบราณมิใช่ความเลวร้าย หากเป็นวิถีชีวิตแบบหนึ่งที่ดำเนินอยู่ในช่วงเวลาในอดีตกาลเท่านั้น เพศวิถีของมนุษย์ในยุคโบราณจึงไม่ควรถูกคริสตศาสนาหรือค่านิยมในยุควิคตอเรียนตัดสิน

Love, with all its consequences, was, for the ancient Greeks, the sentiment most virtuous and most fecund in grandeurs. They did not attach to it those ideas of shamelessness and immodesty which Israelite tradition, along with the Christian doctrine, has handed down to us.⁴²

โดยลูอิซได้กล่าวไว้ในตอนหนึ่งของข้อเขียนจากผู้แต่ง โดยเรียกร้องให้ผู้อ่านเปิดใจอ่านนวนิยายเรื่องนี้ ด้วยจิตวิญญาณเช่นเดียวกับเขา ดังที่เขาได้อ้างว่า ได้เขียนมันด้วยมุมมองและแนวคิดในแบบชาวเอเธนส์ยุคนั้น

One sees that the life of the ancients could not be judged after the moral ideas which come to us at the present time from Geneva. As for me, I have written this book with the simplicity an Athenian would have brought to a relation of the same adventures. And I hope that it will be read in the same spirit.⁴³

เพราะฉะนั้น เมื่อพิจารณาจากสิ่งที่เขาต้องการเขียนถึงว่า *Aphrodite (Ancient Manner)* จะเป็นนวนิยายบอกเล่าเรื่องราวทางเพศวิถีของชนชาวกรีกโบราณ จึงสมแก่เหตุผลที่ลูอิซจะนำเอาตัวละครเทพธิดาอะโฟรไดตีมาเป็นสัญลักษณ์ในฐานะชื่อเรื่องของเขา เนื่อง

⁴²Pierre Louys, *Aphrodite (Ancient Manners)*, trans. Willis L. Parker, Illustrated Edition ed. (New York: Three Sirens Press, 1932).

⁴³*Ibid.*, p. 9.

จากอะโฟรไดติเป็นตัวแทนของความรัก ตัณหาราคะ และความมั่งคั่งอันสูงสุดแห่งเรือนร่างของมนุษย์ และดำเนินเรื่องราวของตัวละครเอกหญิง นางครีซีสซึ่งเป็นโสเภณีชั้นสูงก็มีความเชื่อมโยงกับอะโฟรไดติ เนื่องจากในเชิงสัญลักษณ์แล้ว ถือว่าโสเภณีเป็นตัวแทนของอะโฟรไดติ เทพธิดาแห่งความรัก จนกระทั่งในบางครั้งพวกเธอเหล่านั้นได้กลายเป็นต้นแบบของรูปสลักหินอ่อน รูปประติมากรรม หรือแม้กระทั่งในภาพวาด⁴⁴ ด้วยอะโฟรไดติเป็นสัญลักษณ์แห่งความมั่งคั่งของเรือนร่างผู้ไม่มีชายใดสามารถต้านทานได้ เช่นเดียวกับนางครีซีสในนวนิยาย และในอีกนัยหนึ่ง ก็เพื่อสื่อให้ผู้อ่านเห็นว่าความงามของอะโฟรไดติก็เป็นความงามที่นำไปสู่ความผิดพลาดและโศกนาฏกรรมของผู้เกี่ยวข้องกับนางได้เช่นกัน เช่นเดียวกับนางครีซีสผู้ลุ่มหลงว่าความงามของตนนั้นเทียบเคียงได้กับเทพธิดาแห่งความรัก จนเป็นเหตุให้ความทะเยอทะยานของเธอ ทำให้เธอต้องพบกับจุดจบอันน่าสังเวชใจในตอนท้าย

เมื่อพิจารณาจากเนื้อเรื่อง ในแง่ของตัวละคร เราจะพบว่าตัวของครีซีสเองก็มีความภาคภูมิใจในความงามของตนที่ใครๆต่างยกย่องความงามของเธอตั้งเป็นเทพธิดาแห่งความรักในนวนิยาย ลูอีซีใช้สัญลักษณ์หลายชิ้นในการทำให้ผู้อ่านเห็นว่า ครีซีสมีความพยายามหลอมนอนเข้ากับเทพธิดาแห่งความรักในหลายครั้ง ฉากอาบน้ำที่ปรากฏในตอนต้นเรื่องก็มิ้นัยสำคัญต่อการแสดงออกซึ่งตัวตนของตัวละครเอก

Then she entered her bath. To regard herself through the water gave her great pleasure. She saw herself like a great shell of pearl open upon a rock. Her skin became harmonious and perfect; the lines of her body lengthened in a blue light; her whole figure was more supple; she recognized her hands no longer. The lightness of her body was such that she raised herself upon two fingers, let herself float for an instant and fall back softly upon the marble amidst a light stirring which lapped under her chin. The water flowed into her ears like a kiss.

The hour of the bath was that where Chrysis commenced to adore herself.

The loveliness of her body became the object of tender contemplation and

⁴⁴ Grigson, *The Goddess of Love: The Birth, Triumph, Death and Return of Aphrodite*, p.111.

admiration. With her hair and her hands she made a thousand charming plays; now and then she laughed softly, like a child.⁴⁵

ในประเด็นดังกล่าว พอล ฟรีดริช (Paul Friedrich) นักมานุษยวิทยาเชิงวัฒนธรรม วิเคราะห์ไว้ใน *The Meaning of Aphrodite* ว่าในวัฒนธรรมกรีกโบราณ พิธีกรรมการอาบน้ำและประทีนโคม ศิลปะในการรังสรรค์ความงามของสตรีทั้งหมดเป็นรูปแบบอันเชื่อมโยงกับความเชื่อและพลังอำนาจของอะโฟรไดติ แสดงให้เห็นถึงพลังอำนาจแห่งการเสพความพึงพอใจจากเรือนร่างของตน⁴⁶ ผู้อ่านจะเห็นว่า ลูอีซให้ความสำคัญกับการบรรยายให้ผู้อ่านเห็นภาพการสราญใจระหว่างอาบน้ำของคริสซิส เนื่องจากการอาบน้ำของเธอไม่ใช่เพียงมีความสำคัญเพื่อบรรยายเรือนร่างอันสวยงามของคริสซิสเท่านั้น แต่ลูอีซเน้นฉากดังกล่าว เพื่อแสดงให้เห็นว่าการอาบน้ำเป็นพฤติกรรมที่มีความเชื่อมโยงกับกำเนิดของอะโฟรไดติตามตำนานที่เล่าขานโดยเฮซิออด และความเกี่ยวข้องกับธาตุน้ำอันเป็นสัญลักษณ์ของกามราคะซึ่งเกี่ยวข้องกับอะโฟรไดติด้วย จะเห็นได้ว่าความยินดีในฉายานามนั้นไม่ใช่เพียงเพราะคริสซิสรู้สึกว่าจะโฟรไดติเป็นเทพธิดาที่สูงศักดิ์ มีอำนาจบารมีเหนือกว่ามนุษย์เช่นเธอ แต่เป็นเพราะเธอเห็นว่า ตัวเธอกับอะโฟรไดติอยู่ในสถานะที่เท่ารู้สึกเหมือนเป็นสหาย ที่มีผลประโยชน์ร่วมกันมากกว่า

She did not believe in Aphrodite but she was pleased that they should compare her to the goddess, and she went sometimes to the temple to give her, as to a friend, boxes of perfume and blue veils.⁴⁷

ไม่แปลกที่คริสซิสจะถูกบรรยายให้มีตัวตนเช่นนั้น เพราะมีหลักฐานว่า กวีในยุคกรีกโบราณเช่น นิคาร์คัส (Nicarchos) ก็ได้ประพันธ์บทกวี *The Greek Anthology* ไว้ในช่วงศตวรรษที่ 2 ก่อนคริสตกาลไว้ว่า มีเด็กสาวคนหนึ่งได้ละทิ้งงานการปั่นด้ายและทอผ้าของตน แล้วเลือกที่จะออกจากบ้านไปประกอบอาชีพของโสเภณีชั้นสูงแทน แล้วเมื่อมีอาชีพใหม่การเอ่ยนาม

⁴⁵Pierre Louys, *Aphrodite (Ancient Manners)*, trans. Willis L. Parker, Illustrated Edition ed., p. 22.

⁴⁶Joanna Frueh, *Monster/ Beauty*, (CA: University of California Press, 2001), p. 247.

⁴⁷Pierre Louys, *Aphrodite (Ancient Manners)*, p. 18.

ของอะโฟรไดติสำหรับเธอก็เป็นไปตามปกติธรรมดา ไม่ต่างอะไรกับการเรียกชื่อของสหาย โดยเธอได้ร้องขอต่อเทพธิดาให้หาลูกค้ามาให้เธอเยอะๆ แล้วเงินร้อยละสิบของรายได้ เธอจะหักให้เป็นเงินบริจาคแก่วิหารของอะโฟรไดติเป็นการตอบแทนในภายภาคหน้า

Cyprian, she said, you shall have ten per cent of all I earn,
Just find me work, and you shall have your cut,⁴⁸

ดังนั้น ในขณะที่เทพและเทพธิดาองค์อื่นๆ ได้รับการเอ่ยนามด้วยความเคารพอย่างระมัดระวัง แต่พิจารณาได้จากการบรรยายของลูซิซ จะพบว่าการเอ่ยนามของอะโฟรไดติในชีวิตประจำวัน ไม่เพียงแต่ในหมู่ของหญิงโสเภณี แต่ยังรวมไปถึงบรรดาภรรยาหรือนางบำเรอใดๆ ก็ดูจะเป็นเรื่องปกติธรรมดา เพราะจากมุมมองของลูซิซผู้อ้างตนว่าได้ศึกษาวัฒนธรรมกรีกโบราณอย่างเข้มข้น⁴⁹ เห็นว่าสังคมกรีกโบราณการกล่าวถึงประเด็นในเรื่องเพศสัมพันธ์ หรือการแสดงความรักในที่สาธารณะอย่างโจ่งแจ้งนั้นเป็นเรื่องสามัญ มิได้ถือว่าเป็นความสกปรกลามกแต่ประการใด ด้วยเหตุนี้ อะโฟรไดติจึงดูจะกลายเป็นเทพธิดาที่มีความใกล้ชิดกับมนุษย์มากที่สุด แต่ความใกล้ชิดของเธอที่มีต่อมนุษย์ก็ได้ทำให้ภัยแห่งพลังอำนาจของเธอจะหายไป การที่คริสตินิยามตนเองเข้ากับอะโฟรไดติ จึงมีความหมายแฝงถึงความกระหายทั้งในเชิงปรารถนาทางเพศ และความกระหายที่จะมีอำนาจเหนือบุรุษด้วยในเวลาเดียวกัน ดังที่เธอได้กล่าวกับนางทาสชาวอินเดียคนสนิทว่า เธอปรารถนาที่จะพบกับชายที่มีความรักอันเร่าร้อน ถึงขั้นที่สามารถนำพาชีวิตอันโพรยด้วยกลิ่นกุหลาบของเธอไปสู่โศกนาฏกรรมได้

“Djala, will I also die without having seen a man who will bring tragic events into my life?” She turned over on her back and interlaced her fingers.⁵⁰

⁴⁸ Grigson, *The Goddess of Love: The Birth, Triumph, Death and Return of Aphrodite*, p. 113

⁴⁹ Robert Aldrich and Garry Wotherspoon, eds., *Who's Who in Gay and Lesbian History* (London: Routledge, 2003), p. 278.

⁵⁰ Pierre Louys, *Aphrodite (Ancient Manners)*, p. 21.

ดังนั้นเมื่อเธอได้พบกับเดมิเทรียส ปฎิมากรหนุ่มรูปงามชื่อดัง ผู้เปื้อนหน้าในความรักที่ราชินีเบเรนิซปรนเปรอให้ และถ่ายโอนความปรารถนาไปยังการทุ่มเทให้กับงานศิลปะแทน⁵¹ ครีซิสก็ได้ใช้เสน่ห์ช่วยวน ดึงเขาผู้เปื้อนหน้าในกามารมณีนี้อีกกลับมาเป็นชายผู้มีปรารถนาทางเพศอันเร้าร้อนอีกครั้ง โดยช่วยวนเขาให้ปรารถนาที่จะร่วมเตียงกับเธอ จนถึงขนาดที่เขายอมสวามิภักดิ์ประกอบอาชญากรรมถึงสามอย่างตามเงื่อนไขของเธอ แม้ว่ามันจะหมายถึงความตายของบุคคลผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องด้วยก็ตาม การช่วยวนเดมิเทรียสของครีซิสครั้งนี้ นอกจากจะทำให้ชายผู้เฉยชาต่อสตรีใดๆ โหยหาตัวเธอแล้ว ยังเป็นการแสดงพลังเหนือชายผู้ได้ชื่อว่าเป็นเจ้าครองนครอเล็กซานเดรียที่แท้จริงให้สยบยอมต่อความต้องการของเธออีกด้วย ตามคำรำลือของเหล่าหญิงโสเภณีที่พำร้ำเพื่อถึงเขาว่า

"They say he is the royal lover. They say he is the master of Egypt."⁵²

นัยสำคัญคือ เดมิเทรียสเป็นชายคนรักของราชินีผู้ครองอเล็กซานเดรีย เป็นผู้กุมหัวใจให้ราชินีแห่งอาณาจักรต้องยอมสยบ

"Thou swearest it?"

"I swear it."

"What oath dost thou make?"

"Name it."

"By the Aphrodite which thou hast sculptured."⁵³

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁵¹ Ibid., p. 41.

⁵² Ibid., p. 35.

⁵³ Ibid., p. 54.

นอกจากนี้ การบังคับให้เดมิเทรียสสวามิภักดิ์ต่อเทวรูปอะโฟรไดตีไม่เพียงแต่เพราะอะโฟรไดตีคือเทพธิดาแห่งความรักเท่านั้น แต่เมื่อเป็นการบังคับให้เขาสวามิภักดิ์ต่อเทวรูปอะโฟรไดตีองค์ที่เขาเป็นผู้ลงมือสร้างขึ้นเอง มีนัยของการแสดงออกซึ่งอำนาจที่เขามีเหนือบุรุษ รวมทั้งเหนือราชินีเบเรนิซด้วย เนื่องจากเทวรูปอะโฟรไดตีที่ครีซีสบังคับให้เดมิเทรียสกล่าวสวามิภักดิ์ คือเทวรูปที่เขาสร้างขึ้นโดยมีราชินีเบเรนิซเป็นแบบ เนื่องจากเธอเป็นธิดาของปะโตเลมีและเจ้าหญิงแห่งแคว้นซีเรียผู้สืบเชื้อสายมาจากเทพธิดาแอสตาร์เต หรือตามที่กรีกขนานนามเธอว่า อะโฟรไดตี

She was the daughter of a Ptolemy and of a Syrian princess descended from all the gods through Astarte, whom the Greeks called Aphrodite. Demetrios knew this and that she was proud of her Olympian lineage. Therefore he was not troubled when the sovereign, without moving, said to him: "I am Astarte. Take marble and thy chisel and reveal me to the people of Egypt. I wish my image to be adored."⁵⁴

ครีซีสผู้ทะนงในความงามของตนเทียบเคียงเทพธิดา จึงปรารถนาคำสวามิภักดิ์จากชายผู้นั้น เทวรูปอะโฟรไดตีเป็นการยืนยันพลังอำนาจของเธอ จึงถือว่าทั้งราชินีและบุรุษซึ่งเป็นผู้ปกครองอาณาจักรที่แท้จริงได้สยบยอมอยู่ในอาณาเขตของเธอ ทำให้ครีซีสรู้สึกมีพลังอำนาจเหนือกว่าผู้ใด ดังที่เธอได้ตอบคำถามของไมโตเคลอาและโรดิสฟังว่า เธอกำลังรอบบางอย่างที่กำลังจะมาถึงในวันพรุ่ง และมันทำให้เธอรู้สึกทรงพลังอำนาจ

"Thou art to be very happy? Or very powerful?"

"Very powerful."

Rhodis opened her eyes wide and cried:

"Thou shalt visit the queen!"

"No," said Chrysis, laughing; "but I shall be as powerful as she."⁵⁵

⁵⁴ Ibid., p. 39.

⁵⁵ Ibid., pp. 67-8.

การแสดงออกซึ่งพลังอำนาจของอะโฟรไดตี้นำมาสู่ประเด็นต่อมาคือ เมื่ออะโฟรไดตีตามบริบทกรีกโบราณมีความหมายถึง ความรักในเชิงเนื้อหนังมังสาและความสุขสุดยอดในเพศรส จึงมีความสอดคล้องกับนวนิยาย ซึ่งแก่นมีเรื่องเกี่ยวกับความเชื่อที่ว่า ความพึงพอใจทางเพศเป็นเรื่องสูงสุดที่จะทำให้มนุษย์หลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งหมด ตามความเชื่อส่วนตัวในแบบจินตนิยมของลูอิซ ซึ่งเขาระบุไว้ในบทนำเรื่อง

If this moral system were great—if it merited indeed to be taken for a model and to be obeyed—it is precisely because no system has better known how to distinguish the just from the unjust according to a criterion of beauty: to proclaim the right of every man to seek individual happiness within the limits set by the rights of others and to declare that there is nothing under the sun more sacred than physical love—nothing more beautiful than the human body.⁵⁶

ลูอิซเสนอแนวความคิดผ่านเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับเดมิเทรียส เราจะพบว่าเขาเบื่อหน่ายความรักทั่วไปที่ได้รับ เขาไม่เคยรู้สึกว่าเขาได้รับการเติมเต็ม สุขสมใจ จากหญิงสาวคนไหน หรือแม้จากราชินีเบเรนิซผู้เลอโฉม ความเอาแต่ใจตนเองของเธอก็ทำให้เขาารู้สึกเบื่อหน่ายเธอในที่สุด และทุ่มเทความสนใจทั้งหมดไปยังงานประติมากรรมของตนแทน

His statue became the object of his desire; henceforth he adored nothing save it alone, and madly separated from the flesh the supreme Idea of the goddess, all the more immaterial if he had attached it to life.⁵⁷

การถ่ายโอนความรู้สึกปรารถนาไปยังงานสร้างเทวรูปอะโฟรไดตีให้งดงามที่สุด แทนที่จะแสวงหาความรัก ความพึงพอใจจากหญิงใด สะท้อนให้เห็นว่า หน้าที่การงานกลายเป็นสิ่งทดแทนให้กับชีวิตอันไร้ความสุขทางเพศของชายหนุ่ม แต่ก็ไม่อาจเติมเต็มความรู้สึกในฐานะของมนุษย์ที่มีอารมณ์ความรู้สึกได้ทั้งหมด สิ่งที่ได้รับจากความพยายามของเดมิเทรียสจึงมีเพียงความ

⁵⁶ Ibid., p. 10.

⁵⁷ Ibid., p. 41.

ทุกข์ทรมาน และยิ่งทุกข์มากขึ้นเมื่อเขาปรารถนา "ความรัก" จากคริสตัส จนยอมให้เธอยื่นเงื่อนไขในการก่ออาชญากรรม ทั้งขโมย หม่า และละเมิดต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์⁵⁸

เงื่อนไขในการก่ออาชญากรรมที่คริสตัสเสนอให้เดมิเทรียสได้แก่ การขโมยของสามสิ่งอันประกอบด้วย หวีงาช้างของภรรยาหัวหน้านักบวช กระบอกของแบคคิส และสร้อยคอที่ประดับอยู่บนลำคอของเทวรูปอะโฟรไดติในวิหาร ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นสัญลักษณ์ที่เชื่อมโยงกับอะโฟรไดติทั้งสิ้น เป็นอีกข้อที่แสดงให้เห็นความพยายามหลอมตนเองเข้ากับอะโฟรไดติ กระจกเป็นสัญลักษณ์หมายถึง การตระหนักรู้ถึงตนเองในทางจิตวิญญาณและการชื่นชมในตัวเอง⁵⁹ ขณะที่หวีมีความเชื่อมโยงกับเธอในฐานะของผู้กำเนิดจากท้องทะเลและมีความผูกพันกับลักษณะของเงือกซึ่งมักปรากฏกายพร้อมเส้นผมยาวสยายและมีหวีสางเส้นผมอยู่เสมอ ตามความหมายของหวีที่มีความเชื่อมโยงกับอวัยวะของเพศหญิง ขณะที่สร้อยคอเส้นที่คริสตัสให้เดมิเทรียสไปขโมยมาจากเทวรูปอะโฟรไดติในวิหาร ทั้งที่อยู่ในช่วงเทศกาลบูชาเทพธิดา สะท้อนให้เห็นปรารถนาที่จะทำทนายอำนาจศักดิ์สิทธิ์ของเทพเจ้า เป็นอหังการที่จะพิสูจน์ให้เห็นว่า ตัวตนของเธอ ความงาม ความเย้ายวนของเธอมีเทียบเทียมหรืออาจเหนือกว่า

แต่ในที่สุด วัตถุประสงค์ที่เธอปรารถนา และเป็นสัญลักษณ์ของอะโฟรไดติ ก็นำไปสู่โศกนาฏกรรมอันเป็นจุดจบของความทะเยอทะยานของคริสตัสเอง เพราะแต่ในเวลาต่อมา เดมิเทรียสก็หลุดพ้นจากความทุกข์ทรมานใจอันเกิดจากความรู้สึกผิดต่ออาชญากรรมที่ตนได้กระทำไป เมื่อได้มีภาพฝันว่าตนได้ร่วมรักกับคริสตัส หรืออาจเป็นอะโฟรไดติจำแลงกายมาเพื่อร่วมรักกับเขา แม้เขากำลังรู้สึกทุกข์แสนสาหัสจากการทำตามเงื่อนไข แต่ในความฝันนั้น เขากลับลิ้มมันไปเสียหมดสิ้น

The memory of the mirror and of the comb and of the necklace returns to him vaguely, but he does not believe in it, and in this singular dream only the reality seems to him a dream....

⁵⁸ Ibid., pp. 57-8.

⁵⁹ Robert Graves, *The White Goddess: A Historical Grammar of Poetic Myth*, (Farrar: Straus and Giroux, 1966), p.439.

Demetrios and Chrysis....So harmonious, so immediately perfect, is their first embrace, that they hold it, motionless, to taste to the full its many-faceted delight. Chrysis is crushed in the arms which embrace her so strongly. Their lips cling in the glowing sweetness of a demanding affection that will not be recklessly satisfied. Intoxicated with each other, their very souls ache.⁶⁰

ในความฝันนั้น ลูอีซบรรยายไว้ว่า ครีซีสสามารถทำให้เขาได้รับความสุขสุดยอดราวกับได้ร่วมรักกับเทพีดาอะโฟรไดตีเสียจริงๆ ความอึดอ้อมที่ได้รับนั้นทำให้เขาตระหนักถึงพลังอำนาจของเทพีดาแห่งความรักที่ตนได้สัมผัสจากการเสพสมนั้น

Demetrios contemplates, with a sort of religious fear, this power of the goddess in the feminine nature, this transport of a whole being, this superhuman ecstasy whose direct cause he is, which he exalts or represses freely and which, for the thousandth time, confounds him.⁶¹

ความพึงพอใจจากการได้ร่วมรักกับครีซีสในความฝันนั้นมากมายจนถึงขั้นที่ทำให้เขาตระหนักได้ว่า ไม่มีความจำเป็นต้องได้หลับนอนกับเธออีกในความเป็นจริง เพราะในความฝันนั้นความสุขสมที่ได้รับทั้งหมดจากเทพีดาแห่งความรักในร่างของครีซีสได้ปลดปล่อยเขาจากความทุกข์ใจทั้งหมด จนนำไปสู่จุดพลิกผันของเรื่อง ในเมื่อเงื่อนไขทั้งสามบรรลุแล้ว ของสามสิ่งที่ครีซีสเรียกร้องให้ เดมิเทรียสไปขโมยมาให้เธอก็ได้มาครบ ความพยายามทุ่มเททำตามเงื่อนไข ทำให้เขาเอาชนะใจเธอในที่สุด ครีซีสพร้อมยอมมอบกายให้เดมิเทรียสและร้องขอความรักจากเขา แต่กลับกลายเป็นว่า เขากลับไม่สนใจใยดีเธออีกต่อไป⁶² เรื่องกลับตาลปัตรไปจากที่ครีซีสเป็นผู้ถือไฟเหนือกว่า เป็นผู้อยู่เบื้องหลัง คบคุม ยั่วยุให้เดมิเทรียสก่อบาป โดยมีเรือนร่างของตนมอบให้เป็น

⁶⁰Pierre Louys, *Aphrodite (Ancient Manners)*, trans. Willis L. Parker, Illustrated Edition ed., pp. 183-90.

⁶¹Ibid., p. 191.

⁶²Ibid., pp. 204-5

การตอบแทน เธอกลับต้องเป็นฝ่ายอ่อนวอนขอความรักจากเขา โดยที่เขาไม่ใยดีแม้แต่น้อย ความเฉยเมยของเดมิเทรียสสะท้อนให้เห็นพลังอำนาจลึกลับที่มีเหนือว่าสตรีทั่วไปของเทพธิดาแห่งความรัก ผู้ที่เขาฝันว่าได้ร่วมเตียงด้วย โดยไม่อาจมีมนุษย์เพศหญิงคนใดเทียบเคียงได้⁶³ คำปฏิเสศคริสต์ในโลกของความเป็นจริง สะท้อนให้เห็นพลังอำนาจลึกลับของความฝัน และพลังอำนาจของเทพเจ้าที่มนุษย์ไม่อาจเทียบ รวากับเดมิเทรียสได้มอบความรักทั้งหมดให้สิ่งที่ยิ่งใหญ่กว่าเนื้อหนังของสตรีมนุษย์ไปแล้ว และนั่นนำไปสู่ความรู้สึกขำระล่ำงาบของเขาเอง สิ่งที่เหลือไว้ให้กับคริสต์ จึงมีเพียงความสมเพชที่เขาทำให้เธอ ดังนั้นเมื่อเธอร้องขออ่อนวอนต่อเขา เขาก็ยื่นเงื่อนไขให้เธอสามข้อเท่าๆกับที่เธอเคยขอต่อเขา ให้เธอสวมใส่เครื่องประดับทั้งสามที่ให้เขาขโมยมา และออกไปปรากฏกายต่อฝูงชนในวันงานเทศกาลอะโพรไดติวันสุดท้าย แน่نونว่า เงื่อนไขของเดมิเทรียสนั้นมีข้อแลกเปลี่ยนคือ ความตายของคริสต์⁶⁴

ข้อเสนอของเดมิเทรียสนั้นแสนอันตราย แต่ในท้ายที่สุดคริสต์ก็รับเงื่อนไขนั้น ทั้งที่รู้ดีว่ามีจุดจบของตนรออยู่ ทำให้ผู้อ่านต้องย้อนนึกถึงสิ่งที่คริสต์เคยปรารถนากับนางทาสคนสนิทเอาไว้ก่อน จะพบกับเดมิเทรียสว่า เธอปรารถนาจะได้มีความรักอันเร้าร้อนที่นำพาชีวิตเธอไปสู่โศกนาฏกรรม จึงเป็นเหตุให้คริสต์รับเอาเงื่อนไขนั้น แม้ตนต้องตาย เพราะในทางหนึ่ง นั่นก็หมายถึงการบรรลुकความปรารถนาสุดท้ายของตน

And yet . . . what a sublime end he had proposed for her!⁶⁵

ซึ่งความงามของเธอที่ปรากฏต่อสาธารณชนในตอนนั้นทำให้ประชาชนคิดว่า เธอคืออะโพรไดติ จำแลงมาจริงๆ เพราะทันทีที่เธอปรากฏกายในเครื่องทรงที่เดมิเทรียสขโมยมา ความงามของเธอก็ทำให้ฝูงชนพากันโห่ร้องเรียกขานเธอด้วยนาม “อะโพรไดติ” อย่างกึกก้อง⁶⁶ กระนั้นในที่สุดเธอก็ถูกจับ และต้องรับโทษด้วยการตีฆาตกรรมตัวตายในที่สุด แต่กระนั้นในทางหนึ่ง เธอก็ได้ทำปรารถนาของตนเป็นจริง คือปรารถนาที่จะมีพลังอำนาจเหนือมนุษย์ใดๆดังเทพเจ้า เมื่อฝูงชนได้เห็นร่างเปลือยอันงดงาม พร้อมสร้อยคอไข่มุกเจ็ดชั้นที่อยู่บนทรวง กระฉกที่แซฟไฟร์เคยใช้ส่องมองความงามของตน และหวิงาข้างสลักเสลาอย่างประณีต ซึ่งทั้งหมดคือเครื่องแสดงสัญลักษณ์

⁶³ Ibid., pp. 207-8.

⁶⁴ Ibid., pp. 210-1.

⁶⁵ Ibid., p. 213.

⁶⁶ Ibid., pp. 216-7.

ของอะโพรไดติ ทำให้พวกเขาต้องให้ร้อง เรียกขานนามเธอว่า “อะโพรไดติ” ยกย่องเธอตั้ง เทพธิดาแห่งความรัก แม้เพียงชั่วขณะ จึงถือได้ว่า การที่คริสตียอมทำตามเงื่อนไขของเดมิเทรียส ก็เพื่อบรรลุซึ่งปรารถนาอันแรงกล้าของตน ได้เป็นดังเทพธิดา และได้มีความรักอันเร้าร้อนที่เผา ผลาญชีวิตของตนเอง แม้นั้นหมายถึงการแลกด้วยความตายก็ตาม

ความตายของคริสตียิ่งเป็นแบบอย่างของตัวเอกหญิงผู้สละชีวิตของตนเพื่อทำปรารถนา ให้เป็นจริง และในเวลาเดียวกันก็สะท้อนให้เห็นความพ่ายแพ้ของอหังการของมนุษย์ ผู้ ทะเยอทะยานจะเทียบตนกับเทพเจ้า ความผิดบาปของคริสตียในนวนิยายจนทำให้เธอต้องชดใช้ อาจมิได้เป็นเพราะเธออยู่เบื้องหลังการก่ออาชญากรรมทั้งหมด แต่เป็นเพราะเธอแสดงตนเยี่ยง เทพธิดาแห่งความรักต่อหน้าสาธารณชนทั้งที่ตนเป็นเพียงมนุษย์ธรรมดาต่างหาก ในขณะที่เดมิเท รียส ซึ่งเป็นผู้ลงมือขโมยและสังหาร กลับไม่จำเป็นต้องรับโทษใดๆ ไม่มีใครโยนความผิดให้เขา แม้แต่คริสตียเอง ทั้งที่เขาเป็นผู้ขโมยกระฉกจากแบคคิส ทำให้ นางอะโพรไดเซียส นางทาสที่กำลัง จะเป็นอิสระต้องถูกกล่าวหาและรับโทษตาย เขามานางทาสหลังจากร่วมรักกับเธอเพื่อชิงหวังข้าง เขาขโมยสร้อยพระศอกของเทวรูปอะโพรไดติ แต่กลับไม่ต้องรับผิดชอบต่อการกระทำจากน้ำมือของ ตนเลย นวนิยายจึงมีนัยแสดงออกซึ่งชัยชนะของเทพเจ้าที่มนุษย์ไม่อาจเอาชนะ และตอกย้ำ ปิตาธิปไตยให้ผู้อ่านได้ตระหนักว่า สตรีไม่อาจทะเยอทะยานหรือมีอำนาจเหนือบุรุษได้ ดังที่คริสตีย เป็น จากโสเภณีชั้นสูงผู้ปั้นหัวชายหนุ่มให้ลุ่มหลง กลับต้องลงท้ายด้วยการถูกลงโทษด้วยความ ตาย สิ่งที่ได้ตอบแทนจากชายที่เธอหลงรักในท้ายที่สุด มีเพียงความเยินชา และปล่อยให้เธอรับ โทษไป โดยไม่ตระหนักในความจริงที่ว่า เขาเองก็มีส่วนในการทำความผิดครั้งนั้น

Chrysis has done no other wrong than to express very frankly an ambition which, without doubt, might have been that of most women; and had it not been necessary to throw a victim to the public indignation.⁶⁷

นอกจากเดมิเทรียสจะปล่อยให้คริสตียรับโทษไปเพียงลำพังแล้ว เขายังนำความมาจากค ริสตียในสภาพของศพมาใช้ประโยชน์ในการปั้นเทวรูปอะโพรไดติต่อไปอีกด้วย สะท้อนบทสรุปให้ ผู้อ่านเห็นว่า คริสตียไม่อาจเป็นได้อย่างอะโพรไดติในยามที่เธอยังคงมีชีวิตอยู่ แม้ออนเธอแต่งองค์

⁶⁷ Ibid., p. 230.

ทรงเครื่องอย่างเทพธิดา เธอก็ยังไม่อาจเทียบเคียงความงามหรือมอบความรักขั้นสุดยอดให้แก่
เขาได้ จะใกล้เคียงมากที่สุด ก็ต่อเมื่อเธอตายแล้วเท่านั้น

Of his three days of passion, he wishes to keep a souvenir which will last longer than himself—to bare this admirable body, to pose it like a model in the violent attitude he saw in his dream, and to create, from the dead body, the statue of Immortal Life.⁶⁸

เดมิเทรียสในฐานะของศิลปินดูเหมือนจะชื่นชมความงามของคริสชิสยามที่เธอไม่มี
ลมหายใจแล้วมากเกินไปยิ่งกว่าตอนที่เธอยังมีชีวิตเสียอีก เมื่อพิจารณาร่วมกับทฤษฎีของอริสโตเติล
จากงาน *Poetics* เกี่ยวกับการเลียนแบบ (Imitation) ผลงานศิลปะในยุคกรีกถือว่าการสร้าง
งานเลียนแบบเทพเจ้า (Divine) การที่เดมิเทรียสสร้างผลงานศิลปะจาก “นางแบบ” ที่มีสภาพเป็น
เพียงซากศพอันไร้ชีวิต จึงสะท้อนแนวความคิดให้เห็นว่า มีเพียงความตายเท่านั้นที่ทำให้มนุษย์เข้า
ใกล้ความเป็นเทพเจ้า เพราะฉะนั้น ศพของหญิงสาวที่งามที่สุดจึงเหมาะที่จะเป็นนางแบบให้งาน
ประติมากรรมเทวรูปเทพธิดาที่ได้ชื่อว่างดงามที่สุดแห่งโอลิมปัส ในทางหนึ่ง เดมิเทรียส
“พยายาม” ทำให้ความงามของคริสชิสดำรงอยู่อย่างเป็นอมตะผ่านงานศิลปะของเขา แต่ในอีกทาง
หนึ่ง เขาก็ใช้ประโยชน์จากโศกนาฏกรรมของหญิงสาวเพื่อชำระล้างบาปของตนเองเช่นกัน

Then he raises the right arm, bends the forearm above the forehead, clenches the still flexible fingers upon the stuff of a cushion; and completes the pose of the recumbent Aphrodite.⁶⁹

เขาจัดทำทางให้ศพของหญิงสาวผู้เคยมีอำนาจเหนือเขา ไว้ในท่วงท่าอย่างเทพธิดา
อะโฟรไดติ ทั้งหมดจากการบรรยายของลูซิอุส ไม่พบความเวทนา ความรู้สึกอาลัย หรือเสียใจใดๆ
จากเดมิเทรียส เรือนร่างของคริสชิสถูกใช้เพื่อให้เขาในฐานะของศิลปินได้สร้างผลงาน และดื่มด่ำไป
กับความงามอันเกิดจากโศกนาฏกรรมของคริสชิส โสภณีสั่งสูงผู้ดงาม เพื่อให้จิตใจของตนได้รับ

⁶⁸ Ibid., p. 239.

⁶⁹ Ibid., p. 239.

การชำระล้าง (Catharsis)* เป็นการพิจารณาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างผู้อยู่ภายนอก ราวกับว่า ตัวเขาเป็นผู้ชมการแสดงละครโศกนาฏกรรมสักเรื่อง เขาอาจสะเทือนใจกับชีวิตของคริสตีบ้าง แต่ มิได้รู้สึกผิดใดๆกับสิ่งที่ตนได้ทำไปก่อนหน้านี้บ้างเลย สะท้อนภาพความฉลาดของเดมิเทริส ที่ ดึงตนเองออกจากห่วงอารมณ์แห่งความทุกข์โศก ความรู้สึกบาปติดตัว แต่ในเวลาเดียวกัน ก็ สะท้อนให้เห็นด้านที่โหดร้ายเย็นชาของศิลปินผู้สร้างสรรคผลงานจากซากศพและความตายของผู้อื่น

3.3.2 แก่นเรื่องจิตวิญญาณอันเป็นอิสระ

นวนิยายของซาราห์ ดูแนนต์เรื่อง *The Birth of Venus* มีฉากท้องเรื่องดำเนินอยู่ใน ช่วงเวลาหลังความตายของลอเรนโซ เดอ เมดิชี เจ้าผู้ครองนครฟลอเรนซ์ ในช่วงเมษายนปี ค.ศ. 1492 ผ่านมุมมองของบุคคลที่ 1 ตัวละครเอกของเรื่อง อะเลสซานดรา เกซซี ในรูปแบบของบันทึก เกี่ยวกับชีวิตตั้งแต่วัยเด็ก จนเป็นสาว จบลงที่การเฉลยสาเหตุการฆ่าตัวตายของเจ้าของบันทึก เป็นกลวิธีการประพันธ์ที่ดึงผู้อ่านให้เข้ามาอยู่ในทัศนยะของตัวเอก ตั้งแต่ต้นจนจบ มองตาม ความรู้สึกและเข้าใจโลกของเธอ “การกำเนิดของวินัส” ที่ปรากฏอยู่ในชื่อของนวนิยาย มีนัยเพื่อ สะท้อนให้เห็นการกำเนิดเกิดใหม่ของยุคที่ความใฝ่รู้ของมนุษย์ถูกปลุกชีพขึ้นมาอีกครั้งในยุคฟื้นฟู ศิลปวิทยา (Renaissance) อันเป็นฉากของท้องเรื่อง ผ่านมุมมองของสตรีผู้มีปราชญ์เร่าร้อนใน การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ “กำเนิด” ของวินัสในชื่อเรื่อง จึงเป็นการแสดงออกซึ่งสัญลักษณ์ของ ความปราชญ์ของหญิงสาว ความปราชญ์ที่สะท้อนอยู่ในตัวของอะเลสซานดรา เกซซี ซึ่งสามารถเชื่อมโยงไปยังแก่นเรื่อง คือ การได้มีอิสระในการเลือกที่จะมีชีวิตในแบบของผู้หญิงคน หนึ่ง ที่ปราชญ์จะหลุดพ้นจากกรอบชีวิตที่สังคมวางเอาไว้ให้เธอเดิน

นวนิยายเริ่มเรื่องด้วยความตายของแมชีลูเครเซีย หรือในอดีตคืออะเลสซานดรา เกซซี ผู้ ถูกค้นพบภายหลังว่าสาเหตุความตายของเธอนั้น เกิดอย่างผิดธรรมชาติ เธอไม่ได้ตายเพราะป่วย เป็นโรคร้ายอย่างที่เข้าใจกัน แต่ตายเพราะการดื่มยาพิษ และมีหลักฐานยืนยันเรื่องราวทั้งหมดจาก บันทึกของเธอเอง การใช้วิธีเล่าเรื่องด้วยบันทึก เป็นแนวการจูงใจให้ผู้อ่านเชื่อในเรื่องที่ถูกเล่าว่า เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงกับชีวิตของผู้เล่า บันทึกเล่าเรื่องราวการดำเนินชีวิตอันแปลกประหลาดของ เธอ แน่แน่นอนว่า แต่เริ่มด้วยเป็นความแปลกแยกตั้งแต่ครั้งยังเยาว์ที่อะเลสซานดราแตกต่างจากพี่น้อง

* Catharsis หมายถึง ภาวะบริสุทธิ์ที่ผ่องแผ้วในจิตใจที่เกิดขึ้นภายหลังการชำระล้าง มลทินให้หมดไปขณะที่ชมละครโศกนาฏกรรม

คนอื่น ๆ ทั้งหน้าตาและอุปนิสัย เธอย้ำเสมอว่าเธอเกิดมาต่างจากคนอื่น ดังนั้นเมื่อพิจารณา สัญลักษณ์จากการ “กำเนิดของวีนิส” ตามชื่อนวนิยาย ตำนานเล่าว่า วีนิส หรือ อะโฟรไดติสนามกรีก มีกำเนิดจากความมืด จากการหลั่งเลือดของอุรานอสหรือท้องฟ้าในยามค่ำคืนตกลงสู่ทะเลอันมืดมิด ซึ่งในเชิงสัญลักษณ์ความมืดอันหมายถึงความไม่รู้ ความหวาดกลัว และความตาย จากเนื้อเรื่องพบว่าชาติกำเนิดที่แท้จริงของอะเลสซานดรานั้นก็มีความสับสนเช่นกัน เพราะตัวเธอเอง คลางแคลงใจเสมอมาเกี่ยวกับพ่อที่แท้จริงของเธอ เปาโล เกซซี หรือชายอื่น หรืออารมณ์รุนแรงของเธอเกิดขึ้นเพราะขณะที่มารดาของเธอตั้งครรภ์ได้พบเห็นเหตุการณ์นองเลือดทางการเมือง แม้กระทั่งอาจเพราะเธอได้ดื่มกินน้ำนมจากแม่นมที่กลายเป็นหญิงโสเภณีในเวลาต่อมา ดูเหมือนสาเหตุอันมืดดำทั้งหลายจะถูกโยงเข้ากับสาเหตุที่ทำให้เธอมีคุณลักษณะต่างจากสตรีคนอื่น ๆ ทั้งสิ้น

During her pregnancy, when the city was in turmoil during the Pazzi conspiracy, there was a rumor that my mother had seen bloodlust and violence in the street. I once overheard a servant suggesting that my willfulness might be the result of that transgression. Or it could have been the wet nurse they sent me to. Tomaso..., told me she had later been arraigned for prostitution.⁷⁰

มารดาของเธอได้ให้คำตอบแรกเรื่องความไม่เหมือนใครของอะเลสซานดรา ว่ามาจากเหตุการณ์นองเลือดที่ได้เห็นระหว่างที่มีอะเลสซานดราอยู่ในครรภ์

“And I watched as the mob dragged one of the assassins, the priest De Bagnone, through the streets to the gallows. He was bleeding from where they had *castrated* him.”

“Oh.” So it was true. I had been turned into the womb by fear and horror.....”And so I grew monstrous from the shock.”⁷¹

⁷⁰Sarah Dunant, *The Birth of Venus: A Novel* (New York: Random House Trade 2004).

⁷¹Ibid., p. 128.

การตีความกำเนิดวีนิสในฐานะสัญลักษณ์แทนอะเลสซานดรา ในทางหนึ่งจึงมีที่มาจากความน่าสะพรึงกลัว ความรุนแรง เจกเช่นเดียวกับวีนิสผู้ถือกำเนิดขึ้นจากฟองคลื่น อันเกิดจากเครื่องเพศของอูรานอส (ท้องฟ้า) ที่ถูกเทพโครนอสตัดขาด เมื่อพิจารณาในทางจิตวิเคราะห์สามารถตีความได้ว่า การถูกตัดอวัยวะเพศชาย (Castration) นับเป็นสัญลักษณ์ของการทำลายอำนาจควบคุมของเพศชายไปด้วย⁷² วีนิสหรือราคะจึงมีธรรมชาติอันรุนแรง มีจิตวิญญาณอันเป็นเสรี ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญในตัวอะเลสซานดราที่ดูแนบแน่นเชื่อมโยงมันเข้าไปตัวตนของตัวละครเอกอย่างมีนัยสำคัญ

นอกจากนี้ พฤติกรรมที่เชื่อมโยงกับประเด็นกำเนิดอันมาจากความมืดของอะโฟรไดตี อันนำมาซึ่งความรู้สึกว่าตนต่างจากคนอื่นของอะเลสซานดราอีกหนึ่งอย่างคือ ความไม่กลัวความมืด อย่างที่ความมืดเป็นส่วนหนึ่งของที่มาแห่งกำเนิดของวีนิส

I love our house in the dark. There is so much blackness...⁷³

อะเลสซานดราชื่นชอบการออกมาเดินในบ้านท่ามกลางความมืด เธอรู้สึกคุ้นเคยกับมัน สีดำของยามค่ำคืนทำให้เธอในรู้สึกวางใจ ในขณะที่หญิงสาวอื่นๆ แม้กระทั่งผู้ชายในยุคนั้น ไม่กล้าออกไปไหนมาในยามกลางคืน แต่ในกรณีของอะเลสซานดรา กลับมีกรณีที่อะเลสซานดราออกไปเตร็ดเตร่ภายนอกเคหะสถานของตนอย่างไม่เกรงกลัว ทั้งนี้ “ความมืด” ยังถือว่าเป็นเพื่อนของเธอ เมื่อพิจารณาผ่านตัวละครเอริลา ทาสหญิงผิวดำคนสนิท ผู้เป็นทั้งเพื่อน ทั้งพี่สาว และแม่ ในบางครั้ง สีผิวดำสนิทด้วยเชื้อสายแอฟริกันของเอริลาเปรียบเสมือนความมืดที่มักนำมาซึ่งความน่ากลัว หากนั่นกลับทำให้อะเลสซานดรา รู้สึกวางใจ และชื่นชม รวากับในความดำมืดอันลึกกลับของสีผิวนั้น เอริลาได้ซุกซ่อนเรื่องราวความรู้สึกของโลกภายนอกเอาไว้มากมาย

And even more I love the fabulous contrast of her jet-black skin against mine, though it always taxed my charcoal supply when it came to sketching her.

⁷²Jean Cournut, *Castration Complex*[online], 9 September 2009,

<http://www.enotes.com/psychoanalysis-encyclopedia/castration-complex>

⁷³Sarah Dunant, *The Birth of Venus: A Novel*, p. 36.

... Her history might be the stuff of a modern Homer...She has a keen intelligence mixed with common sense and from my earliest years could both rule and amuse me.⁷⁴

หลายครั้งเธอผลักดันชีวิตของอะเลสซานดราให้พบกับโลกของความอารมณ์รุนแรงและความปรารถนา เธอไม่เคยห้ามปรามข้าวยังคอยช่วยเหลืออะเลสซานดราในเรื่องการวาดรูป แม้ไม่ชอบที่นางสาวพยายามใกล้ชิดกับจิตรกรหนุ่ม แต่ก็ไม่เคยห้าม จนกระทั่งอะเลสซานดราต้องออกเรือนไปด้วยความจำเป็นจากสถานการณ์ทางการเมือง เอรียายังตามไปรับใช้ใกล้ชิด ให้คำปรึกษา สอนเธอแม้แต่เรื่องทางเพศ

“Do you think I am too young for his, Eriola?” I said anxiously.

“You are old enough.”

....I sighed. “At least give me some tips. Please. Tell me what to do.”

“Don’t do anything. If you do he’ll think you’ve done it before and ask for the contract back.”...

“What did you tell me once? Before Plautilla’s wedding... That it was not as bad as having a tooth pulled but that it could be as sweet---“

“---as the top string vibrating on a lute.”

I laughed. “And which poet said that?”

“This one,” she said, and pointed between her legs.⁷⁵

เมื่ออะเลสซานดราเฉลอมีความสัมพันธ์ลึกซึ้งกับจิตรกร เอรียาก็เป็นคนแรกที่ดูทะลุปรุโปร่ง เป็นคนช่วยเธอปกปิดความจริงเรื่องการคบชู้ โดยให้นางสาวของเธอได้มีโอกาสหลับนอนกับสามีอีกครั้ง เพื่อความแนบเนียนกรณีเกิดการตั้งครมขึ้นมา เอรียาย้ำให้อะเลสซานดราฟังว่า ในเรื่องทางเพศ หากจะ “ละเมิดกฎ” เธอก็ต้องทำได้ดีมากกว่าใคร

“But first you have to find your own pleasure. Can you do that?I’m telling you that if you’re going to break the rules, you have to learn to do it

⁷⁴Ibid., pp. 33.

⁷⁵Ibid., pp. 143-4.

better than anyone—anyone—who keep them. That's the only way you beat them at their game.”⁷⁶

ด้วยพฤติกรรมทั้งหมดทั้งหมด เอริล่าจึงมิใช่มีบทบาทเป็นเพียงพี่เลี้ยงคนสนิทหรือนางทาส แต่อาจเรียกได้ว่า เป็นตัวละครสำคัญที่มีส่วนปลูกตัวตนด้านที่เต็มไปด้วยปรารถนารุนแรงของอะเลสซานดราให้ขับเคลื่อนไปอย่างเด่นชัด แม้ในภายหลังอะเลสซานดราจะกระทำการ “สมรสเป็นครั้งที่สอง” กับพระเจ้า เอริล่าก็ยังตามไปดูแลเธอ และเป็นบุคคลเพียงคนเดียวที่รู้ว่าสาเหตุการตายที่แท้จริงของแม่ชีลูเครเซีย หรือในอดีต อะเลสซานดรา เกซซี คือการจงใจฆ่าตัวตาย เนื่องจาก ยาพิษที่แม่ชีลูเครเซียดื่ม ก่อนจะไปหมดสติอยู่ใต้ต้นมะเดื่อของโบสถ์ในตอนเปิดเรื่อง เป็นยาพิษที่เอริลาหามาให้เอง

“Having decide, it was of course to Eri I went for help, one last time. The tumor was her idea....there was no treatment, and even so-called physicians were frightened of them. Once afflicted, sufferers were know to hide themselves away from society like wounded animals, howling their pain in the darkness, awaiting their own death....And n the end it is she who will bring me the poison when I need it, extracted from the roots of one of the medicinal plants she tends in her garden.It will cause me pain, she says,...but of the outcome there is no doubt....So now I sit in my cell waiting for Eri I, who comes tonight to deliver me the draft and say her goodbyes.”⁷⁷

เอริลาไม่เคยขัดขวางความต้องการใดๆของนายหญิง ช่วยแม้กระทั่งทำให้ความปรารถนาที่จะจบชีวิตกลายเป็นจริง ดูเหมือนเธอจะอุทิศตนในทุกๆด้านได้ หากมันทำให้อะเลสซานดราได้สมหวัง จึงชัดเจนว่า เอริล่าเป็นเพื่อนร่วมทุกข์ร่วมสุขโดยแท้ของอะเลสซานดรา ตั้งแต่เยาว์วัยจนกระทั่งวาระสุดท้าย เป็นเพื่อนสนิท เป็นแม่ เป็นครูผู้สอนสั่งและลงโทษ เป็นแม่แต่ผู้หยิบยื่นความตายให้อะเลสซานดราด้วยยาพิษที่เธอปรุงขึ้นเอง หากมองในเชิงเปรียบเทียบ ก็

⁷⁶Ibid., pp. 265-6.

⁷⁷Ibid., pp. 386-8.

เสมือนเป็น “ความมืด” ที่อยู่คู่กับชีวิตของอะเลสซานดรา มาตลอดชีวิต และในเวลาเดียวกัน ความมืดก็มีความสัมพันธ์ในเชิงสัญลักษณ์กับความปรารถนาที่ขับเคลื่อนพฤติกรรมรุนแรงของมนุษย์ อันมีวินัสเป็นสัญลักษณ์ ดังเช่นตัวของเอริคาที่มีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมชีวิตของอะเลสซานดรา อย่างที่เธอเป็น ทั้งนี้ นอกจากความมืดในเชิงอุปมาเบื้องต้น ยังมีฉากในความมืดในนวนิยายที่นำไปสู่เหตุการณ์สำคัญหลายอย่าง ซึ่งส่วนใหญ่เชื่อมโยงกับความรุนแรง การฆ่า และแรงขับเคลื่อนทางเพศ ทั้งการฆาตกรรมต่อเนื้อที่เกิดขึ้นในยามค่ำคืน คืนที่หล่อนเผชิญหน้ากับฆาตกรผู้ก่อเหตุ จนเกือบเอาชีวิตไม่รอด เทศกาลแห่งกองเพลิง (Bonfire Vanities) ที่ซาโวนาโรลาสั่งให้มีการประชุมเพลิงเผางานเขียน ภาพวาด ประติมากรรม ทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเวทตำนานกรีกโรมันเนื่องจากเห็นว่าเป็นลัทธินอกรีต รวมทั้งคืนที่ อะเลสซานดราลอบมีสัมพันธ์ชู้สาวกับเขา ทั้งตอนที่ยังอยู่ในสถานภาพสมรสกับคริสโตโฟโร และตอนที่บวชเป็นนางชีแล้ว จะเห็นว่าได้ว่า เหตุการณ์สำคัญในชีวิตของอะเลสซานดรา มีความเกี่ยวข้องกับความมืดและเชื่อมโยงกับแรงปรารถนาทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นความปรารถนาทางเพศ ความปรารถนาในความรุนแรงหรือแม้กระทั่งความปรารถนาที่เธอมีต่อศิลปะก็ตาม

ในประเด็นความปรารถนาที่เธอมีต่องานศิลปะ อะเลสซานดราเล่าเรื่องราว เธอพยายามไขว่คว้าหนทางที่จะเป็นอิสระเสมอมา คือการได้เป็นศิลปินสร้างสรรค์งานศิลปะมากกว่าดำเนินชีวิตไปอย่างที่ถูกสตรีชั้นสูงคนอื่น ๆ ปฏิบัติตามจารีต คือออกเรือนไปเมื่อโตเป็นสาว และการที่จะบรรลุความต้องการได้เป็นอย่างไรศิลปินคนอื่น ๆ ในยุคนั้น จะมีเพียงพรสวรรค์อย่างเดียวไม่ได้ แต่จำเป็นต้องมีอาจารย์ อย่างที่เธอเคยอุปมาตนเองว่า ประหนึ่งอิคาร์สผู้ไร้ปีก และต้องการมีอาจารย์ผู้คอยแนะแนวทาง เพื่อที่เธอจะได้เป็นศิลปินเต็มตัว

I am like Icarus without wings. But the desire to fly was very strong into me. I think I was always looking for a Daedalus.⁷⁸

ดังนั้นเมื่อได้พบกับจิตรกรไรนามาระบุ (Painter) ชาวดัทช์ ด้วยเหตุผลว่าเขาเป็นศิลปินที่มีพรสวรรค์ เธอจึงปรารถนาจะให้เขาเป็นอาจารย์สอนศิลปะของเธอ อะเลสซานดราพยายามได้ตามเขาด้วยการฝึกฝนฝีมือวาดรูปของตนอย่างเต็มที่ และหวังว่าจะทำให้เขาหันมาให้ความช่วยเหลือเธอในเรื่องการวาดภาพ แต่ศิลปินหนุ่มนั้นเป็นนักบวชมาก่อน จึงมีกรอบความคิดว่าการ

⁷⁸ Ibid., p. 11.

สร้างสรรคผลงานศิลปะของตนมีเพื่อรับใช้พระเจ้าและพลานุภาพของพระองค์ จึงมองว่า การเข้าหาสตรีเป็นบาป เพราะสตรีนั้นยั่วยวนให้ศิลปินหันเหความสนใจที่จะรังสรรค์งานเพื่อ พระผู้เป็นเจ้าของเจ้า

When he finally speaks has stopped shaking, but the effort has cost him.” I paint in God’s service,” he says, with the air of a novice delivering a litany he has been taught but not fully understood, “and it is forbidden for me to talk with women.”⁷⁹

อะเลสซานดร่าอ่อนนวยงามขอร้องให้เขาช่วยเหลือ ด้วยความปรารถนาอันแรงกล้าที่เธอมีต่อศิลปะ แม้ถูกปฏิเสธครั้งแล้วครั้งเล่า จึงเป็นที่น่าสังเกตว่า สิ่งที่ทำให้จิตรกรหนุ่มดึงดูดใจของ อะเลสซานดร่ามิได้มีเพียงความเป็นศิลปินของเธอ แต่ยังรวมถึงเรือนร่างของเขาก็เป็นสิ่งดึงดูด ความสนใจของเธอด้วย มีหลายครั้งที่เธอพรรณนาเรือนร่างของจิตรกรหนุ่มด้วยสีสรราราวกับจิตรกร ที่กำลังพินิจพิจารณาสีของภาพ ยกตัวอย่างเช่นครั้งแรกที่เธอได้เผชิญหน้ากับเขาใกล้ๆ เป็นครั้งแรกที่โบสถ์ ผิวขาวซีดจืดของเขาเป็นสิ่งแปลกตาสำหรับเธอ แต่ในเวลาเดียวกันมันก็ทำให้เธอรู้สึกสนใจในตัวเขามากขึ้น

I became aware for the first time of how young he is—older than I am, yes, but surely not by many years---and how white and sallow his skin. Of course I know that foreign lands breed foreign colors....But this whiteness is different, having about it the feel of damp stone and sunless skies.⁸⁰

หรือครั้งที่เธอได้พินิจเรือนร่างของเขาในคืนที่ทั้งสองมีสัมพันธ์กันแล้ว อะเลสซานดร่าได้พรรณนา การใช้ปลายนิ้วของเธอลูบไล้ร่างกายที่กำลังอ่อนล้าด้วยอาการบาดเจ็บของจิตรกรหนุ่มว่า ปลาย นิ้วของเธอเสมือนแปรงที่ระบายสีสันพื้นคืนให้กับผิวพรรณซีดขาวของเขา

I moved my fingers from his face down to his chest. The robe they had found for him was too big for his emaciated body and his shoulders were

⁷⁹ Ibid., p. 15.

⁸⁰ Ibid., p. 15.

bare. My fingertip was the finest of brushes. I remembered the exhilaration of the bright line of my own blood that night in the darkness and imagined colors flowing out of me onto him, his skin turning to trails of indigo blue or wild saffron under my finger. His flesh was hot. He murmured at my touch, stirring in his sleep. My fingers stopped, hovered, then moved again. The saffron turned to hot ocher, then deep purple. Soon he would be alive with color.⁸¹

ในฉากดังกล่าว ดูเหมือนเรือนร่างของชายหนุ่มจะกลายเป็นวัตถุแห่งการจับจ้องของฝ่ายหญิง แทนงานศิลปะทั่วไปที่มักเป็นฝ่ายจ้องมองเรือนร่างของหญิงมากกว่า⁸² ทั้งสายตาและการกระทำของอะเลสซานดราสะท้อนให้เห็นความพยายามในการก้าวข้ามไปสู่บริบทของการควบคุมของเพศชาย ในยุคสมัยที่งานศิลปะและองค์ความรู้ใดๆ แทบเรียกได้ว่าเป็นกรรมสิทธิ์ของชาย แน่หนอนว่าเป็นสิ่งที่แปลกและน่าพรั่นพรึงใจสำหรับจิตรกรหนุ่ม ผู้ดำรงตนอยู่ในบริบทของการสร้างศิลปะเพื่อรับใช้ศาสนาตลอดชีวิต เขาจึงพยายามหลีกเลี่ยงการอยู่ใกล้กับอะเลสซานดรา เพราะเห็นว่าความปรารถนาแรงกล้าของเธอเป็นตัวสั่นคลอนสถานภาพอันมั่นคงของเขา การอยู่ใกล้เธอมากเกินไปอาจทำลายตัวตนดั้งเดิมของเขา แต่ในที่สุดธรรมชาติอันรุนแรงของอะเลสซานดราที่เขาหวาดกลัว กลับเป็นตัวช่วยปลุกเขาขึ้นมาจากความตาย และเปิดองค์ความรู้ใหม่ที่ตัวเขาไม่เคยรู้จัก คือการทำความรู้จักกับความพึงพอใจทางกาย ดังที่เขากล่าวกับอะเลสซานดราในหลายปีให้หลัง

“...When I was a young man I met a girl who had both rich costumes and a sharp tongue. Yet her soul proved larger than any who wore more holy cloth.”⁸³

หาก“วินัส” คือสัญลักษณ์ของแรงปรารถนาทางเพศที่ขับเคลื่อนการสร้างสรรผลงานศิลปะอันเป็นชีวิตของอะเลสซานดรา ย่อมกล่าวได้ว่าความปรารถนาของอะเลสซานดราที่มีต่อ

⁸¹ Ibid., pp. 259-60.

⁸² Ph.D. Scott A. Lukas, *The Male Gaze*[online], 19 July 2009.<http://www.ltcconline.net/luke/gender/pages/gaze.html>

⁸³ Sarah Dunant, *The Birth of Venus: A Novel*. p. 305.

จิตรกรหนุ่มและศิลปะจึงเป็นสิ่งเดียวกัน ดังที่เห็นอยู่ในหลายครั้งว่าอะเลสซานดราหลงใหลในความสามารถของเขา ต้องการที่จะได้มีเขาเป็นอาจารย์ เพราะเธอจำเป็นต้องมีเขา เพื่อเป้าหมายในชีวิตของเธอ คือการเป็นศิลปินเต็มตัว และในอีกทางหนึ่ง ความเป็นศิลปินของจิตรกรหนุ่ม ช่วยยืนยันตัวตนที่แท้จริงของเธอว่า เธอกับศิลปะที่เธอรักเท่าชีวิตนั้นไม่อาจแยกจากกันได้ และด้วยเหตุที่ศิลปะเป็นเครื่องมือที่ช่วยเปิดเผย แสดงออกสิ่งที่ซ่อนเร้นอยู่ในจิตใจของอะเลสซานดรา ไม่ว่าจะความรัก หรือความเศร้า ความหวัง หรือความปรารถนา ฉะนั้นเมื่อเธอจำเป็นต้องสมรส เพื่อหลีกเลี่ยงการตกเป็นเหยื่อทารุณกรรมทางเพศจากทหารของฝ่ายศัตรู ซึ่งเป็นไปตามนโยบายการปกครองของซาโวนาโรลา นักบวชสายเคร่งผู้ครองอำนาจฟลอเรนซ์ในเวลานั้น อะเลสซานดราจึงเลือกที่จะแต่งงานกับคริสโตโฟโร ชายร่ำรวยผู้ปราดเปรื่อง หลังการพบปะสนทนาหลายครั้ง เธอพบว่าสติปัญญาของเขาคือตัวดึงดูดใจเธอ ดังทัศนคติที่เขาแสดงต่อเรื่องการเสพความงามทางศิลปะที่ถูกบัญญัติว่าเป็นบาปกรรม แต่เขาก็ยังยืนยันที่จะเป็นคนบาป หากมันทำให้เขายังสามารถชื่นชมความงามของศิลปะวัฒนธรรมของมนุษยชาติได้แล้วล่ะก็

“On the contrary, I sin often. But I believe in the power of love and beauty as an alternative route to God and redemption.”⁸⁴

จะพบว่าถ้อยคำดังกล่าวเชื่อมโยงกับวินัสซึ่งเป็นเทพธิดาแห่งความรักและความงาม หากมองในแง่ของอุปมาตามสมมติฐานแต่แรกเริ่มที่พิจารณาว่า ความเป็นวินัสมีอยู่ในตัวของอะเลสซานดราผู้เปี่ยมไปด้วยปรารถนาอันแรงกล้า คริสโตโฟโรจึงมีเสน่ห์พอที่จะทำให้อะเลสซานดราเอนกนิมในตัวเอง เนื่องจากคริสโตโฟโรเป็นชายผู้เป็นตัวแทนขององค์ความรู้สมัยใหม่ เขาไม่ยึดติดกับความเชื่อทางศาสนา แต่นิยมชมชอบการศึกษาหาความรู้ในศาสตร์ต่างๆ เชื้อในความรู้ที่อารยชนยุคโบราณค้นพบ ที่สำคัญคือ เขาแสดงความชื่นชมในความสามารถทางศิลปะของอะเลสซานดรา ซึ่งทำให้เธอประทับใจและแต่งงานกับเขาในที่สุด แต่ก็ต้องมารู้ความจริงหลังการร่วมเตียงว่า เขาเป็นชายรักร่วมเพศและเป็นคนรักกับพี่ชายของเธอ การที่เขาแต่งงานกับเธอก็เพื่อหลีกเลี่ยงการตกเป็นเป้าสายตาจากศาสนจักร เพื่อให้พ้นข้อสงสัยการเป็นพวกนิยมการสังวาสแบบวิบริต (Sodomy)⁸⁵ ซึ่งหมายความว่า การสมรสมิใช่หนทางที่เหมาะสมกับ “วินัส” ทั้งในทางตำนานและใน

⁸⁴Dunant, *The Birth of Venus: A Novel.*, p. 104.

⁸⁵Ibid., p. 153.

เชิงเปรียบเทียบ การนำวีนัสไปอยู่ในเงื่อนไขของการแต่งงานเพื่อควบคุมธรรมชาติอันเป็นเสรี
ของเธอ ย่อมหมายถึงทรงขังอิสรภาพ การสมรสอาจถูกต้องเหมาะสมในด้านเหตุผล แต่ไม่อาจ
สนอง

ปรารถนาทั้งหมดของเธอได้ จากนวนิยาย เราจึงได้เห็นหลายฉากที่อะเลสซานดราระบายความ
ขมขื่นต่อชีวิตแต่งงานที่ไม่เป็นอย่างไรในฝันไว้ออกมาเป็นผลงานศิลปะมากมาย แต่ฉากที่รุนแรง
ที่สุด คือเมื่อเธอระบายอารมณ์ออกมาอย่างบ้าคลั่ง แม้กระทั่งใช้เลือดของตนเองละเลงลงบน
กระดาษ

The liquid of life (God's ink). Too precious for paper...I slipped my gown over
my head....First I must choose my brush,...In the lamplight I was pearly with
sweat....My body would remain a foreign land to me, uncharted and
untouched. No one to caress my skin or marvel at its beauty. I dipped the
brush into the blood and with a flourishing stroke traced a cool wet line from
my left shoulder down over my breast. The color was like a scarlet banner
across my skin.⁸⁶

ในเชิงอุปมา เลือดมีความหมายเกี่ยวกับชีวิต ในเวลาเดียวกัน ของเหลวทุกอย่างในร่างกายมีธาตุ
เป็นน้ำ ซึ่งเกี่ยวข้องกับวีนัส สื่อในเรื่องของความงามและความปรารถนาทางเพศ⁸⁷ เพราะฉะนั้น
ความหมายที่ซ่อนอยู่ในฉากดังกล่าว จึงหมายถึงการพยายามยืนยันว่า ตนยังคงมีชีวิตอยู่ ยังมี
ตัวตนอยู่ด้วยเลือดเนื้อบนเรือนร่างที่ยังไม่มีผู้ใดได้เคยชื่นชมความงามของมันอย่างแท้จริง แม้แต่
สามีของเธอ เรือนร่างของเธอซึ่งอัดแน่นด้วยความปรารถนาจึงเสมือนแผ่นกระดาษที่ไร้สีสัน ไร้ชีวิต
ผีแปร่งจุ่มโลหิตของตนเองป้ายลงบนร่างของตน สื่อให้เห็นว่าเครื่องมือที่เชื่อมโยงชีวิตและจิตใจ
ของตนเอาไว้ได้ในช่วงเวลาที่ปรารถนาทางเพศยังไม่ได้รับการเติมเต็มดังกล่าว ก็มีแต่ศิลปะเท่านั้น
ดังที่เธอเรียกเลือดของตนว่า “น้ำหมึกของพระเจ้า” และใช้มันเป็นเครื่องมือยืนยันว่าชีวิตอันทุกข์
ทรมานด้วยความว่างเปล่าของตนเองยังคงดำรงอยู่ ผ่านความเจ็บปวดของบาดแผล ความขมขื่น
ในจิตใจ และสีแดงของเลือดที่ป้ายลงบนร่างอันซีดเผือดของตน

⁸⁶ Ibid., p. 218.

⁸⁷ Patricia Monaghan, *The Goddess Path*, (Minnesota: Llewellyn Worldwide, 1999.), p. 95.

ศิลปะจึงเป็นเสมือนเครื่องหล่อเลี้ยงชีวิตของอะเลสซานดรา เป็นสิ่งเดียวที่เธอยึดจับ เพื่อให้ตนเองรู้สึกถึงชีวิต จนกระทั่งเธอได้มีโอกาสใช้มันเพื่อคนอื่น ในคำคืนที่เธอใช้ร่วมกับจิตรกรหนุ่ม ผู้สิ้นหวังกับการสร้างงานศิลปะเพื่อรับใช้พระเจ้าอีกต่อไป จากความรู้สึกผิดบาปต่อบรรดาศพที่เขาใช้เพื่อศึกษากายวิภาคมนุษย์ร่วมกับจิตรกรคนอื่นๆ อย่างลับๆ เขา รู้สึกสิ้นหวังจนถึงขั้นใช้ตะปูตอกมือตัวเองเพื่อไถ่บาป อะเลสซานดราไม่เพียงแต่นำเขามารักษา แต่ยังเตือนสติเขา ให้กำลังใจ พยายามผลักดันให้เขาลุกขึ้นสู้อีกครั้ง

The chalk dropped and fell to the floor. I picked it up and put it back into his grasp. Gently I cupped the back of my hand over his, lacing m fingers through his, careful not to touch the wound, offering my muscles as ballast when he came to put the chalk. He let out another sharp breath. I made the first few strokes with him, letting him guide the line. Slowly, painstakingly, the outline of a face grew underneath our strokes. After awhile I felt his fingers strengthen and took mine away I watched as despite the pain he completed the drawing.⁸⁸

แต่ที่ยิ่งไปกว่านั้น คืออะเลสซานดรายังได้ช่วยให้เขากลับมามีชีวิตอีกครั้งอย่างสมบูรณ์ ด้วยการร่วมรักกับเขา การบรรยายวิธีการ “ช่วย” ในแบบของเธอ เสมือนอะเลสซานดราใช้ศิลปะเยียวยาจิตใจของจิตรกรหนุ่มในเบื้องต้น แต่การรักษา กอบกู้ร่างกายขึ้นมาอีกครั้งคือ ผ่านการร่วมรัก จะเห็นได้ว่ามีความเชื่อมโยงของปรารถนาทางเพศ การกลับฟื้นคืนชีพ และการสร้างผลงานศิลปะ เมื่อปรารถนาทางกายและจิตใจได้รับการเติมเต็ม ชีวิตก็กลับลุกขึ้นมาได้อีกครั้ง เป็นเช่นที่เอริลาบอกกับอะเลสซานดราหลังจับได้ว่า เธอมีสัมพันธ์กับจิตรกรหนุ่มไปในคืนนั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁸⁸Dunant, *The Birth of Venus: A Novel*. p. 258.

“...You'll live. And if he's able to find your hole. I expect he'll crawl his way back into life again. It's the kind of resurrection that often sparks an appetite in men”⁸⁹

ในกรณีของอะเลสซานดรา จิตใจเธอเข้มแข็งขึ้นด้วยศิลปะ เธอถูกสามีทรยศ แต่ยังมีศิลปะอยู่ และใช้มันหล่อเลี้ยงจิตใจของเธอ กระนั้นก็ไม่อาจทดแทนความต้องการที่ขาดหายไปทางกายได้ เมื่อได้รับการเติมเต็มทั้งทางจิตใจและกาย ชีวิตที่เหมือนมีสิ่งขาดหายไป ก็ได้รับการต่อเติมจนเต็ม

...I had slept with two men in the last few hours. One had fed my body, the other had fed my mind.....

“I feel...full,” I said⁹⁰

หลังจากคริสโตโฟโรทิ้งไป แม้เสียใจแต่อะเลสซานดรา ก็มีปรารถนาที่จะมีชีวิต เพราะเธอได้รับความรัก ทั้งรักที่มีให้ลูกสาว และรักที่มีต่อจิตกรหนุ่ม เธอมีกำลังที่จะขับเคลื่อนชีวิตของตนเองต่อไป เพราะชีวิตได้รับการเติมเต็มแล้ว จากการวิเคราะห์ ในฐานะของศิลปิน หลังจากโลกของปรารถนาทางเพศถูกเปิดออก ทั้งอะเลสซานดราและจิตรกร ต่างสามารถที่จะสร้างผลงานของตนต่อไปได้ ก้าวข้ามจากความตาย ความสิ้นหวังของชีวิต โดยมีปรารถนาเป็นแรงผลักดันให้สามารถดำเนินชีวิตของตนต่อไป จิตรกรหนุ่มถูกเนรเทศไปโรมแต่ก็กลับยืนหยัดในฐานะของศิลปินได้อย่างเข้มแข็ง ขณะที่อะเลสซานดราซึ่งบวชเป็นนางชีในนาม แม่ชีลูเครเซีย ผ่านการสมรสครั้งที่สองของเธอกับพระเจ้า

My second marriage--....proved much more successful than my first.⁹¹

⁸⁹Ibid., p. 265.

⁹⁰Ibid., p. 273

⁹¹Ibid., p. 365.

เธอบอกว่าการสมรสครั้งนี้ประสบความสำเร็จมากกว่าครั้งแรก เพราะเธอได้มีโอกาสทำตามความปรารถนาของตนที่จะได้สร้างสรรค์งานศิลปะอย่างที่เธอต้องการมาตลอดชีวิต เป็นงานชิ้นใหญ่ที่เธอทุ่มเทชีวิตเพื่อมัน คือการสร้างภาพวาดปูนเปียก (Fresco) ของวิหารในสำนักชีซานตา วิเทลลา เพราะฉะนั้น เมื่อใดที่ไม่อาจทำตามความปรารถนาได้อีก ชีวิตของศิลปิน ก็หมดสิ้นความหมาย และนำไปสู่การตัดสินใจฆ่าตัวตายในที่สุด เช่นเดียวกับความตายของแม่ชีลูเครเซียที่เกิดขึ้นในท้ายสุดของบันทึก

รอยสักรูปงูใหญ่ที่พาดจากไหล่ผ่านทรวงอก และมีส่วนหัวเป็นชายหนุ่มพุ่งไปสู่อวัยวะเพศหญิง ของอะเลสซานดรา ที่เธอลงมือสักทับภาพวาดที่จิตรกรหนุ่มระบายลงบนตัวของเธอในคืนที่ร่วมรักกันก่อนเขาจะจากไปพร้อมลูกสาวของทั้งสอง เป็นความพยายามของอะเลสซานดราที่จะตรึงเอาหลักฐานที่แสดงให้เห็นความหมายของการมีชีวิตอยู่ของเธอเอาไว้ เสมือนเตือนตนเองว่า เธอยังปรารถนาที่จะมีชีวิตอยู่ เพื่อเฝ้าฟังข่าวคราวจากคนรักและลูกสาว

....That first night we worked by candlelight, and by the time the dawn came in there was half an inch of serpent's tail on my shoulder restored to its former greatness and my body was exhausted from the pleasure to be had from bearing the pain.....So it happened that the moment when I reached the fading contour of my lover's face I was alone, and there was a sweet catharsis to be had in the cruelty of the needle as I added the dart of a serpent's tongue sliding from its mouth toward my sex. In this way I got back my appetite for living and returned to my chapel walls.⁹²

แต่เมื่อจดหมายที่เคยมีมาถึงขาดหายไป ทำให้เธอไม่ได้รับข่าวคราวใดๆจากคนที่เธอรักอีก ทั้งภารกิจการวาดภาพเฟรสโก้ของโบสถ์ของเธอก็เสร็จสิ้นแล้ว แต่ที่มากกว่านั้นคือ การถูกอธิการคอนแวนต์คนใหม่บังคับไม่ให้ผลิตผลงานศิลปะใดๆ อันเป็นหนึ่งในเครื่องมือขับเคลื่อนชีวิตของเธอได้อีก

I lost my painting materials. They left me my pens, though.⁹³

⁹² Ibid., pp. 383-4.

⁹³ Ibid., p. 386.

ชีวิตของศิลปินย่อมถูกหล่อเลี้ยงด้วยศิลปะ แต่เมื่อขาดการสร้างสรรค์ใดๆอีก ชีวิตก็หมดความหมาย ประกอบกับ เธอหมดหวังต่อการได้รับข่าวคราวจากคนที่เธอรัก คนที่เป็นความหวังของเธอแล้ว เรือนร่างที่ยังคงอยู่จึงเสมือนกรงกักขังวิญญาณ ความตายจึงเป็นหนทางเดียวที่จะมอบอิสระให้กับชีวิตของเธอในท้ายที่สุด เพราะอย่างน้อย ในนรกภูมิสำหรับผู้ทำบาปมหันต์ด้วยการฆ่าตัวตายก็บรรยายไว้ใน *The Divine Comedy** ว่า อยู่ใกล้กับแดนของคนบาปที่เป็นพวกวิปริตผิดเพี้ยน และในบางครั้งแดนลงโทษผู้ฆ่าตัวตายก็ลงโทษคนทำบาปทางศิลปะและวรรณกรรมด้วยเช่นกัน

Suicide is indeed a grave sin....but I find it almost comforting how Dante portray it....I have memorized Dante's geography of hell well. The wood of the suicide is near to the burning ground of the sodomites....on occasion there is time for them to stop and converse a little with other damned souls about art and literature and the sins for wich we are all condemned. I would like that.⁹⁴

ด้วยปรารถนาที่จะได้พบผู้คนที่เธอรักอีกครั้ง แม้จะเป็นชีวิตหลังความตายแล้วเมื่อทั้งพวกเขาและเธอต่างเป็นคนบาป เธอจึงเลือกวิธีการตายของตน เพื่อจะไปรอพบพวกเขาก่อน นอกจากนี้ ยังมีข้อสังเกตที่ผู้วิจัยพบเกี่ยวกับลูกอันเกิดจากความสัมพันธ์ชั่วสาวของอะโฟรไดตีและแอเรส ซึ่งตามตำนานนั้นทั้งสองมีบุตรชายด้วยกันสองคน ได้แก่ เดมอส (Deimos) ความน่ากลัว และ โฟบอส (Phobos) ความหวาดกลัว ขณะที่ลูกสาวที่เกิดมาหลังสุดคือ ฮาโมเนีย (Harmonia) อันหมายถึง “ความสมดุล” หากเราตีความว่าความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างชายหญิงจะนำมาซึ่ง

* *ไตรภูมิดังเด (Divine Comedy, Divina Commedia)* เป็นวรรณกรรมอุปมานิทัศน์เกี่ยวกับชีวิตหลังความตาย ที่เขียนโดยดานเตระหว่างปี ค.ศ. 1308 แบ่งออกเป็น 3 ภาคด้วยกัน คือ นรก (Inferno) แดนชำระ (Purgatorio) และสวรรค์ (Paradiso) ภาคที่ปรากฏอยู่ใน *Birth of Venus* มีชื่อว่า Inferno ซึ่งแปลได้ว่า เพลิงโลกันตร์ หรืออีกนัยก็คือสถานที่ที่เต็มไปด้วยเปลวไฟ โดยในเรื่องจะมีเวอจิล มหากวีชาวโรมันเป็นมัคคุเทศน์นำชม

⁹⁴ Ibid., pp. 387-8.

ผลใดๆบ้าง จะพบว่าในนวนิยายทั้งสองเรื่อง ความสัมพันธ์ของทั้งคู่ล้วนต่างทำให้เกิดความรู้สึกหวาดกลัวและไม่แน่ใจในตอนแรกทั้งสิ้น กลัวว่าความสัมพันธ์ลับๆของพวกเขาจะถูกใครอื่นล่วงรู้ ใน *The Birth of Venus* แม้จะแสดงให้เห็นว่าไม่หวั่นเกรงต่อสายตาดำมืดของโตมาโซ แต่อะเลสซานดราก็ได้เผยความรู้สึกที่กลัวว่าความลับเรื่องการคบชู้ของเธอจะถูกเปิดเผยออกไป แล้วจะส่งผลร้ายต่อทั้งตัวเธอและจิตรกรหนุ่มซู้รัก เพราะพี่ชายของเธอกำลังตกเป็นเป้าเสี่ยงต่อการถูกตรึงกางเขนในข้อหาผิดกฏกรรมรักวิบัติ และหากถูกทางการจับไปแล้วทรมานให้สารภาพ ก็เป็นไปได้สูงที่เขาจะมีการชดทอดข้อกล่าวหาไปยังรายชื่ออื่นๆอีก เธอรู้ดีว่าโตมาโซเกลียดเธอไม่ใช่เพียงเพราะเธอเป็นน้องสาวหัวแข็งที่ไม่เคยยอมอ่อนข้อให้เขา แต่เพราะเธอเป็นภรรยาของชายคนรักของเขาด้วย ในสายตาของอะเลสซานดรา ความผิดพลาดแม้เพียงนิดที่ถูกจับได้ อาจบานปลายกลายเป็นเรื่องร้ายแรงถึงชีวิตของเธอและจิตรกรเอง

“No! What I know is that my brother is too dangerous to cross and we are both at his mercy. Don't you see? We must be strangers now. You are the painter; I am the married daughter. It is the only way we can save ourselves.”⁹⁵

เมื่ออะเลสซานดราได้ให้กำเนิดเพลลาทิลลา ลูกสาวที่เกิดจากความสัมพันธ์กับจิตรกรหนุ่ม ซึ่งในเวลาต่อมาลูกสาวคนนี้จะกลายเป็นผู้ทำหน้าที่สานต่อความฝันที่จะเป็นจิตรกรเต็มตัวของอะเลสซานดรา เป็นการคลี่คลายปมขัดแย้งที่ค้างคาอยู่ในใจที่เธอมีต่อปรารภนาต่อศิลปะในทางหนึ่ง และในอีกทางหนึ่ง ก็เป็นความหวังสำหรับเธอ ผู้เคยก้าวพลาดในชีวิตมาแล้วด้วยความดีใจที่สุดโต่งของตน ว่าเพลลาทิลลาซึ่งยอมอยู่ในโอวาทของผู้ใหญ่มากกว่าผู้เป็นแม่ในวัยเดียวกัน จะไม่เดินซ้ำรอยเดิมนั้นอีก

I told her the story: of a young woman who had wanted to paint so much that it had led her into transgressions of such magnitude that her greatest wish in life was now to give to her daughter what she could not have herself....I realize in retrospect, a more obedient child than I had ever been.

⁹⁵ Ibid., p. 294

But it would not do now to dwell on the ways that my rebellion had defined my life.⁹⁶

ในทำนองเดียวกันกับพฤติกรรมของจิตรกรหนุ่มที่อ่อนโยนกับอะเลสซานดราขึ้นอย่างเห็นได้ชัด หลังจากรู้ว่าเธอตั้งครรภ์ และอาจเป็นลูกของเขาเอง ทั้งๆที่ก่อนจะมีความสัมพันธ์ทางเพศต่อกัน ปฏิกริยาที่เขาแสดงออกต่อเธอมักเป็นไปด้วยความกระด้าง เขาแสดงท่าทีอย่างเด่นชัดว่า ต้องการแสดงความรับผิดชอบต่อเด็กที่จะเกิดมา

His voice stopped my hand. I don't think in all the time we had known each other that he had ever used my name. I turned.

"It cannot be left like this. You know it."⁹⁷

พฤติกรรมที่เปลี่ยนไป จากความสุดโต่งที่ทั้งจิตรกรหนุ่มเคยมี กลับสงบนิ่งมากขึ้นเมื่อมีลูก จิตรกรหนุ่มใช้โอกาสที่เขาถูกส่งไปโรมในช่วงเหตุการณ์ความบ้าคลั่งของซาโวนาโรลาเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ทั้งในทางศิลปะและจิตใจในฐานะของมนุษย์คนหนึ่ง หลายสิบปีผ่านไปกับความพยายามที่จะติดต่อกับตามหาอะเลสซานดราและลูก เมื่อพบกับเธออีกครั้ง เขาก็เปลี่ยนไป ไม่ใช่จิตรกรหนุ่มคนเดิมที่เคยหวาดกลัวการพุดคุยกับสตรี หรือคนที่เคยอ่อนไหวต่อความรู้สึกผิดบาปจนเกือบเสียสติอีกแล้ว แต่เป็นจิตรกรหนุ่มผู้เยือกเย็น มีอารมณ์ขัน และมีสติ เขายังแสดงออกให้เห็นถึงความรักลึกซึ้งที่เขามีต่อ อะเลสซานดรา ที่เขาเคยไม่กล้าเอ่ยปากบอกเธอไปเมื่อสิบกว่าปีก่อน

"Where did your shyness go, I wonder?"

"My shyness?" He was silent for a moment. "Some of it went in my journey to hell those weeks in the chapel. And some of it was shocked out of me in the Bargello prison. The rest I keep locked inside."

...."You forget I have been scared too in my time....But I am not scared now." And his smile lit both our faces. "And I cannot tell you how long I have waited for this moment, Alessandra Cecchi."⁹⁸

⁹⁶ Ibid., pp. 379-80.

⁹⁷ Ibid., p. 294.

กรณีของผลอันเนื่องมาจากการเกิดของฮาโมเนียหรือความสมดุลที่มีต่อฝ่ายของ อะไฟรไคติ ทั้งอะเลสซานดราที่มีพฤติกรรมที่มั่นคงมากขึ้นด้วยเช่นกัน สื่อให้เห็นว่า เด็กที่เกิดมาคือ ตัวแทนของ ฮาโมเนีย หรือความสมดุล อันมาจากความสัมพันธ์ของเทพแห่งสงครามผู้ดุร้าย ไรส์ติ กับอะไฟรไคติ เทพธิดาแห่งความรัก ตัวแทนของความอ่อนไหว นุ่มนวล เป็นตัวปรับอารมณ์อัน รุนแรงของทั้งแอสและอะไฟรไคติให้มาอยู่ตรงกลาง⁹⁹ ดังเช่นตามตำนานที่เล่าถึงการปรากฏ ภายของฮาโมเนียในสนามรบ ซึ่งจะนำมาซึ่งความปรองดองของข้าศึกแย้ง เมื่อคริสโตโฟโรหนีไป กับโตมาโซ โดยอำพรางทางการว่าเขาตายแล้ว ทอดทิ้งให้อะเลสซานดราเป็นแม่หม้ายลูกติดเพียง ลำพัง อะเลสซานดราซึ่งเป็นหญิงสาวที่แสดงออกมาตั้งแต่ต้นว่าฉลาดเฉลียวและเป็นนักคิด คนหนึ่งมาตลอด กลับเสียน้ำตาเมื่ออ่านจดหมายบอกลาของเธอ เธออ้างว่าเป็นเพราะการมีลูก ที่ ทำให้เธอเปลี่ยนไป แม้ควรจะโกรธ แต่กลับพร้อมอภัยให้เขา โดยไม่มีความโกรธแค้นใดๆเลย กระนั้นเธอก็ตัดสินใจแน่วแน่ว่าจะไม่สมรสใหม่อีกเป็นครั้งที่สอง ทั้งที่เธออาจเลือกที่จะตามหา จิตรกรหนุ่มคนที่เธอรักและแต่งงานกับเขาก็ได้ เพราะอะเลสซานดราเล็งเห็นแล้วว่า การสมรสใหม่ ของเธอนั้นจะทำให้ลูกที่ติดไปจากการสมรสครั้งก่อนขาดสิทธิทางกฎหมายหลายๆอย่าง ครั้นได้ พบกันอีกครั้ง ได้รักและใช้เวลาร่วมกันในช่วงเวลาสั้นๆ อะเลสซานดรา ก็ได้ติดตามจิตรกรหนุ่มไป เธออาจเลือกสละสมณเพศของตนแล้วติดตามเขาไปก็ได้ แต่เธอเลือกที่จะยังคงอยู่ที่โบสถ์ ซานตา วิเทลล่าเช่นเดิม วาดภาพบนเพดานในวิหาร สร้างสรรค์ศิลปะในแบบของเธอต่อไป และ สนับสนุนให้เพลาทิลลาได้ออกเดินทางสร้างตัวตนในฐานะจิตรกรหญิงไปกับพ่อที่แท้จริง เห็นได้ว่า ความรักที่เธอมีต่อลูกทำให้เธอยอมสละความปรารถนาส่วนตัวของตน เสมือนหนึ่งฮาโมเนียได้เข้ามา มีบทบาทต่ออะไฟรไคติ นำความสมดุลย์มาสู่ชีวิตที่อันเต็มไปด้วยปรารถนา แต่ในเวลา เดียวกัน เมื่อความสมดุลย์ในชีวิตจากไป ไม่มีความรัก และปรารถนาที่หล่อเลี้ยงชีวิต ชีวิตของ “วินัส” ก็หมดไปได้เช่นเดียวกัน แต่แม้ในความตายของอะเลสซานดรา ดังที่เธอได้เลือกวิธีตาย ให้กับตนเอง แสดงให้เห็นว่าตัวเธอยังคงเต็มไปด้วยพลังการขับเคลื่อนของความปรารถนา และนั่น เป็นสิ่งสุดท้ายที่เธอสามารถเลือกได้ด้วยตนเองด้วยจิตวิญญาณอันเป็นเสรีของเธอเอง

⁹⁸ Ibid., pp. 375-7.

⁹⁹ Moilanen Olavi, *The Truth Is in Dreams Stories and Fairy Tales* (Kotka: dreams and fairy tales, 2006).

3.3.3 แก่นเรื่องเพศสภาพที่ถูกรับรอง

นวนิยายเรื่อง *Venus as a Boy* เป็นนวนิยายที่ลูค ซัทเทอร์แลนด์ประพันธ์ขึ้นในรูปแบบของการถอดเสียงจากแถบบันทึก เล่าเรื่องโดยตัวเอกผู้ไร้ชื่อจริง หรือ I เกี่ยวกับชีวิตของตน ที่พลิกผันจากชายหนุ่มรูปงาม มาสู่การเป็นโสเภณีสาวประเภทสองในย่านไซโหของลอนดอน ผู้กำลังนอนรอความตายอยู่บนเตียงอย่างสิ้นหวัง โดยมีสัญลักษณ์ของวินสแทนภาพคนที่ใช้ทั้งชีวิตตามหาไขว่คว้ารักแท้ อันเป็นสาระสำคัญของเรื่อง ตามชีวิตของตัวเอกไร้ชื่อชื่อของวินสยังอธิบายคุณลักษณะหลักของตัวเอกที่เชื่อมโยงถึงวินสในตำนาน คือรูปงามและเป็นผู้มีพรสวรรค์ ที่สามารถส่งคู่นอนหรือคนที่ตนกอดจูบแต่ละคนขึ้นสู่สวรรค์ชั้นฟ้า จนเสมือนได้ชำระล้างจิตใจ สะท้อนแนวความคิดที่ว่า ความพึงพอใจจากการมีเพศสัมพันธ์ หรือมีความรัก ที่ช่วยให้มนุษย์พ้นจากความทุกข์ได้ กระนั้น แม้วินสในเรื่องนี้จะเป็นสัญลักษณ์แทนตัวเอก ผู้สามารถมอบความปลอบปลื้มอันมาจากการร่วมรักความสุขของการมีความรักให้ใครต่อใครได้ แต่ตนเองกลับไม่อาจค้นเจอรักแท้อันยั่งยืน เหมือนกับวินส ผู้มอบรักยิ่งใหญ่ให้แก่คนมากมาย แต่ไม่อาจลงเอยในท้ายที่สุดกับใครได้เลย ไม่ว่าจะเทพหรือมนุษย์ก็ตาม และในเวลาเดียวกัน มันก็สะท้อนให้เห็นความไร้อิสรภาพในการนิยามตนเอง แม้ชื่อที่ถูกเรียกก็ผิดเพี้ยนไปจากตัวตนที่แท้จริง ผลสุดท้ายความไร้อิสรภาพและไร้ซึ่งความรักจึงนำไปสู่จุดจบ คือความตาย

ฉากแรกของเรื่อง จะพบตัวเอกไร้ชื่อนามเล่าอยู่ที่เตียงนอน ซึ่งเขากำลังป่วยหนักด้วยโรคตับ และรู้ว่าตนกำลังจะตาย นวนิยายจึงบอกเล่าจุดจบของเขาเอาไว้ให้ผู้อ่านรู้ล่วงหน้าแล้ว เช่นเดียวกับความตายของแม่ชีลูเครเซียใน *The Birth of Venus* เขาบรรยายความรู้สึกและสิ่งที่ตนเห็นในช่วงที่อาการกำลังหนักและดูสิ้นหวังกับการมีชีวิตอยู่

I'm afraid to die—but there's no way I want to live.¹⁰⁰

¹⁰⁰Luke Sutherland, *Venus as a Boy* (London: Bloomsbury Publishing, 2005).

ความกลัวที่จะตาย แต่ก็ไม่ต้องการที่จะมีชีวิตอยู่ต่อเราความสงสัยของผู้อ่าน ถึงสาเหตุที่ทำให้เขาหมดหวังในการคงอยู่ ทั้งที่เปิดเรื่องด้วยประโยคที่ว่า นี่อาจเป็นการฟื้นคืนชีพของฉัน

Maybe this'll be my resurrection.¹⁰¹

คำว่า Resurrection ในความหมายดังกล่าวสามารถเชื่อมโยงไปถึงการฟื้นคืนชีพของพระเยซู ซึ่งจะเกิดขึ้นเพียงช่วงเวลาหนึ่งเท่านั้น ก่อนพระองค์จะเสด็จกลับสู่สวรรค์ ความหมายที่แท้จริงของการคืนชีพดังที่ตัวเอกใ้รนามกล่าว อาจสะท้อนให้เห็นความพยายามครั้งสุดท้ายของเขาที่จะบอกเล่าเรื่องราวตัวเอง ร้องขอความเป็นธรรม และการยกโทษจากใครสักคนหนึ่ง ก่อนที่เขาจะตายจากโลกนี้ไปจริงๆ เนื่องจากในเวลานั้น ร่างกายของเขาเสมือนกับได้ตายไปแล้ว แม้วิญญาณจะยังคงอยู่

....I was there in mind but not in body, because my body wasn't my own any more. My body died...¹⁰²

ตามเนื้อเรื่อง ตัวเอกไม่เคยบอกชื่อจริงของตนเอง นอกจากชื่อที่ถูกคนอื่นเรียกขาน อันเป็นผลจากพรสวรรค์ในการมอบความหฤหรรษ์ทางเพศให้กับผู้ได้สัมผัสเขา อย่างโดฟ หัวใจแก๊งอันธพาลที่เขาเคยเข้าร่วม เรียกเขาว่า Cunt (ช่องคลอด) หรือPoof (ตุ๊ด)

They called me Cunt or Mr. C.

Dove Called me *his* Cunt.¹⁰³

การถูกเรียกอย่างดูถูกเหยียดหยามจากเพศชายเหมือนกัน กลับไม่ทำให้เขารู้สึกอะไรมากนัก ตรงกันข้ามกับความรู้สึกภาคภูมิใจจากชื่อที่พวกผู้หญิงเรียกเขา

¹⁰¹Ibid., p. 4.

¹⁰²Ibid., p. 6.

¹⁰³Ibid., p.39.

One day, when we were on the beach below Crookies skimming stones on the sea, I silenced them both with a fifteen. Got them gasping with another one that just seemed to skim and keep skimming all the way across the bay to Burray. Teeny came over and said something that will stay with me through whatever life comes next....She said: Not bad, young god.¹⁰⁴

จะเห็นว่านิยามในชื่อว่า young god จากผู้หญิงทำให้ตัวเอกรู้สึกฮึกเหิมในพรสวรรค์ของตน ขณะที่ไม่แสดงความเห็นในชื่อที่ถูกนิยามจากผู้ชายด้วยกัน เช่นเดียวกับความสุขในช่วงเวลาที่เขาคบหากับเทรซี ซึ่งเธอเรียกเขาว่าคิวปิด (Cupid) นอกจากนี้เธอยังเรียกมือของเขาที่ทำให้เธอพบกับจุดสุดยอดได้เพียงการสัมผัสว่า เป็น หัตถ์รักษา (Healing Hand)

She nodded and said: First time ever. I just got two off you and we hardly did anything....I think it might be a gift, she said....

A gift. Like psychic, or being able to see the future. Healing Hand.¹⁰⁵

จะพบว่า ชื่อที่นิยามจากพวกผู้หญิงเชื่อมโยงกับความศักดิ์สิทธิ์ มีความเกี่ยวข้องกับอำนาจลึกลับ ซึ่งเป็นการยกระดับตัวตนอันต่ำต้อยที่เพื่อนผู้ชายเคยเรียกขานเขา โดยเฉพาะหัตถ์รักษาที่เทรซีบอกเขาว่า เป็นพรสวรรค์ของเขา เหมือนกับพวกที่มีพลังจิตหรือมีญาณสัมผัสเห็นอนาคต มือแห่งการรักษามีนัยเชื่อมโยงกับตำนานหัตถ์ของพระเยซูคริสต์ในพระคัมภีร์ไบเบิล

When the sun was setting, the people brought to Jesus all who had various kinds of sickness, and laying his hands on each one, he healed them.

(Luke 4:40)

หัตถ์ของพระองค์ปิดเป้าความเจ็บป่วยของมวลมนุษย์ ขณะที่สัมผัสจากมือของคิวปิดมอบความหลุดรอดทางเพศเหลือแสนให้ผู้คนมากมาย การได้ตระหนักว่า ตนมีพรสวรรค์พิเศษในเรื่อง

¹⁰⁴Ibid., p.46.

¹⁰⁵Ibid., p.49.

ดังกล่าว เสมือนเป็นการกอบกู้เอาตัวตนที่เคยถูกเหยียบย่ำกลับคืน ความมั่นใจในตนเองในฐานะของผู้ชายยิ่งมากขึ้นเมื่อเขามีนิมิตรขณะร่วมรักกับเทรซี

So both we'd come together. The first few times that happened I got more visions: tunnels of light, orchards, and angels, always angels. But then it would keep on after we'd finished, and I'd walk home, the whole sky sparkling with stars and wings.¹⁰⁶

การได้มองเห็นเหล่าทูตสวรรค์ในนิมิตรของตัวเอกขณะมีเพศสัมพันธ์ ดีความของการร่วมเพศว่ามีนัยของความศักดิ์สิทธิ์ ทำให้เขาสามารถเข้าไปใกล้พระเจ้าและสำรวจสวรรค์ เมื่อพิจารณาร่วมกับฉายานาม "หัตถ์รักษา" ของเขาซึ่งเป็นอำนาจวิเศษอย่างหนึ่งของพระเยซู เมื่อตระหนักได้ถึงพรสวรรค์ของตน ทำให้เขารู้สึกมีความพิเศษเหนือผู้ชายอื่นๆ เขาคิดมากกับเพศรสได้มากกว่า นำคูนอนสัมผัสถึงสวรรค์ได้เหนือกว่า ความรู้สึกพิเศษไม่เหมือนใคร นำมาซึ่งความมั่นใจในตนเอง พอที่ทำให้เขาสามารถแยกตัวออกจากแก๊งอันธพาล เทรซีจึงเสมือนผู้มอบนิยามของตัวตนที่สอดคล้องกับปรารถนาทางเพศที่แท้จริงของเขา ทำให้เขารู้สึกเป็นผู้ชาย มีอำนาจ เธอจึงเป็นหญิงสาวคนสำคัญที่เข้ามาเปลี่ยนแปลงชีวิตของเขา ผลักดันเขาให้รู้จักด้านแข็งแกร่งของตน

My love for Tracy defined me. When I loved her, I was closest to knowing myself.¹⁰⁷

ดังนั้นเมื่อเขาถูกเธอปฏิเสธคำขอแต่งงาน และไปจากเขา ก็เหมือนเธอนำเอานิยามตัวตนของเขาจากไปด้วย ไม่เพียงแต่หัวใจหรือความรัก เมื่อไม่มีเธอ เขาก็กลับไปสู่สภาพก่อนหน้านั้น คือไม่สนใจว่าใครจะเรียกตัวเขาว่าอะไร หรือจะมอบเรือนร่างของตนให้ใคร

I gave up on her and gave myself to anyone who wanted....

All girls at first. I shagged the boss's wife in the walk I fridge; Saturday nightline-up with a handful of waitresses; I had threesome with the cleaner in

¹⁰⁶ Ibid., p. 50.

¹⁰⁷ Ibid., p. 70.

the VIP suit. Guest galore after that. Off-duty police on the roof terrace;
prom queens from the Bible belt; the gorgeous boys I buggered in the
copse across the river....¹⁰⁸

แต่การมีเพศสัมพันธ์กับใครๆ ก็ดูเหมือนจะปราศจากความหมายและไม่อาจเติมเต็มจิตใจของเขาได้ อย่างช่วงเวลาที่เขามีกับเทรซี เขาก็เริ่มแสวงหาความรักแท้ เพื่อให้หลุดพ้นจากความทุกข์จากความผิดหวังที่เขาเคยมี ด้วยตระหนักว่า ในช่วงที่มีความรัก ทุกอย่างดูสวยงามพร่างพราย เสมือนฝันทุกข์ เข้าใกล้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ และในเวลาเดียวกัน ก็หมายถึงการกอบกู้ตัวตน ความภาคภูมิใจในฐานะผู้ชายของเขา กลับคืนมาได้อีกครั้ง จนกระทั่งเขาได้พบกับราดู พ่อเล้าช่องในย่านโซโฮ ผู้พอใจในพรสวรรค์จากสัมผัสของตัวเอง ยื่นข้อเสนอให้มาทำงานเป็นโสเภณีชายแต่งหญิง เขาก็ยินยอมทำตามที่ราดูต้องการ เพราะเขาเพียงแค่ปรารถนาจะใช้พรสวรรค์เยี่ยงเทพธิดาแห่งความรักในร่างของชายรูปงาม เป็นเครื่องมือค้นหารักแท้เท่านั้น เขาเป็นเพียงผู้ชายธรรมดาที่โหยหารักแท้ที่จะอยู่ร่วมกันไปตลอดชีวิตเท่านั้น

All I felt sure of was that only true love would make me whole and that the house in ST.Giles was where I was going to find it.¹⁰⁹

การเข้ามาสู่อาชีพค้าบริการทางเพศ ในความตั้งใจของตัวเองจะทำให้เขายังผยองในความสามารถของตน หลงระเหิงไปกับภาพลวงตาว่าตนกำลังเดินทางตามหารักแท้ และมอบความสุขให้มวลมนุษยชาติ ความตั้งใจจริงของตัวเองเป็นเพียงความไร้เดียงสาที่ไม่เท่าทันเล่ห์เหลี่ยมของราดู ว่าเป็นการเปิดโอกาสให้มีผู้ใช้ประโยชน์จากร่างของเขาในเชิงธุรกิจ เพราะแม้การแต่งตัวเป็นผู้หญิงจะไม่ทำให้เขารู้สึกคับข้องใจอะไร ดังที่เขาเคยยืนยันว่า แม้ภายนอกเขาจะอ่อนแอ แต่จิตใจของเขาต้องแข็งแกร่งเหมือนทอง แต่การพาเรื่อร่างของตนเข้าไปอยู่ภายใต้การควบคุมการใช้ประโยชน์ของราดู กลับเป็นการลดทอนอำนาจเพศชายของเขาที่เขาโหยหา และดันดันตามหามันถึงลอนดอนโดยที่เขาไม่ทันตระหนักรู้ จนเมื่อเขาพยายามต่อสู้กับอำนาจนั้น ก็ดูเหมือนจะสายเกินไป หลังการพบกับโสเภณีหญิงแปลงเพศ เวन्दี้ ผู้ทำให้เขารู้สึกเหมือนอย่างที่เขาเคยรักกับเทรซี จนทุ่มเทความรักทั้งหมดให้เธอ เขาเฝ้าตามหา และนี่ก็ว่าเธอคือ The One หรือรักแท้ที่ตนเฝ้ารอ

¹⁰⁸Ibid., p. 65.

¹⁰⁹Ibid., p. 88.

God answered my prayers. Gave me an angel from a thunderbolt.¹¹⁰

สำหรับเขา เธอประหนึ่งนางฟ้าที่พระเจ้าประทานมาให้ ความรักที่มีให้เธอ ทำให้เขารู้สึกเข้าใกล้ความเป็นผู้ชายมากขึ้น อยากปกป้องดูแลเธอ อย่างผู้ชายทำให้ผู้หญิง แต่สุดท้ายเมื่อสิ่งที่ได้รับกลับมาคือการหักหลัง เปิดเผยเรื่องที่กำลังวางแผนหนีออกจากช่องให้ราดูรู้ จนถูกเขาลงโทษอย่างรุนแรง แม้พยายามขัดขืนต่อสู้ แต่ดูจะล้มเหลวไปเสียทุกสิ่ง ความล้มเหลว ผิดหวังครั้งแล้วครั้งเล่า ทำให้เขายอมแพ้ สยบยอมต่ออำนาจของราดู ยอมเป็นทุกอย่างที่ราดูต้องการ แม้แต่การเป็นผู้หญิงอย่างสมบูรณ์แบบ ให้ใกล้เคียงอย่างเวन्दี้ที่ช่องต้องเสียไป

It's an investment, he says—Curves for now, maybe a cunt in the long run.....And I say: but, Radu, I like girls and boys. I dress for both. If you do this to me I won't have any choice and that will kill me.....

And he continues the act, calms his voice, a hint of *don't be silly* in the tone of it. You're a pro, he says. A prostitute. You provide a *service*. I am in the business of selling sex. Selling you. And I have to go about that in whatever way I see fit.¹¹¹

จากถ้อยคำของราดู แสดงให้เห็นความเฉยชาต่อความรู้สึกทั้งกายและใจของตัวเอกที่พยายามวอนขอร้อง ไม่เห็นความสำคัญของเรือนร่างของอีกฝ่ายในฐานะของมนุษย์ แต่เห็นเป็นเพียงสินค้า นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นความพยายามของปีตาธิปไตยและการกดขี่ทางเพศและเชื้อชาติ (Racism) ที่พยายามจัดที่ทาง หากอธิบายเพื่อจำกัดความตัวตนของบุคคล ว่าไม่เป็นชาย ก็ต้องเป็นผู้หญิง เพื่อให้ตรงกับความต้องการของตลาด เพราะฉะนั้น ทุนนิยม การกดขี่ทางเพศและเชื้อชาติจึงเป็นตัวทำลายความหวัง ความปรารถนาอันแท้จริงของมนุษย์ ดังที่ทำให้ตัวเอกของเรื่องรู้สึกพ่ายแพ้ ไม่อาจต่อสู้กับอำนาจเหนือกว่า ที่เป็นตัวทำลายความเป็นชายอย่างแท้จริง เพราะแม้จะมีสัมพันธ์ได้กับทั้งชายและหญิง แต่งตัวอย่างผู้หญิง หรืออาจสวมใส่ชุดชั้นในของผู้หญิง ก็เป็นเพียงรสนิยมทางเพศส่วนตัว แต่เพศสภาวะของตัวเอกแท้จริงแล้วโน้มเอียงไปทางชายมากกว่า พิจารณาจากคนรักที่เขาทุ่มเทใจไปให้ทั้งสามคนที่ส่งผลต่อชีวิตของเขา ล้วนเป็นผู้หญิงทั้งหมด ทั้งฟิโนล่า เทเรซี และเวन्दี้ แม้ภายหลังจะเป็นหญิงแปลงเพศก็ตาม

¹¹⁰ Ibid., p. 96.

¹¹¹ Ibid., p. 129.

การกลายเป็นสภาพเป็นผู้ถูกระทำ ทำให้กลายเป็นเหยื่อ และทำให้รู้สึกสิ้นหวังจนอยากตายไปให้พ้นๆ จึงไม่เป็นเพียงเพราะเขาไม่อาจค้นพบรักแท้ได้อย่างต้องการ แต่เป็นเพราะอำนาจของทุนนิยมที่กลืนกินความฝัน และพรากเอาตัวตนที่แท้จริงของเขาไปด้วย เขาจึงพ่ายแพ้ ไม่ต้องการต่อสู้ ดังปรากฏในตอนท้าย ที่เขาให้ทุกคนเรียกเขาว่าเดซีเร่ทั้งสิ้น ตามที่ราดู ชายเจ้าของช่องต้องการให้เขาเป็น คือเป็น "ผู้หญิง" และห้ามไม่ให้เรียกเขาด้วยชื่ออื่นอีก

No more Cupid. Just Desiree: every inch the woman Radu wanted. Pascal begged me to run away again, but at long last, I just wanted to die.¹¹²

จะเห็นได้ว่า ชื่อของเดซีเร่ อันหมายถึงความปรารถนา และเกี่ยวข้องกับเทพิตาวิรัส นั้นมาพร้อมกับความสิ้นหวัง และความปรารถนาที่จะตาย ด้วยทั้งหมดเป็นเพียงตัวตนที่คนอื่นมอบให้เขา มิใช่มาจากการนิยามด้วยเจตน์จำนงเสรีของตนเอง แม้เขาแย้งเสมอว่าตนเองไม่ใช่รักร่วมเพศแบบกระเทย ไม่ได้ต้องการเป็นหญิง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า เขาปรารถนาในอำนาจอย่างชาย และไม่ต้องการกลายเป็นคนอ่อนแออย่างผู้หญิง แต่ในเวลาเดียวกัน เขาก็ไม่ได้ต่อสู้ ชัดขึ้นการถูกเอารัดเอาเปรียบ นั่นเป็นเพราะเขาถูกอำนาจเงินตราของทุนนิยมกดขี่ พรากเอาเสรีภาพทั้งในการมีชีวิตร และปรารถนาทางเพศไปหมดแล้ว

I became this man with an unwanted woman's body....I didn't want to be with myself....And there's no escape. You're living someone else's life, but *they're you*, and cos you've got no choice, you lash out. Hate comes into it... You avoid eye contact in the mirror, trnmusic up, always doing something so you don't have to sit with yourself.¹¹³

ความรู้สึกขมขื่นไม่ได้กับตัวตนที่ถูกผู้อื่นสร้าง ถูกนิยาม ทำให้เขาารู้สึกเกลียดชังรูปลักษณะภายนอกของตน ด้วยสิ่งที่เขาเป็นภายในไม่ได้ถูกแสดงออกมา ไม่ได้รับการปลดปล่อย แต่ถูกกักขังอยู่ในเรือนร่างของตนเองที่ถูกสร้างขึ้นโดยที่เขาไม่ปรารถนา ตัวเอกไร้ชื่อกล่าวอธิบาย

¹¹²Ibid., p. 138.

¹¹³Ibid., p. 7.

เรือนร่างของตนในวาระสุดท้ายว่า มันกำลังแปรสภาพกลายเป็นสีทอง ทำให้ผู้อ่านนึกถึงภาพ *The Metamorphoses* ของโอวิด ซึ่งตัวละครจะถูกแปรสภาพกลายเป็นวัตถุต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ต้นไม้ ดอกไม้ สัตว์ หรือแม้กระทั่งเป็นหิน แม้ว่าในความเป็นจริง มันคืออาการตัวเหลืองของคน เป็นโรคตับ แต่การที่ตัวเองของเรื่องมองมันว่าเป็นสีทอง สะท้อนสัญลักษณ์ทางตำนานของ อะโพรไดติ ซึ่งมักถูกเรียกขานจากกวีหลายท่านนับแต่ยุคโบราณว่าเป็น *The Golden One*

I'm going to die soon, no doubt. The gold'll get to my lungs or my heart or whatever and that'll be it.¹¹⁴

สีทองซึ่งเป็นสัญลักษณ์หนึ่งของอะโพรไดติ มีความหมายใน 2 นัย อันดับแรก สื่อถึงความสว่างไสว ความยิ่งใหญ่ งดงามด้วยแสงระยับ ตามคติกรีกโบราณ คุณลักษณะสำคัญของทองคำคือ ความงามของมันเกิดขึ้นจากตัวมันเอง และอันดับสอง คือทองคำจะไม่มีวันมัวหมอง ไร้ราศีใดๆชั่ววันรันดร์ ไม่ว่าจะเวลาจะผ่านไปยาวนานเท่าใด ทองคำก็จะส่องประกายงามเช่นเดิม ดังอะโพรไดติซึ่งถูกบรรยายว่าเป็น เทพธิดาผู้เยาว์วัยชั่ววันรันดร์ (*Forever Young*) งดงามชั่ววันรันดร์ (*Ever-Beautiful*)¹¹⁵ ความเป็นสีทองจึงถูกนำมาใช้เพื่อให้ความสอดคล้องกับรูปลักษณะของตัวเองที่อยู่ในนามของเดซิเร่ (แรงปรารถนา) เพื่อมโยงทั้งในเรื่องของความงาม และเพศหญิง ซึ่งเขาถูกบังคับให้เป็น นอกจากนี้ การที่ร่างกายแปรสภาพ กลายร่างเป็นสีทอง ยังแสดงนัยของการหยุดทุกสิ่งทุกอย่างเอาไว้เช่นนั้น ทั้งความทุกข์ ความรัก และความปรารถนาใดๆ

จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่าสิ่งที่ ลุค ชัทเทอร์แลนด์ พยายามสื่อออกมาผ่านแก่นเรื่องในการตามหารักแท้อย่างสิ้นหวังของตัวเองไร้นาม คือแก่นเรื่องการนิยามตัวตนของปัจเจกบุคคล ที่มีได้ขึ้นอยู่กับตัวของบุคคลนั้น แต่ผู้อื่นต่างหากที่มอบความหมายนั้นให้ ตัวตนของตัวเองเรื่องจะเป็นอย่างไร มีความหมายขึ้นมาได้ก็ต้องผ่านการมองจากบุคคลภายนอกซึ่งได้มีปฏิสัมพันธ์กับตัวเขาทั้งสิ้น แม้จนจบเรื่อง ก็ให้เห็นได้ว่า ตัวเอก ผู้จริงๆแล้ว เป็นแค่ A Boy หรือเด็กผู้ชายธรรมดาๆคนหนึ่ง แต่จวบจนวาระสุดท้าย เขาก็ไม่เคยหลุดพ้นจากการตีตราความหมายตัวตนจากผู้อื่น และหนทางเดียวที่จะทำให้เขาเป็นอิสระ หลุดพ้นจากกรงขังตัวตนและการกดทับทางเพศจากอำนาจทุนนิยมที่พยายามเข้ามาจัดการกับเพศสภาวะของเขา ก็มีเพียงความตายเท่านั้น การกลายร่าง

¹¹⁴ Ibid., p. 7.

¹¹⁵ David R. Kinsley, *The Goddesses' Mirror: Visions of the Divine from East and West* (New York: State University of New York Press, 1989), p. 201.

เป็นสีทอง จึงมีความหมายสื่อให้เห็น วาระสุดท้ายของชายผู้ถูกจองจำในร่างหญิงโสเภณีผู้ดงงาม หรือ Venus as a Boy ผู้ไม่อาจเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์ของตนได้อย่างใจปรารถนา จึงต้องปลดปล่อยร่างให้แตกดับไปเพื่อจะสามารถปลดปล่อยวิญญาณให้เป็นอิสระได้อย่างแท้จริง

3.4 การนำตำนานเดิมมาสร้างเป็นตำนานใหม่เพื่อสื่อถึงแก่นเรื่องการเชิดชุกามารมณ์

กลวิธีนี้ผู้แต่งอาจเลือกเฉพาะลักษณะเด่นของตัวละครในตำนานหรือเค้าโครงเรื่องที่ตนสนใจเป็นพิเศษถ่ายทอดลงในวรรณกรรม แม้ว่าชื่อของตัวละครในตำนานเดิมจะไม่ถูกกล่าวถึงโดยตรง ทั้งนี้เพราะต้องการให้ผู้อ่านคุ้นเคยกับตัวละครที่เขาสร้างขึ้นใหม่และมีความรู้สึกร่วมไปกับตัวละครซึ่งเป็นตัวแทนของคนในยุคสมัยเดียวกับผู้อ่าน ไม่ใช่เทพเจ้าหรือเทพธิดาองค์ใดในตำนานโบราณอีก อย่างไรก็ตามเทพตำนานกรีกก็ยังคงเป็นส่วนสำคัญในฐานะแหล่งที่มาสำคัญแห่งหนึ่งในการสร้างสรรค์งานวรรณกรรม ผู้อ่านที่รู้จักเรื่องของเทพตำนานก็สามารถเข้าใจวรรณกรรมในมุมมองที่ลึกซึ้งและหลากหลายมากขึ้น โดยผู้แต่งอาจทำได้ด้วยการใส่ชื่อตัวละครในเทพตำนานไว้ในชื่อรองของนวนิยาย ยกตัวอย่างเช่น ในนิยายของกอดิก เรื่อง *Frankenstein; or, The Modern Prometheus* ของแมรี เชลลีย์ ซึ่งผู้แต่งได้เปลี่ยนชื่อตัวละคร เปลี่ยนฉาก เปลี่ยนเรื่องราว แต่ยังคงมีชื่อของโพรมีทีอุสปรากฏเอาไว้ในชื่อเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านทราบว่าวรรณกรรมเรื่องนี้มีที่มาจากเทพตำนานเรื่องของโพรมีทีอุส และตัวเอกก็เป็นตัวแทนของเขา

อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ผู้วิจัยค้นพบคือ กลวิธีการนำตำนานมาสร้างใหม่มิได้มีเพียงวิธีเดียวเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการปรับใช้โครงเรื่อง ตัวละครและการอ้างถึงชื่อของตัวละครในตำนานเพื่อใช้ในการเปรียบเทียบ เพื่อให้ผู้อ่านทราบว่าวรรณกรรมเรื่องนั้นมีที่มาจากเทพตำนานและทำให้ผู้อ่านต้องย้อนนึกไปถึงตำนานที่เป็นต้นเรื่อง ในขณะที่อ่านวรรณกรรมสมัยใหม่เรื่องนั้น ๆ ยกตัวอย่างเช่น นวนิยายเรื่อง *The Phantom of the Opera* ของ กัสตง เลออรูซ์ ซึ่งหยิบเอาเทพตำนานเกี่ยวกับเทพธิดาเพอร์ซิโฟเน เทพธิดาแห่งฤดูใบไม้ผลิ ผู้ถูกเจ้าแห่งความตาย เทพฮาเดสลักพาตัวไปเป็นชายาที่โลกใต้พิภพ โดยใช้วิธีการสร้างโครงเรื่องแบบเดียวกันที่ทำให้ผู้อ่านต้องหวนนึกย้อนถึงภาพแบบเดียวกัน ในฉากที่คริสตินถูกปีศาจแห่งโรงอุปรากรลักพาตัวไปกักขังไว้ใต้ดิน อันเปรียบเสมือนอาณาจักรที่มีเขาเป็นราชา รวมทั้ง มีการสร้างตัวละครเอกอย่างเอริค ปีศาจแห่งโรงอุปรากร ให้มีภาพลักษณ์น่าสะพรึงกลัวเช่นเดียวกับฮาเดส¹¹⁶ เป็นต้น

¹¹⁶

เช่นเดียวกับที่ปรากฏใน *Lady Chatterley's Lover* โดย ดี. เอช. ลอว์เรนซ์ เมื่อได้ศึกษาแล้วจะพบว่ารูปแบบงานของลอว์เรนซ์มีภาพซ้อนทับลงบนเทวดำนานเกี่ยวกับการคบชู้ของของ เทพธิดาแห่งความรักกับเทพแห่งสงครามที่กระทำในนิเวศสถานของสามีเธออย่างพอดีพอดี การสร้างผลงานของเธอ จึงมีความสอดคล้องตามคำนำเรื่องที่ลอว์เรนซ์เขียนไว้เองใน *Dragon of the Apocalypse* ของฟรีดิช คาร์เตอร์ ซึ่งเขาได้กล่าวถึงเทวดำนานว่า ดำนานปรัมปรา เป็นความพยายามที่จะเล่าเรื่องราวประสบการณ์ทั้งหมดของมนุษยชาติ ทั้งในทางร่างกายและจิตวิญญาณ ซึ่งประสบการณ์ที่มีเคยมีวันหยุด การละเลยต่อดำนานปรัมปราเก่าๆเหล่านั้น ก็เสมือนหนึ่งละทิ้งความเป็นมนุษย์ แต่ในเมื่อเราไม่อาจย้อนกลับไปใช้โลกทัศน์แบบเก่าได้อีกบนโลกที่ยังหมุนไปนั้น ก็ยังสามารถค้นหาประสบการณ์ที่อยู่ในดำนานปรัมปราเหล่านั้นได้ เมื่อค้นพบและศึกษาทำความเข้าใจ นั่นก็เท่ากับเป็นการปลุกสำนึกของวิญญาณความเป็นมนุษย์ของตนด้วย

Myth is an attempt to narrate a whole human Experience...a profound experience of The human body and soul, an experience which is never exhausted and never will be exhausted, for it is being left and suffered now, and it will be left and suffered while man remain man....

We can never recover an old vision, once it has been supplanted. But what we can do is to discover a new vision in harmony with the memories of old, far-off, far, far-off experience that lie within us..., once we awaken them. ¹¹⁷

เนื้อเรื่องกล่าวถึง เลดี้ คอนสแตนซ์ แซตเตอร์เลย์สุภาพสตรีสาวสวย ผู้แสวงหาความชุ่มชื่นของชีวิตสมรสอันแห้งแล้งที่เธอมีกับสามีผู้มั่งคั่งหากพิการท่อนล่าง จนนำไปสู่การคบชู้กับหนุ่มผู้ดูแลป่าของตระกูล ผู้ซึ่งสามารถนำความสดชื่นกลับมาสู่ชีวิตของเธอได้อีกครั้ง ความอื้อฉาวของนวนิยายดังกล่าวทำให้ชื่อของ *Lady Chatterley's Lover* กลายเป็นตำนานบทใหม่ในเรื่อง

¹¹⁶ Maria Tatar, *Secrets Beyond the Door: The Story of Bluebeard and His Wives* (New Jersey: Princeton University Press 2006), p.55.

¹¹⁷ D. H. Lawrence, *Apocalypse and the Writings on Revelation (the Cambridge Edition of the Works of D. H. Lawrence)*, ed. Mara Kalnins (Cambridge: Cambridge, 2002), pp. 48, 54.

รักสามเส้า ระหว่างหญิงงาม สามิผู้ไร้สมรรถภาพ และชายผู้ผู้มีร่างกายบึกบึน ซึ่งความแพร่หลายนี้อาจมากกว่าตัวเค้าโครงเรื่องในตำนานรักสามเส้าของ อะโฟรไดติ เฮฟเฟสตุส และแอเรส ด้วยซ้ำไป โดยผู้เขียนกลบทับมดั่งเดิมด้วยการผูกเรื่องในแบบนิยายโรแมนซ์ และประกาศถึงแก่นเรื่องอันมีประเด็นเกี่ยวกับการฟื้นคืนชีวิตทางกายและจิตวิญญาณผ่านความสุขสมอันได้มาจากการได้เสพกามารมณ์ว่า

And this the real point of this book. I want men and women to be able to think sex, fully, completely, honestly, and cleanly. Even if we can't act sexually to our complete satisfaction, let us at least think sexually, completely and clean.¹¹⁸

ในกรณีนี้ การที่ลอร์ดเรนซ์ประกาศแก่นเรื่องที่ต้องการสื่อถึง ทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจเรื่องราวได้โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยพื้นความรู้ตำนาน กระนั้น ผู้อ่านที่รู้จักเรื่องราวในเขตตำนานอยู่แล้วก็สามารถค้นพบการอ้างถึงเค้าโครงจากตำนานดังกล่าว ทั้งในแง่ของตัวละคร โครงเรื่อง และการใช้สัญลักษณ์ที่แฝงอยู่ในเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นสถานที่อย่างป่า คฤหาสน์ ฤดูกาล หรือแม้กระทั่งกฎหมายที่ถูกใช้ การนำตำนานมาสร้างใหม่ จึงแสดงให้เห็นถึงความตระหนักรู้ของผู้แต่งว่าเรื่องยุคใหม่ที่เขากำลังเล่านั้นเป็นเรื่องเล่าเก่าแก่เรื่องหนึ่งที่เคยถูกเล่ามาก่อนแล้วนับครั้งไม่ถ้วน อย่างที่มันเป็นตัวแบบปฐมภูมิซึ่งสัญลักษณ์ในเรื่องเก่าเหล่านั้นถูกแสดงออกในรูปแบบที่สมจริงมากขึ้น

สำหรับในกรณีของ *Lady Chatterley's lover* นั้น แม้อลอร์ดเรนซ์จะเคยแสดงความเห็นเกี่ยวกับการนำตำนานโบราณมาใช้ในงานวรรณกรรมด้วยความรู้สึกไม่พอใจไว้ในจดหมายถึงเพื่อนของเขา แต่ตัวเขาเองก็ไม่อาจปฏิเสธการดำรงอยู่ในฐานะแหล่งข้อมูลชั้นยอดในทางวรรณกรรมได้เช่นกัน

¹¹⁸D.H. Lawrence, *Lady Chatterley's Lover: A Propos Of "Lady Chatterley's Lover"* (London: Penguin Books, 2008),p. 308

But it needs the death of an old world in him, and the inception of a new.

-Not Ares, not Aphrodite, these too an old hat, and not read in us (neither him nor you nor me). No gods but truth - that's the motto.¹¹⁹

เขาไม่อาจหลีกเลี่ยงการนำตำนานกลับมาสร้างใหม่ได้ด้วยเหตุผลที่ว่า ตัวแบบปรัมภมิจากตำนานได้เป็นตัวอธิบายความจริงที่ซ่อนอยู่ผ่านสัญลักษณ์ภายในไปแล้ว นอกจากนี้ มิติเชิงตำนานที่ซ่อนอยู่ในโครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก และสัญลักษณ์ที่เขาใช้ ล้วนสะท้อนข้อเท็จจริงที่ว่ามีการนำตำนานมาใช้สร้างนวนิยายอื้อฉาวเรื่องนี้จริง แม้แต่หัวข้อเรื่องอันว่าด้วยผู้รัก (Lover) ยังให้ภาพเดียวกับภาพที่ปรากฏอยู่บนไฟทาไรต์ชุดหลักใบที่ 6 หรือมีชื่อว่า The lover ซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับความหมายเบื้องหลังของไฟซึ่งเกี่ยวกับตำนานการคบชู้อันอื้อฉาวในหมู่เทวะแห่งโอลิมปัสซึ่งมีแก่นของตำนานเกี่ยวกับการปะทะระหว่างจิตกับกาย เมื่อเฮฟเฟสตุส (Hephaestus) ผู้เป็นเทพแห่งการโลหะชาพิการ วางแผนจับคู่รักบนเตียงนอนในวิหารของเขาด้วยตาข่ายทองคำ เป็นผลสำเร็จมอองในแง่นี้ เฮฟเฟสตุสผู้เป็นตัวแทนของจิตที่ควบคุมธรรมชาติของมนุษย์สติปัญญาและเทคโนโลยีเชิงวัตถุอาจมีชัยเหนือต้นหาราคะทางกาย คือ สามารถจับยึดและควบคุมสัญชาตญาณดิบได้เป็นผลสำเร็จ หากเรื่องราวต่อจากนั้นก็ไม่เคยปรากฏว่า หลังจากถูกจับได้ว่าคบชู้ อะโฟรไดติ หรือตัวแทน แห่งธรรมชาติทางกาย ความงามตามธรรมชาติ ต้นหาราคะ ได้กลับมาอยู่ในโอวาทของสามีแต่อย่างใด จึงยังเป็นคำถามต่อการพิจารณาแก่นเรื่องตามตำนานที่ว่า "จิตควบคุมกาย" ได้นั้น เป็นการตัดสินใจที่ต้องเที่ยงตรงหรือไม่ หรือเป็นเพียงการสะท้อนความจริงเกี่ยวกับธรรมชาติอันป่าเถื่อนของมนุษย์ที่ไม่มีสิ่งใดควรคู่แก่การควบคุมกันแน่ ดังที่ลอร์เรนซ์มองกายของมนุษย์ว่าเปี่ยมไปด้วยอารมณ์ความรู้สึกทั้งมวล และสิ่งเหล่านั้นเองที่ทำให้มนุษย์ดำรงสภาวะแห่งความเป็นมนุษย์เอาไว้ได้ ดังปรากฏอยู่ในทัศนะของลอร์เรนซ์ซึ่งเขียนไว้ในบทความ *A Propos to Lady Chatterley's Lover* ซึ่งเป็นงานเขียนขยายความวัตถุประสงค์การประพันธ์ หลังจากได้รับเสียงวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักหลังการตีพิมพ์ครั้งแรก

The body life is the lift of sensations and emotions. The body feels real hunger, real thirst, real joy in the sun or the snow, real pleasure in the smell of roses or the look of a lilac bush, real anger, real sorrow, real love, real

¹¹⁹D. H. Lawrence, *The Selected Letters of D.H. Lawrence*. (New York: Cambridge University Press, 2000), p. 145.

tenderness, real warmth, real passion, real hate, real grief,...People allow themselves to feel a certain number of limited feelings. So it was in the last century this feeling only what you allow yourselves to feel at last kill all capacity for feeling and in the higher emotional range, you feel nothing at all.¹²⁰

Lady Chatterley's Lover จึงมีแก่นเรื่องที่เกิดจากรวมชาติของกายมนุษย์ ความอบอุ่น ความรู้สึกรัก โกรธ เกลียด และแน่นอนความใคร่ ผลักไสการควบคุมทั้งจากจิตและวัตถุใด ๆ ก็ตามที่สร้างขึ้นหรือต่อให้เป็นโครงสร้างทางสังคมที่มีเพื่อควบคุมความปรารถนาทางกายมนุษย์ก็ตามที และเพื่อให้ได้ภาพที่ชัดเจนเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนนำตำนานมาสร้างใหม่ในรูปแบบของนวนิยาย ผู้วิจัยจึงได้สรุปภาพรวมของสัญลักษณ์และตัวละครที่มีความเชื่อมโยงกันระหว่างตำนานเดิมและตัวบทที่นำตำนานมาสร้างใหม่ ดังนี้

ตำนานดั้งเดิม	ตำนานที่สร้างใหม่
อะโฟรไดติ	คอนนี่
แอเรส	เมลเลอร์
เฮฟเฟสตุส	คลิฟฟอร์ด
ตาข่ายทองคำ	ทะเบียนสมรส

ตารางที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ของตัวละครในตำนานดั้งเดิมและตำนานที่สร้างใหม่

เมื่อวิเคราะห์ตัวแบบปฐมภูมิในตำนานเข้ากับตัวละครในนวนิยายที่สร้างขึ้นใหม่ จะพบว่าคอนนี่เป็นภาพแทนของอะโฟรไดติ ในฐานะของหญิงสาวผู้เปี่ยมไปด้วยความปรารถนาทาง

¹²⁰ D.H. Lawrence, *Lady Chatterley's Lover: A Propos Of "Lady Chatterley's Lover"*, p. 311.

เพศอันเป็นเสรี อันแสดงให้เห็นธรรมชาติอันรุนแรงของเธอ ดังการบรรยายคุณลักษณะของ
 คนนี้ที่มีในแรกเริ่มว่าเป็นหญิงสาวผู้สนุกไปกับการเจริญรัก ศึกษาค้นหาความสุขสมทางเพศ

Both Hilda and Constance had had their tentative love-affairs by the time they were eighteen. The young men with whom they talked so passionately and sang so lustily and camped under the trees in such freedom wanted, of course, the love-connection. The girls were doubtful, but then the thing was so much talked about, it was supposed to be so important. And the men were so humble and craving. Why couldn't a girl be queenly, and give the gift of herself? ¹²¹

คนนี้ก็ไม่ได้ต่างไปจากธรรมชาติของอะโฟรไดติ เปี่ยมไปด้วยแรงผลักดันทางเพศ และเธอก็ตระหนักถึงข้อนี้ดีว่า เธอเป็นหญิงสาวที่เกิดมาเพื่อ "รัก" และ "ถูกรัก" ซึ่งมันเหมือนการเติมเชื้อไฟให้กับชีวิตของเธอ ทำให้เธอรู้สึกมีอำนาจเหนือชายใด ๆ

Rather she could use this sex thing to have power over him. She had only to hold herself back, in the sexual intercourse, and let him finish and expend himself with out herself coming to the crisis, and then she could prolong the connection and achieve her orgasm and her crisis while he was merely a tool. ¹²²

พลังทางเพศในการผลักดันตัวเองให้สุขสมระหว่างการร่วมรัก ทำให้เธอรู้สึกเป็นอิสระจากการคาดหวังจากสังคมแบบพิวริตันที่มักวางฝ่ายหญิงให้เป็นผู้รอรับอารมณ์ หรือแม้แต่ต้องละอายเมื่อรู้สึกสุขสมจากการมีความสัมพันธ์ทางเพศ แต่สำหรับคนนี้ ผู้หญิงก็มีสิทธิ์ที่จะไปถึงจุดสุดยอดโดยผู้ชายเป็นเพียงเครื่องมือที่ทำให้เธอบรรลุเป้าหมาย อำนาจทางเพศที่เธอมียังทำให้ตระหนักถึงการดำรงอยู่ของตัวตนของตนเอง รู้สึกถึงความหมายของชีวิตที่มีอยู่ ดังนั้น เมื่ออำนาจของเธอสูญไปแล้วการสมรสอันไร้ความสุขกับสามีพิการผู้ไร้สมรรถภาพทางเพศ คนนี้จึง

¹²¹ Ibid., p. 7.

¹²² Ibid., p. 7-8.

รู้สึกสิ้นหวัง ต้องดำรงอยู่อย่างผู้สยบยอม ไร้ความรักในเชิงร่างกาย ไร้ความอบอุ่นจากการสัมผัส จึงทำให้เธอตกอยู่ในสภาพประหนึ่งผู้ไร้ชีวิต ดังปรากฏอยู่ในฉากที่คอนนีเดินเล่นอยู่ในป่าของตระกูลเพียงลำพัง

“The world has grow pale with thy breath.”¹²³

ในฉากดังกล่าว ลอว์เรนซ์ได้ยกประโยคหนึ่งจากบทกวีจิวอนต่อ “The Cytherea” หรืออีกนามของ อะโฟรไดติ ซึ่งเป็นบทกวีที่สวินเบิร์น (Swinburn) ประพันธ์ขึ้นมาใช้ในฉากดังกล่าว อันมีใจความเกี่ยวกับการวิงวอนให้เทพธิดาแห่งความรักฟื้นคืนชีพ¹²⁴ เพื่อสื่อให้เห็นความหวังที่จะหลุดพ้นจากการกักขังจิตวิญญาณ ถึงแม้จะเป็นเวลาเพียงชั่วครู่ชั่วยามที่เธอได้อยู่กับตัวเอง หลุดพ้นจากการจับจองของ คลิฟฟอร์ด แต่ก็เป็นเวลาที่ได้รู้สึกถึงอิสระเสรีและธรรมชาติทางกาย เป็นช่วงเวลาที่เราได้รู้ถึงการมีชีวิตขึ้นอีกครั้ง

And Connie felt herself released, in another world, she felt she breathed differently. But still she was afraid of how many of her roots, perhaps mortal ones, were tangled with Clifford's. Yet still, she breathed freer, a new phase was going to begin in her life.¹²⁵

ขณะที่คอนนีนิยามการใช้ชีวิตอยู่ในอาณาจักรของตระกูลแซตเตอร์เลย์ว่าไม่ต่างจากโลกใต้พิภพ เป็นนรกกักขังตัวตนของเธอ แม้บางครั้งเธอได้พบปะผู้คน อย่างเพื่อนฝูง นักวิชาการ หรือนักธุรกิจที่เข้ามาพูดคุยสนทนากับคลิฟฟอร์ดในประเด็นต่าง ๆ แต่ก็ไม่มีการได้แสดงความคิดเห็นใด ๆ ภาระหนึ่งเธอไม่มีตัวตนอยู่ ณ สถานที่แห่งนั้น

And Connie sat there and put another stitch in her sewing.---Yes,, she sat there! She had to sit mum. She had to be quiet as a mouse, not to interfere with the immensely important speculations of there highly-mental

¹²³ Ibid., p. 85.

¹²⁴ Ibid., p. 353.

¹²⁵ Ibid., p. 84.

gentleman....She liked to here what they had to say,...they revealed their minds to you. It was great fun. But what cold minds!¹²⁶

ความเงิบงั้นไร้ชีวิตที่ปรากฏอยู่ในอาณาจักรแห่งตระกูลแตรเตอร์เลย์ประหนึ่งสูบเอาชีวิตของเธอไป จนสูญเสียความรู้สึกเร่าร้อนที่ตนเคยมี ความปรารถนาทางเพศที่ทำให้รู้สึกถึงตัวตนของตนเอง เหือดหายนำมาซึ่งความรู้สึกทรมาน เรือนร่างที่เคยอวบอิมเบ้งบานด้วยวัยสาวกลับดูซีดเขียวไร้ชีวิตชีวา สะท้อนให้เห็นว่า การอยู่อย่างปราศจากการสมรสทางกายที่ตอบสนองต่อชีวิต นำมาซึ่งความไร้ตัวตนของมนุษย์ ดังฉากที่เธอเปลือยเปล่าอยู่น้ำกระຈก และพรรณนาด้วยความสมเพชตัวเอง

And she thought as she had thought so often: what a frail, easily-hurt, rather pathetic thing a naked human body is : somehow a little unfinished, incomplete!

...Her shin was faintly tauny,her limbs had a certain stillness, her body should have had a full, downward slipping richness. But it lacked something.¹²⁷

“ความขาด” “ไม่สมบูรณ์”ซึ่งทำให้เธอรู้สึกสมเพชในเรือนร่างของตนเอง สะท้อนตัวตนดั้งเดิมของคอนนี่ คือ อะโพรไดติ เทพธิดาแห่งความรัก และยังเป็นสัญลักษณ์แห่งความอุดมสมบูรณ์ ทางกาย และธรรมชาติ เรือนร่างของคอนนี่ในเวลาดังกล่าวจึงเสมือนผืนดินอันแห้งแล้งที่รอการรดน้ำ ไถหว่าน พรุนดิน เพาะปลูกเพื่อนำมาซึ่งดอก ผล อันอุดมสมบูรณ์อีกครั้ง เนื่องจาก อะโพรไดติ เป็นภาพแทนของธรรมชาติดั้งเดิม อารมณ์และปรารถนาดิบของมนุษย์ การถูกผูกมัดด้วยการสมรสกับชายผู้เป็นภาพแทนของอารยธรรมทางวัตถุซึ่งไร้ชีวิตชีวา ดังเช่น เฮฟเฟสทัส เทพแห่งการช่างโลหะ ในร่างของคลิฟฟอร์ดใช้ความปรารถนา ใช้ความรัก ใช้สัมผัสอ่อนโยน จึงไม่ต่างอะไรกับการทรยศต่อตัวตนดั้งเดิมของเธอเอง นำมาซึ่งความคับข้องใจ อึดอัด และไร้เสรีภาพ ดังนั้นเมื่อความปรารถนาถูกปลุกขึ้นอีกครั้ง ก็มีความหมายถึงการตระหนักถึงชีวิตของตนที่ยังดำรงอยู่

¹²⁶Ibid., p. 35.

¹²⁷Ibid., p. 70.

For passion alone is awake to it. And then passion it dead, or absent, then the magnificent throb of beauty is incomprehensible and even a little despicable : live, warm beauty of contact, so much deeper than the beauty of vision.¹²⁸

ความปรารถนาตามธรรมชาติที่พลุ่งพล่านในกายปลุกชีวิตชีวาให้มาสู่เรือนร่างภายนอก ความอิมเม้นนั้นจึงมาสู่ความหมายของการเป็นเทพธิดาแห่งความงาม เนื่องจาก อะโฟรไดติเป็นภาพแทนของธรรมชาติดั้งเดิม อารมณ์และปรารถนาดิบของมนุษย์ การถูกผูกมัดด้วยการสมรสกับชายผู้เป็นภาพแทนของอารยธรรมทางวัตถุซึ่งไร้ชีวิตชีวา ดังเช่น เฮฟเฟสตุสที่อยู่ในร่างของคิลิฟฟอร์ด ผู้ซึ่งไร้ความปรารถนา ไร้ความรัก ไร้สัมผัสอ่อนโยนอบอุ่นใดๆ จึงไม่ต่างอะไรกับการทรยศต่อตัวตนดั้งเดิมของเธอเอง นำมาซึ่งความคับข้องใจ อึดอัด และไร้เสรีภาพ ซึ่งสนับสนุนแก่นเรื่องหลักที่ ลอร์เรนซ์ต้องการนำเสนอในนวนิยาย ดังปรากฏอยู่ในจดหมายที่เขาเขียนถึงแฮเรียต มอนโรว์ ในวันที่ 15 มีนาคม ปี 1928 ใจความว่า

It is a nice and tender phallic hovel-not a sex novel in the ordinary sense of the world... I sincerely believe in restoring the other, the phallic consciousness into our lives: because it is the source of all real beauty and all real gentleness.¹²⁹

ความงดงามทางกายและความอ่อนโยนทางเพศย่อมไม่อาจหาได้จากพื้นที่และเรือนร่าง ปริมาณการของเทพผู้ได้รับการเชิดชูจากอารยชน อย่าง เฮฟเฟสตุส ผู้ถูกจัดวางอยู่ในร่างของคิลิฟฟอร์ด แซตเตอร์เลย์ ที่ไม่เพียงเป็นเทพะชาพิการหรือไร้สมรรถภาพเท่านั้น แต่ยังเชื่อมโยงไปยังคุณลักษณะอื่นทั้งในแง่ของสติปัญญาอันเฉลียวฉลาด ที่สามารถเป็นได้ทั้งนักประดิษฐ์เครื่องอำนวยความสะดวกให้แก่ร่างกายอันพิการของตน อย่างวิลแชร์ ที่ใช้เครื่องยนต์เป็นตัวขับเคลื่อน ความเกี่ยวข้องกับธุรกิจเหมืองแร่ ถ่านหิน และเหล็ก ซึ่งให้ภาพความเป็นช่างตีเหล็ก อันเป็น

¹²⁸ Ibid., p. 125.

¹²⁹ Sujata Gurudev, *The Fiction of D.H. Lawrence* (New Delhi: Atlantic Publishers & Distributors, 2006), p.13.

ภาพของ เฮฟเฟสต์ผู้มีฐานะเป็นเทพนักประดิษฐ์แห่งโอลิมปัสทั้งสิ้น ดังภาพที่บรรยายเรือน
ร่างของเขาที่ปรากฏ

He remained strange and bright and cheerful,...with his ruddy, healthy face and his pale-blue, challenging bright eyes. His shoulders were broad and strong, his hands were very strong¹³⁰

ไม่เพียงเรือนร่างกำยำในช่วงบนและความพิการของช่วงล่าง อันสื่อถึงความรู้สมรรถภาพของ เฮฟเฟสต์ผู้ไม่อาจทำให้อะโฟรไดติอยู่คู่กับเขาโดยไม่ออกใจได้เท่านั้นที่ลอร์เรนซ์ชอบมาใช้ แต่ยังรวมถึงความเป็นผู้สนับสนุนการพัฒนาทางเทคโนโลยี อันหมายถึงความเจริญทางวัตถุของโลกยุคใหม่ ความเป็นผู้มีปัญญาเฉลียวฉลาด มีความคิดอ่านอย่างลึกซึ้งอย่างนักปราชญ์ แต่กลับเก็บตัวอยู่แต่ในนิเวศสถานของตน ดังปรากฏอยู่ในฉากที่เขาชมกลุ่มสนทนาอยู่กับปัญญาชนที่เขาเชิญมาที่บ้าน

...with the member of his board, with young scientists, and she was amazed insigh into things, his power, his uncanny material power over what are called practical men. He had become a practical man himself, and an amazingly ustute and powerful one : a master.¹³¹

จะเห็นได้ว่าความมีอำนาจของชายผู้ซึ่ง หากมองในแง่อุปมา ความรู้สมรรถภาพทางเพศของเขาก็ประหนึ่งการถูกตอน แต่ยังคงอำนาจเหนือผู้คนที่รายล้อมได้ก็ต้องผ่านการทำงานในแบบทุนนิยมอุตสาหกรรม ความสามารถอันนำมาซึ่งอำนาจที่ทำให้เขาเหนือผู้ใด อำนาจของเงินตรา ที่เข้ามาทดแทนอำนาจทางเพศที่เขาต้องสูญเสียไป แต่ในเวลาเดียวกัน ทุนนิยมอุตสาหกรรมก็ทำให้ความเป็นมนุษย์ที่มีเลือดเนื้อของเขาลดทอนลงไปอีก

...the ingenuity and the almost uncanny cleverness of the modern technical mind, us if really the *devil* himself had lent friends' wits to

¹³⁰D.H. Lawrence, *Lady Chatterley's Lover: A Propos Of "Lady Chatterley's*

Lover", p. 6.

¹³¹Ibid., p. 110-1.

the technical scientist of industry...Let man slide down to general diary in emotional and “human” mind, Clifford did not care. Let all that go hang. He was interested in the technicalities of modern coal - mining, and in pulling Tevershall out of the hole.¹³²

ความเป็นทุนิยมอุตสาหกรรมของคลิฟฟอร์ดถูกเชื่อมโยงกับ devil หรือ ปีศาจ สะท้อนความเกลียดชังที่ลอร์ดเวินซ์มีต่อทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ในแบบดังกล่าว เสริมด้วยเหล่าบริวารรอบกายเขาที่ทำงานอย่างไร้ชีวิตจิตใจ ก็ให้ภาพอย่างตึกตาคาหญาที่เฮฟเฟิสต์สสร้างขึ้นมาจากทองคำและเคลื่อนไหวได้คอยช่วยงานในโรงหล่อโลหะ อันเป็นภาพเดียวกับเหล่าบริวารในคฤหาสน์และผู้คนทำงานอยู่ในบริเวณเหมืองที่มีพฤติกรรมเฉยชาราวกับไร้ชีวิตจิตใจ

The people near as shapeless, haggard, and dreary as the country side, and as unfriendly.¹³³

รวมทั้งนางโบลตันซึ่งทำหน้าที่คอยดูแลเขาหรือแม้แต่คนนี่เองคลิฟฟอร์ดก็มองว่าเป็นเพียงเครื่องมือที่เขาสามารถใช้งานได้ การสมรสระหว่างเขากับคนนี่ที่มีขึ้นเพื่อต้องการทายาทสืบทอดให้กับตระกูลเซตเตอร์เลย์เท่านั้น จนแม้รู้ว่าเขาไม่มีทางทำให้เธอตั้งท้องลูกให้เขาได้ เขาก็ยังพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย แม้ว่าเด็กที่เกิดมาจะไม่ใช่ลูกของเขาก็ตาม เพราะเด็กที่จะเกิดมา มีภาระหน้าที่ที่จะต้องสานต่อเจตนารมณ์ของเขา ดูแลธุรกิจของวงศ์ตระกูลต่อไป ดังนั้น เขาจึงไม่สนใจว่า เด็กจะเกิดจากใคร ขอเพียงให้เกิดมาเพื่อทำหน้าที่ตามที่เขาต้องการก็พอ

“It would almost be a good thing if you had a child by another man,” he said. “If me brought it up at Wragby, it would belong to us and to the please.¹³⁴

เขาไม่เพียงแต่พิการทางกายเท่านั้น แต่ความไร้หัวใจของคลิฟฟอร์ด สะท้อนให้เห็นความพิกลพิการทางจิตใจของเขาอันเนื่องมาจากความมัวเมาในอำนาจของวัตถุเท่านั้น การที่ค

¹³²Ibid., p. 108.

¹³³Ibid., p. 14.

¹³⁴Ibid., p. 44

ลิฟฟอร์ดติดหนึบอยู่กับคอนนี่ด้วยบ่วงรัดของการสมรส จึงเป็นเพียงการใช้ประโยชน์จากตัวเธอ สะท้อนให้เห็นนัยแห่งทุนนิยมอุตสาหกรรมในตัวเขาที่มาพร้อมกับการจัดการควบคุม "ธรรมชาติ" ในเงื่อนไขของปีตาธิปไตย เพราะการมีชีวิตอยู่ในร่างชายพิการไร้สมรรถภาพ มีสภาพเหมือนชายที่ถูกตอน หากมองในเชิงจิตวิเคราะห์ มักถูกผลักดันให้ไปอยู่ในปริมนทลเดียวกับเพศหญิง อันหมายถึงความอ่อนแอ แต่การที่เขายึดคอนนี่ให้อยู่กับเขาได้ในสถานภาพสามี-ภรรยาตามกฎหมาย ทำให้เธอติดอยู่กับเขาในสถานที่อันเป็นปริมนทลของเขา อย่างคุณหาสน์แรกบี อันถูกบรรยายด้วยสภาพแวดล้อมที่ชวนให้คิดถึง เคหะสถานของเฮฟเฟสตัล ในทางหนึ่งสะท้อนการเข้าจัดการกับความเป็นอิสระเสรีตามธรรมชาติของอะไฟรไอดี ให้อยู่ในการควบคุมของสถานที่ที่ตรงกันข้ามกับตัวตนของเธอ

...The house was full of the stench of this sulphureous combustion of the earth's excrement. But even on windless days, the acid. And even on the Christmas roses the smuts settled persistently, incredible, like black manna from skies of doom.¹³⁵

ธรรมชาติที่ปรากฏในประโยคดังกล่าว ได้แก่ ดอกคริสต์มาส (Christmas rose) ซึ่งมีกลีบสีขาว การที่ดอกไม้สีขาวเบ่งบานในสถานที่ ๆ เต็มไปด้วยควัน มลพิษทางอากาศมากมาย ทำให้กลีบสีขาวของมันติดเขม่าแน่น สีขาวของดอกไม้ไม่ตามธรรมชาติที่สกปรกด้วยเขม่าควันเช่นนั้น สะท้อนให้เห็นธรรมชาติที่ถูกทำลายด้วยความรุ่งเรืองแห่งทุนนิยมอุตสาหกรรม และในเวลาเดียวกัน มันทำลายตัวตนของคอนนี่ในฐานะของอะไฟรไอดี ซึ่งตามตำนานถือว่าเธอเป็นมารดาแห่งธรรมชาติ (Mother nature) การติดอยู่ในบ่วงแห่งการสมรสกับลิฟฟอร์ด จึงทำให้เรือนร่างของคอนนี่ถูกบรรยายว่าขาดความสุกใสขึ้นใด ๆ

And her belly had lost the fresh round gleam it had when she was young...Now it was going slack and a little flat, thinner - Her body was going meaningless, going dull and opaque, So much insignificant substance.¹³⁶

¹³⁵ Ibid., p. 13.

¹³⁶ Ibid., p. 70.

ความขาดความสดชื่นสดใสในที่นี้ก็เสมือนธรรมชาติที่เหี่ยวแห้ง ไร่การรดน้ำพรวนดินทำนุบำรุงใดๆ อันปรากฏอยู่ระหว่างช่วงเวลาที่เขาต้องทนอาศัยอยู่อย่างใกล้ชิดกับคลิฟฟอร์ด ดังนั้นป่าจึงเป็นสถานที่เดียวที่จะทำให้คนนี้จะรู้สึกถึงตัวตนดั้งเดิมที่มีอยู่ในส่วนลึกของเธอได้ เป็นที่เดียวที่จะทำให้เธอรู้สึกถึงเสรีโดยแท้จริง เมื่อป่ามีความเกี่ยวข้องกับสัญญาชาติญาณดิบในธรรมชาติของมนุษย์ ทั้งในเรื่องเพศและความตาย อย่างไรก็ตาม ปาก่อนที่เธอจะได้พบกับชายที่จะมาเปลี่ยนชีวิตของเธอ ก็เป็นเพียงป่าที่ไร้ชีวิต ไร้สรรพสำเนียงหรือการเคลื่อนไหวใด ๆ ในแบบที่สามีของเธอโปรดปราน สงบนิ่งและไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงใด ๆ ดังที่เขากล่าวกับคนนี่

“I want this wood perfect - untouched. I want nobody to trespass in it,”
said Clifford.¹³⁷

ความปรารถนาที่จะรักษาแม้แต่ป่าอันทรุดโทรมของตระกูลมิให้มีความเปลี่ยนแปลง ก็ไม่ต่างอะไรกับความพยายามให้สิ่งรอบข้างเป็นแบบเขา คือ ประหนึ่งรักษาพรหมจรรย์ ไม่ต้องรู้จักถึงความปรารถนาทางกาย ความผูกพันจากสัมผัสใด ๆ ดังนั้นเขาจึงปรารถนาให้คนนี้มีทายาทให้เขาเพียงเพื่อให้เป็นผู้สานต่อความต้องการของเขาเอง

“...And give a son, and he will be able to rule his portion after me.”¹³⁸

ซึ่งแน่นอนว่า ในแง่ของนักทุนนิยมอุตสาหกรรมอย่างคลิฟฟอร์ด ความรู้สึกใด ๆ ไม่มีประโยชน์ในแง่ของธุรกิจอยู่แล้ว แต่แล้วครั้ง เมลเลอร์ส ผู้ดูแลป่าคนใหม่ของตระกูลปรากฏตัวขึ้นในฐานะของบุรุษแห่งความปรารถนา (A man of passion)¹³⁹ การปรากฏตัวขึ้นพร้อมกับอาวุธปืน ซึ่งอาวุธเป็นสัญลักษณ์แทนความรุนแรงและการห้ำหั่นเลือด รวมทั้งการก่อสงครามและในเวลาเดียวกันก็เป็นสัญลักษณ์ของอวัยวะเพศชาย จึงกล่าวได้ว่าการพบกันของคนนี้และเมลเลอร์สซึ่งเกิดขึ้นในป่าที่คลิฟฟอร์ดปรารถนาจะให้มัน “ปราศจากความรุนแรงและปิดตาย” พร้อมกับปืน อันเป็นสัญลักษณ์ขององศาอำนาจทางเพศฝ่ายชาย ซึ่งบ่งบอกให้ผู้อ่านรู้เป็นนัยว่า ความสงบและไร้ความเคลื่อนไหวใด ๆ ที่คลิฟฟอร์ดปรารถนาจะต้องถูกทำลายลง เมลเลอร์สจึงเป็นตัวแทนของเทพแห่งสงคราม แอเรสในแง่ดังกล่าว

¹³⁷ Ibid., p. 42.

¹³⁸ Ibid., p. 183.

¹³⁹ Ibid., p. 121.

A man with a gun strode swiftly, softly out after the dog, ...I was only the new gamekeeper, but he had frightened Connie, he seemed to emerge with such a swift menace. That was how she had seen him, like a sudden rush of a threat out of nowhere....

The man faced lightly round, and saluted with a swift little gesture a soldier!¹⁴⁰

ไม่เพียงอาวุธปืน หรือความเป็นทหารเก่าที่เชื่อมโยงเมลเลอร์สเข้ากับแอสเธอร์ การปรากฏกายของแอสเธอร์ย่อมหมายถึงความคาดหวาดกลัว (Photos) และความตื่นตระหนก (Daimios) ได้ติดตามเขามาด้วย เนื่องจากในฐานะของเทพแห่งสงคราม ความรุนแรงย่อมเป็นสิ่งที่เขาพึงปรารถนา เขาจึงเป็น a man of passion บุรุษแห่งความปรารถนาผู้เปี่ยมไปด้วยแรงขับเคลื่อนความรุนแรงทางเพศ ป่าในนวนิยายที่ ๆ คอนนีและเมลเลอร์สลักลอบพบกันจึงมีสภาพแทนห้องนอนในห้องหอของเฮฟเฟิร์ตส ในขณะที่เจ้าของเตียงกำลังยุ่งอยู่กับการทำงานดี เหล็กอยู่หน้าเตาไฟ ทำงานประดิษฐ์สร้างสรรคสิ่งต่าง ๆ ให้กับเหล่าเทพที่แวะเวียนมาหาเขา เพียงเพื่อให้ประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ให้ หาเป็นเพราะความผูกพันรักใคร่ใด ๆ ไม่ ในขณะที่ลอร์ดเรนซ์ สะท้อนภาพความสัมพันธ์ทางกายที่พัฒนาเพิ่มเติมไปสู่ระดับของความผูกพันอันลึกซึ้งผ่านการสัมผัส แต่ต้อง ดังนั้น การร่วมรักของคอนนีและเมลเลอร์ส จึงสื่อให้เห็นว่าความรุนแรงและปรารถนาทางเพศย่อมตอบสนองซึ่งกันและกัน อย่างบ้าคลั่ง และไม่จำเป็นต้องมีเหตุผลใด ๆ มารองรับ เนื่องจากมันอยู่ในธรรมชาติของร่างกายมนุษย์เลือดเนื้อทุกผู้ทุกคนอยู่แล้ว ดังที่ลอร์ดเรนซ์บรรยายความรู้สึกสุขสมในเพศรสของคอนนี ซึ่งตั้งเอาตัวตนที่เคยรู้สึกมีอำนาจกลับคืนมา หลังจากที่เธอร่วมรักอย่างเร่าร้อนกับเมลเลอร์สครั้งหนึ่ง

Ah yes, to be passionate like a bacchante, like a bacchanal, fleeing wind through the woods. To call on Iacchos, the bright phallos that had no independent personality behind it, but was pure god-servant to the woman! The man, the individual, let him not dare intrude. He was but a temple-servant, the bearer and keeper of the bright phallos, her own. So, in the flux of new awakening, the old hard passion flamed in her for a time, and

¹⁴⁰ Ibid., p. 46.

the man dwindled to a contemptible object, the mere phallos-bearer, to be torn to pieces when his service was performed. She felt the force of Bacchae in her limbs and her body: the woman gleaming and rapid, beating down the male.¹⁴¹

ความเป็นบุรุษแห่งปรารถนาของเมลเลอร์สจึงเชื่อมโยงกับความเป็นตัวแทนของธรรมชาติในเพศชายของเขา และคุณลักษณะหนึ่งของแอสในยุครโรมัน ในนามของมาร์ส ซึ่งเป็นเทพแห่งเกษตรกรรมในอีกฐานะหนึ่งที่ชาวโรมันเชิดชูเขา นอกจากการครองตำแหน่งเทพแห่งสงคราม พิจารณาได้จากเรือนร่างอัน “ขาด” ซึ่งความสมบูรณ์อย่าง “ผู้หญิงที่เคยได้รับความรัก” ของคอนนีได้รับการตอบสนองจากเรือนร่างที่เปี่ยมไปด้วยพลังของเพศชายจากเมลเลอร์ส เขาจึงเสมือนผู้เข้ามาพลิกฟื้น “ผืนดินอันเจียบสงบ” ให้ได้รับความชุ่มฉ่ำและนำมาซึ่งการฟื้นคืนชีพอีกครั้ง ในนามของหญิงที่เกิดมาเพื่อเป็นที่รักดังที่เธอเคยเป็น ดังที่เธอเป็นภาพแทนของอะโฟรไดติ เทพธิดาแห่งความรัก

The sense of his flesh touching her, the very stickiness upon her, was dear to her, and in a sense, holy.¹⁴²

ความศักดิ์สิทธิ์ของความรู้สึกเป็นที่รัก ผ่านการสัมผัสและร่วมรักของคอนนีจึงมีความสอดคล้องกับแก่นเรื่องที่ลอร์เรนซ์ต้องการนำเสนอว่า “ความอิมเมออันต์ได้รับการตอบสนองทางเพศ จะส่งผลให้ร่างกายและจิตใจมีความสุขสดชื่นขึ้นได้” เจกเช่นเดียวกับคอนนีผู้ “เกิดใหม่” อีกครั้ง หลังเธอได้รับความรักความอบอุ่นทางกายอย่างเต็มเปี่ยมจากชายชู้ และถูกบรรยายด้วยฉากประหนึ่ง ช่วงเวลาที่อะโฟรไดติกำเนิดโดยการผุดขึ้นจากท้องทะเลอันมีมิติ

And it seemed she was like the sea, nothing but dark waves rising and heaving, heaving with a great swell, so that slowly her whole darkness was in motion, and she was Ocean rolling its dark, dumb mass. Oh, and far down inside her the deeps parted and rolled asunder, in long, fair-travelling

¹⁴¹Ibid., p. 136.

¹⁴²Ibid., p. 137.

billows, and ever, at the quick of her, the depths parted and rolled asunder, from the centre of soft plunging, as the plunger went deeper and deeper, touching lower, and she was deeper and deeper and deeper disclosed, the heavier the billows of her rolled away to some shore, uncovering her, and closer and closer plunged the palpable unknown, and further and further rolled the waves of herself away from herself leaving her, till suddenly, in a soft, shuddering convulsion, the quick of all her plasm was touched, she knew herself touched, the consummation was upon her, and she was gone. She was gone, she was not, and she was born: a woman.¹⁴³

การกำเนิดใหม่ของอะไฟรไดตีในร่างของคอนนี เห็นได้ผ่านความเปลี่ยนแปลงทั้งกายและสภาพจิตใจของเธอ เรือนร่างของเธอถูกบรรยายว่า “เบ่งบานราวดอกไม้” และในเวลาเดียวกันจิตวิญญาณของเธอก็แข็งแกร่งขึ้นมากพอที่จะต่อกรกับอำนาจของคลิฟฟอร์ด ซึ่งเคยกดทับทั้งร่างกายและจิตใจของเธอให้ประหนึ่งใช้ชีวิตมาแล้ว ดังที่ได้เห็นเธอเรียกร้องอิสรภาพที่ตนต้องการ ทั้งที่ได้ร่างกายทำทนายอำนานั้น อาจนำความลำบากมาให้ทั้งตัวเธอ คนรัก และลูกที่กำลังจะลืมตาดูโลก แต่เธอก็พร้อมที่จะสู้ไปพร้อมกับเมลเลอร์ส แม้ว่านั่นจะหมายถึง การอยู่อย่างยากลำบากและไม่สุขสบายอย่างช่วงเวลาที่เป็นคุณผู้หญิงแห่งตระกูลแซตเตอร์เลย์ก็ตาม ดังปรากฏในความพยายามที่จะขอหย่าร้างกับเขาเพื่อไปเริ่มต้นชีวิตใหม่อย่างที่ตนต้องการ ทั้งเขียนจดหมายและเผชิญหน้ากับเขาในที่สุด

“And why should I divorce you?”

“Because I don't want to live here anymore. And you don't really want me.”¹⁴⁴

เช่นเดียวกับเมลเลอร์ส ในฐานะของเทพแห่งสงคราม เขาก็พร้อมที่จะกระโจนเข้าสู่การต่อสู้นี้เช่นกัน เพราะมันมิได้มีความหมายเป็นการต่อสู้เพื่อให้ได้อยู่ร่วมกับผู้หญิงที่เขารักเท่านั้น แต่การต่อสู้กับคลิฟฟอร์ดยังหมายถึง การสู้ทางชนชั้น สู้กับระบอบทุนนิยมอันเปี่ยมไปด้วยพลังอำนาจ

¹⁴³Ibid., p. 174.

¹⁴⁴Ibid., p. 294.

ขณะที่เขาและเธอมีเพียงความปรารถนาที่จะมีชีวิตอย่างสุขสมอย่าง “มนุษย์” ที่มีเลือดเนื้อ
หล่อเลี้ยงเท่านั้น

'I stand for the touch of bodily awareness between human beings,' he said to himself, 'and the touch of tenderness. And she is my mate. And it is a battle against the money, and the machine, and the insentient ideal monkeyishness of the world.'¹⁴⁵

สิ่งที่ไม่อาจละเลยได้ในกลวิธีการนำตำนานรักสามเส้าของเทพทั้งสามมาใช้ได้ในงานชิ้นนี้คือ เครื่องมือชิ้นสำคัญที่เป็นตัวยึดจับสองผู้รัก ซึ่งสื่อถึงความอาฆาตแค้นของเฮฟเฟสตุสที่ต้องการประจานความผิดของเทพและเทพธิดาทั้งสอง คือ ตาข่ายทองคำอันมาจากฝีมือของเขาเอง อันสะท้อนให้เห็นหน้าที่ในฐานะของ “เครื่องมือ” ที่ถูกใช้ ในขณะที่คลิฟฟอร์ดไม่มีการวางแผนเพื่อจับผิดสองผู้รัก ไม่มีกับดักดังเช่นที่เฮฟเฟสตุสใช้ แต่ตาข่ายอันเป็นเครื่องมือยึดเอาเสรีภาพที่คอนนีต้องการ คือ ทะเบียนสมรสที่ผูกพันเขากับคอนนีเอาไว้ในทางกฎหมายและในทางสังคม ซึ่งมันจะส่งผลให้สองผู้รักไม่อาจได้รับอิสรภาพที่จะได้เริ่มต้นชีวิตใหม่ดังที่ตั้งใจ สภาพของทั้งสองที่ติดอยู่ใน “กับดัก” ของทะเบียนสมรสจึงไม่ต่างอะไรกับภาพของแอสและอะโฟรไดติที่ติดอยู่ในตาข่ายทองคำ จำต้องถูกจับจ้องด้วยสายตาตีเนียนจากสังคมภายนอกซึ่งนั่นสะท้อนให้เห็นแรงอาฆาตของคลิฟฟอร์ดที่ต้องการล้างแค้นคอนนีและเมลเลอร์ส ผู้อาจหาญทำทลายอำนาจบุรุษแห่งอารยธรรมเช่นเขา

“He wants to begin his revenge on you,” said he, handing the letter back.¹⁴⁶

การที่เมลเลอร์สตระหนักรู้ถึงความพยายามที่จะแก้แค้นของคลิฟฟอร์ด เป็นเพราะเขารู้ดีว่าสามีของคอนนีกำลังใช้กฎหมายสมรสเป็นบ่วงรัดไม่ให้เธอเป็นอิสระ เหมือนกับที่เบอร์ธา ภรรยาเก่าของเขาไม่ยอมหย่ากับเขาเช่นกัน บ่วงรัดที่พันพันทั้งคอนนีและเมลเลอร์สจึงทำให้ทั้งสองไม่อาจสลัดคำว่า “ผู้รัก” (Lover) ที่ไปไม่ได้ ดังเช่นแอสและอะโฟรไดติผู้เป็น “ผู้รัก” ชั่ววันนักรดปรากฎในตำนาน

¹⁴⁵Ibid., p. 279.

¹⁴⁶Ibid., p. 292.

“Then, nothing loth, the enamour’d fair he led,
 And sunk transported on the conscious bed.
 Down rush’d the toils, inwrapping as they lay
 The careless lovers in their wanton play:
 In vain they strive; the entangling snares deny.....

“O Jove (he cried) O all ye powers above,
 See the lewd dalliance of the queen of love!
 Me, awkward me, she scorns; and yields her charms
 To that fair lecher, the strong god of arms.....
 Till Jove refunds his shameless daughter’s dower.
 Too dear I prized a fair enchanting face:
 Beauty unchaste is beauty in disgrace.”¹⁴⁷

อย่างไรก็ตาม แม้จะตกอยู่ในสภาพของสองผู้รักผู้ติดอยู่ใต้ตาข่ายทองคำ แต่ก็เห็นได้ว่าลอว์เรนซ์มิได้ละเลยการตีความรายละเอียดของตำนานในเรื่องธรรมชาติอันเป็นอิสระของอะโฟรไดติ เพราะแม้จะถูกตีตราจากการสมรส ทำให้เธอไม่อาจเป็นอิสระได้ในแง่ของกฎหมาย แต่สุดท้ายคอนนี้ก็ยังคงยืนยันที่จะก้าวไปข้างหน้า คือไปจากคลิฟฟอร์ด ดังเช่นอะโฟรไดติในตำนานผู้ไม่สะท้านต่อการจ้องมองของเหล่าทวยเทพที่พากันหัวเราะเยาะเธอและผู้รัก ในประเด็นดังกล่าว กริกสัน (Geoffrey Grigson) นักวิชาการเทวดานาน ตั้งข้อสังเกตพฤติกรรมของเธอที่ปรากฏอยู่ในงานของโฮเมอร์ว่า ทันทีที่หลุดพ้นจากตาข่ายอันแน่นหนาที่เฮฟเฟสตัสจับเธอและแอเรสเอาไว้ เธอก็บินจากไป “อย่างสุขสดชื่น” สู่วาฟอส อันเป็นดินแดนถิ่นเกิดของเธอ เพื่อชำระล้างร่างกายในท้องทะเล อันเป็นเครื่องหมายแสดงถึงการกำเนิดใหม่¹⁴⁸ หรือในอีกทางหนึ่ง การเริ่มต้นครั้งใหม่ ของเธออีกครั้ง

¹⁴⁷The University of Adelaide Library, *The Odyssey of Homer*[online], 18 June 2008. <http://ebooks.adelaide.edu.au/h/homer/h8op/index.html>.

¹⁴⁸Geoffrey Grigson, *The Goddess of Love: The Birth, Triumph, Death and Return of Aphrodite*, p. 89.

They burst; and Mars to Thrace indignant flies:
 To the soft Cyprian shores the goddess moves,
 To visit Paphos and her blooming groves,
 Where to the Power an hundred altars rise,
 And breathing odours scent the balmy skies;
 Concealed she bathes in consecrated bowers,
 The Graces unguents shed, ambrosial showers,
 Unguents that charm the gods! She last assumes
 Her wondrous robes; and full the goddess blooms.¹⁴⁹

เช่นเดียวกัน คอนนีกลับไปสก็อตแลนด์บ้านเกิดของเธอพร้อมลูกในท้องที่เกิดจากการคบ
 คู่ เหมือนกับการเริ่มต้นชีวิตของตนใหม่อีกครั้ง แม้ต้องสูญเสียสถาบวรตาคักดี และความร่ำรวย
 อย่างที่เคยมีก็ตาม หลังจากตระหนักถึงสิ่งที่เธอต้องการโดยแท้จริง คอนนีก็ไม่อาจทนอยู่ใน
 คฤหาสน์แรกบี้และสถานที่ๆเป็นของคลิฟฟอร์ดได้อีก เพราะมันเป็นสถานที่ทำให้เธอเหมือนมนุษย์
 ที่ไร้พลังอำนาจใดๆในชีวิตตน มีสภาพไม่ต่างจากการตกเป็นเหยื่อ¹⁵⁰ คฤหาสน์แรกบี้เป็นพื้นที่ของ
 ชายผู้ทำให้เธออยู่อย่างไร้ชีวิตจิตใจ ไร้ความอบอุ่น ไร้การสัมผัส แม้คลิฟฟอร์ดจะพยายามโน้มน
 ้าวใจเธอให้ยอมอยู่กับเขาต่อไป จะอุ้มลูกของชายอื่นเขาก็ยอม แต่ก็ไม่อาจเปลี่ยนใจคอนนีได้
 เพราะเธอไม่อาจทนอยู่โดยปราศจากความรักอีกต่อไป ดังที่เธอยื่นกรานในฉากที่กลับไปเจรจ
 กับคลิฟฟอร์ดเพื่อขอหย่าขาดจากเขา

"But don't you see," said Connie. "I MUST go away from you, and I must
 live with the man I love."

"No, I don't see it! I don't give tuppence for your love, nor for the
 man you love. I don't believe in that sort of cant."

¹⁴⁹The University of Adelaide Library, *The Odyssey of Homer*[online], 18 June
 2008. <http://ebooks.adelaide.edu.au/h/homer/h8op/index.html>.

¹⁵⁰D.H. Lawrence, *Lady Chatterley's Lover: A Propos Of "Lady Chatterley's
 Lover"*, p. 293.

ความเข้มแข็งเด็ดขาดของคนนี้ที่ปรากฏขึ้นในฉากดังกล่าว แสดงให้เห็นความเปลี่ยนแปลงของเธอ จากหญิงสาวอ่อนแอที่ทำให้คลิฟฟอร์ดเคยออกปากว่า เธอจะไม่มีวันทอดทิ้งเขา เพราะเธอห่วงใยเขาเกินไปที่จะทำเช่นนั้น การได้รับความรักจากเมลเลอร์สทั้งทางร่างกายและจิตใจ เสมือนการปลุกตัวตนเดิมที่เคยเป็น ปลุกชีวิตที่เคยแห้งแล้งให้กลับคืนมาอีกครั้ง ประหนึ่งการกำเนิดใหม่ของเธอ เข้มแข็งและสดชื่น พร้อมที่จะเริ่มต้นสิ่งใหม่ ในขณะที่พิจารณาจากบทบาทของคลิฟฟอร์ดในฉากเดียวกัน เขาก็เปลี่ยนไปเช่นกัน จากบุรุษแห่งเหตุผลที่เคยแสดงวิสัยทัศน์ต่อสิ่งต่างๆ อย่างเฉียบแหลม กลับดูไร้เหตุผลในการกระทำโดยสิ้นเชิง สิ่งที่ทำได้อีกเพียงการยืนยันกระต่ายขาเดียวที่จะไม่หย่าขาดจากคอนนีเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พฤติกรรมขาดสติหลังรู้ว่า พ่อของเด็กในท้องของภรรยา ไม่ใช่ชนชั้นสูงอย่างที่เขาคาดเอาไว้ แต่เป็นผู้ดูแลป่าคนใหม่ สะท้อนให้เห็นความน่าขันของ “บุรุษแห่งอารยธรรม” อย่างที่เขาเป็น ผู้ซึ่งเคยประกอบด้วยตรรกะ และเหตุผลมากมาย แต่กลับควบคุมอารมณ์โกรธแค้นของตนไม่สำเร็จ ทำได้เพียงพูดจาวงวนซ้ำไปมา ด้วยไม่อาจโต้แย้งใดๆ เมื่อพบว่า อารยธรรมทางวัตถุไม่อาจเอาชนะอารยธรรมตามธรรมชาติของมนุษย์ได้

'So don't you think you'd better divorce me and have done with it?' she said.

"No! You can go where you like, but I shan't divorce you," he said idiotically.

"Why not?"

He was silent, in the silence of imbecile obstinacy.

"Would you even let the child be legally yours, and your heir?" she said.

"I care nothing about the child."

"But if it's a boy it will be legally your son, and it will inherit your title, and have Wragby."

"I care nothing about that," he said.

"But you MUST! I shall prevent the child from being legally yours, if I can.

I'd so much rather it were illegitimate, and mine: if it can't be Mellors'."

"Do as you like about that."¹⁵¹

¹⁵¹ Ibid., p. 296-7.

แม้ตอนนี้จะยกเรื่องกฎหมายมรดกขึ้นมาดู คลิฟฟอร์ดก็ยังตอบว่าไม่สนใจ และก็ยังยืนยันไม่ยอมหย่าจากเธอเหมือนเดิม แสดงให้ผู้อ่านเห็นความอับจนปัญญาใดๆผ่านอากัปกิริยาดีร้ายของคลิฟฟอร์ด สะท้อนให้เห็นความพ่ายแพ้ของวัตถุ อารยธรรม และทุนนิยมอุตสาหกรรมที่เฝ้าควบคุมธรรมชาติทางอารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์ด้วยกลวิธีต่างๆ แต่สุดท้าย ก็ไม่อาจหยุดยั้งห้ามปรามธรรมชาติของมนุษย์ได้ ดังเช่นอะโพรไดตีในตำนานผู้โบยบินออกจากตาข่ายทองคำไปเพื่อกลับสู่ท้องทะเลอันเสมือนถิ่นเกิดของเธอ เพื่อเริ่มต้นทุกอย่างขึ้นใหม่ โดยไม่ยี่หระต่อสายตาจับจ้องใดๆ ด้วยสิ่งที่มีคุณค่าสำหรับเธอ คือปรารถนาอันเป็นตัวตนภายในของเธอเอง หาใช่การมองจากสายตาคนนอกไม่ ตาข่ายทองคำ หรือในที่นี้ คือกฎหมาย กฎเกณฑ์ทางสังคมจึงไร้ความหมาย ดังฉากที่คอนนีบรรลุจุดสุดยอด ว่าเต็มเปี่ยมไปด้วยอารมณ์อันเฝ้ายวน เผลื่อยเปล่า และไร้ความละอายใดๆ เพียงเท่านั้นก็ถือได้ว่า เป็นชัยชนะของเธอแล้ว และแน่นอน ชัยชนะของอะโพรไดตีที่อยู่ในตัวเธอ

She was her sensual self, naked
and unashamed. She felt a triumph, almost a vainglory. So! That was how
it was! That was life!¹⁵²

นอกจากนี้ แม้ว่าโดยโครงเรื่องของนวนิยายจะทำให้ผู้อ่านมองเห็นภาพของเทวดาตำนานที่ซ่อนทับอยู่ในมิติของตัวละครแล้ว ลอว์เรนซ์ยังใช้วิธีการตอกย้ำตำนานต้นแบบความสัมพันธ์อันเป็นที่มาของเรื่องราวผ่านบทสนทนาของตัวละคร ที่เจาะจงเปรียบเทียบความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นเข้ากับตัวละครในตำนาน ในฉากที่คอนนีและเมลเลอร์สนัดพบกันที่ลอนดอน เพื่อพบกับ ดันแคน ฟอบส์ ศิลปินผู้ยินดีจะรับสมอ้างเป็นพ่อของเด็กในท้องของคอนนีให้ ภายใต้เงื่อนไขที่ว่า เธอต้องมาเป็นนางแบบภาพเหมือนให้กับเขา ซึ่งทำให้เมลเลอร์รู้สึกไม่พอใจที่ดันแคน ฟอบส์คิดใช้ประโยชน์จากเรือนร่างของคอนนี จนพูดประชดออกไปว่า น่าจะให้เขาร่วมวงไปเป็นแบบด้วย แล้ววาดภาพอย่างวัลแคนและวีนัสที่ติดอยู่ใต้ตาข่ายกับดักของศิลปะ เพราะเขาเองก็เคยทำงานเป็นช่างตีเหล็กมาก่อนที่จะมาทำงานผู้รักษาป่า

"Better have me as a model at the same time," said Mellors. "Better do us in a group, Vulcan and Venus under the net of art. I used to be a blacksmith, before I was a game-keeper."

¹⁵² Ibid., p. 247.

"Thank you," said the artist. "I don't think Vulcan has a figure that interests me."¹⁵³

จากประโยคดังกล่าวมีข้อสังเกตคือ ทั้ๆที่ตัวแบบของเมลเลอร์คือ มาร์ส และในความเป็นจริง ผู้ที่ติดอยู่ใต้ตาวายกับวินัส ก็คือ มาร์ส แต่เมลเลอร์กลับเปรียบสถานภาพของตัวเองกับวัลแคน ในประเด็นดังกล่าว Hinz และ Teunissen มองว่า ความผิดพลาดดังกล่าวเกิดจากความตั้งใจของ ลอว์เรนซ์เอง โดยความเป็นไปได้ในเชิงกลวิธีการประพันธ์ที่ทำให้เกิดข้อผิดพลาดได้แก่ ประเด็นแรก คือ เป็นการแสดงให้เห็นลักษณะพิเศษของเทวดานานกับอุปมานิทัศน์ (Allegory) ดังที่ ลอว์เรนซ์เคยตั้งข้อสังเกตไว้ในบทความครั้งหนึ่งว่า ตัวแบบในเทวดานานเองก็มักจะมี ความหมายแฝงนัยที่ขัดแย้งกับความหมายเดิม (Irony)¹⁵⁴ การที่เมลเลอร์กล่าวถึงเรื่องที่เคยเป็นช่างตีเหล็ก จึงไม่อาจนำมาใช้สรุปได้ว่าวัลแคนเป็นตัวตนของเขา อย่างไรก็ตาม แม้ "วัลแคน" จะเป็นเพียง ถ้อยคำอุปมาที่ถูกหยิบยกขึ้นมาเพื่อใช้ประชดประชันคู่สนทนาในฉากดังกล่าว แต่ก็ชี้ให้เห็นว่า ลอว์เรนซ์ได้นำเอาตำนานการคบชู้กันเป็นตำนานนั้นมาใช้เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ของตัวละครจริง ความไม่แน่ใจกับตัวแบบในตำนานที่เมลเลอร์แสดงออกมาขณะสนทนาครั้งหนึ่งกับคอนนีบนเตียง สะท้อนให้ผู้อ่านเห็นจริงๆว่า ตัวแบบในตำนานของเขาและเธอคือ การอยู่ร่วมกันของมาร์สและวินัส

"I can feel something inside me, all mixed up with a lot of rage. But what it really amounts to, I don't know."...

"It's the courage of your own tenderness,..."

The grin came flickering on his face.¹⁵⁵

¹⁵³Ibid., p. 287.

¹⁵⁴Evelyn J. Hinz and John J. Teunissen, "War, Love, and Industrialism: The Ares / Aphrodite / Hephaestus Complex in *Lady Chatterley's Lover*," in *Jungian Literary Criticism*, ed. Richard P. Sugg (Ga: University of Georgia Press, 1985).

¹⁵⁵D.H. Lawrence, *Lady Chatterley's Lover: A Propos Of "Lady Chatterley's Lover"*, p. 277.

คอนนีอธิบายสิ่งที่เมลเลอร์รู้สึกสับสน และไม่แน่ใจว่าความรู้สึกในกายที่ผสมผสานไปด้วยความหิวกระหายมากมายนั้นคือสิ่งใด ว่ามันคือ ความกล้าหาญที่มาจากความอ่อนโยนของเขา สะท้อนให้เห็นการผสมผสานระหว่างความแข็งแกร่งและความนุ่มนวล อันเป็นสัญลักษณ์การอยู่ร่วมกันของแอสและอะไฟรโอดีติ การผสมผสานชั่วคราวข้ามอันนำมาซึ่งความสมดุลของจักรวาล กระนั้น การเปรียบเทียบตนเองกับวัลแคนในฉากสนทนากับดันแคน ฟอบส์ในเวลาต่อมา ก็มีได้เป็นเพียงการเลือกมาใช้เพื่อเน้นแนมประชดประชันเสียอย่างเดียว แต่ยังคงแสดงให้เห็นพัฒนาการของตัวละครในอีกทางหนึ่งด้วย เนื่องจากในเวลานั้น ความสัมพันธ์ของคอนนีและเมลเลอร์ดำเนินไปอย่างจริงจัง และปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกันอย่างถาวร¹⁵⁶ เพราะแม้ว่าการอยู่ร่วมกันของแอสและอะไฟรโอดีติจะเป็นเครื่องหมายอันแสดงถึงความสมดุล แต่ก็มีสถานภาพเป็นเพียงชู้รัก และอะไฟรโอดีติก็มีธรรมชาติอันเป็นเสรี จึงไม่มีอะไรรับประกันได้เลยว่า ความรักระหว่างเขาและเธอจะดำเนินไปอย่างราบรื่น หรือเธอและเขาจะไม่มีความรักใหม่กับใครอีก ในทางกลับกัน แม้อะไฟรโอดีติจะแสดงความไม่ซื่อสัตย์ต่อเฮฟเฟสตุสด้วยการคบชู้บ่อยครั้ง แต่ทั้งสองก็ยังคงสถานภาพของสามีภรรยา ดังปรากฏในมหากาพย์*อีเลียด*ว่า อะไฟรโอดีติได้บินกลับไปยังวิหารได้ภูเขาไฟ เพื่อขอรับรองให้สามีของเธอตีดาบที่แข็งแกร่งที่สุดให้กับเอเนอัส บุตรที่เกิดจากแอนไคซีส แม้จะยังคงโกรธเคืองในความไม่ซื่อสัตย์ของเธอ แต่ไฮเมอรัก็บรรยายเอาไว้ว่า เมื่ออะไฟรโอดีติปรากฏกายเบื้องหน้า เฮฟเฟสตุสก็ยังคงให้การต้อนรับเธอ กลับไปหลงรักเธออีกครั้งและในที่สุดก็ยินยอมทำตามที่เธอปรารถนาทุกอย่าง

การที่เมลเลอร์สแทนตนเองด้วยชื่อของ “วัลแคน” ในทางหนึ่งก็เพื่อเป็นเครื่องยืนยันว่าไม่ว่าจะต้องแยกจากกันนานเพียงใด ระหว่างขั้นตอนการหย่าร้าง แต่เขาก็จะได้กลับมาอยู่กับเธออีกครั้ง แต่กระนั้น ก็มีได้หมายความว่า ลอร์เรนซ์ได้เปลี่ยนสถานภาพของเมลเลอร์สจาก “บุรุษผู้เปี่ยมด้วยอารมณ์รุนแรง” ไปเป็น “บุรุษแห่งอารยธรรม” เช่นคลิฟฟอร์ดแต่อย่างใด เพราะเมื่อพิจารณาการสร้างตอนจบแบบปลายเปิดของลอร์เรนซ์ จะพบว่ามันเอื้อประโยชน์ให้สวรรค์เดิมของเมลเลอร์สไม่เปลี่ยนไปมากนัก เพราะสุดท้ายในจดหมายที่เขียนถึงคอนนี ก็แสดงให้เห็นว่า เขาไม่สนใจว่าการหย่าร้างจะเสร็จสิ้นหรือไม่ เพราะไม่ว่าอย่างไรปิดไป เขาก็จะไปอยู่กับเธอ แสดงให้เห็นว่า สุดท้ายเขาก็ไม่ได้ให้ความสนใจว่าโลกภายนอกจะมองอย่างไร แม้จะยังคงเป็น “ชู้รัก” เช่นเดิม ก็ไม่อาจยับยั้งให้เขาไปอยู่กับเธอได้

¹⁵⁶ Ibid., p. 285.

All the bad times that ever have been, haven't been able to blow the
crocus out: not even the love of women. So they won't be able
to blow out my wanting you, nor the little glow there is between
you and me. We'll be together next year....¹⁵⁷

ไม่มีอะไรเปลี่ยนให้ความปรารถนาของเขาที่จะไปอยู่กับเธอต้องหวั่นไหวได้ ไม่แม้แต่ทุนนิยมหรือ
กฎหมายใดๆ นี่ต่างหากที่ตอกย้ำภาพของสองผู้รักกันมานาน ย้ำให้เห็นพลังอำนาจแห่งธรรมชาติ
ทางเพศของมนุษย์ และในเวลาเดียวกันก็ไม่ได้ทำให้แก่นเรื่องที่ลอร์เรนซ์ต้องการสื่อแต่แรกให้ต้อง
สั่นคลอนแต่อย่างใด เนื่องจากสำหรับเขา การสมรสระหว่างชายหญิงที่มีเกิดขึ้นเพื่อทำภาระหน้าที่
อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยปราศจากความพึงพอใจซึ่งกันและกันทางสัมผัส ก็เป็นเพียงเครื่องมือที่ใช้
ในการจัดการควบคุมธรรมชาติทางเพศของมนุษย์เท่านั้น การอยู่ร่วมกันเป็นคู่ของชายหญิงควร
เป็นไปโดยอยู่บนพื้นฐานของความพึงพอใจซึ่งกันและกัน ทั้งทางใจและทางกาย การสมรสในทาง
กฎหมายจึงไม่ใช่ทางออกที่มีความสำคัญนักต่อคอนนีและเมลเลอร์ส การหย่าจะสำเร็จหรือไม่จึง
ไม่มีความสำคัญเช่นกัน เพราะลอร์เรนซ์ได้ค้นพบคำตอบผ่านเทวดานานซึ่งเป็นต้นแบบของ
Lady Chatterley's Lover แล้วว่า ความสัมพันธ์ของชายหญิงที่ยังคงดำเนินไปด้วยอารมณ์แห่ง
ความปรารถนา ไม่ปฏิเสธธรรมชาติดั้งเดิมของตน จะเป็นทางออกให้กับโลกที่กำลังถูกอำนาจ
เงินตราและสงครามคุกคามจนลิดรอนความรู้สึกอย่างมนุษย์ลงไปทุกที

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การนำเทวดานานมาแต่งเป็นเรื่องใหม่ มิได้จำกัดอยู่เพียงการระบุ
ชื่อที่เกี่ยวกับตำนานดั้งเดิมไว้เพียงอย่างเดียว แต่ยังสามารถสื่อไปยังแก่นเรื่องที่เขาคาดการณ์นำเสนอได้ ในกรณี
ของ *Lady Chatterley's Lover* อาจพบการกล่าวอ้างตำนานต้นแบบน้อยมาก แต่เมื่อพิจารณา
การสร้างตัวละคร จาก โครงเรื่องและสัญลักษณ์ต่างๆ ร่วมกับทัศนคติที่ผู้เขียนมีต่อแนวคิด ความ
เชื่อมั่นที่ว่า ความปรารถนาของมนุษย์กำลังถูกกดทับด้วยโครงสร้างทางสังคมต่างๆ ทั้งเศรษฐกิจ
สังคม วัฒนธรรม และค่านิยมต่างๆ ที่มนุษย์เป็นคนสร้างขึ้น เพื่อให้มันทำหน้าที่กดขี่ธรรมชาติ
ของตนเอง ภาระหนึ่งมนุษย์ได้ตกเป็นเหยื่อของอารยธรรมที่ตนสร้างขึ้นเอง ทางเดียวที่จะ
ปลดปล่อยมนุษย์ให้รู้สึกถึงการดำรงอยู่อย่างมีชีวิตอีกครั้ง จึงมีเพียงการทำให้มนุษย์ได้หวน
ตระหนักถึงเลือดเนื้อของตน ผ่านการสัมผัสอันแนบชิด การร่วมรักที่ประสานทั้งร่างกายและจิตใจ

¹⁵⁷ Ibid., p. 300.

ของมนุษย์เข้าด้วยกัน จึงกล่าวได้ว่า *Lady Chatterley's Lover* เป็นงานที่นำเอาตำนานการคบชู้ของอะโฟรไดตีมาตีความใหม่ในรูปแบบของนวนิยาย กลายเป็นตำนานบทใหม่ที่ว่าอยู่บนรากฐานของตำนานโบราณซึ่งยังคงดำรงอยู่ในจิตไร้สำนึกร่วมของมนุษย์ และตอกย้ำให้เห็นว่า เทวดานานโบราณมิใช่เพียงเรื่องเล่าที่ไร้ประโยชน์ ไร้ความหมายใดๆ ต่อโลกปัจจุบัน หรือมีสภาพเป็นเพียงเรื่องเล่าอันมาจากความเพ้อฝันอันโง่เขลาของมนุษย์ยุคโบราณ แต่จะยังคงดำรงอยู่ในงานวรรณกรรมและศิลปะที่เกิดขึ้นเรื่อยไป อันจะเป็นการต่อยอดความหมายของเทวดานานนั้นๆ ให้ดำเนินต่อไปไม่มีวันจบสิ้น

โดยสรุป จากการศึกษาทวิวิธีการนำตำนานมาใช้ทั้งสี่แบบ พบว่าตำนานของอะโฟรไดตีมาใช้ในแต่ละวิธีนั้น ก็เพื่อผลในการสื่อให้เห็นแก่นเรื่องใหม่ กระนั้น สิ่งที่มีร่วมกันในตัวบทแต่ละเรื่องนั้นคือตัวละครอะโฟรไดตีหรือวินัสที่ยังคงเชื่อมโยงกับเรื่องราวของความรักและแรงปรารถนาทางเพศของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นการนำตำนานมาใช้โดยตรง ดัดแปลงเพิ่มเติมรายละเอียดนำมาใช้ในฐานะของสัญลักษณ์ หรือแม้จะนำตำนานมาเล่าในรูปแบบใหม่ก็ตาม แสดงให้เห็นความเป็นสากลในเรื่องราวของเทพธิดาแห่งความรักและความงามว่ามีคุณลักษณะข้ามยุคข้ามสมัย แม้เปลี่ยนแปลงรูปลักษณะไป แต่แก่นเดิมจากตำนาน อันว่าด้วยความรักและปรารถนาทางเพศก็ยังคงอยู่ ข้อสังเกตคือ การนำตำนานวินัสไปใช้ในตัวบทบางเรื่องก็ผ่านการตีความจากตัวบทที่เกิดขึ้นก่อนหน้านั้น ยกตัวอย่างเช่นในกรณีของ *The Eve of St. Venus* โดยแอนโทนี เบอร์เจสส์ ที่ตีความความสัมพันธ์ของตัวละครชายที่ถูกวิญญาณวินัสในความมืดล่าสวาท ประหนึ่งสิ่งที่เกิดขึ้นกับอะโดนิสในบทกวี *Venus and Adonis* ของเชคสเปียร์ ตัวละครวินัส โครนัส นางฟ้าแม่ทูนหัวใน *Venus Envy* ของแซนดอน แมคเคลเดน ซึ่งมีรูปลักษณะอย่างสาวสวยนำสมัย แต่มีภูมิหลังชีวิตตามที่บรรยายไว้ในหนังสือแบบเรียนเทวดานาน กรีกโรมัน นอกจากนี้ การตีผลของความรักและแรงปรารถนาทางเพศในตัวบทหลายเรื่องยังมีรูปแบบที่เหมือนกัน เช่น ความสุขสมสูงสุดทางเพศเปรียบเสมือนการล้างบาป ทำให้ความทุกข์ใดๆ ลายหายไป ดังเช่นปรากฏต่อเดมิเทรียสใน *Aphrodite* โดยปีแยร์ ลูอิซ สิ่งที่เกิดขึ้นกับเหล่าชายหญิงที่ผ่านการร่วมรักกับตัวเอกไร้นามของ ลุค ซัทเทอร์แลนด์ใน *Venus As a Boy* และการฟื้นชีวิตอันสิ้นหวังของจิตรกรหนุ่มหลังจากได้ร่วมรักกับอะเลสซานดรา ใน *The Birth of Venus* โดยซาราห์ ดูแนนต์ นอกจากนี้ สิ่งที่ปรากฏในตัวบทที่นำอะโฟรไดตีมาใช้ในเชิงสัญลักษณ์ทั้งสามเล่ม จุดจบของตัวละครที่เต็มไปด้วยความปรารถนาอันรุนแรง ล้วนลงเอยด้วยความตายทั้งสิ้น สะท้อนให้เห็นผลสุดท้ายของชีวิตอันขับเคลื่อนไปด้วยความรักและปรารถนาทางเพศอย่างสุดโต่งโดยปราศจากการควบคุม ก็เสมือนหนึ่งทะเลาะที่พัดพาให้นาวาชีวิตจมดิ่งลงสู่ความมืดมิดอย่างถึงที่สุด ในขณะที่ปมรักสามเส้าใน

ตำนานระหว่างอะโฟรไดติ แอเรสและเฮฟเฟสตุสถูกนำเสนอผ่านตำนานบทใหม่ใน *Lady Chatterley's Lover* โดยสนับสนุนความรักและการแสวงหาความสุขในเนื้อหาของมนุษย์

ผลที่ได้จากการศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมตัวบททั้ง 7 เรื่องในครั้งนี้ แสดงให้เห็นแล้วว่า เทวดำนานกรีกมีความเป็นสากล สามารถนำไปใช้ได้กับการแต่งวรรณกรรมทุกประเภท ทุกยุคสมัย ทุกภาษา เพราะมิใช่เพียงแต่เป็นตัวละครที่มีชีวิตอยู่ในโลกยุคเก่า แต่เป็นเรื่องเล่าเกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึก ตลอดจนพฤติกรรมของมนุษย์ ทั้งด้านสว่างและด้านมืด ทั้งยังได้พิสูจน์ถึงสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ความหลากหลายของการนำตำนานอะโฟรไดติมาใช้ในวรรณกรรมฉบับต่าง ๆ นั้น มีสาเหตุมาจากที่ผู้ประพันธ์แต่ละคนต้องการเสนอแนวคิดและมุมมองที่เขามีต่อโลกอันแตกต่างกันไป เพราะพบว่า แม้ในแก่นเรื่องของตัวบททั้ง 7 เรื่องจะเกี่ยวข้องกับความรักและความปรารถนาทางเพศซึ่งอยู่ในธรรมชาติของมนุษย์ กระนั้นจุดจบของแต่ละเรื่องก็มีความต่างกันอย่างชัดเจน ตัวละครในเรื่องบ้างพบกับความสุขแสนหวาน บ้างต้องเผชิญความทุกข์แสนสาหัส หรือความตายอันน่าสลดใจ ซึ่งทั้งหมดก็เพื่อสะท้อนให้เห็นมุมมองของผู้ประพันธ์ที่มีต่อโลก และต้องการนำเสนอ ผ่านภาพของอะโฟรไดติ เทพธิดาแห่งความรัก ผู้จะยังคงแสดงบทบาทอันเร้าร้อนพร้อมจะรัก ให้พร หรือทำลายชีวิตมนุษย์ ตราบเท่าที่โลกนี้ยังคงขับเคลื่อนอยู่ด้วยพลังของแรงปรารถนา

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

อิทธิพลจากบริบทและภูมิหลังของผู้แต่ง

การตีความวรรณกรรมตามแนวประวัติศาสตร์ สังคมและภูมิหลังของผู้แต่ง เป็นวิธีการศึกษาวรรณกรรมในอีกแนวทางหนึ่งซึ่งเป็นที่แพร่หลาย และได้รับการยอมรับในแวดวงวิชาการ เนื่องจากนักวิชาการทางวรรณคดีหลายท่านเชื่อว่า การตีความวรรณคดีให้ถูกต้อง และจะมีความเข้าใจในผลงานชิ้นนั้นๆ ได้ถูกต้อง จะต้องมีการศึกษาอิทธิพลทางประวัติศาสตร์และภูมิหลังของผู้แต่งประกอบไปด้วย เนื่องจากเหตุการณ์สำคัญๆ หรือความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในช่วงชีวิตของผู้แต่งย่อมส่งผลต่อ มุมมอง ทักษะคิด ความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนท่านนั้นๆ ไม่ว่าจะเป็นสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ภาวะทางการเมือง สงคราม เศรษฐกิจ ความเชื่อทางศาสนา หรือแม้กระทั่งความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับชีวิตของผู้เขียนวรรณกรรมชิ้นนั้นๆ ผลงานและชีวิตของนักเขียนจึงไม่อาจแยกออกจากกันได้ ยกตัวอย่างเช่น ภาพของกรุงเทพมหานครระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง ที่บรรยายไว้ในนวนิยายเรื่อง *คูกรรม* ของทมยันตี แสดงให้เห็นภาพของสังคมในช่วงเวลาดังกล่าว ที่เต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ความขัดแย้งในแนวความคิด สภาพเศรษฐกิจตกต่ำ และความรุนแรงของสงครามที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน หรือในนวนิยายเรื่อง *สี่แผ่นดิน* ของม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ซึ่งสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของคนไทยที่อาศัยอยู่ในรั้วในวังที่ต้องเผชิญการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและวัฒนธรรมครั้งแล้วครั้งเล่า แม้อยู่ท่ามกลางขนบธรรมเนียมอันเคร่งครัดแบบชนชั้นสูง แต่ก็ไม่อาจหลีกเลี่ยงผลกระทบจากโลกภายนอกที่เปลี่ยนแปลงได้ แต่อย่างไรก็ตาม การรับอิทธิพลจากบริบททางประวัติศาสตร์และสังคมก็ไม่จำเป็นที่จะต้องแสดงออกมาในรูปแบบของการเล่าเหตุการณ์เหล่านั้นในเนื้อเรื่องตรงๆ อย่างเช่นนิยายอิงประวัติศาสตร์ แต่ทำได้โดยการสอดแทรกบรรยากาศ ภาพที่ผู้เขียนได้ประสบพบเจอ หรือแสดงทัศนคติต่อประเด็นนั้นๆ โดยไม่เอ่ยอ้างถึงเหตุการณ์ใดๆ เลยก็ได้ ยกตัวอย่างเช่น ด้านมืดของสังคมยุควิคตอเรียน ในชุมชนเสื่อมโทรมย่านอีสต์เอนด์ ที่เต็มไปด้วยบรรยากาศของความตายอันน่าสยดสยอง อันเกิดจากทั้งโรคระบาดอย่างกาฬโรค อหิวาตกโรค และกามโรค รวมทั้งความหวาดระแวงต่อภัยอันตรายรอบของข้าง ที่เกิดจากการก่อคดีฆาตกรรมต่อเนื่องของฆาตกรผู้ฆ่าซ้ำและศพโสเภณี ที่มีฉายาว่า แจ็ค นักฆ่าปาดคอ (Jack The Ripper) และทางการยังไม่สามารถไขคดีให้มีความกระจ่างชัดใดๆ ได้ ทำให้ผู้คนต้องตกอยู่ในความรู้สึกหวาดกลัว สภาพความหวาดกลัวดังกล่าวสะท้อนออกมาให้ผู้อ่านเห็นในนวนิยายสยองขวัญชื่อ *เดอะเบิร์ด หลุยส์ สตีเวนสัน* เรื่อง *Dr. Jekyll and Mr. Hyde* ที่มีบรรยากาศของความตายอันลึกลับและการก่อคดีฆาตกรรมต่อเนื่อง แม่นวนิยายจะตั้งคำถามต่อสภาพจิตใจของมนุษย์และความบ้า แต่ฉาก

ของเนื้อเรื่องและพฤติกรรมของตัวละครเอกก็สะท้อนให้เห็นภาพเดียวกับความน่าสะพรึงกลัวที่เกิดขึ้นในมหานครลอนดอน สื่อให้ผู้อ่านเห็นถึงอารมณ์ความรู้สึก และทัศนคติที่ผู้แต่งมีต่อบริบทสังคมในช่วงเวลานั้นๆ โดยไม่จำเป็นต้องอ้างอิงถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงแต่อย่างใด เช่นเดียวกับวรรณกรรมที่นำเอาเทวดานานมาใช้ ผู้เขียนต้องการสะท้อนทัศนคติ ความรู้สึกนึกคิดของตนไปสู่ผู้อ่าน เขาอาจใช้ ตัวละครจากเทวดานาน หรือเรื่องราวในเทวดานานนั้นๆ เพื่อเป็นเครื่องมือในการแสดงความคิดเห็นของตน โดยไม่จำเป็นต้องกล่าวออกมาตรงๆ การที่ได้ศึกษาอิทธิพลทางประวัติศาสตร์และบริบทของผู้แต่ง จึงเป็นสิ่งที่นักวรรณคดีศึกษาไม่ควรมองข้าม เพราะจะช่วยให้เข้าใจความหมายที่ซ่อนอยู่และคุณค่าของวรรณกรรมนั้นๆ มากขึ้น แสดงให้เห็นว่า มนุษย์มิได้เป็นเพียงผู้รับสสารจากสภาวะแวดล้อมรอบตัวเท่านั้น แต่ยังมีสถานะเป็นผู้ส่งสสาร ถ่ายทอดนำเสนอความคิดของตน เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ ให้แก่สังคมภายนอกได้อีกด้วย

ยกตัวอย่างเช่นในกรณีของกวีนิพนธ์ซอนเนตเรื่อง *Venus and Adonis* ซึ่งแต่งขึ้นในช่วงเวลาที่เชคสเปียร์ปรารถนาจะสร้างชื่อในฐานะ “กวี” ที่มีชื่อเสียงด้วยตนเอง และในเวลาเดียวกันก็เพื่ออุทิศผลงานให้แก่เอิร์ลหนุ่มแห่งเซาท์แฮมป์ตัน ผู้อุปถัมภ์คนสำคัญของเขา เมื่อพิจารณาจากเนื้อเรื่องและตัวละครที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งน้ำเสียงที่เชคสเปียร์ใช้ในบทกวี สะท้อนให้เห็นเบื้องหลังความสัมพันธ์และแนวความคิดของเชคสเปียร์ที่มีต่อประเด็นเรื่องความปรารถนาทางเพศ ทั้งในแบบรักต่างเพศ และรักร่วมเพศ ซึ่งล้วนแล้วแต่ได้รับอิทธิพลจากการศึกษาผลงานของเหล่านักปรัชญาในยุคกรีกโรมัน ไม่เพียงแต่โอวิด ผู้ประพันธ์ *The Metamorphoses* ที่เขานำมาประพันธ์เป็นบทกวีซอนเนตเรื่องนี้เท่านั้น ยังมี *The Symposium* ของเพลโต ซึ่งได้รับความนิยมอย่างสูงในหมู่นักปรัชญาผู้ได้รับการศึกษา กวีนิพนธ์เรื่อง *Venus and Adonis* สะท้อนแนวความคิดปรัชญาของเพลโตที่เชคสเปียร์นำมาใช้ เกี่ยวกับประเด็นเรื่องความรักในรูปแบบอันสูงส่งที่จะนำไปให้มนุษย์หลุดพ้นจากความทุกข์ คือ ความรักที่ชายผู้ได้รับการศึกษามีให้ต่อกันด้วยความบริสุทธิ์ใจและซื่อสัตย์ หาใช่ความรักใคร่เสน่หาทางร่างกายที่ชายหญิงมีต่อกันหรือการแต่งงานระหว่างชายหญิงเพื่อผลิตทายาทแก่วงศ์ตระกูล แต่ในเวลาเดียวกันนั้น เชคสเปียร์ก็ตั้งคำถามกับแนวความคิดดังกล่าวด้วย เมื่อแก่นเรื่องของเขามีความเกี่ยวข้องกับความปรารถนาอันนำไปสู่ความตาย จึงเป็นปัญหาที่เชคสเปียร์ทิ้งไว้ให้ผู้อ่านได้ขบคิดหาคำตอบต่อเองว่าจะกำหนดชีวิตของตนอย่างไร โดยในบทนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงให้เห็นว่า บริบททางสังคมและภูมิหลังของผู้แต่งมีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์งานวรรณกรรมซึ่งมีที่มาจาก เทวดานานทั้ง 7 เรื่องในขอบเขตการศึกษา โดยจะพิจารณาสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และชีวิตของผู้แต่งร่วมด้วย โดยแบ่งเป็น 7 ข้อดังต่อไปนี้

- 4.1 อิทธิพลจาก *The Symposium* ที่ศึกษาในบริบทยุคเฮลิซซาเบท
- 4.2 อิทธิพลลัทธิโรแมนติคสมัยหลังในฝรั่งเศส
- 4.3 การต่อต้านสงครามและทุนนิยมอุตสาหกรรม
- 4.4 ภูมิหลังในฐานะคริสตชน
- 4.5 การเหยียดเชื้อชาติและสีผิว
- 4.6 การเยียวยาบาดแผลในใจ
- 4.7 กระแสวรรณกรรมชิลิทิในหมู่สตรีชาวอเมริกันร่วมสมัย

4.1 อิทธิพลจาก *The Symposium* ที่ศึกษาในบริบทยุคเฮลิซซาเบท

จากการศึกษาพบว่า แก่นเรื่องของบทกวีซอนเน็ต *Venus and Adonis* สื่อถึงแนวความคิดที่ว่า “ความปรารถนาจะนำไปสู่ความตาย” (Desire is Death) ซึ่งสอดคล้องกับผลงานบทละครโศกนาฏกรรมชิ้นอื่นๆของเชกสเปียร์ ดังเช่นปรากฏในความตายของโรเมโอและจูเลียต หรือไอเทลโล ซึ่งเป็นผลมาจากความลุ่มหลงในปรารถนาทั้งสิ้น แน่หนอนว่าในบทกวีนี้เกี่ยวข้องกับ วินัส ผู้เกี่ยวข้องกับความปรารถนาทางเพศอันเป็นองค์ประกอบตามธรรมชาติของมนุษย์อยู่แล้ว อย่างไรก็ตามจากการวิจัยพบว่า วินัสในบทกวีของเชกสเปียร์มีความเปลี่ยนแปลงไปจากวินัสที่ปรากฏอยู่ในงานต้นแบบ *The Metamorphoses* ของโอวิด จากเทพธิดาแห่งความรักผู้เจิดจรัส และสง่างามอยู่เสมอ ไปสู่ภาพลักษณ์ของหญิงคลั่งรัก ที่คอยติดตาม ไล่ล่าหนุ่มน้อยอะโดนิสผู้ไม่เพียงสักกับเรื่องทางเพศ จนกระทั่งเขาต้องพบกับความตายจากเงี้ยวของหมาป่า ไม่ว่าจะความตายของอะโดนิสจะเกิดจากราคะอันบ้าคลั่งของวินัส หรือเพราะความปรารถนาที่จะไปพบสหายนายพรานของอะโดนิสเอง แต่ก็ล้วนเป็นเพราะแรงแห่งความปรารถนา ที่ชักนำเรื่องไปสู่จุดจบอันน่าสังเวช ประเด็นของความปรารถนาจะนำไปสู่ความตายที่ปรากฏนั้น จึงเห็นได้ชัดว่าเชกสเปียร์ได้รับอิทธิพลแนวความคิดมาจาก *The Symposium* ของเพลโตมาในส่วนหนึ่ง

ด้วยจากการศึกษาพบว่า มีการนำเอาองค์ความรู้มากมายในยุคกรีกโรมันมาศึกษาใหม่ในยุคฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม หลังจากโลกตะวันตกต้องอยู่ภายใต้การครอบงำของคริสตจักรนับร้อยปี แวดวงนักวิชาการและนักประพันธ์ยุคเฮลิซซาเบทของอังกฤษก็มีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาค้นคว้าและตีความบทประพันธ์ในยุคโบราณเช่นกัน *The Symposium* ซึ่งเป็นงานเขียนเกี่ยวกับประเด็นเรื่องความรักก็เป็นผลงานอีกเรื่องที่มีมีการหยิบยกมาศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย เช่นเดียวกับที่ *The Metamorphoses* ได้รับความนิยมในการนำมาใช้เป็นตำรา คนหนุ่มๆที่ได้รับการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยในยุคนั้น ลอรา ฟินาเรลลี (Laura Finarelli) ชี้ให้เห็นว่าอิทธิพล

จากทั้งเพลโตและโอวิด ที่มีต่อการศึกษาศิลธรรม ปรัชญา ตลอดจนแนวคิดทางการเมืองของ
 คนหนุ่มในยุคเอลิซาเบท เนื่องจากผู้สอนมักเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ตีความอย่างเปิดกว้าง¹
 เพราะฉะนั้น การแปลตำนานวินัสและอะโดนิสที่เซกสเปียร์กระทำในบทกวีของเขา จึงสะท้อนให้
 เห็นมุมมองความคิดที่เขามีต่อภาคสังคมในยุคนั้น ด้วยการนำตำนานโบราณมาใช้เพื่อเป็น
 ประหนึ่งอุปมาอุปไมย ซึ่งจะทำให้เห็นภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นตามมุมมองของเขาได้ชัดเจนมาก
 ยิ่งขึ้น รวมทั้งจะได้สะท้อนข้อคิด ข้อแนะนำที่เขาปรารถนาที่จะนำเสนอหนทางแก้ไขต่อประเด็น
 "ความปรารถนาที่นำไปสู่ความตาย" อันเป็นแนวความคิดหนึ่งที่สะท้อนความจริงที่ว่า
The Symposium ของเพลโตส่งอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นสำคัญของเซกสเปียร์ซึ่ง
 ปรารถนาจะแสดงตนในฐานะของกวีที่มีชื่อปรากฏบนผลงานของตนเอง มิใช่เป็นคนเขียนบทละคร
 ที่อยู่เบื้องหลังอีกต่อไป

The Symposium ของเพลโต เป็นผลงานที่ถ่ายทอดในรูปแบบบทสนทนาที่เกิดขึ้นในวง
 สุราของนักปราชญ์หลายท่านในยุคกรีกโบราณในประเด็นอันเกี่ยวกับมุมมองเรื่อง "ความรัก" ที่มี
 การหลายระดับ ดังตัวอย่างเช่น การแบ่งแยกอะโฟรไดติ ก็คือความรักเป็น 2 ระดับ คือ ความรัก
 ในระดับโลกีย์สุข อันได้แก่ความรักในเนื้อหนังมังสา ดังอะโฟรไดติ ในฉายา ฟิโลมเมเดส
 (Aphrodite Philommedes) ผู้เป็นที่รักแห่งลึงค์ (Lover of Genital) คือ ความรัก ความพึง
 พอใจทางเพศที่มีจากการเสพลังวาส กับความรักในระดับสูงส่ง ดังอะโฟรไดติในฉายา อูรานีเย
 (Aphrodite Ourania) คือ ความรักที่โซคราตีส (Socrates) นิยามว่า เป็นความรักที่ไม่มี ความ
 เกี่ยวข้องต่อการแสวงหาผลประโยชน์ใด ๆ ไม่ว่าจะ เป็นความพึงพอใจทางเพศหรือจากการ
 สืบพันธุ์ก็ตามที่ เป็นความรักที่เต็มไปด้วยปัญญาเหตุผล ดังเช่นความรักในหมู่กวีนักปราชญ์ ซึ่งใน
 เวลาต่อมา รู้จักกันในชื่อของ ความรักแบบพลาโตนิค (Amor Platonicus) ดอน คาเมอรอน อัล
 เลน (Don Cameron Allen) วิจัยพบว่า ตัณหาราคะในแบบที่วินัสแสดงออกต่ออะโดนิสซึ่งปรากฏ
 อยู่ในบทกวีของเซกสเปียร์ อาจไม่ได้อยู่ในระดับของความรักที่จะยกระดับของจิตวิญญาณให้
 สูงขึ้นได้ สื่อให้เห็นความพยายามที่จะบอกกล่าวแก่บรรดาคนหนุ่มชั้นสูงซึ่งเป็นเป้าหมายหลักถึง

¹ Laura Finarelli, *Venus and Adonis in Elizabethan England: Ovid's*

Metamorphoses Transformed[online], 7 October 2009.

<http://english.la.psu.edu/deluge/spring03/finaralli.htm>

นัยของแนวคิด *The Symposium* ที่อยู่ในบทกวีสื่อให้เห็นว่า ความรักในระดับต่ำ อย่างตัณหาราคะ ความใคร่ทางเพศนั้น เป็นสิ่งที่ปัญญาชนหนุ่มรุ่นใหม่พึงหลีกเลี่ยง ขณะที่ในฐานะของคนหนุ่มผู้มีการศึกษา และเป็นความหวังของราชสำนักอังกฤษ ควรได้เรียนรู้ความรักในระดับที่สูงส่งมากกว่านั้น โดยพิจารณาจากการยกข้อความของโอวิดในภาษาละตินมาใช้ในหน้าแรก ก่อนจะถึงหน้าคำอุทิศว่า “Vilia mireture vulgus; mihiflavus Apollo / poccla Cartalia plena minister agua” (Let the crowd wonder at cheap things; for me let yellow-haired Apollo give cups full of the water of Cuatalia.) เพราะในยุคเอลิซาเบท ภาษาละตินเป็นภาษาที่จำกัดการเรียนอยู่ในแวดวงของชนชั้นสูง พระสงฆ์และพวกนักปราชญ์นักการศึกษาเท่านั้น อันหมายถึง ความรักที่ได้อ่านผ่านการเสพสุขทางจิตวิญญาณ อันจะทำได้ผ่านการเรียนรู้ ศึกษา มิตรภาพในหมู่สุภาพบุรุษผู้มีความรู้ความสามารถ ดังภาพของอะโดนิส ผู้ปราชณจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ด้วยการออกไปพบสหายของเขาในป่าเพื่อออกล่า มากกว่าร่วมเตียงกับเทพธิดาแห่งความรัก

Where did I leave?' 'No matter where,' quoth he,
 Leave me, and then the story aptly ends:
 The night is spent. 'Why, what of that?' quoth she.
 I am,' quoth he, 'expected of my friends;
 And now 'tis dark, and going I shall fall.'
 In night,' quoth she, 'desire sees best of all

(*Venus and Adonis*, 715-20)

ขณะที่ความตายของอะโดนิสได้แปรสภาพของเขาให้กลายเป็นดอกไม้สีม่วงแดง และมีทรวงอกของวีนิสเป็นที่พักพิงชั่วนิรันดร์ (Here was thy father's bed, here in my breast, 1183) ฮีทเธอร์ แอสเซิลส์ (Heather Asals) นักปรัชญาสำนักนีโอพลาโตนิค มองว่า เป็นการชี้ให้เห็นพัฒนาการในระดับจิตวิญญาณของวีนิส หรือ ความรักในระดับต่ำอันหมายถึงราคะ ความใคร่ในทางเพศ ที่ได้รับการเติมเต็มในที่สุด² จึงกล่าวได้ว่า เซคสเปียร์ไม่เพียงแต่แปรสภาพของหนุ่มน้อยอะโดนิสให้กลายเป็นดอกไม้ อันเป็นสัญลักษณ์แทนความเป็นนิรันดร์แล้ว ยังเปลี่ยนวีนิส ให้มี

²Heather Asals, "Venus and Adonis: Education of a Goddess," *Studies in English Literature, 1500-1900* 1(1973), p. 31-51.

ระดับการพัฒนา จากระดับของความรักใคร่เป็นเนื้อหนัง อันเป็นความรักในระดับล่าง ไปสู่ความรักในระดับที่สูงส่งกว่า ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดที่ปรากฏอยู่ใน *The Symposium* อย่างเห็นได้ชัด เพราะจึงเห็นได้ว่า จากการบรรยายวินัสในช่วงแรกนั้น เต็มไปด้วยอุปมาเรื่อนร่างของเธอด้วยผืนดิน ป่า เห็นเธอเปรียบเรื่อนร่างของตนกับสวน (garden) เชิญชวนให้อะโดนิสมา “ดื่มกันเมื่อท่านอ่อนแรง บนภูเขาหรือหุบผาแห่งนี้” และ “พเนจร เรื่อยต่ำลงไปยังจุดที่น้ำพุแห่งความเปรมปรีดีพวยพุ่ง” (232,234) การอุปมาเรื่อนร่างและความปรารถนาของวินัสด้วยสรรพสิ่งตามธรรมชาติ เช่น ป่า ภูเขา หรือน้ำพุ จึงสื่อให้เห็นว่า ความรักในระดับของวินัสนั้น เป็นสิ่งที่อยู่ในธรรมชาติของคนและสัตว์อยู่ในสันดานดิบอันป่าเถื่อนของมนุษย์ ซึ่งแน่นอนว่า เป็นการยากที่จะหักห้ามตัณหาทางกายได้ โดยเฉพาะในหมู่ชายหนุ่มวัยกำดัด ดังเช่นเอิร์ลที่สามแห่งเซาท์แฮมตัน ขุนนางหนุ่มผู้เดียวที่ เซกสเปียร์เขียนคำอุทิศไว้ในบทกวีถึงสองเล่ม ทั้ง *The Rape of Lucrece* และรวมทั้ง *Venus and Adonis* ด้วย ดังปรากฏอยู่บนคำอุทิศของบทกวีชิ้นนี้

To the right honourable Henry Wriothesley, Earl of Southampton,
and baron of Titchfield.

Right Honorable,

I know not how I, shall afford in dedicating my unpolished lines to your lordship, nor how the world will consume me for choosing so strong a prop to support so weak a burden; only, if your honorable seem but pleased, I account myself highly praised, and vow to take advantage of all idle hours, till I have honour'd you with some graver labour. But if the first heir of my invention prove deformed, I shall be sorry it had so noble a godfather, and never after ear so barren a land, for fear it yield me still so bad a harvest. I leave it to your honourable survey, and your honour to your heart's content; Which I wish may always answer your own wish, and the world's hopeful expectation.

Your Honour's in all duty,

William Shakespeare³

การเขียนคำอุทิศ ให้แก่ลอร์ดแห่งเซาท์แฮมป์ตัน จึงมีนัยสำคัญถึงเจตนาแท้จริงของเชกสเปียร์ที่ต้องการสื่อบทกวีนี้ไปถึงขุนนางหนุ่มคนดังกล่าวรวมถึงชายหนุ่มในวัยเดียวกับเขา ผู้ที่ยังเยาว์ด้วยวัยวุฒิและคุณวุฒิ ทั้งยังมีอารมณ์รุนแรงด้วยวัยหนุ่มอันเต็มไปด้วยพลัง ง่ายนักที่จะถูกราคะตัณหาล่อลวงให้หลงผิด ในขณะที่ภาพที่วิเศษตระหงายดอกดอกไม้ซึ่งเป็นร่างแปลงของอะโดนิสซึ่งตายไปด้วยกิริยาตุณมารดากระทำต่อบุตร แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงความรักจากระดับต่ำ อันได้แก่ความใคร่ ไปสู่ระดับสูงกว่า เมื่อดอกไม้ฟื้นได้เดินทางออกจากโลกมนุษย์กลับไปกับวินัสด้วยการกลายร่างของ อะโดนิสจากร่างกายอย่างมนุษย์ไปสู่ดอกไม้ แสดงให้เห็นว่าความรักในเรือนร่างไม่มีความหมายใดต่อผู้ซึ่งเจริญแล้ว แต่พวกเขาสมควรรู้จักกับความรักที่สูงส่งกว่า เป็นอมตะนิรันดร์กว่า คือ ความรักที่ไม่ยึดติดในตัณหาราคะ ซึ่งเป็นความรักที่ประกอบด้วยปัญญา การพัฒนาจากความรักในระดับต่ำไปสู่ ความรักในรูปแบบที่สูงส่ง และเป็นอมตะนิรันดร์กว่า

To wither in my breast as in his blood.

Here was thy father's bed, here in my breast;

Thou art the next of blood, and 'tis thy right:

Lo, in this hollow cradle take thy rest,

(*Venus and Adonis*, 1182-5)

อิทธิพลของ *The Symposium* ที่ซ่อนอยู่ในบทกวี ในทางหนึ่งชี้ให้เห็นถึงแนวคิดของเชกสเปียร์ในฐานะของนักเขียน และในเวลาเดียวกันก็สื่อให้เห็นเจตนาของเขาที่ต้องการสื่อถึงเหล่าคนหนุ่มในราชสำนัก นอกจากนี้แล้วยังแสดงให้เห็นความทะเยอทะยานของเขาที่ปรารถนาจะสร้างชื่อให้เป็นที่รู้จักในฐานะของ “กวี” ผู้มีอัจฉริยภาพในการสรรค์สร้างวรรณกรรมด้วยตนเอง แม้ว่าทั้ง *Venus and Adonis* และ *The Rape of Lucrece* จะถูกปรามาสจากนักวิชาการวรรณกรรมในช่วงเวลา

³Ilya Gililov, *The Shakespeare Game: The Mystery of the Great Phoenix*, ed.

Andrea L. Secara, trans. Gennady Bashkov and Galina Kozlova (Algora Publishing, 2003)

, p. 115.

ต่อมาไม่นานนับศตวรรษว่าเป็นเพียงงานนอกเวลาที่เชคสเปียร์เขียนเพื่อหาเงินประทังชีวิตในช่วงเวลาที่โรงละครลอนดอนที่เขาสังกัดอยู่ต้องปิดชั่วคราว ในช่วงเดือนมิถุนายน 1592 ถึง มิถุนายน ปี 1594 เนื่องจากโรคกาฬโรคระบาดและภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้เขาไม่ได้รับเงินสนับสนุนจาก ลอร์ดแห่งแชมเบอร์เลน (Lord of Chamberlain) ประจวบกับเป็นช่วงที่เขาได้พบกับ เฮนรี ร็อดทสลีย์ (Henry Wriothesley) เอิร์ลที่สามแห่งเซาท์แฮมป์ตัน ผู้มีความนิยมชมชอบศิลปะการละครและงานวรรณกรรม เอิร์ลหนุ่มจึงกลายมาเป็นผู้สนับสนุนคนสำคัญของเขา นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า เอิร์ลที่สามแห่งเซาท์แฮมป์ตันผู้นั้น ยังเป็นบุคคลเดียวที่เชคสเปียร์เขียนคำอุทิศไว้ในบทกวีถึงสองเรื่อง⁴ ในขณะที่ไม่พบว่าเชคสเปียร์ได้เขียนคำอุทิศให้ผู้อื่นซ้ำถึงสองครั้งอีกเลย

รูปที่ 6 ภาพเขียนขนาดเล็กของเอิร์ลที่ 3 แห่งเซาท์แฮมป์ตันในวัยหนุ่ม (1594)
ปัจจุบันเก็บรักษาไว้ที่พิพิธภัณฑสถาน Fitzwilliam⁵

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁴ Ibid., P.117.

⁵ *Miniature of Henry Wriothesley, 3rd Earl of Southampton, 1594*[online], 4 May 2010.http://en.wikipedia.org/wiki/File:Miniature_of_Henry_Wriothesley,_3rd_Earl_of_Southampton,_1594._%28Fitzwilliam_Museum%29.jpg

แน่นอนว่าส่วนหนึ่งเป็นเพราะเรื่องคำตอบแทนที่ท่านลอร์ดได้ตอบให้เชคสเปียร์ตามบันทึกพบว่าสูงถึงหนึ่งพันปอนด์ ซึ่งมากกว่าที่กวีคนอื่น ๆ ได้รับ ในช่วงเวลาเดียวกันถึง 5 เท่า⁶ แต่สาเหตุอีกอย่างคือความสัมพันธ์ที่สนิทชิดเชื้อของทั้งสองที่ส่วนหนึ่งก็สะท้อนให้เห็นถึงมิตรภาพของคนทั้งสอง เมื่อเอิร์ลแห่งเซาท์แฮมป์ตันเป็นผู้ออกปากปกป้องเชคสเปียร์จากการถูกกรีนน์ (Robert Greene, 1558 - 1592) กวีร่วมสมัยกับเชคสเปียร์ซึ่งเป็นสมาชิกของสมาคมกวีแห่งมหาวิทยาลัยวิทส์ ผู้ซึ่งกล่าวโจมตีเชคสเปียร์ในหนังสือ *Green's Groats-Worth of wit bought with a Million of Repentance* ของตน ในเชิงไม่เห็นด้วยกับการปล่อยให้เชคสเปียร์ซึ่งก่อนหน้านี้ก็เป็นเพียงนักแสดงตัวประกอบของโรงละคร จะยกตนขึ้นมาเทียบชั้นเป็นนักเขียนบทหรือแม้แต่เป็นกวีเขียนงานเสียเอง โดยกรีนน์ได้กล่าวถึงเชคสเปียร์ว่า “เป็นเพียงชายผู้ไม่เคยเรียนจบจากมหาวิทยาลัยใด ๆ” ทั้งยามเหยียดหยัน เชคสเปียร์ว่าเป็น “อิก้าที่อยู่ ๆ ก็ปรากฏตัวขึ้นอย่างสวยงามด้วยปีกขนของพวกเขา”^{*} การถูกวิพากษ์วิจารณ์เช่นนั้นน่าจะมีส่วนเป็นแรงผลักดันให้เชคสเปียร์ต้องการแสดงอัจฉริยภาพของตน เพื่อเป็นการพิสูจน์ตนและได้ตอบข้อวิจารณ์ของกรีนน์นี้ไปด้วย จากการสร้างบทกวีรักงามสังวาสที่อิงเนื้อเรื่องจากเทพตำนานโบราณ ในฐานะ “ทายาทคนแรกจากการสร้างสรรค์ของเขา” ดังที่เชคสเปียร์ เรียกบทกวีของเขาว่า *The first heir of my invention*. ในข้อความที่เขียนอุทิศแด่ลอร์ดแห่งเซาท์แฮมป์ตัน ที่ได้กล่าวถึงไปแล้วในเบื้องต้น ในประเด็นดังกล่าว กอปเปเลีย คาห์น (Coppélia Kahn) เสนอทัศนะไว้ในบทความ *Venus and Adonis* ของเธอว่า การนำตำนานของโอวิดตลอดจนนำคำคมของเขาในภาษาละตินมาใช้ในหน้าแรก แสดงให้เห็นความทะเยอทะยานทางวรรณกรรมของเชคสเปียร์ ผู้ต้องการผงาดขึ้นมาอย่างสมเกียรติในฐานะกวีของโลก ดังที่โอวิดได้นับตนเองรวมอยู่ในกลุ่มกวีผู้คงความเป็นอมตะนิรันดร์กาลอย่างกวีรุ่นก่อนหน้าเขา เช่น โฮเมอร์ เฮซิออด เวอร์จิล และ ทิบัลลัส โดยได้แสดงเจตจำนงไว้

⁶ Sheobhushan Shukla and Anu Shukla, eds., *Multiple Contexts and Insights* (New Delhi: Sarup & Sons, 2003), p. 67.

* ตามนิทานเรื่องอิก้ากับนกยูงของอีสป เกี่ยวกับอิก้าที่เปื้อนขนของตนเอง จึงคอยเก็บขนปีกสีสวยของนกยูงมาตกแต่งร่างกายของตน และชนะการประกวดความงามของบรรดานก แต่ในที่สุดก็ถูกนกยูงรุมทิ้งขนสวยที่มันผู้ตักต่างร่างกายเสียสวยงามจนหมด เนื่องจากนกยูงไม่พอใจที่อิก้าจะพยายามเทียบชั้นกับพวกตน

ในรวมบทกวีรักกามสังวาส ชื่อ *The Amore* ซึ่งการประกาศตนเช่นนั้นย่อมส่งผลให้เชคสเปียร์ ถูกวิพากษ์วิจารณ์ แต่ก็ทำให้เขาโดดเด่นกว่ากวีร่วมสมัยคนอื่น ๆ ด้วยเช่นกัน⁷

นอกจากนี้การเชื่อมโยงตนเองกับความยิ่งใหญ่ของโอวิด ยังทำผ่านการเลือกนำเอาตำนานรักอันอ่อนหวานอย่างวินัสและอะโดนิสใน *The Metamorphoses* มาเขียน เนื่องจากโอวิดนั้นขึ้นชื่อในฐานะของกวีผู้ปลดปล่อยอารมณ์รักรัญจวนใจและเรื่องของความใคร่ แม้ว่าในยุคเอลิซาเบทจะมีนักวิจารณ์วรรณกรรมมากมายมองว่า โอวิด เป็น แกนนำของการสร้างสรรค์ บทกวีแห่งการละเมิดศีลธรรมจรรยาทางคริสตศาสนา แต่ในแวดวงมหาวิทยาลัยรวมทั้งโรงเรียนกฎหมายทั้งเอิร์ลแห่งเซาท์แฮมป์ตันศึกษาอยู่ ก็มีการยกงานของโอวิดหลายชิ้นมาศึกษา ด้วยอิทธิพลของด้านการเขียนเข้ายวนใจของบทกวีทำให้ช่วงปี 1580 มาร์โลว (Christopher Marlow) ผู้ได้ชื่อว่าเป็นคู่แข่งทางวรรณกรรมกับเชคสเปียร์ และกวีหนุ่มร่วมสมัยอีกหลายคนได้รวมตัวกันแปล *The Amores* ก่อนที่จะเริ่มสร้างสรรค์ผลงานในเชิงรัญจวนใจอย่างที่โอวิดได้สร้างเอาไว้ก่อนหน้านี้ เช่น *Glaucus and Scilla* ของ โทมัส ลอดจ์ (1589) รวมทั้ง *Hero and Leander* (1593) ของ มาร์โลว แต่ก็ไม่มีชิ้นใดได้รับความนิยมจนต้องพิมพ์ซ้ำอีกหลายครั้งเท่ากับ *Venus and Adonis* ความสำเร็จของบทกวีที่เขาใช้ชื่อตนเองเป็นผู้แต่ง ยังมีเหนื่องานกวีนิพนธ์เรื่อง *Narcissus* (1591) ของ จอห์น แคลปแฮม (John Clapham) กวีผู้รับใช้ใกล้ชิดลอร์ดผู้ดูแลสมบัติของเอิร์ลแห่งเซาท์แฮมป์ตัน วิลเลียม เซซิล ลอร์ดแห่งเอิร์ลเวย์ (William Cecil, Lord of Burghley) ซึ่งได้ว่าจ้างให้แคลปแฮมให้เขียนบทกวีรักเพื่อกระตุ้นเตือนหลานชายผู้หวนแหวนความโสดของตนจนไม่ยอมแต่งงานกับหลานสาวของเขาเสียที แต่นักวิจารณ์ร่วมสมัยได้ชี้ให้เห็นว่ารูปแบบงานของกวีนิพนธ์ *Narcissus* ไม่มีความแน่นอนและไร้สาระเกินไปสำหรับบริบทสังคมยุคเอลิซาเบท ที่เปลี่ยนแปลงไปจากยุคโรมันมากแล้ว แม้แคลปแฮมจะโต้แย้งว่าเขาต้องการให้ผู้อ่านได้รับคติข้อคิดก็ตาม ในขณะที่บทกวีเทวดานานของเชคสเปียร์ดูจะสามารถปรับใช้ได้อย่างมีศิลปะและแบบเนียนมากกว่า แม้จะมีรายละเอียดที่อาจดูประหลาดจากความเป็นจริง แต่ก็ใช้ได้ร่มวยและ

⁷Coppélia Kahn, " Venus and Adonis," in *The Cambridge Companion to Shakespeare's Poetry*, ed. Patrick Cheney (London: Cambridge University Press, 2007), p. 73-4.

เข้มแข็งมากกว่างานของแคลป์แฮม⁸ นอกจากนี้ *Venus and Adonis* ยังวางแผงในช่วงเวลาไล่เลี่ยกับช่วงที่ เอิร์ลหนุ่มแห่งเซาท์แฮมป์ตันปฏิเสธเด็ดขาดที่จะแต่งงานกับเลดี้ เอลิซาเบท เวียร์ (Lady Elizabeth Veere) หลานสาวของลอร์ดแห่งเบิร์กเลย์ จนเป็นข่าวสังคมที่ใคร ๆ ในราชสำนักก็พากันโจษจันจนถึง⁹ คือปี 1593 ที่ เซคสเปียร์เดินทางไป ๆ มา ๆ ระหว่างแอสตรทฟอร์ดบ้านของเขา และลอนดอน ที่ซึ่งในเวลาต่อมา ด้วยการสนับสนุนทางการเงินจากเอิร์ลแห่งเซาท์แฮมป์ตัน และความร่ำรวยที่ได้มาจากผลงานที่ประสบความสำเร็จอย่างสูง ถึงขนาดที่ จูดิซิโอ (Judicio) นักวิจารณ์วรรณกรรมฝีปากคมคนหนึ่งในยุคนั้นวิจารณ์ใน *The Traditional Lovers* ว่าใครจะไม่รักอะโดนิส* แม้แต่กัลลิโอ (Gullio) ข้าราชการสำนัก ผู้มีชื่อเสียงด้านการประจบประแจงเอาใจคนใหญ่คนโตในยุคนั้น ยังบันทึกเอาไว้ในบันทึกส่วนตัวว่าเขาวางแผนจะเกี่ยวพาเมียน้อยของตนด้วยการใช้บทกวี *Venus and Adonis*¹⁰ เงินทองและชื่อเสียงที่ไหลมาเทมาในเวลานั้น จึงมากพอที่จะทำให้เซคสเปียร์สามารถซื้อบ้านหลังใหญ่เป็นที่พำนักส่วนตัวในลอนดอนได้ที่เดียว

การเขียนคำอุทิศให้แก่ เอิร์ลหนุ่มแห่งเซาท์แฮมป์ตัน ด้วยภาษาที่แสดงความสนิทสนมโดยไม่ทำให้รู้สึกว่ามีช่องว่างทางชนชั้นใด ๆ มากนัก¹¹ ดังประโยคที่เขาว่า “I account myself highly praised, and vow to take advantage of all idle hours, till I have honour'd you with some graver labour.” ว่าเขาให้เกียรติท่านเอิร์ลหนุ่มจริง หากมิได้นอบน้อมจนเป็นการลดศักดิ์ศรีของตน แบบที่สามัญชนทั่วไปปฏิบัติต่อชนชั้นขุนนางอย่างนอบน้อมติดดิน ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งพิเศษสำหรับชนบทรรมนิยมอันเคร่งครัดทางชนชั้นของยุคเอลิซาเบท แสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ของเซคสเปียร์และเอิร์ลหนุ่มผู้มีฉายาในแวดวงชนชั้นรู้ว่า เป็นคนหนุ่มรูปงาม (The

⁸Charles Martindale and Michelle Martindale, *Shakespeare and the Uses of Antiquity* (London: Routledge, 1994), p. 57-8.

⁹Ilya Giliolov, *The Shakespeare Game: The Mystery of the Great Phoenix*, ed. Andrea L. Secara, trans. Gennady Bashkov and Galina Kozlova, p.118.

*“Who loves not Adonis,...or Lucrece rape?”

¹⁰Sheobhushan Shukla and Anu Shukla, eds., *Multiple Contexts and Insights*, p.130.

¹¹Ilya Giliolov, *The Shakespeare Game: The Mystery of the Great Phoenix*, ed. Andrea L. Secara, trans. Gennady Bashkov and Galina Kozlova, P.115.

Fair youth)¹² เป็นไปอย่างสนิทชิดเชื้อในวัยสิบเก้าตอนที่เขาได้รู้จักกับเซคสเปียร์ และคำเปรียบเปรยอย่างเดียวกันนั้นก็ปรากฏในการชมโฉมอะโดนิสด้วยเช่นกัน

Thrice-fairer than myself,' thus she began,
The field's chief flower, sweet above compare,
Stain to all nymphs, more lovely than a man,
More white and red than doves or roses are;
Nature that made thee, with herself at strife,
Saith that the world hath ending with thy life.

(*Venus and Adonis*, 7-12)

คนหนุ่มรูปงามที่ต่อต้านคัดค้านความหมายของผู้ดูแลและทรัพย์สินที่พยายามโน้มน้าวใจให้เขาสมรสกับหลานสาว ดูราวกับอะโดนิสผู้พยายามเอาตัวออกห่างจากเรื่องราวรัก ๆ ใคร่ ๆ ของเซคสเปียร์ไม่มีผิด แม้กรีนแบลทจะชี้ให้เห็นว่าเซคสเปียร์อาจได้รับว่าจ้างจากแม่ของท่านเอิร์ลหรือไม่ก็จากลอร์ดแห่ง เบิร์กเลย์เอง เพื่อให้งานเขียนซอนเน็ตที่มีจุดประสงค์เร่งรัดให้หนุ่มเอิร์ลยอมแต่งงานตามความต้องการของพวกเขา¹³ แต่ดูเหมือนนัยของ *The Symposium* ที่ปรากฏอยู่ในบทกวีจะสวนทางกับความต้องการของนายจ้างเสียมากกว่า เนื่องจากความรักซึ่งในยุคเอลิซาเบทเป็นเรื่องผูกติดกับความเป็นผู้หญิง และมีภาพแทนในบทกวีด้วยวินัส ซึ่งเซคสเปียร์ได้แปรสภาพให้เป็นเหมือนหญิงผู้คลุ้มคลั่งด้วยความปรารถนา แม้แต่ลักษณะพฤติกรรมการจุมพิตของนาง ที่ควรนุ่มนวล อย่างตามคาดหวังของสังคมที่มีต่อพฤติกรรมของหญิงสาว เซคสเปียร์กลับบรรยายการจุมพิตอะโดนิสของวินัสอย่างบ้าคลั่งราวสัตว์ป่าที่กำลังสูบเลือดเนื้อของเหยื่อ

¹²Sheobhushan Shukla and Anu Shukla, eds., *Multiple Contexts and Insights*, p.132.

¹³Coppélia Kahn, "Venus and Adonis," in *The Cambridge Companion to Shakespeare's Poetry*, ed. Patrick Cheney, p. 72.

Even as an empty eagle, sharp by fast,
Tires with her beak on feathers, flesh and bone,
Shaking her wings, devouring all in haste,
Till either gorge be stuff'd or prey be gone;

(*Venus and Adonis*, 55-8)

ในฉากดังกล่าว จะพบว่าความปรารถนาถูกแปรสภาพให้เหมือนกับสัตว์ร้ายดังเช่น นกอินทรี ที่มีได้ถูกจำกัดด้วยความหิวกระหายที่รู้จักอิ่ม แต่กลับดูดกินจนกระทั่งเหยื่อหมดลม นอกจากนี้ในฉากที่ม้าของอะโดนิสติดสัตว์และหนีเขาไปกับนางม้าเพื่อผสมสูกัน วินัสได้เห็นขึ้นว่า “Welcome to the world of sweet desire” (386) ทั้งยังเร่งเร้าให้เขารู้จัก “เรียนรัก” จากม้าทั้งสองตัว จะเห็นได้ว่า เซคสเปียร์สร้างสถานการณ์รอบ ๆ ตัวละครให้สอดคล้องตามอารมณ์ปรารถนาของการจุมพิต ในฉากที่วินัสจูบเด็กหนุ่มผู้ต่อต้านขัดขืนเธอ รวากับกำลังดูดกลืนวัตถุบางอย่าง จนเขาก็ต้องยินยอมพ่ายแพ้ต่อจูบของเธอในที่สุด

Now quick desire hath caught the yielding prey,
And glutton-like she feeds, yet never filleth;
Her lips are conquerors, his lips obey,
Paying what ransom the insulter willeth;
Whose vulture thought doth pitch the price so high,
That she will draw his lips' rich treasure dry

(*Venus and Adonis*, 55-60)

ในฉากดังกล่าว ทำให้การจูบเปรียบเสมือนการข่มขืนในรูปแบบหนึ่ง แม้จะไม่มีการบรรยายว่า เธอทำร้ายร่างกายอะโดนิส แต่ฉากจูบกลับเต็มไปด้วยความดุเดือดรุนแรง สะท้อนบริบทสังคมในยุคเอลิซาเบทที่เชื่อมโยงการจุมพิตกับความหมายของการร่วมประเวณี¹⁴ ร่วมกับการบรรยายในหน้าของวินัสในยามนั้นว่า “ดวงหน้าของเธอประหนึ่งปล่อยควัน เลือดในกายเลือดปล่าน” (555) ยิง

¹⁴ Sheobhushan Shukla and Anu Shukla, eds., *Multiple Contexts and Insights*,

แสดงภาพความรุนแรง และตอกย้ำให้เชื่อว่าวีนิสกำลังใช้กำลังมหาศาลของเธอปลุกปล้ำขึ้นใจเด็กหนุ่ม ซึ่งเป็นประโยคที่มีความแปลกแยกแตกต่างจากการคาดหวังของสังคมยุคนั้น ซึ่งสร้างมายาคติว่าฝ่ายชายควรเป็นผู้เริ่มในความสัมพันธ์ทางเพศก่อน หรือเป็นผู้มีพลังทางกายมากกว่า การมอบตำแหน่งรุกให้วีนิสจึงแสดงให้เห็นความคิดของเชคสเปียร์ที่มองว่า พฤติกรรมทางเพศของมนุษย์นั้นผูกติดกับเรื่องของธรรมชาติมากกว่าเป็นเรื่องของการคาดหวังที่วัฒนธรรมมนุษย์ก้าวขึ้นและยิ่งไปกว่านั้น คือเชคสเปียร์มองเห็นปมทางจิตวิทยาเกี่ยวกับแม่และลูก โดยแสดงออกผ่านพฤติกรรมของตัวละคร ได้แก่ปมขัดแย้งในความปรารถนาที่จะเติบโตของเด็กหนุ่ม ในบทกวีปรากฏให้เห็นว่า อะโดนิสของเชคสเปียร์ยังเป็นเด็กหนุ่มที่ยังไม่มีหนวดนั้นด้วยซ้ำ (127-128) เขาผลักไสวีนิสให้ไปพันทาง ด้วยปรารถนาจะไปให้พันหลุมพรางแห่งราคะ เพื่อโตเป็นผู้ใหญ่ แต่กระนั้นพฤติกรรมหลายครั้งของอะโดนิส กลับให้ภาพเด็กหนุ่มเจ้าอารมณ์ที่ขาดวุฒิภาวะในการควบคุมอารมณ์ของตน

And now Adonis, with a lazy spright,
 And with a heavy, dark, disliking eye,
 His louring brows o'erwhelming his fair sight,
 Like misty vapours when they blot the sky,
 Souring his cheeks cries 'Fie, no more of love!
 The sun doth burn my face: I must remove.'

(*Venus and Adonis*, 181-6)

ในขณะที่วีนิสตระกองกอดเขา ในทางหนึ่งก็มีลักษณะที่เหมือนกับแม่กอดลูก เพราะเธอคอยตามดูแลเขาทุกฝีก้าว กังวลว่าเขาจะได้รับอันตรายราวกับว่าอะโดนิสเป็นเด็กน้อยที่อยู่ห่างสายตามาไม่ได้ ทั้งที่หากพิจารณาจากเนื้อหาจะพบว่า อะโดนิสน่าจะเป็นหนุ่มวัยรุ่นตอนต้น และแน่นอนว่าพฤติกรรมของวีนิสทำให้เขารู้สึกอึดอัดคับข้องใจ หากเราพิจารณาจากบริบทรอบกายของเชคสเปียร์ในเวลานั้นจะพบว่า วัยของชายผู้ซึ่งเขาได้อุทิศบทกวีให้ ก็จะเป็นวัยหนุ่มแห่งเซาท์แฮมป์ตันในเวลานั้นยังเป็นเพียงคนหนุ่มวัยเพียงสิบเก้าปี และเป็นปีสุดท้ายที่เขาจะอยู่ภายในการดูแลของลอร์ดเบิร์กเลย์และมารดา เมื่อบรรลุนิติภาวะในวัยยี่สิบ เขาก็จะได้เป็นผู้ใหญ่ที่มีอำนาจดูแลตัวเองได้ โดยไม่ต้องพึ่งร่มเงาของผู้ใดอีก ดังนั้น พฤติกรรมที่ขัดแย้งต่อด้านอย่างสุดกำลังของอะโดนิสโดยแทบไม่หยุดฟังวีนิส ก็สะท้อนความเป็นเด็กในตัวของเขาหนุ่มด้วยเช่นกัน ดังในฉากที่อะโดนิสกล่าวว่า “จักไม่เปิดประตูใด ๆ แก่ความรัก” (424) และย้ำซ้ำอีกว่า

For know, my heart stands armed in mine ear,
 And will not let a false sound enter there;
 Lest the deceiving harmony should run
 Into the quiet closure of my breast;
 And then my little heart were quite undone,
 In his bedchamber to be barr'd of rest.
 No, lady, no; my heart longs not to groan,
 But soundly sleeps, while now it sleeps alone.

(*Venus and Adonis*, 779-86)

ในบทนี้ เขาเปรียบเทียบหัวใจที่ยังเยาว์วัยของตนว่าจะถูกเก็บรักษาเอาไว้ได้ดี แสดงให้เห็นชัดว่าเขาพร้อมที่จะหันหลังให้การล่อลวงเชื้อเชิญทางเพศใด ๆ ก็ตาม ซึ่งสะท้อนให้เห็นปมความรักตัวเองของเขาในทางหนึ่ง เขาเชิดชูความบริสุทธิ์ทางจิตใจตนเป็นสิ่งสูงค่าแต่ก็ไม่ทันระวังว่า เป็นการครอบงำด้วยตัวเองมากกว่าจะเป็นเพราะเขาตระหนักรู้ถึงคุณค่าที่แท้จริงแห่งตัวตน (True self knowledge) เพราะตามแนวความคิดของโอดิสที่มีอิทธิพลหลักต่อแนวความคิดของเชคสเปียร์ ในฐานะของ ปรมจารย์ก็เป็นผู้เป็นเจ้าของการปลดปล่อยอารมณ์รักรัญจวนใจ การที่มนุษย์จะรู้จักตัวตนที่แท้จริงของตนนั้น จะทำได้ก็เพียงผ่านความรู้ของผู้อื่นเท่านั้น¹⁵ ซึ่งหากตีความในเรื่องทางเพศก็หมายถึง การเปิดใจมีความรัก ไม่ว่าจะทางกายหรือทางจิตวิญญาณก็ตามที่ แม้ว่ามันจะเสี่ยงต่อการทำลายตัวเองมากเพียงใดก็ตาม ดังสิ่งที่วินสตันอะโดนิสให้ระวังความรักตนเองของเขาให้ดี เพราะมันจะเป็นหลุมศพของเขาเอง (37-38) แสดงให้เห็นว่า การทำลายตัวเอง ย่อมเป็นผลมาจากการปฏิเสธความรักที่ผู้อื่นหยิบยื่นให้¹⁶

¹⁵ Coppélia Kahn, " Venus and Adonis," in *The Cambridge Companion to Shakespeare's Poetry*, ed. Patrick Cheney, p.82.

¹⁶ Ibid, p. 83.

ในประเด็นการเติบโตเป็นผู้ใหญ่นั้น จะเห็นได้ว่าอุปสรรคหลักของการหลุดพ้นจากอิทธิพลของผู้ปกครองที่ควบคุมบุคคลหนึ่งเอาไว้แต่เยาว์วัย ก็คือความรัก ความห่วงใย ที่เป็นตัวเหนี่ยวรั้งเขา ดังในฉากที่วินัสพยายามจู่โจมไม่ให้เขาออกไปล่า ขณะที่มีการล่าสัตว์ (Hunting) ถือว่าเป็นอภิสิทธิ์เฉพาะของเพศชาย ในขณะที่คติของยุคฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมนั้น เรื่องรักใคร่ถือเป็นเรื่องที่ถูกติดอยู่กับเพศสถานะของพวกเขา สะท้อนให้เห็นว่าในทางหนึ่ง สตรีก็เป็นอุปสรรคในการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ของผู้ชายด้วยเช่นกัน เพราะผู้ชายจะเติบโตได้ก็ต่อเมื่อ เขาแสวงหาพันธมิตรด้วยวิถีทางเพศที่สังคมกำหนดเอาไว้ให้แล้ว คือการทำงานหรือตามที่ปรากฏในบทกวี คือการออกล่า¹⁷ แต่วินัสกลับต้องการให้เขาเติบโตด้วยการเรียนรู้เรื่องโลกีย์ สะท้อนให้เห็นว่า การก้าวสู่ความเป็นผู้ใหญ่ของชายหญิงตามทฤษฎีตะวันตกนั้น อยู่ในชั่วตรงกันข้าม ซึ่งแม้เซคสเปียร์จะไม่ได้บอกเหตุผลใด ๆ ที่อะโดนิสต้องการบอกว่าต้องการมีรัก แต่ชนยุคเอลิซาเบทก็สามารถเข้าใจได้ โดยเฉพาะในกลุ่มชนชั้นสูงที่ถือว่า การออกล่าสัตว์ด้วยกันนับเป็นกิจกรรมที่เชื่อมสัมพันธ์ในหมู่วีรบุรุษชายและสานมิตรภาพระหว่างผู้ใหญ่ ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้วิถีแห่งเพศชาย¹⁸ ซึ่งผูกพันกับความรุนแรงและสงคราม เนื่องจากในยุคนั้น ชายหนุ่มจะได้ใช้การออกล่าสัตว์กับสหายในการเรียนรู้ กลยุทธ์ทางการสงครามและความยากลำบากเมื่อออกรบไปในตัว ในฉากต่อมา วินัสจึงแสดงอาการตระหนกและพยายามกอดรัด จับเขากัดไว้ในโลกแห่งชุดคำของผู้หญิง

The boar!' quoth she; whereat a sudden pale,
Like lawn being spread upon the blushing rose,
Usurps her cheek; she trembles at his tale,
And on his neck her yoking arms she throws:
She sinketh down, still hanging by his neck,
He on her belly falls, she on her back.

(*Venus and Adonis*, 589-94.)

¹⁷ Ibid, หน้าเดิม.

¹⁸ Ibid, P. 84.

อย่างไรก็ตาม แม่วีนัสจะเฝ้ารุกไล่ให้อิโนสยอมสยบต่ออำนาจตัณหาราคะที่เธอเสนอให้ แต่ก็ไม่ใช้สาเหตุใหญ่ ๆ ที่ทำให้เขาตาย เพราะสิ่งที่ทำให้เขาตายจริง ๆ ก็คือเขี้ยวของหมูป่า เมื่อพิจารณาจากขนบของยุคกลางและยุคฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม จะพบว่าหมูป่า นับเป็นสัตว์ที่น่ากลัวและอันตรายที่สุดที่จะออกล่า และยังเป็นสัตว์ยักษ์ของเพศวิธียักษ์ซึ่งแสดงด้านรุนแรงทั้งทางเพศและการสงคราม ดังที่ เอ็ดเวิร์ด ท็อบเชลล์บรรยายไว้ใน *The History of Four-footed Beast* (1607) ว่าหมูป่าเป็นสัตว์ที่มักมากในกามราคะอย่างร้ายกาจ ดังที่เซคสเปียร์อุปมาปากที่พองอวบของมันกับน้ำมัน และประสานผิวกับเลือด (Whose frothy mouth, bepainted all with red, Like milk and blood being mingled both together,) ฉากที่วีนัสพร่ำเพ้อว่า มันปรารถนาจะจุมพิตเขา มันจึงฆ่าเขาเสียก่อน จึงแสดงนัยของความรุนแรง คือการฆ่าและราคะอันมีตัวของมันเป็นสัญลักษณ์อยู่ในเวลาเดียวกัน ซึ่งยังหมายถึงการถูกล่วงละเมิดทางเพศจากชายเพศเดียวกัน แม้อิโนสที่ต้องการจะไปร่วมกิจกรรมของเพศชายอย่างการเป็นผู้ใหญ่ก็ตาม ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า เซคสเปียร์มิได้มีเจตนาในการโยนความผิดของความปรารถนาไปให้เพศหญิงเลยสักทีเดียว เพราะในที่สุด คำถามที่ว่าใครเป็นคนทำให้หนุ่มน้อยอะโดนิสต้องตาย ก็ไม่ใช่เพราะความปรารถนาที่เขามีต่อเพศตรงข้าม หรือเป็นเพราะราคะจากสตรีล่อลวงเขาเท่านั้น แต่ยังมีเหตุผลด้านความปรารถนาของอะโดนิสที่ปะทะกับความบ้าเลือดของหมูป่าอีกด้วย จะเห็นได้ว่า เซคสเปียร์ชี้แจงเหตุผลแห่งความปรารถนาที่นำไปสู่ความตายโดยมิได้เอนเอียงเห็นว่าฝ่ายใดผิดมากกว่ากัน แต่เขามองเห็นชัดเจนว่า มีปัจจัยอันเกี่ยวข้องกับความปรารถนาอีกมากมายที่ส่งให้หนุ่มไร้เดียงสาอย่างอะโดนิสไปสู่ความตาย

If he did see his face, why then I know
 He thought to kiss him, and hath kill'd him so.
 'Tis true, 'tis true; thus was Adonis slain:
 He ran upon the boar with his sharp spear,
 Who did not whet his teeth at him again,
 But by a kiss thought to persuade him there;
 And nuzzling in his flank, the loving swine
 Sheathed unaware the tusk in his soft groin.

(*Venus and Adonis*, 1109-16.)

การที่หมู่ป่าฝั่งซ้ายลงบนขาหนีบ (Groin) ของอะโดนิสจึงมีนัยทางเพศอย่างไม่ต้องสงสัย เพราะตัวของมันก็เป็นสัญลักษณ์ของอวัยวะเพศชาย ไม่เพียงแต่มันจูบเขา (หรือข่มขืน หากมองในแง่ที่ว่า จูบคือคำเลียดบอกกล่าวถึงการร่วมประเวณี) แต่การฝังเขี้ยวยังมีนัยของรักร่วมเพศ (Homoerotic) ซ่อนอยู่ด้วย ประเด็นดังกล่าว จึงย้อนกลับไปอธิบายประเด็นความปรารถนาที่จะเติบโตด้วยกิจกรรมทางเพศวิถีชายในความคาดหวังของสังคมยุคนั้นว่า ก็อันตรายและนำไปสู่หายนะได้ เช่นเดียวกับการลุ่มหลงมัวเมาในราคะที่สตรีหิบบียื่นให้เช่นกัน ดังที่อะโดนิสผู้เลือดร้อน ดิ้นรนจะออกจากอ้อมแขนวินัสเพื่อไปพบเพื่อนๆ ของเขา ซึ่งกำลังรอกล่าวเขาอยู่แบบในที่สุด ที่ไม่ต่างอะไรกับการดิ้นรนตามความปรารถนาไป เพียงเพื่อไปพบกับความตายเท่านั้น

เมื่อ *Venus and Adonis* เป็นบทกวีที่เขาต้องการสื่อไปถึงเอิร์ลหนุ่มแห่งเซาท์แฮมป์ตัน และคนหนุ่มร่วมสมัยที่กำลังคับข้องใจกับความรักนั้นในสถานภาพของตน ที่ยังไม่ใช่ผู้ใหญ่ แต่ก็ไม่ต้องการเป็นเด็กอีกต่อไป ความใจร้อน หุนหันพลันแล่นใด ๆ ย่อมต้องประสบกับความล้มเหลว ต่อตนเอง ทั้งราคะที่สตรีหิบบียื่นให้ ล่อใจด้วยเรือนร่างหรือความรัก อาจไม่ทำให้เด็กหนุ่มคนหนึ่งเติบโตขึ้นได้อย่างสง่างามสมเป็นสุภาพบุรุษได้ แต่กระนั้นก็ยังมีความหวังอีกอย่างหนึ่ง ที่จะนำชายหนุ่มไปสู่การเป็นผู้ใหญ่ ได้อย่างงดงามกว่า คือ ความรักในหมู่กวี ปัญญาชน ผู้มีความรู้ ซึ่งแน่นอนว่าเป็นอิทธิพลจาก *The Symposium* ที่ว่าเป็นความรักที่บริสุทธิ์ผุดผ่อง นำไปสู่ความหยั่งรู้ และปัญญา ปราศจากความต้องการสิ่งใดตอบแทน ดังในตอนท้ายสุด ที่วินัสถอดเก็บดอกไม้สีม่วง แดงเอาไว้แนบอกและขึ้นราชรถบินจากโลกมนุษย์ไป เท่ากับเธอยอมรับความรักในรูปแบบที่ต่างไปจากเดิมที่เธอรู้จัก คือความรักในเชิงจิตวิญญาณที่สูงส่งกว่าและประกอบด้วยสติปัญญาเป็นที่ตั้ง ไม่หวังสิ่งตอบแทนใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นวัตถุหรือความพึงพอใจทางเพศก็ตามที ซึ่งเป็นความรักในอุดมคติที่จะนำไปสู่ทางออกของปัญหาในเรื่อง ความปรารถนาที่นำไปสู่ความตายได้ในที่สุด สอดคล้องกับทั้งแนวคิดจาก *The Symposium* และสอดคล้องกับตัวบุคคลที่เขาต้องการสื่อแก่นเรื่องดังกล่าวไปถึง ซึ่งในช่วงเวลานั้น เป็นที่รู้กันดีว่าเขาแวะเวียนอยู่ในแวดวงการละครและกวีนิพนธ์อยู่เสมอ ไม่แปลกที่ในเวลาต่อมา ลอร์ดรูปร่างงามจะตอบแทนเซคสเปียร์ด้วยเงินมากถึงหนึ่งพันปอนด์ ซ้ำยังปฏิเสธการถูกบังคับให้แต่งงานกับหลานสาวของลอร์ดแห่งเบิร์กเลย์อีกด้วย จึงนับว่าเป็นการเปิดตัวในฐานะกวีเอกแห่งยุคอย่างสมศักดิ์ศรีของเซคสเปียร์ บทกวีที่เขาปรับตำนานกับแนวคิดร่วมสมัยที่สอดแทรกลงไปอย่างมีชั้นเชิง นำมาซึ่งความสำเร็จในเวลาต่อมา ทั้งชื่อเสียงเงินทอง และเกียรติยศที่ทำให้เขามีชื่อว่าเป็นกวีผู้เป็นอมตะ ในระดับเดียวกับโวิด ดังที่เขาได้แสดงเจตจำนงไว้ต่อตนเอง นับแต่หน้าแรกของบทกวีซึ่งถือได้ว่า เป็นเดิมพันสูงที่จะพลิกชะตาชีวิตของเซคสเปียร์ได้ทีเดียว และความสำเร็จของ *Venus and Adonis* ก็พิสูจน์ให้เห็นแล้วอย่างชัดเจน

4.2 อิทธิพลจินตนิมิตสมัยหลังในฝรั่งเศส

ฟรองซัวส์ กอปเป (François Coppée)¹⁹ ชานานนามนวนิยายกามสังวาสเรื่อง *Aphrodite* ของ ปีแยร์ ลูอีซ ว่า “เป็นหนังสือที่งดงาม หากก็โสมมมมากเช่นกัน”^{*} ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ภูมิหลังชีวิตของผู้เขียนที่เต็มไปด้วยร่องรอยของตัณหาราคะ ความใคร่และงานศิลปะหลายแขนง การสูญเสียมารดาและน้องชายด้วยวัณโรคไปในช่วงที่ลูอีซอยู่ในวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ ในยุคที่วัณโรค เป็นโรคร้ายที่ไม่มีวิธีรักษาให้หายขาดได้ ทำให้เขาไม่มีศรัทธาหลงเหลือให้กับคุณค่าความดีงาม หรือเมตตาของพระเจ้าอีกต่อไป²⁰ เขาเองก็ได้รับผลกระทบจากโรคนี้เช่นกัน ทำให้มีสุขภาพอ่อนแอ จนใครๆไม่คิดว่าเขาจะมีชีวิตยืนยาวนัก ความคิดเช่นนี้ทำให้เขาไม่สนใจว่าชีวิตในอนาคตจะเป็น เช่นไร เขาจึงอุทิศตนให้กับการใช้ชีวิตอยู่ในความรื่นรมย์ บันเทิง เริงใจ หญิงนางโลม และพบปะ อย่างสุรุ่ยสุร่าย ความที่เขาไม่เชื่อในพระเจ้า ผลักดันให้เขาศึกษาเรื่องราวกรีกโรมันโบราณอย่างจริงจังจนได้ชื่อว่าเป็น “คนรักของวัฒนธรรมแบบกรีกโบราณ”²¹ ด้วยความเชื่อในปรัชญาความงามแบบกรีกโบราณที่แสดงออกอย่างรุนแรงในหลายครั้ง เขาได้นำวิถีทางชีวิตของชนชาวกรีกโบราณที่ตนได้มีโอกาสศึกษาอย่างเข้มข้นในช่วงที่ใช้ชีวิตอยู่ในวิทยาลัยอัลซาสเซียนในปารีส (Ecole Alsasienne)²² และจากการท่องเที่ยวไปทั่วประเทศอียิปต์และแถบเอเชียไมเนอร์ มาเขียน เป็นงานวรรณกรรมกามสังวาสหลายเรื่อง อาทิ บทกวีเรื่อง *Les Chansons de Bilitis* (1894) และนวนิยายเรื่อง *Aphrodite* (1896) ซึ่งนับเป็นความสำเร็จครั้งยิ่งใหญ่ครั้งเดียวในชีวิตของเขาที่เกิดขึ้นในฐานะของนักเขียน แม้ลูอีซจะถูกตั้งคำถามจากสังคมบ่อยครั้งในประเด็นความเป็นคนนอกกริต นอกศาสนารวมทั้ง บทประพันธ์อันแสดงภาพเปลือยและการร่วมเพศของหญิงเพศเดียวกัน กระนั้นเขาก็ยังคงยืนยัน ที่จะแสดงให้เห็นถึงทัศนคติทางเพศที่เปิดกว้างของตน

¹⁹Helen Southworth, *The Intersecting Realities and Fictions of Virginia Woolf and Colette* (Ohio: Ohio State University Press, 2004), p. 201.

^{*}“A beautiful but very impure book...”

²⁰Robert Aldrich and Garry Wotherspoon, eds., *Who's Who in Gay and Lesbian History* (London: Routledge, 2003), p. 278.

²¹Ibid, หน้าเดิม.

²²Philip Holden and Richard J. Ruppel, *Imperial Desire: Dissident Sexualities and Colonial Literature* (Minnesota: University of Minnesota Press, 2004), P. 254.

โดยแสดงให้เห็นในบทประพันธ์ *Aphrodite* ในเชิงเข้าอกเข้าใจความรู้สึกของกลุ่มหญิงรักร่วมเพศ ซึ่งเขามองว่ามีใช้สิ่งแปลกใหม่ แต่เป็นเพศวิถีที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน ในขณะที่สังคมยุควิคตอเรียนแบ่งแยกความถูกต้องด้วยมาตรฐานศีลธรรมอันเข้มงวดขึ้นมาเป็นตัวกีดกัน ผลักไสให้บุคคลซึ่งมีวิถีทางเพศต่างออกไปจากการรักเพศตรงข้าม (Hetersexual) ต้องอยู่ในปริมณฑลแห่งความเป็นอื่น ดังปรากฏอยู่ในทัศนะของไมโตเคลอาและโรดิส เด็กสาวนักดนตรีผู้สนิทสนมกับคริสต และเป็นตัวละครหญิงรักร่วมเพศที่ได้กล่าวถึงความไม่เป็นธรรมที่ตนได้รับเมื่อมาอยู่ในอาณาจักรอเล็กซานเดรียว่า

Myrtocleia spoke for her: "At Ephesos in our country, when two girls like Rhodis and me love each other, the priests bless them. They both go to the temple of Athena to consecrate their double girdle; then to the sanctuary of Iphinoe to offer a lock of their mingled hair and finally under the Peristyle of Dionysos a ceremony is performed. In the evening, they go to their new dwelling, seated upon a flower-decked car, surrounded by torches and flute-players. And thenceforward they have all rights. They are respected. That is Rhodis's dream. But here it is not the custom. . . ."²³

หลายครั้งที่การระบายสภาพความสัมพันธ์ ของตัวละครที่เป็นหญิงรักร่วมเพศลูอีซแสดงความคิดเห็นว่าเข้าอกเข้าใจมุมมองที่พวกเขาจะมี ดังปรากฏอยู่ในการบรรยายเรือนร่างของไมโตเคลอาและโรดิส

Myrtocleia replied:... When I look upon thee and when I see myself, I know not why thou lovest me in return. Thy hair is blond as a sheaf of wheat; mine is black as that of a goat. Thy skin is white as shepherd's cheese; mine is tanned as the sand of the beaches. Thy tender bosom blossoms as an orange tree in autumn; I am thin and sterile as a pine among the rocks. If my face is embellished, it is because of having loved thee...."²⁴

²³Pierre Louys, *Aphrodite (Ancient Manners)*, trans. Willis L. Parker, Illustrated Edition ed. (New York: Three Sirens Press, 1932), p. 68.

²⁴*Ibid.*, p. 61-3.

จะเห็นได้ว่าไมโตเคลอาพรรณนาเรื่อนร่างของโรดิสด้วยชุดคำที่ประกอบด้วยความนุ่มนวลอ่อนหวาน เป็นธรรมชาติที่มีสีสันนุ่มนวล ได้แก่ รวงข้าวสาลี (Sheaf of wheat) เนยแข็ง (Shepherd's cheese) ผลส้ม (Blossoms as an orange) ขณะที่พรรณาเรื่อนร่างของตนเองด้วยชุดคำที่เกี่ยวข้องกับมุมอันแข็งกร้าวมากกว่า อย่างดำราวขนแพะ (Black as that of a goat) ผิวคล้ำราวทรายบนชายหาด (Tanned as the sand of the beach) ผอมบางเหมือนต้นสนที่ขึ้นบนภูเขา (Thin as a pine among the rocks) ในเพศสภาพของหญิงรักร่วมเพศทั้งสอง จึงมีนัยของการแบ่งขั้วตรงข้าม อย่างคนรักเพศตรงข้ามอยู่ในนั้นด้วย นอกจากนี้ ในบทสนทนาของทั้งสองยังประกอบด้วยถ้อยคำที่กล่าวถึงเพศอย่างกลุ่มที่อยู่ฝั่งตรงข้ามกับตน ขณะที่ไมโตเคลอาพรรณนาเรื่อนร่างของโรดิสตอนที่พวกเขาได้ตกหลุมรักซึ่งกันและกัน หลังจากคบหาอย่างเพื่อนนับแต่เล็กแต่น้อยถึงห้าปี ว่ามองเห็นเธอเหมือนนางไม้ที่หนีจากป่า เพราะอพอลโลทำให้น้ำพุของนางเหือดแห้ง

I believe thou art not a girl: thou art a little nymph of Arcadia who has left her forest because Phoebos has dried her fountain.²⁵

จะเห็นได้ว่าแม้แต่อพอลโล (ที่ปรากฏในฉากดังกล่าวคือ ฟีบัส (Phoebos) ซึ่งเป็นอีกฉายาของเทพเจ้าอพอลโล) สุริยเทพผู้ขึ้นชื่อว่าเป็นเทพบุตรรูปร่างที่สุดบนโอลิมปัสก็ยังคงเหยียดถึงด้วยนัยแสดงความเป็นอริ กรกรกล่าวอุปมานางโรดิสว่า เป็นนางไม้ผู้ถูกคุกคามด้วยเทพบุตร อพอลโล มีนัยของตำนานเรื่องดาฟเนกับอพอลโล ซึ่งเกี่ยวกับหญิงสาวพรหมจรรย์ ผู้หลบหนีการไล่ล่าสวาทจากเทพบุตรหนุ่มผู้ปรารถนาในตัวเธอ จนต้องกลายร่างเป็นต้นลอเรลไปในที่สุด ตำนานได้แสดงด้านที่โหดร้ายของมนุษย์เพศชาย และสะท้อนออกมาหลายครั้งในถ้อยคำที่ตัวละครหญิงรักร่วมเพศ เหยียดถึงเพศชาย ว่า เต็มไปด้วย ความโหดร้าย (Cruel) น่ารังเกียจ (Abomination)²⁶ ดังที่ปรากฏในบทสนทนาที่ว่า ทำให้ “น้ำพุ” (fountain) อันเป็นสัญลักษณ์ธาตุน้ำที่เกี่ยวกับความปรารถนาทางเพศต้องเหือดแห้งไป ในขณะที่การจับคู่ของหญิงรักร่วมเพศนำไปสู่ความรักชั่วชีวิต (Lasting love) ดังที่ลูซิอัสบรรยายไว้ช่วงหนึ่ง ในฉากบริเวณรอบๆวิหารโสเกอณีแห่งอะไพโรไตติต่อไป

²⁵ Ibid., p. 60.

²⁶ Ibid., P. 64.

...and then these poor girls united their miseries in couples—devoted friendships which became lasting love, households where all was shared, to the last woolen rag, and where alternating complaisances consoled for long chastities.²⁷

ในนวนิยายกล่าวว่าสตรีจากทั่วโลก ทุกสีผิว เดินทางมายังวิหารแห่งอะโฟรไดติเพื่อประกอบอาชีพเป็นโสเภณีชั้นสูง หรือเป็นนักบวชโสเภณี และส่วนใหญ่ใช้ชีวิตตั้งแต่เป็นสาว จวบจนวาระสุดท้ายในสถานที่แห่งนั้น บ้างอาจได้พบคู่ครองที่เป็นลูกค้าประจำ แต่ก็ไม่น้อยที่ไม่สมหวังในความรักกับพวกผู้ชาย พวกเธอจึงใช้ชีวิตร่วมกับเพื่อนของตนอย่างคู่ชีวิตที่มีความรักให้แก่กันไปจนวันตาย จากการวิจัยพบว่าในบทที่ชื่อว่า *The Gardens of the Goddess*²⁸ และ *Melitta*²⁹ ลูอิซ ได้แสดงภาพของวิหารโสเภณีอย่างเต็มไปด้วยชีวิตชีวา และมีรูปแบบที่ไม่เหมือนกับสถานที่ใดๆที่เคยปรากฏอยู่บนโลกในช่วงเวลาของเขา ยุคที่สถานเริงรมย์ ชอง การค้าประเวณีถูกตีตราด้วยวรรณกรรมกระแสสังคมที่ก่อตัวอย่างเข้มแข็งว่าเป็นสถานที่ ๆ เต็มไปด้วยความน่าสังเวชและทุกข์ระทม เป็นสถานที่ ของหญิงผู้สิ้นหนทางทำมาหากินใช้เป็นทางออกสุดท้าย อย่างทางเล็อกของฟองทีน (Fontine) หญิงสาวผู้นำสงสารในนวนิยายเรื่อง *Les Miserables* ของ วิกตอร์ ฮูโก (Victor Hugo) ที่จำต้องถอนพินหน้าของตน อันเป็นสัญลักษณ์ของโสเภณี และขายเรือนร่างตนเพื่อเลี้ยงชีพ แม้ใจจริงเธอไม่ปรารถนาเลยก็ตาม แต่ใน *Aphrodite* กลับพบว่าการบรรยายสถานที่เริงรมย์ทางเพศของลูอิซนั้น รวากับเป็นสถานที่ที่หญิงสาวจากทั่วโลกมารวมตัวกัน รวากับเป็นนครศักดิ์สิทธิ์ที่ชายหนุ่มหลายคนใฝ่ฝันถึง เปี่ยมไปด้วยอารมณ์และการเคลื่อนไหวที่มีชีวิตชีวาของสตรีหลายเพศหลายวัย ตั้งแต่ผู้ใหญ่จนถึงโสเภณีรุ่นใหญ่อย่างมารดาของนางเมลิตา จนถึงนักบวชหญิงแห่งวิหารอะโฟรไดติ ที่ยังเป็นเพียงเด็กน้อยที่เพิ่งถือกำเนิด แต่ก็ จะได้รับการอุปการะจากวิหารให้อาศัยและเติบโตขึ้นเป็นนักบวชหญิงโสเภณี เช่นเดียวกับแม่ของเธอ ดังในฉากหลังจากร่วมหลับนอนกับเดมิเทริสแล้ว นางเมลิตา ซึ่งลูอิซบรรยายว่ายังเป็นเด็กสาวแรกเริ่ม ได้พบกับแม่ของเธอ ก่อนจะมีบทสนทนาที่สื่อให้เห็นวิถีชีวิตของเหล่าสตรีในขอบเขตของวิหารโสเภณีแห่งนั้น ที่ดำเนินไปอย่างมีชีวิตชีวา และแทบไม่มีอะไรแตกต่างอะไรจากบทสนทนาของหญิงสาวทั่วไปเลย

²⁷ Ibid., P.76.

²⁸ Ibid., P.72-80.

²⁹ Ibid., P. 81-93.

"Corinna is delivered. I went to her; I dined at her bedside."

"And what has she made? A boy?"

"Twin girls, my dear, pink as wax dolls. Thou mayest go there tonight. She will show them to thee."

"Oh! how nice! Two little priestesses. What are their names?"

"Both Pannychis, because they were born on the eve of the festival of Aphrodite. It is a divine presage. They will be pretty."

She replaced the child upon her feet, and addressed herself to Demetrios:

"How dost thou like my daughter? Have I the right to be proud of her?"

"You should be contented with each other," he said, calmly.

"Kiss mamma," said Melitta.

Silently, he placed a kiss upon her brow. Pythias returned it upon his mouth and they separated.³⁰

นางเมลิตตาและมารดาคุยกันเกี่ยวกับเรื่องทีคอร์ริน่า หญิงโสเภณีอีกคนที่ทั้งสองรู้จักดี ได้คลอดลูกสาวในวันนั้น และทำให้เมลิตตาต้องอุทานออกมาว่าอย่างยินดีว่า “นักบวชหญิงน้อยๆสองคน” (Two little priestesses) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงอนาคตที่กำลังรอทารกหญิงทั้งสองที่ถือกำเนิดขึ้นในอาณาจักรของอะโฟรไดติ ว่าจะต้องดำเนินไปเหมือนแม่ของพวกเธอ หรือสตรีอื่นๆที่ใช้ชีวิตอยู่ ณ ที่แห่งนั้น การสร้างจินตภาพโลกยุคอดีตในรูปแบบปรัชญาจนใจเช่นนั้น ทำให้ลูอิซได้รับทั้งด้วยคำยกย่องและประณามจากแวดวงวรรณกรรมอย่างกว้างขวาง งานของเขา นับเป็นกรณีพิเศษที่มีความประหลาดและแตกต่างจากวรรณกรรมกามสังวาสในช่วงศตวรรษที่ 19 อื่นๆ นักวิจารณ์วรรณกรรมชื่อ ซาราน อเล็กซานเดรียน (Sarane Alexandrian) กล่าวว่ งานของลูอิซถูกมองในแง่ลบมากกว่า เมื่อเทียบกับผลงานของนักเขียนร่วมสมัยในรูปแบบเดียวกับเขาอย่าง มาลาม (Stephan Mallame) หรือ ออสการ์ ไวลด์ (Oscar Wild)³¹ แต่อย่างไรก็ตาม ลูอิซก็ยังคงได้รับการยอมรับในฐานะของนักเขียนผู้เผยแผ่แง่มุมเชิงตณหาวาคะของพวกลัทธิศาสนาโบราณได้อย่างมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง

³⁰Ibid., p. 90.

³¹Lisa Z. Sigel, *International Exposure: Perspectives on Modern European Pornography, 1800-2000* (New Jersey Rutgers University Press, 2005), pp.132-133.

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาจากภูมิหลังในช่วงวัยหนุ่มพบว่า แม้อูอิซจะเชิดชูความรักในหมู่หญิงรักร่วมเพศดังที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายของเขา และยังแวดล้อมไปด้วยสหายนักเขียนที่มีพฤติกรรมรักร่วมเพศเดียวกัน ทั้งองเดร กิด (Andre Gide) และออสการ์ ไวลด์ (Oscar Wilde) ถึงขนาดที่ไวลด์เขียนคำอุทิศในนวนิยายเรื่อง ซาโลเม (Salomé) ของตนให้แก่อูอิซด้วยซ้ำไป แต่อูอิซกลับยืนยันต่อสาธารณชนว่า ตัวเขาไม่ได้เป็นกลุ่มรักร่วมเพศเช่นเดียวกับเพื่อน ๆ เหล่านั้น และในเวลาต่อมา เขาก็เลิกคบหากับไวลด์ทันทีที่ความจริงปรากฏว่า ไวลด์ไปมีสัมพันธ์ลึกซึ้งกับ ลอร์ด อัลเฟรด ดักลาส* และเกรงอย่างยิ่งว่าสังคมรอบข้างจะตั้งข้อครหาว่าเขาเป็นรักร่วมเพศเหมือนกับไวลด์ เช่นเดียวกับที่ในเวลาต่อมาเขายุติมิตรภาพกับกิด³² แม้เขาจะได้เข้าร่วมกลุ่มพาร์นาสเซียนซึ่งเป็นกลุ่มนักเขียนนักวิจารณ์ ที่มุ่งเน้นการศึกษาเรื่องราว ตำนาน ตลอดจนปรัชญาการใช้ชีวิตของชนชาติกรีกโบราณ รวมทั้งสนับสนุนให้ใช้มุมมองการใช้ชีวิตรวมทั้งเรื่องโลกีย์ของชนชาติยุคดังกล่าวเพิ่มเติมลงในนวนิยายกามสังวาสของตน แต่ก็กล่าวได้ว่า ความเข้าใจของอูอิซต่อเรื่องเพศที่สามยังคงมีเพียงผิวเผิน แม้แต่ในบทกวี *Les Chansons de Billitis* ซึ่งมีโครงเรื่องหลักเกี่ยวกับหญิงรักร่วมเพศก็ตาม นักวิจารณ์ก็ยังโจมตีว่า ภาพลักษณ์ของหญิงรักร่วมเพศที่อูอิซถ่ายทอดลงมาในงานของเขา เป็นเพียงการเขียนจินตนาการทางเพศ (Sexual Fantasy) ของอูอิซเพียงเท่านั้น³³ เนื่องจากฉากรักร่วมเพศของตัวละครหญิงสองคนเกิดจากการตีความของนักเขียนชาย ผู้สร้างภาพพจน์หญิงรักร่วมเพศจากต้นแบบคือ กวีหญิงแซฟไฟ ซึ่งมีชีวิตอยู่ในยุคกรีกโบราณ ด้วยบทกวีที่กล่าวถึงความรักที่เธอมีให้แก่หญิงคนรัก ที่เต็มไปด้วยความเย้ายวนใจและเป็นตัวบทหลักที่อยู่ในความสนใจของสำนักพาร์นาสเซียน ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าการตีความความรักที่หญิงยุคกรีกมีต่อหญิงด้วยกัน ล้วนเป็นการสร้างมายาคติตัวละครหญิงรักร่วมเพศขึ้นมาจากการตีความของตนเอง ในกรณีที่ปรากฏในงานของอูอิซก็เช่นกัน

* ลอร์ด อัลเฟรด บรูซ ดักลาส (1870 - 1985) กวีและนักเขียนชาวอังกฤษผู้สนิทสนมกับออสการ์ ไวลด์จนเป็นเรื่องอื้อฉาวในวงการวรรณกรรม เกี่ยวกับความสัมพันธ์รักร่วมเพศของชายทั้งสอง ทั้งนี้ลอร์ดดักลาสยังเป็นกวีในกลุ่มอูราเนียน (Uranian poet) ซึ่งมักนำเสนอผลงานเกี่ยวกับเรื่องราวความรักของชายสูงวัยที่มีต่อเด็กหนุ่มในกลืนอายุยุคกรีกโบราณ

³² Philip Holden, Richard R. Rappel, *Imperial desire: Dissident Sexualities and Colonial Literature*, หน้าเดิม

³³ Holf N.Parker, *Sappho Schoolmistress* (Transaction of the American Source : 1974) ; p.309-351.

ดังที่ปรากฏอยู่ใน *Aphrodite* ลูอีซิมอบความหวังให้กับตัวละครหญิงรักร่วมเพศทั้งสองผ่านการรับประกันของครีซีสว่า ทั้งสองจะได้รับอิสระที่จะรักกันอย่างเปิดเผยหวังจากที่เธอได้ อำนาจครอบครองสิ่งที่ต้องการแล้ว ในกรณีนี้ที่เธอควบคุมเดมิเทรียส ได้สำเร็จ ดังที่เธอรับคำจากเด็กสาวทั้งสองว่า

“The law shall be changed,” siad Chrysis I “and you shall be blessed together; I will make it my business.”³⁴

แต่ในท้ายที่สุด ความปรารถนาของไมโตเรเคลอาและไรดิสก็ถูกปล่อยทิ้งเอาไว้ เมื่อครีซีสถูกสั่งประหารด้วยการฆ่าตัวตาย แม้ลูอีซิมอบจะสะท้อนให้เห็นว่า การทำให้ครีซีสผู้เป็นตัวแทนของอะไฟรโดติคังความเป็นอมตะ อยู่ในร่างของรูปสลักหินที่เดมิเทรียสสร้างขึ้นในภายหลัง แต่ในเวลาเดียวกันก็เป็นการตอกย้ำให้เห็นว่าคุณค่าของความรักความปรารถนาของสตรีในยามมีชีวิตอยู่นั้น เทียบไม่ได้กับในช่วงเวลาที่เธอหมดลมหายใจและกลายเป็นศิลปะชิ้นงามชิ้นหนึ่ง³⁵ เหลือเพียงการคร่ำครวญของไมโตเรเคลอาและไรดิสถึงครีซีส ผู้เป็นเทพธิดาแห่งความรักของพวกเขา เธอผู้เคยย้ำให้พวกเธอมองเทพธิดาที่จะปรากฏกายขึ้นจริง ๆ เพียงครั้งเดียว โดยคาดไม่ถึงว่า จะเป็นครีซีสนั่นเอง ที่เป็นผู้แสดงตนพร้อมด้วยเครื่องประดับแห่งหายนะทั้งสามชิ้น และเป็นความมดงามที่นำเธอไปสู่ความตายในที่สุด

"Look well, my Rhodis; look, Myrtocleia. What you will see, today, human eyes have never seen since the day the goddess descended upon Ida. And until the end of the world, it will never be seen again upon the earth."³⁶

การสร้างตัวละครหญิงของลูอีซิมอบยังปรากฏว่ามีอิทธิพลจากบทกวี *Les Fleurs du Mal* (1867) ของโบดแลร์ (Charles Baudelaire) ผู้นำกระแสสัญลักษณ์นิยม (Symbolisms) อันเป็น

³⁴ Pierre Louys, *Aphrodite (Ancient Manners)*, trans. Willis L. Parker, Illustrated Edition ed., p.68.

³⁵ Annette Trefzer and Ann J. Abadie, eds., *Global Faulkner* (Mississippi: University Press of Mississippi, 2009), p. 137-140.

³⁶ Pierre Louys, *Aphrodite (Ancient Manners)*, trans. Willis L. Parker, Illustrated Edition ed., p.217.

แนวคิดที่ถูกกลุ่มกวีพาร์นาสเซียนนำไปปรับใช้ด้วยกัน³⁷ ดังปรากฏในบทกวีดังกล่าวที่สร้างภาพลักษณ์ของหญิงรักร่วมเพศให้เป็นสิ่งสวยงาม แต่ก็มีวิญญานที่ชั่วร้ายเช่นกัน ดังที่จะเห็นว่าในนวนิยายของ ลูอีซมีการทำงานเอาสัญลักษณ์ที่มีมาแต่ยุคโบราณมาใช้อย่างมากมายอย่างที่ได้เห็นได้ชัด ก็เป็นสัญลักษณ์หลักๆเกี่ยวกับอะโฟรไดติ เช่น เรือนम्मสีทองของคริสต์ศักราชหกหรือ และเครื่องประดับ แม้แต่ฉากอาบน้ำ ล้วนแล้วแต่เป็นสัญลักษณ์ที่สื่อถึงคุณลักษณะและความหมายทางเพศที่แฝงอยู่ทั้งสิ้น ซึ่งเป็นการนำวิธีสร้างตัวละครและเรื่องเล่าในแบบเดียวกับที่โบทแลร์ใช้ในบทกวี *Les Fleurs du Mal* โดยมุ่งเน้นยกระดับสัญลักษณ์ธรรมดาขึ้นมา อย่างเช่นที่ปรากฏอยู่ในฉากความตายของคริสต์ ศพของเธอถูกจัดวางในท่วงท่าอันงดงาม เพื่อเป็นแบบในการสร้างงานประติมากรรมเทพธิดาอะโฟรไดติชิ้นใหม่ของเดมิเทรียส ดังที่บรรยายวิธีการที่เดมิเทรียสจัดทำศพของคริสต์ดังต่อไปนี้

With his hands under the cool arms, Demetrios slides the corpse to the head of the couch. He turns the head upon the left cheek, gathers and spreads the hair splendidly under the recumbent back. Then he raises the right arm, bends the forearm above the forehead, clenches the still flexible fingers upon the stuff of a cushion; and completes the pose of the recumbent Aphrodite.

Next he disposes the limbs, one extended stiffly aside and the other with raised knee. He rectifies some details, bends the waist to the left, stretches out the right foot and takes away the bracelets, the necklaces and the rings, in order not to trouble, by a single dissonance, the pure and complete harmony.

The model has taken the pose.³⁸

³⁷Gabriele Griffin, ed. *Who's Who in Lesbian and Gay Writing* (London: Routledge, 2002), p. 162.

³⁸Pierre Louys, *Aphrodite (Ancient Manners)*, trans. Willis L. Parker, Illustrated Edition ed., p. 239.

ในฉากดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เดมิเทริสได้แสดงวิธีการจัดการกับศพที่เริ่มจะเย็นแล้วอย่างไรบ้าง เขาใช้มือของตนปั้นแต่งงานศิลปะด้วยการเลื่อนศพไปที่หัวเตียง พลิกใบหน้าของเธอ สยายเรือนผมของเธอออก จัดวางแขนขาและมือของศพอย่างไร เพื่อเตรียมพร้อมให้ศพของคริสตีส์ได้ทำหน้าที่เป็นประหนึ่งนางแบบให้กับการสร้างผลงานศิลปะของเขา โดยไม่ปรากฏให้เห็นอารมณ์ความรู้สึกที่อาลัยอาวรณ หรือแม้แต่สงสารเจ้าของศพตรงหน้าแม้แต่น้อย หากลู่อือชบรรยายให้ผู้อ่านได้เห็นเพียงความกระตือรือร้นในฐานะของศิลปินที่ปรารถนาจะใช้ประโยชน์จากเรือนร่างนั้น เพื่อการสร้างสรรค้งานศิลปะ หรือในทางหนึ่ง คือมอบความเป็นอมตะให้กับคริสตีส์เท่านั้น ทั้งนี้จากการวิจัยพบว่า ฉากดังกล่าวสื่อให้เห็นอิทธิพลจากลัทธิสัญลักษณ์นิยม ซึ่งเป็นแนวคิดที่ส่งผลสำคัญต่อแนวความคิดดำเนินงานของกลุ่มพาร์นาสเซียน กลุ่มนักเขียนที่ลู่อือชวารณาตัวเป็นสมาชิก และนับเป็นกลุ่มเคลื่อนไหวสำคัญในกระบวนการเคลื่อนไหวทางศิลปะของวงการศิลปะวรรณกรรมของฝรั่งเศสในช่วงศตวรรษที่ 19 รอบตัวเขาเต็มไปด้วยศิลปินและนักเขียนที่มุ่งเน้นการสร้างสรรค้งานศิลปะเพื่อศิลปะ (Art for Art Sake)

ไม่เพียงแต่มีความสนิทสนมกับนักเขียนอย่างมาลาเม, ไวลด์ หรือกิต แต่ลู่อือชยังมีเพื่อนสนิทเป็นศิลปินในแขนงอื่น ๆ อีกด้วย อย่างเช่น โคลด์ เดอบุซซี (Claude-Achille Debussy) ซึ่งเป็นผู้นำเอาบทประพันธ์หลายเรื่องของเขาไปสร้างเป็นละครเพลง รวมทั้ง *Aphrodite* ด้วย³⁹ เดอบุซซีได้กล่าวชื่นชม *Aphrodite* ของเพื่อนรักเอาไว้ว่า “มีความเป็นมนุษย์อย่างสูงสุด และในเวลาเดียวกันก็ผสมผสานสมดุลง่ายได้อย่างดีเยี่ยม” แต่ศิลปินที่ปรากฏว่าส่งอิทธิพลต่อการสร้างนวนิยายขึ้นอย่างเห็นได้ชัด กลับเป็นประติมากรฝีมือเยี่ยมแห่งยุคอย่างออกุสต์ โรแดง (Auguste Rodin, 1840-1917) ผู้ขึ้นชื่อในการสร้างงานประติมากรรมตามเทวดานาน โดยการสร้างงานศิลปะที่เน้นสรีระเหมือนจริงและมองว่าเป็นการเทิดทูนความงดงามของเรือนร่างมนุษย์ ความเกี่ยวข้องของโรแดงกับลู่อือชเด่นชัดเมื่อเขาได้บอกเล่าต่ออคามิลย์ เออร์ลองเซ (Carmille Erlanger) ในฤดูใบไม้ร่วงปี 1895 ว่าหญิงคนรักของเขาได้ไปเป็นนางแบบให้กับงานประติมากรรมของโรแดง⁴⁰ และยังคงเล่าว่าครั้งหนึ่งขณะที่เขาไปรับเธอที่สตูดิโอของโรแดง ก็พบว่าหญิงคนรักของตนกำลังเปลือยกายวางท่าเป็นแบบอยู่เบื้องหน้าโรแดง ผู้ซึ่งกำลังก้มหน้าก้มตาขึ้นโครงร่างจากดินเหนียวอยู่ โรแดงได้

³⁹ Philip Holden and Richard J. Ruppel, *Imperial Desire: Dissident Sexualities and Colonial Literature*, p. 254.

⁴⁰ Peter Read, "Pierre Louys, Rodin and Aphrodite: Sculpture in Fiction and on Stage, 1895-1914," *The Author* 2007, p. 58.

ขอร้องลูอิซว่าเธอจำเป็นต่อการทำงานของเขาจริงๆในเวลานั้น และเสนอให้รูปปั้นจำลอง ผู้หญิงตัวเล็กๆให้กับลูอิซ แลกกับการให้เธออยู่เป็นแบบให้เขาต่อ⁴¹ ปีเตอร์ รีด ชี้ให้เห็นว่า หากอเล็กซานเดรียซึ่งเป็นฉากหลังของเรื่อง คือภาพแทนของกรุงปารีสในยุคปลายศตวรรษที่ 19 ซึ่งเต็มไปด้วยชีวิตชีวาของการแสดงความคิดเห็นต่างๆ รวมทั้งประเด็นเรื่องเพศและศิลปะ⁴² เพราะฉะนั้น เดมิเทรียสผู้สร้างประติมากรรมอะโฟรไดติที่มีครีซิสเป็นนางแบบ ก็เป็นภาพแทนของศิลปินอย่างโรแดง ผู้ซึ่งลูอิซยกย่องว่า “สามารถมอบเลือดเนื้ออันเย้ายวนให้กับดินโคลนและหินอ่อนได้อย่างน่าทึ่ง” นอกจากนี้เมื่อผู้วิจัยพิจารณาประติมากรรมชื่อ *Toilette de Venus* ของโรแดง ซึ่งปัจจุบันถูกเก็บรักษาไว้ในส่วนสำนักงานของพิพิธภัณฑน์โรแดง ณ กรุงปารีส ก็พบว่า ผลงานของเขามีลักษณะที่ชวนให้นึกถึงภาพของครีซิสผู้กลายเป็นอมตะด้วยการนำมาสร้างเป็นประติมากรรมใน *Aphrodite* อีกด้วย ดังภาพเปรียบเทียบของผลงานทั้งสองที่ผู้วิจัยค้นพบดังต่อไปนี้ (ภาพประกอบหน้า 179) ทั้งนี้ ความยกย่องที่ลูอิซมีต่อโรแดง ยังปรากฏอีกครั้งก่อนหน้านั้นในปี 1889 เดิมกันยายน ลูอิซได้แนะนำให้เกิดสร้างตัวละครในนวนิยายให้เปี่ยมไปด้วยชีวิตให้ได้อย่างที่โรแดงทำ⁴³ มิตรภาพของลูอิซและโรแดงยังแนบแน่น เมื่อลูอิซเป็นอีกคนที่ช่วยล่ารายชื่อหนังสือร้องเรียนต่อสมาคมศิลปะต่างๆ เพื่อเป็นการสนับสนุนโรแดง ในช่วงที่งานประติมากรรมในชื่อ *Balzac* ที่โรแดงสร้างขึ้นเพื่ออุทิศแด่ ออนอเร เดอ บัลซัค ถูกโจมตีอย่างหนัก หลังจากนั้นในปี 1891 ยังพบว่ามิจดหมายโต้ตอบที่แสดงความชื่นชมในผลงานของกันและกัน โรแดงยังได้รับเชิญในงานแต่งงานของลูอิซในปี 1899 อีกด้วย ทั้งหมดจึงเพียงพอที่จะยืนยันความสำคัญของโรแดงที่มีต่อลูอิซมากพอ ที่จะส่งผลต่อการสร้างสรรค์งานของเขา ในเวลาต่อมาเมื่อเดอบุซซีนำ *Aphrodite* มาทำเป็นละครอุปรากร โรแดงก็ยังคงได้รับเชิญให้ไปมการแสดงที่ประสบความสำเร็จอย่างล้นหลามนั้นอีกด้วย⁴⁴

⁴¹R. Cardinne-Petit (Author), *Pierre Louys Inconnu: Documents Et Textes Inédits De L' Auteur D' Aphrodite Et De Bilitis* (Paris: L'Elan, 1948), pp.87-8.

⁴²Peter Read, "Pierre Louys, Rodin and Aphrodite: Sculpture in Fiction and on Stage, 1895-1914," p. 59.

⁴³Ibid., p. 60.

⁴⁴Ibid., p. 66.

รูปที่ 7 ประติมากรรม *Toilette de Venus* ซึ่งเป็นหนึ่งในผลงานชุด *Gate of Hell* ของโรแดง
ปัจจุบันเก็บรักษาที่พิพิธภัณฑน์โรแดง ปารีส⁴⁵

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁴⁵ *La toilette de Venus*. [online], 10 March 2010.

<http://www.bluetravelguide.com/us/oeuvre/O0013861.html>

รูปที่ 8 ภาพวาดประกอบในนวนิยายฉบับปี 1932 โดย แฟรงค์ เจ. บัทเทอร์รา ในฉากเดมิเทรียส กำลังขึ้นแบบประติมากรรมอะโพโรไดติโดยมีศพของครีซัสเป็นแบบ

ในความมั่งคั่งของเรือนร่างที่ปราศจากชีวิต ที่ถูกถ่ายทอดออกมาด้วยมืออันสร้างสรรค์ ความงามแห่งศิลปะ ทำให้มันราวกับมีชีวิตขึ้นมาเสียจริงๆ แต่เหนือยิ่งกว่ากว่านั้น คือ ทำให้มันคงความเป็นอมตะ ซึ่งเป็นความมั่งคั่งสูงสุดตามแนวคิดของศิลปินสัญลักษณ์นิยม ดังที่ทั้งลูอิซและโรแดงปวารณาตนเป็นส่วนหนึ่งของการเคลื่อนไหวทางศิลปวัฒนธรรมของฝรั่งเศสในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 จนเข้าสู่ศตวรรษใหม่ ซึ่งในทางหนึ่ง ก็แสดงให้เห็นการต่อต้านศิลปะปัจเจกนิยมและธรรมชาตินิยมที่กำลังเป็นกระแสหลักของโลกศิลปะโดยการนำของศิลปินฝั่งอังกฤษ และเพื่อต่อสู้ทางอุดมการณ์ อันเป็นการช่วงชิงความเป็นใหญ่ในพื้นที่ของโลกของศิลปิน งานของนักเขียนฝรั่งเศสจึงเชิดชูแนวความคิดแบบจินตนิยมสมัยหลัง (Neo-Romanticism) โดยแตกแขนงออกไปเป็นกลุ่มต่างๆ มากมาย ผลงานลูอิซก็เป็นหนึ่งตัวอย่างที่ดีของสำนักพาร์นาสเซียน ผู้เชิดชูอารยธรรมและความงามของโลกกรีกโบราณ แต่ไม่ว่างานของเขาจะถูกวิจารณ์ในแง่ของความอื้อฉาว และแนวคิดแบบนอกรีต (Paganism) อย่างไรก็ตาม แต่เขาก็แสดงให้เห็นผู้อ่านได้

ตระหนักว่านั่นเป็นวิธีการต่อสู้ในพื้นที่ทางศิลปะแบบหนึ่งที่ลูอีซเสนอให้กับโลก โดยได้รับเอาอิทธิพลจากบริบทรอบข้าง และประสบการณ์ชีวิตอันมากมายของเขากลับกรองออกมาเป็นผลงานชิ้นเอกที่เขารักมากที่สุด ในฐานะที่เป็นนวนิยายกามสังวาสที่มีฉากหลังย้อนยุคไปในอดีตกาล แน่แน่นอนว่า ลูอีซอาจประสบความสำเร็จในการสร้างจินภาพดินแดนแห่งนั้นในอดีตอย่างสมจริงและน่าประทับใจ แต่ยิ่งไปกว่านั้นคือเมื่อพิจารณาบริบทสังคมและประสบการณ์ชีวิตที่เขาได้สัมผัส ก็พบว่า ดินแดนอะเล็กซานเดรียเมื่อหนึ่งพันปีก่อนกับนครปารีส กลับมีภาพซ้อนทับกัน ทั้งชีวิตอันหรูหราฟุ่มเฟือย งานเทศกาลเลื่องลือของ หญิงชายที่แสวงหาความรักอย่างไม่เหน็ดเหนื่อย และศิลปินผู้ไม่เคยพอใจในผลงานของตนเอง ทั้งหมดล้วนเป็นชีวิตที่ลูอีซได้พบเจอมา และปรากฏอยู่ใน *Aphrodite* ผลงานที่เขารักที่สุด และไม่เคยเลิกรักมันจวบจนวาระสุดท้าย เหมือนที่เขาไม่เคยละทิ้งปารีส เมืองที่เขารักที่สุด⁴⁶ จึงพิสูจน์ได้ว่าแม้จะมีการนำวัตถุดิบทางวรรณกรรมแบบใดก็ตามมาใช้ในการสร้างวรรณกรรม แต่บริบทสังคมย่อมมีส่วนส่งผลต่อชิ้นงานของผู้เขียนเสมอ

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁴⁶ Ibid., p. 62.

4.3. การต่อต้านสงครามและทุนนิยมอุตสาหกรรม

สงครามโลกครั้งที่ 1 ส่งผลกระทบทำให้โลกไม่เหมือนเดิมอีกต่อไป ความรุนแรงในครั้งนั้นระบอบไปทั่วราวกับโรคภัย ทำให้จิตใจมนุษย์มากมายเฉยชาไปกับเรื่องของความตาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสงครามนั้น ได้รับบาดเจ็บมากมายทั้งร่างกายและจิตใจ (Trauma) ดอริส เลซซิง (Doris Lessing) ผู้เขียนบทนำให้กับ *Lady Chatterley's Lover* (1928) ชี้ให้เห็นว่าความโหดร้ายของสงครามโลกครั้งที่ 1 ยังคงทิ้งความคับข้องใจเกี่ยวกับชีวิตและความตายเอาไว้ให้กับดี. เอช. ลอว์เรนซ์ แม้ในยามที่เขาเขียนนวนิยายเรื่องนี้ สงครามจะล่องเลยมากกว่าสิบปีแล้วก็ตาม ดังเห็นได้ว่าตัวละครที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงของสงครามครั้งนั้น ไม่เพียงแต่เฉพาะคลิฟฟอร์ด ที่ต้องสูญเสียร่างกายท่อนล่างเท่านั้น แต่ยังรวมถึงเมลเลอร์สที่ต้องสูญเสียเจ้านายที่เขาเคารพรักไปขณะเข้าร่วมสงคราม นอกจากนี้ ยังแสดงให้เห็นภาพของความเหลื่อมล้ำทางชนชั้นที่ทุนนิยมอุตสาหกรรมมอบให้แก่สังคมโลกผ่านหลายฉากในเรื่อง จากการวิจัยพบว่า ลอว์เรนซ์มิได้ต่อต้านสงครามและทุนนิยมอุตสาหกรรมโดยปราศจากเหตุผลทางภูมิหลัง เพราะตัวเขาเองก็เป็นเหยื่อของทุนนิยมอุตสาหกรรมและสงครามดังกล่าวเช่นกัน โดยเขาได้เขียนบรรยายถึงความเกลียดชังที่เขามีต่อสงครามใน จดหมายถึง เอ็ดเวิร์ด มาร์ช ในปี 1914 และถึงอาเทอร์ แมคคลีฮอดในปีถัดว่ามันทำให้เขารู้สึกหดหูใจและสิ้นหวังเช่นไรบ้าง

The war is just hell for me, I can't get away from it for a minute: I live in a sort of coma like are of those nightmares when you can't move I hate it-- everything.⁴⁷

ลอว์เรนซ์แสดงความเกลียดชังในสงครามเอาไว้ในหลายฉากของนวนิยาย แม้ว่าตัวละครชายทั้งสองคนของเขาจะเข้าร่วมรบในสงคราม แต่ก็ได้รับบาดเจ็บมาเหมือนกัน ส่งผลให้พวกเขาแสดงออกถึงความเกลียดชังความรุนแรงที่เกิดขึ้น และตระหนักได้ถึงความรู้สึกราวของสงคราม อันเป็นผลจากการแย่งชิงอำนาจทางการเมืองของผู้มีอำนาจระดับสูง โดยนำปัญหาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมาเป็นข้ออ้างในการส่งผู้คนไปสู่ความตายมากมาย คลิฟฟอร์ดจึง

⁴⁷Trudi Tate, *Modernism, History and the First World War* (Manchester: Manchester University Press, 1998), p. 102.

แสดงที่ทำเหยียดหยันการทำสงคราม⁴⁸ และประพุดิตนประหนึ่งว่าสงครามไม่อาจทำให้เขาสูญเสียความทรงจำตนไปได้แม้มันจะทำให้เขาต้องบาดเจ็บถึงขั้นขาพิการ ขณะที่เมลเลอร์สนั้น แม้จะได้พบกับความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้บังคับบัญชาตอนรับราชการทหารระหว่างสงคราม แต่ก็ต้องพบกับความโหดร้ายมากมาย⁴⁹ แต่เมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่ามีความแตกต่างของทั้งสองคนในเรื่องผลที่ตามมาหลังสงครามจบลง ขณะที่คลิฟฟอร์ดหลีกเลี่ยงตนที่จะนำประสบการณ์จากสงครามมาใช้ในการดำรงชีวิต เขากลับปฏิเสธความจริงที่มันส่งผลต่อเขา เขาแสดงให้เห็นว่าเกลียดสงคราม ทั้งๆที่มันมีส่วนทำให้ชีวิตเขา อย่างน้อยก็ในทางกายภาพที่เปลี่ยนแปลงไปในขณะที่เมลเลอร์สซึ่งมีประสบการณ์ในสนามรบมากกว่า และดื่มรสความโหดร้ายของสงครามมากกว่าจากการเดินทางไปร่วมรบในหลายประเทศ แต่เขากลับนำความอ่อนโยนที่เขาได้เรียนรู้จากมิตรภาพในสนามรบมาใช้ เป็นสิ่งที่คอนนีให้คำตอบกับเขาว่า มันคือ ความอ่อนโยนที่มาจากความกล้าหาญของเขา (It's the courage of your own tenderness) และเมลเลอร์สแสดงความเห็นต่อไปว่า

“...I knew it with the men. I had to be in touch with them, physically, and not go back on it. I had to be bodily aware of them and a bit tender to them, even if I put em through hell.”⁵⁰

ดาส (Santanu Das) แสดงทัศนะใน *Touch and Intimacy in First World War Literature* ว่า เมลเลอร์สแสดงให้เห็นว่าประสบการณ์จาก “สัมผัสของความอ่อนโยน” ที่เขาได้รับจากสงคราม⁵¹ เป็นที่น่าสังเกตว่า ในความสัมพันธ์ที่เมลเลอร์ส กล่าวถึงผู้พันที่เขาให้ความเคารพนั้นใช้คำว่า รัก และมีการสัมผัสด้วยกายในหมู่ทหาร เป็นการแตะต้องที่ต้องประกอบด้วยความเชื่อตรงต่อกันด้วย มิใช่เป็นเพียงการทำไปตามหน้าที่อย่างหุ่นยนต์ที่ได้รับการตั้งโปรแกรม แต่เป็นความไว้วางใจกัน อันเกิดขึ้นท่ามกลางสถานการณ์ของความเป็นความตาย

⁴⁸D.H. Lawrence, *Lady Chatterley's Lover: A Propos Of "Lady Chatterley's Lover"* (London: Penguin Books, 2008), pp. 10-1.

⁴⁹Ibid., p. 216.

⁵⁰Ibid., p. 277.

⁵¹Santanu Das, *Touch and Intimacy in First World War Literature* (Cambridge: Cambridge University Press, 2005), p. 234.

"Did you love him?"

"Yes! I loved him."

"And did he love you?"

"Yes! In a way, he loved me."

"Tell me about him."

"....He loved the army.

And he had never married. He was twenty years older than me. He was a very intelligent man: and alone in the army, as such a man is: a passionate man in his way: and a very clever officer. I lived under his spell while I was with him. I sort of let him run my life. And I never regret it....I was as near death myself. But when I came to, I knew another part of me was finished. But then I had always known it would finish in death.

All things do, as far as that goes."⁵²

ในบทสนทนาดังกล่าว เมลเลอร์อธิบายให้คนนี่ฟังว่า เขารักและชื่นชมผู้บังคับบัญชาามากเพียงไร ดั่งเบื้องต้น เพราะแม้ในหมู่ทหารที่ต้องอยู่ท่ามกลางความน่าสะพรึงกลัวของสงครามและความตาย เมลเลอร์ก็ยังคงยืนยันว่าเขาได้รับความรักจากเจ้านาย ผู้ซึ่งเขานับถือว่าเป็น "ชายผู้เปี่ยมไปด้วยความปรารถนา" (passionate man) ผู้ชาญฉลาดและมีอิทธิพลต่อชีวิตของเขาตลอดมา ถึงขั้นที่เขา กล่าวว่า ความตายของผู้บัญชาการทำให้ส่วนหนึ่งของเขาเหมือนตายไปด้วย จุดนี้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อันใกล้ชิดในหมู่ทหารที่เข้าร่วมสงคราม และแม้สงครามจะสร้างความเสียหายต่อมนุษยชาติมากมาย ผู้คนมากมายอาจต้องทำหน้าที่ฆ่า หรือแม้แต่ถูกฆ่า แต่พวกเขาจะไม่สูญเสียตัวตนที่มีความรู้สึกไป ตราบใดที่มนุษย์ยังคงสัมผัสต่อกันและกันอยู่

การสัมผัสทางกายอันเปี่ยมไปด้วยความรู้สึกจากจิตวิญญาณโดยแท้เช่นนั้นเอง ที่ลอร์เรนซ์ต้องการแสดงความเห็นว่า เป็นสิ่งจำเป็นต่อโลกที่เต็มไปด้วยความเย็นซาอันเป็นผลจากสงคราม การแบ่งแยกชนชั้น และทุนนิยมอุตสาหกรรมที่เมินเฉยต่อธรรมชาติของมนุษย์ที่มีเลือด

⁵²D.H. Lawrence, *Lady Chatterley's Lover: A Propos Of "Lady Chatterley's Lover"*, p. 216.

เนื้อและความรู้สึก ในทางหนึ่ง อาจมองได้ว่าลอร์ดเรนซ์สร้างมายาคติให้กับความใกล้ชิดของเพศชาย จึงปฏิเสธไม่ได้ว่าตัวเขาเองก็มีแนวโน้มทางเพศที่จะเป็นรักร่วมเพศเช่นกัน ดังที่พรีด้า ภรรยาของเขาเคยกล่าวไว้ว่าในช่วงที่เขาเขียนนวนิยายเรื่อง *Woman in Love* ระหว่างพำนักอยู่ที่คอนวอลล์ในช่วงปี 1916-1917 เขาได้สนิทชิดเชื้อกับชายหนุ่มชื่อ วิลเลียม เฮนรี ฮอคคิง (William Henry Hocking) และเธอเชื่อว่าเป็นไปได้ที่มีมิตรภาพนั้นจะมีเรื่องทางเพศเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย⁵³ แต่ไม่ว่าความสัมพันธ์ที่แท้จริงจะเป็นเช่นไร ลอร์ดเรนซ์ก็แสดงให้เห็นแง่มุมของมิตรภาพในหมู่ชายที่นำความอ่อนโยนให้เกิดขึ้นในจิตใจคน และจะเป็นอาวุธที่ใช้สู้กับความน่าสะพรึงกลัวของโลกภายนอกที่เต็มไปด้วยความรุนแรง การแบ่งแยก ขนบธรรมเนียมประเพณี หรือแม้แต่ระบบเงินตราที่ทำให้มนุษย์ลืมความปรารถนาที่ไหลเวียนอยู่ในร่างกายของตน ดังที่เมลเลอร์สประกาศว่า เขาปรารถนาจะต่อสู้กับอำนาจอันชั่วร้ายที่ทำให้มนุษย์กลายเป็นสิ่งโหดร้าย

“Let's not live for money--...Let's live for something else. Let's not live ter make money, neither for us-selves nor for anybody else. Now we're forced to. We're forced to make a bit for us-selves, an' a fair lot for th' bosses. Let's stop it! Bit by bit, let's stop it. We needn't rant an' rave. Bit by bit, let's drop the whole industrial life an' go back.....”⁵⁴

แม้จะแสดงชัดเจนว่าเกลียดสงคราม แต่สงครามสำหรับลอร์ดเรนซ์ก็มีได้มีเพียงแง่มุมที่เกี่ยวข้องกับทำลายล้างเพียงอย่างเดียว แต่ในช่วงเวลานั้นมนุษย์ก็ยังสามารถแสวงหาความรัก ความอบอุ่นได้ เขาแสดงให้เห็นว่าตราบใดที่ยังคงยังคงละโมภในอำนาจและเงินตรา ความขัดแย้งก็ยังดำเนินอยู่เรื่อยไป มนุษย์ทำลายอีกฝ่ายเพราะสงครามและการเอาเปรียบทางชนชั้นเท่า่นั้นไม่พอ ยังทำลายตนเองด้วย คลิฟฟอร์ดเป็นตัวแทนของคนที่ได้รับผลกระทบจากสงคราม แต่ปฏิเสธที่จะยอมรับว่าตนได้รับผลจากมันจริงๆ ดังที่ปรากฏในนวนิยายว่าผู้อ่านจะไม่เห็นว่าคลิฟฟอร์ดมีความทุกข์ทรมานที่ได้รับจากสงครามมาอย่างไร แต่การทอดทิ้งที่สูญเสียไปด้วยการใช้อำนาจทางชนชั้นที่ตนมีในทางหนึ่งก็สะท้อนผลจากสงครามที่เขาได้รับเช่นกัน เขาทดแทนอำนาจในทางเพศชายที่ตนเสียไปด้วยการสร้างอาณาจักรทางธุรกิจของตน ใช้ความอัจฉริยะที่มี

⁵³Maddox, Brenda. *D.H. Lawrence: The Story of a Marriage*. (New York: Simon & Schuster 1994), p. 280.

⁵⁴D.H. Lawrence, *Lady Chatterley's Lover: A Propos Of "Lady Chatterley's Lover"*, p. 219.

มันสมองเป็นเลิศหลอมตัวเองเข้ากับเครื่องจักร⁵⁵ อย่างที่เขามีวีลแชร์ติดเครื่องยนต์เป็นเหมือนอวัยวะร่างกายที่สามารถใช้ได้คล่องแคล่ว ทั้งหมดเป็นผลจากความทุกข์ทรมานที่เขาไม่อาจแสดงออกมาได้ เพราะทิวทัศน์ทางชนชั้นที่เขาขึ้นมาตั้งแต่เกิด อย่างคนชั้นสูงตามค่านิยมอังกฤษของกลุ่มพิวริตัน ที่ชนชั้นเจ้าขุนมูลนายไม่เพียงแสดงความอ่อนแอต่อสาธารณชน แต่ในขณะที่เมลเลอร์ส ซึ่งเป็นผู้มีสัมผัสของมนุษย์ที่อบอุ่นอ่อนโยน ตามชื่อแรกของนวนิยายที่ลอว์เรนซ์ตั้งใจจะใช้คือ *Gentleness* ก็รับความทุกข์ทรมานจากสงครามมาเช่นกัน แต่เขาเลือกที่จะเก็บเอาประสบการณ์ที่เขาได้รับจากความรักความห่วงใยในหมู่ทหารกลับมาใช้ในชีวิต และยอมรับว่าความรักอันอ่อนโยนที่สัมผัสได้จากความรักที่เปี่ยมไปด้วยจิตวิญญาณนั่นเอง ที่ช่วยกอบกู้มนุษย์จากสภาวะจิตใจอันไม่มั่นคงได้ ดังที่ลอว์เรนซ์แสดงทัศนะในบทความ *A Propos Of "Lady Chatterley's Lover"* ว่า

When the great crusader against sex and the body started in full blast, with Plato, it was a crusade for "ideals", and for this "spiritual" knowledge in apartness. Sex is the great unifier. In its big, slower vibration it is the warmth of heart which makes people happy together, in togetherness. The idealist philosophies and religions set out deliberately to kill this. And they did it. Now they have done it. The last great ebullition of friendship and hope was squashed out in mud and blood. Now men are all separate little entities. While "kindness" is the glib order of the day—everybody must be "kind"—underneath this "kindness" we find a coldness of heart, a lack of heart, a callousness, that is very dreary. Every man is a menace to every other man.⁵⁶

สำหรับลอว์เรนซ์แล้วประเด็นทางเพศที่เขาใช้ ไม่ได้สะท้อนเพียงแต่แนวความคิดอย่างเดียว ยังเป็นเครื่องมือในการตอบโต้ชนชั้นสูงด้วยในอีกทางหนึ่ง เพราะจากการวิจัยพบว่าลอว์เรนซ์เองก็เคยได้รับประสบการณ์ที่ถูกกีดกันทางชนชั้นมาตั้งแต่เริ่มเปิดตัวในฐานะของนักเขียนนวนิยาย

⁵⁵ Trudi Tate, *Modernism, History and the First World War*, p. 103.

⁵⁶ D.H. Lawrence, *Lady Chatterley's Lover: A Propos Of "Lady Chatterley's Lover"*, p. 332.

ที่ตีแผ่ประเด็นทางเพศ จวบจนเขียนผลงานชิ้นสุดท้าย กลุ่มบลูมส์เบอรรี่ (Bloomsberry) ซึ่งเป็นนักวิชาการและนักเขียนชั้นสูงในกลุ่มที่ส.ศิริรักษ์กล่าวว่า “ทนนักเขียนรุ่นใหม่ที่ไม่มีการฝึกแบบดี.เอช.ลอร์เรนซ์ไม่ได้” และมองงานอย่าง *Lady Chatterley's Lover* ว่าเป็น “นิยายลามก” และ “ไร้รสนิยม”⁵⁷ ที่นางเอกซึ่งเป็นชนชั้นสูงจะลัดตัวไปรักกับผู้ดูแลป่าซึ่งเป็นชนชั้นแรงงาน และมีการบรรยายฉากร่วมเพศอย่างละเอียด นั่นทำให้ลอร์เรนซ์ถูกโจมตีจากคนกลุ่มนักวิชาการอย่างกว้างขวาง จนงานชิ้นนี้ไม่สามารถตีพิมพ์ได้นานนับสิบปี ค่านิยมอย่างชนชั้นสูงที่ปรากฏในตัวบทผ่านการกระทำของคลิฟฟอร์ดที่ลอร์เรนซ์เขียนนั้น ถูกบรรยายด้วยถ้อยคำที่แสดงความขมขื่น และเสียดสี บรรยายากศของการพบปะของบรรดาสหายของคลิฟฟอร์ดที่คาดหวังไม่ได้เต็มไปด้วยมิตรภาพ มีแต่การพุดคุยเชิงทฤษฎีและปรัชญาที่ไม่จบสิ้น แม้คอนนี่จะอยู่ในวงสังสรรค์ แต่กลับไม่เคยได้แสดงความเห็นใดๆ เสมือนไร้ตัวตน ไม่มีความอบอุ่นใดๆ เมลเลอร์แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นกลุ่มชนชั้นสูงที่คอยใช้อำนาจของความเป็นอภิสิทธิ์ชนมาเป็นมาตรฐานกำหนดวิถีชีวิต ตัดสินถูกผิดของบุคคลอื่นๆ ในสังคมว่า สิ่งเหล่านั้นที่พวกเขาชอบให้ มีแต่ลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ลง

“...And if we go on in this way, with everybody, intellectuals, artists, government, industrialists and workers all frantically killing off the last human feeling, the last bit of their intuition, the last healthy instinct; if it goes on in algebraical progression, as it is going on: then ta-tah! to the human species! Goodbye! darling!....”⁵⁸

ทุนนิยมอุตสาหกรรมมอบความมั่งคั่งให้ชนชั้นนายทุน แต่ชนชั้นแรงงานที่ขายแรงงานให้พวกเขา กลับมีสภาพเป็นเพียงเครื่องจักร ผลิตงานให้พวกเขา รับเงิน แล้วกลับมาทำใหม่ ไม่มีปากไม่มีเสียง ขณะที่นายทุนได้กำไร แล้วนำกำไรไปลงทุนเพิ่มไปอีก ชนชั้นแรงงานกลุ่มอื่นถูกเรียกมาใช้งาน แล้ว

⁵⁷ ส.ศิริรักษ์, *กำเนิดปัญหาชนบทในอังกฤษ: กลุ่มบลูมส์เบอรรี่* [online], 19 December 2009. http://www.sulak-sivaraksa.org/th/index.php?option=com_content&task=view&id=211&Itemid=3&limit=1&limitstart=3.

⁵⁸ D.H. Lawrence, *Lady Chatterley's Lover: A Propos Of "Lady Chatterley's Lover"*, p. 218.

เข้าสู่วงจรของเศรษฐกิจทุนนิยมอุตสาหกรรมเช่นนี้ อีก เป็นเช่นนี้สืบไป ซึ่งเป็นวงจรที่ ลอร์เรนซ์รังเกียจ และตระหนักดีว่า มนุษย์ไม่อาจหนีจากมันพ้น แต่มนุษย์จะไม่เสียความเป็น มนุษย์ที่มีเลือดเนื้อ มีหัวใจไป หากโอบกอดกันด้วยจิตใจอย่างแท้จริง ดังที่คอนนีชี้ให้ฮิลดา พี่สาว ผู้ไม่เห็นด้วยที่น้องลดตัวไปมีสัมพันธกับชนชั้นแรงงานว่า

"After all, Hilda," she said, "love can be wonderful: when you feel you
LIVE,..."⁵⁹

ทุนนิยมอุตสาหกรรมในมุมมองของลอร์เรนซ์ก็ไม่ต่างอะไรกับปีศาจแห่งความละโมภที่ ทำให้มนุษย์ลี้มจิตวิญญาณดั้งเดิมของตนไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนักสังคมนิยม เศรษฐศาสตร์ชื่อ ก๊อง แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber, 1864-1920) ที่ปรากฏอยู่ใน *The Protestant Ethic and the Spirit of Capitalism** ที่ว่าจริยธรรมแบบคริสเตียนที่มุ่งเน้นการทำงาน แสวงหา การไถ่บาป และกตัญญูชาติตฤณทางเพศของมนุษย์เอาไว้ด้วยกระบวนการหลายรูปแบบ ซึ่ง ลอร์เรนซ์มองว่าแม้แต่การสมรสยังเป็นการสร้างมายาคติเรื่องความผูกพันที่สาบานต่อพระเจ้า ทำให้การสมรสของชายหญิงมีภาระเป็นเพียงโครงสร้างหน้าตาอย่างหนึ่งในสังคม⁶⁰ รวมทั้งควบคุมสตรี ให้หมดไร้ซึ่งอำนาจ โดยจำกัดบทบาทให้อยู่แต่ในบ้าน และไม่มีสิทธิที่จะเรียกร้องความพึงพอใจ ทางเพศได้อีก ในขณะที่ชายทดแทนอิสระภาพนั้นด้วยอำนาจของการเป็นได้เป็นใหญ่ในอาณาจักร ที่เรียกว่าครอบครัวแล้ว กระนั้นสิ่งที่ลอร์เรนซ์เรียกร้อง มิใช่การยุติการสมรส แต่เป็นการสร้างสม ดุลยภาพให้กับความสัมพันธ์นั้น สตรีและบุรุษควรมีสิทธิที่จะได้รับความพึงพอใจทางเพศที่เท่า เทียมกัน การสมรสจึงไม่ควรมืออยู่เพื่อสืบพันธุ์ แต่เพื่อการสร้างการตระหนักถึงตัวตนในฐานะ มนุษย์ด้วย มนุษย์จึงไม่ควรปฏิเสธหรือมองว่าการมีเพศสัมพันธ์เป็นประเด็นที่ควรเก็บเงียบอีก ต่อไป คอนนีจึงควรได้มีโอกาสเริ่มชีวิตใหม่กับคนที่มอบการความพึงพอใจสูงสุดให้เธอได้ มากกว่า การติดอยู่กับชายชั้นสูงผู้เยอหยิ่งในชนชั้นและไม่ใส่ใจในความรู้สึกของเธอ เมื่อพิจารณาจาก ทศนะเช่นนี้ ก็จะพบว่าในความเป็นจริงแล้ว ทางออกที่ลอร์เรนซ์เสนอเช่นนั้นก็มีความสอดคล้อง

⁵⁹ Ibid., p.241.

* *The Protestant Ethic and the Spirit of Capitalism* แสดงทัศนะของแมกซ์ เวเบอร์ ซึ่งมองว่าการเกิดขึ้นของโปรเตสแตนต์ส่งผลต่อพัฒนาการของระบบทุนนิยมในยุโรป

⁶⁰ D.H. Lawrence, *Lady Chatterley's Lover: A Propos Of "Lady Chatterley's Lover"*, p. 321.

กับภูมิหลังการสมรสของลอร์เรนซ์กับฟรีด้าเองด้วย เพราะเขาเป็นคนพาเธอไปจากสามีที่เป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัย นี้อตติงแฮม และติดพันระทางกฎหมายอยู่นาน กว่าที่คู่รักใหม่จะสามารถแต่งงานกันได้จริงๆ นอกจากนี้ตัวละครที่เป็นพ่อของคอนนี ยังทำให้ผู้อ่านอดที่จะคิดไม่ได้ว่า อาจเป็นตัวแทนของลอร์เรนซ์เสียเอง เมื่อเซอร์มัลคอม ริดมีได้แสดงอาการรังเกียจผู้รักของลูกสาว ทั้งที่อีกฝ่ายเป็นเพียงชนชั้นแรงงาน แต่กลับยอมรับเขาอย่างง่ายดาย และแสดงที่ท่าพอกพอใจเมลเลอร์สอีกด้วย ดังที่แสดงให้เห็นว่าประเด็นหลักในบทสนทนาของ เซอร์มัลคอม ริด คือปรารถนาจะให้ลูกสาวมีความสุขเท่านั้น

“...Oh, game-keeper or not, you're a good cock. I can see that with one eye shut. Not like that blasted Clifford! A lily-livered hound with never a fuck in him, never had. I like you, my boy, I'll bet you've a good cod on you; oh, you're a bantam, I can see that. You're a fighter. Game-keeper! Ha-ha, by crikey, I wouldn't trust my game to you! But look here, seriously, what are we going to do about it? The world's full of blasted old women.'And look here, my boy, if ever I can do anything for you, you can rely on me. Game-keeper! Christ, but it's rich! I like it! Oh, I like it! Shows the girl's got spunk. What? After all, you know, she has her own income, moderate, moderate, but above starvation. And I'll leave her what I've got. By God, I will. She deserves it for showing spunk, in a world of old women. I've been struggling to get myself clear of the skirts of old women for seventy years, and haven't managed it yet. But you're the man, I can see that.”⁶¹

บทสนทนาดังกล่าวเกิดขึ้นหลังจากได้รู้ว่าผู้รักของลูกสาวเป็นเพียงชายชนชั้นแรงงาน และเป็นคนที่ลูกสาวของเขารักมากถึงขนาดต้องการหย่าจากสามีผู้ร่ำรวย เพื่อไปอยู่กินกับเขา แต่แทนที่ เซอร์มัลคอมจะแสดงอาการรังเกียจ เขากลับหัวเราะชอบใจ และกล่าววิจารณ์กิจกรรมทางเพศของเมลเลอร์สด้วยน้ำเสียงและท่าทีอย่างทีลอร์เรนซ์ได้กล่าวอธิบายใน *A Propos Of "Lady Chatterley's Lover"* ว่า ปรารถนาจะให้ผู้คนสามารถพูดคุยเรื่องเพศได้อย่างเป็นธรรมชาติ

⁶¹ Ibid., pp. 283-4.

ชื่อๆ และตรงไปตรงมา ด้วยความตระหนักรู้ว่า กิจกรรมทางเพศเป็นเรื่องธรรมชาติของมนุษย์

⁶² การที่เซอร์มัลคอมในฉากดังกล่าวเอ่ยขึ้นชมสมรรถภาพทางเพศของเมลเลอร์สด้วยสำนวนภาษาหยาบโลน อย่าง *you're a good cock* หรือ *I'll bet you've a good cod on you* และยังแสดงความเห็นต่อความไร้สมรรถภาพของคลิฟฟอร์ดผู้ไม่อาจทำให้ลูกสาวของเขาอยู่อย่างมีความสุขว่า *A lily-livered hound with never a fuck in him* ซึ่งเป็นสำนวนภาษาหยาบคาย ทั้งที่เขาเป็นชนชั้นสูงเช่นเดียวกับคลิฟฟอร์ด ผู้ซึ่งแทบไม่มีคำหยาบหลุดออกมาจากปากของเขาตลอดทั้งเรื่อง พ่อของคอนนี่กลับใช้สำนวนภาษาหยาบโลนที่กล่าวถึงอวัยวะเพศ และการมีเพศสัมพันธ์อันเป็นประเด็นที่สังคมยุควิคตอเรียนถือว่าเป็นเรื่องที่ไม่อาจนำมาพูดในที่สาธารณะ ได้อย่างเปิดเผยกับเมลเลอร์ ความพึงพอใจในตัวว่าที่ลูกเขยคนใหม่ที่แสดงออกมา และการวิจารณ์จารีตประเพณีอันเคร่งครัดที่กดความรู้สึกตามธรรมชาติของมนุษย์ว่าเป็น กระโปรงของพวกหญิงแก่ๆ หรือ *Skirt of old women* ที่เขาพยายามสลัดตัวเองให้หลุดมาตลอดชีวิต แต่ก็ไม่สำเร็จซักที แต่เมลเลอร์สไม่สนใจว่าสังคมภายนอกจะมองว่าอย่างไร และเดินหน้าที่จะพาคอนนี่ไปอยู่ด้วย เป็นเหมือนนักรบ ที่ไม่ยอมแพ้ และเป็นลูกผู้ชายจริง ทั้งหมดทำให้เซอร์มัลคอมมีสถานะประหนึ่งร่างทรงของลอร์ดเรนซ์ ที่ปรารถนาจะกล่าวสรุปให้ผู้อ่านได้เห็นถึงวัตถุประสงค์ข้อหนึ่งของเขาในการเขียนนวนิยายเรื่องนี้ คือการชี้ให้มนุษย์กล้าเอ่ยถึงเรื่องทางเพศได้อย่างสบายใจ และไม่ต้องรู้สึกอับอายกับประเด็นดังกล่าวอีก

เซอร์มัลคอม รีดที่ออกมาสนับสนุนการตัดสินใจของลูก และกล่าวยินดีหากเมลเลอร์สจะทำให้ลูกสาวของเขาได้รับความสุขทางเพศจริง สะท้อนแนวความคิดของลอร์ดเรนซ์ที่มีต่อประเด็นทางเพศซึ่งปรากฏใน *A Propos Of "Lady Chatterley's Lover"* ที่เขาได้เขียนเพื่อขยายความนวนิยายในเวลาต่อมา เพราะการที่มนุษย์ได้สัมผัสและสื่อสารในเรื่องเพศได้อย่างตรงไปตรงมา ในทัศนะของลอร์ดเรนซ์นั้น จะนำไปสู่การฟื้นฟูความรู้สึกอย่างมนุษย์ที่มีอารมณความรู้สึก และไม่สยบยอมต่อทุนนิยมเงินตรา หรือความรู้สึกหวาดกลัวต่อสงครามที่กำลังจะเกิดขึ้นอีกครั้ง ดังที่เมลเลอร์สได้กล่าวถึงกลางสังหรณ์อันน่ากลัวที่เขาารู้สึกว่ากำลังคืบคลานเข้ามาใกล้ทุกทีๆไว้ในจดหมายที่เขาเขียนถึงคอนนี่ว่า ช่วงเวลาอันเลวร้ายกำลังจะมาถึง

There's a bad time coming. There's a bad time coming, boys, there's a bad time coming! If things go on as they are, there's nothing lies in the future but death and destruction, for these industrial masses...

⁶² *Ibid.*, pp. 281-2.

But never mind. All the bad times that ever have been, haven't been able to blow the crocus out: not even the love of women. So they won't be able to blow out my wanting you, nor the little glow there is between you and me.⁶³

เมลเลอร์กล่าวถึงช่วงเวลาอันเลวร้ายที่กำลังจะมาถึง และจะเต็มไปด้วยความตายและการทำลายล้าง อันเป็นผลมาจากความยุ่งเหยิงจากทุนนิยมอุตสาหกรรมที่มนุษย์สร้างขึ้นมาเอง และกำลังจะย้อนกลับมาทำลายตัวเองในอนาคต ในประโยคดังกล่าวพบว่าเต็มไปด้วยน้ำเสียงที่เต็มไปด้วยความกังวลใจ และรู้สึกตื่นตระหนกต่ออนาคตที่กำลังจะมาถึง เพราะเขาไม่อยากให้สงครามมาเป็นอุปสรรคทำให้เขาไม่สามารถไปอยู่กับคนรักได้ รวมทั้งลูกที่กำลังจะเกิดในฤดูใบไม้ผลินี้ด้วย แสดงให้เห็นว่าจบจนตอนสุดท้ายของเรื่อง ในเวลาที่เขียนนวนิยายเรื่องนี้ ลอร์เรนซ์ยังคงกังวลต่อสถานการณ์ของสงครามที่ทำท่าจะปะทุขึ้นมาอีกครั้ง ทั้งที่บาดแผลจากสงครามโลกครั้งที่หนึ่งยังไม่หายดี แล้วความขัดแย้งครั้งใหม่ก็จะซ้ำเติมมนุษยชาติอีกครั้ง อย่างไรก็ตาม มนุษย์ก็ไม่อาจทอดทิ้งความหวังที่จะมีชีวิตต่อไปได้ ดังที่เมลเลอร์ไม่ยอมทิ้งความหวังจาก “แสงไฟดวงน้อยๆ” ระหว่างเขากับคนนีให้ดับสูญไป (little glow there is between you and me) และยังคงยืนยันว่าไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้น เขาก็จะไปรับเธอกับลูกมาอยู่ด้วยกัน แม้จะเป็นช่วงเวลาอันเลวร้าย แต่ก็ยังเชื่อมั่นว่าด้วยความรักอันแนบชิดและความอ่อนโยนที่พวกเขามีแก่กัน ทั้งสองจะต้องผ่านพ้นอุปสรรคใดๆไปด้วยกันได้ในที่สุด

จากการวิเคราะห์ทั้งหมดจึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า แท้จริงแล้ว *Lady Chatterley's Lover* มิได้เป็นเพียงนวนิยายกามสังวาส หรือเป็นนวนิยายลามกที่ไร้สุนิยมอย่างที่ถูกล่ามจากแวดวงวรรณกรรมอังกฤษในยุคต้นศตวรรษที่ 20 เพียงอย่างเดียว แต่เต็มไปด้วยการสะท้อนมุมมองและความคิดที่เขาตกผลึกมาจากประสบการณ์ในชีวิตของเขา ทั้งจากบริบทรอบกายในทางประวัติศาสตร์รวมทั้งภูมิหลังชีวิตอันหิวโหของเขานั่นเอง

⁶³ Ibid., p. 300.

4.4. ภูมิหลังในฐานะคริสตชน

The Eve of St. Venus เป็นนวนิยายขนาดสั้น (Novella) ที่พิมพ์ครั้งแรกในปี 1864 ขณะที่เขายังเป็นอาจารย์สอนหนังสืออยู่ที่บ้านบิวรี (Banbury) เพื่อสร้างเป็นละครเพลงสั้นๆ ในช่วงทศวรรษที่ 40 ก่อนจะมากลายเป็นละครเวทีและตีพิมพ์เป็นนวนิยายในภายหลัง ในแก่นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสมรส ซึ่งเบอร์เจสส์ได้เพิ่มเติมคำนำไปในภายหลังในฉบับปี 1981 เพื่ออุทิศแด่เจ้าหญิงและเจ้าชายแห่งเวลส์เนื่องในพระราชพิธีอภิเษกสมรสที่จัดขึ้นในปีเดียวกัน ดังที่เขาได้ประกาศไว้ในคำนำว่าอุทิศแด่ทั้งสองพระองค์ และคู่สมรสทุกคู่

The 1981 edition of this novella was dedicated to the Prince and Princess of Wales, who were just married.....I dedicated this work to all, high or low, who propose marriage or have achieved it, or, having achieved it a fair time ago, are still not disillusioned with it.⁶⁴

จากการศึกษาภูมิหลังของเบอร์เจสส์ผู้เติบโตมาในครอบครัวชาวคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกอันเคร่งครัด และเชื่อมั่นในคุณงามความดีแบบคริสเตียนอันสูงส่ง ตัวละครที่เป็นเทพธิดานอกกรีตนอกศาสนาจึงถูกสร้างให้เป็นฝ่ายสร้างความวุ่นวาย และต้องถูกรับด้วยสาธุคุณผู้ช่วยบิชอป หรือ Vicar ตัวแทนของพระธรรมในคริสตศาสนา ในคำนำของนวนิยายยังพบข้อความเห็นที่แสดงความยึดมั่นในศรัทธาคำสอนทางศาสนาและพละทานุภาพของพระเจ้า ที่มีเหนือวินัส เทพธิดาจากอดีตกาลอย่างแน่นอน ดังปรากฏในการยืนยันของเบอร์เจสส์ในคำนำเรื่องว่า แม้นวนิยายเรื่องนี้จะเขียนขึ้นมุ่งเน้นประเด็นของการสมรสและการสักการะเทพธิดาแห่งความรัก แต่ถึงอย่างไรเสีย เธอก็คงไม่เข้าใจว่าความศักดิ์สิทธิ์ของการแต่งงานคืออะไร เพราะเธอก็มีภาระวุ่นวายกับบริณทลเกี่ยวกับการสืบพันธุ์ของพวกสัตว์และพวกกร่วมเพศพออยู่แล้ว ดังต่อไปนี้

⁶⁴Anthony Burgess, *The Eve of St Venus* (London: Hesperus Press, 2005), p.

After all, she (Venus) is a pagan and does not quite understand what holy matrimony is. And she has a lot of works in the unblessed regions of animal copulation and human homosexuality.⁶⁵

ถ้อยถนงดั่งกล่าว ในทางหนึ่งจึงสะท้อนให้เห็นทัศนคติที่เบอร์เจสส์มีต่อกลุ่มคนที่มีพฤติกรรมทางเพศแตกต่างไปจากเพศวิถีที่คริสตศาสนากำหนดไว้ ว่าอยู่ในกลุ่มประเภทเดียวกับศาสนา นอกรีตอื่นที่มีในยุคโบราณ ดั่งเห็นได้ว่าเขาจัดวางพฤติกรรมทางเพศของกลุ่มรักร่วมเพศและของ สัตว์เอาไว้ในตำแหน่งเดียวกัน คือในปริมนทลของวินัส เทพธิดาแห่งกามราคะ ซึ่งมีบทบาทใน เนื้อเรื่องอย่างเด่นชัด นวนิยายจึงวางตำแหน่งของเธอไว้ในฐานะของฝ่ายตรงข้ามผู้สร้างความ แยกแยะให้กับคู่รักที่กำลังจะเข้าพิธีแต่งงานในวันรุ่งขึ้น ร่วมกับจูเลีย หญิงรักร่วมเพศที่เป็นคน วางแผนพาไดอานาหนีไปเพื่อล้มเลิกงานทั้งหมดด้วย หากพิจารณาจากแนวความคิดทาง คริสตศาสนานิกายโรมันคาทอลิกที่เบอร์เจสส์ยึดถือ ว่าการแต่งงานของ “ชายหญิง” นับเป็นศีล ศักดิ์สิทธิ์ เพราะว่าเป็นเครื่องหมายแห่งความรักระหว่างพระคริสต์และพระศาสนจักร พระคัมภีร์ กล่าวว่ "ชายจะละบิตามาดาไปผูกพันอยู่กับภรรยา และทั้งสองจะเป็นเนื้อเดียวกัน ธรรมล้ำลึก ประการนี้ยิ่งใหญ่ ข้าพเจ้าหมายถึงพระคริสต์เจ้ากับพระศาสนจักร" (เอเฟซัส 5:31-32) และ เบอร์เจสส์ได้เน้นย้ำแนวคิดดังกล่าวโดยไม่เปลี่ยนแปลง ในบทพูดของแม่นมของไดอานา ผู้ประสบความสำเร็จในการสมรสถึง 5 ครั้ง ขณะที่เธอกล่าวปลอบแอมโบรสที่เพิ่งจะทะเลาะกับไดอานาว่ ถึงอย่างไรก็ตามชายหญิงย่อมเกิดมาเป็นสิ่งคู่กัน อย่างที่มนุษย์ทุกคนเป็นลูกหลานของอดัมและ อีฟ

'...We're all Adam's children, and Eve's too. Male and female create He them, says the Vicar. That's lovely saying, and I've never stopped being gad of it.'⁶⁶

ด้วยเหตุนี้ การแต่งงานของแอมโบรสและไดอานาจึงจำเป็นต้องได้รับการปกป้องจากตัวแทนของ พระเจ้า กล่าวคือเป็นหน้าที่ของท่านสาธุคุณที่ต้องปราบวินัส ที่เสมือนหนึ่งเป็นนางมารนอก ศาสนาผู้มาพร้อมกับกลิ่นคาวของทะเลให้ได้

⁶⁵ Ibid., p. viii.

⁶⁶ Ibid., p. 50.

The of the sea, smell of all the herring shoals that ever were, hit them harder than before., and this time they seemed to hear the laughter of waves breaking. 'Light,' groaned the expiring vicar... The vicar opened his case and took out candles. With one candle alight, the smell of the sea seemed to recede somewhat.⁶⁷

ในทางสัญลักษณ์กลิ่นคาวทะเลย่อมเชื่อมโยงกับวีนิัส ผู้ถือกำเนิดจากท้องทะเล แต่นอกจากที่เบอร์เจสส์จะนำกลิ่นดังกล่าวมาใช้เพื่อสื่อถึงตัวละครในตำนานโบราณแล้ว ยังมีนัยความหมายทางเพศแฝงอยู่ด้วย เพราะหากย้อนไปพิจารณาภาพวาด *The Birth of Venus* ของบอตติเชลลีที่ท่านศาสดาคุณและ คราวเทอร์-เมสันไปเจอเข้าโดยบังเอิญ ผู้อ่านจะพบว่าเธอยืนอยู่บนเปลือกหอยสเกลลอปที่เปิดอ้าอยู่ ซึ่งเป็นไปตามการตีความของจิตรกรในยุคฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม⁶⁸ แต่นัยเชิงสัญลักษณ์ของหอยที่เปิดอ้าอยู่นั้น สื่อถึงอวัยวะเพศหญิงที่พร้อมต่อการสืบพันธุ์ กลิ่นคาวจากทะเลที่ปรากฏในเรื่องจึงสื่อถึงกามราคะที่ถือว่าเป็นความปรารถนาขั้นต่ำ และมักเป็นสิ่งที่ล่อลวง ย้ายวนใจให้บุคคลใดก็ตามลุ่มหลงจนตีตนออกห่างจากพระเจ้า หรือแม้แต่ไขว่เขวไปจากคุณงามความดีของเพศวิถีที่ศาสนาได้บัญญัติไว้ กลิ่นคาวจากราคะดังกล่าวยังสร้างความสับสนให้แก่ท่านศาสดาคุณผู้พยายามใช้บทสวดไล่ผีเก่าแก่เพื่อขับไล่เทพเจ้าแห่งศาสนานอกกรีตไป เมื่อเขาพยายามอ่านบทสวดจากคัมภีร์ แต่กลับกลายเป็นอ่านบทสรรเสริญเทพธิดาวีนิัส ทุกครั้งไป ดังฉากที่คราวเทอร์-เมสัน ผู้ซึ่งเรียนวรรณกรรมคลาสสิกมาบ้าง จำได้ว่าบทสวดที่ท่านศาสดาคุณใช้นั้นขึ้นต้นด้วยคาถาขับไล่ซาตานจริง แต่ท่อนหลังกลับกลายเป็นบทสรรเสริญวีนิัสในชื่อ *De Rerum Natura* ของลูเครเชียส (Lucretius, 80 - 43 BCE) เข้าแทนที่

'That's it, that's it.' said Crowther-Mason, almost leaping. 'Lucretius, that's it. That's what you are reading---the opening prayer to Venus.' The vicar opened his mouth as if to swallow an apple whole. He dropped the book like

⁶⁷ Ibid., p. 54.

⁶⁸ Geoffrey Grigson, *The Goddess of Love: The Birth, Triumph, Death and Return of Aphrodite* (London: Stein & Day Publishing, 1977), p. 36-9.

a hot potato. 'It's you who are being bewitched,' cried Crowther-Mason, 'Something's putting the wrong words in your mouth.'⁶⁹

เมื่อพยายามสวดให้ถูกต้องอยู่เป็นชั่วโมงก็ยังไม่สามารถแก้ไขมนต์สะกดที่วินน์สใช้ต่อเขาได้ ทำให้ท่านสาธุคุณหมดความอดทน และกล่าวโทษตนเองที่ไม่สามารถหลุดพ้นจากการครอบงำของวินน์สได้ แม้คราวเทอร์-เมสันจะพยายามชี้ให้เห็นว่าการดำรงอยู่ของวินน์สอาจไม่ได้มีอะไรน่ากลัวอย่างที่พวกเขาหวาดหวั่นกัน ที่บทสวดไม่อาจใช้กับเธอได้ในทางหนึ่งอาจเพราะเธอก็ไม่ได้มีอะไรต่างจากความศักดิ์สิทธิ์อย่างที่เราเหล่านั้นบัญญัติในตำนานของพระคัมภีร์ได้เล่าขานกันเลย⁷⁰ แต่ในที่สุด เพราะความคับข้องใจในพลังอำนาจที่โบสถ์มอบให้ท่านสาธุคุณในฐานะผู้แทนของนิกายอังกฤษ* อันเป็นนิกายที่แยกตนออกมาจากโรมันคาทอลิก ซึ่งเป็นผลจากความมักมากในกามารมณ์ของพระเจ้าเฮนรี่ที่ 8 แห่งราชวงศ์ทิวดอร์ ผู้ปรารถนาจะหย่าขาดจากพระมเหสีได้หากพระนางยังคงพระชนม์ชีพอยู่ เนื่องด้วยตามกฎของคริสตศาสนานิกายโรมันคาทอลิก ซึ่งพระเยซูเจ้าตรัสว่า "เราบอกท่านทั้งหลายว่า ผู้ใดหย่าร้างภรรยาและแต่งงานกับอีกคนหนึ่ง เขาก็ทำผิดประเวณี" (มัทธิว 19:9) พระเจ้าเฮนรี่ ที่ 8 จึงประกาศแยกอังกฤษออกจากวาติกัน และตั้งนิกายใหม่ขึ้น เพื่อเป็นการเปิดทางให้พระองค์สามารถหย่าขาดเพื่ออภิเษกสมรสใหม่กับหญิงอื่นได้ ดังนั้นเมื่อไม่อาจต่อกรกับพลังของศาสนานอกรีตได้ จึงทำให้ท่านสาธุคุณเกิดความคับข้องใจในพลังอำนาจของโบสถ์แห่งนิกายอังกฤษ ว่าเป็นไปได้หรือไม่ที่ในทางหนึ่ง ที่พลังของเขาไม่พอ เพราะเป็นนักบวชของนิกายที่ต้องมลทิน เพราะโดยแท้จริงแล้ว นิกายอังกฤษก็เหมือนกับของกำนัลที่มาจากเชื้อพระวงศ์ในอดีต ผู้มักมากในตณหาราคะสมรสกับหญิงต่ำศักดิ์

He said 'The Church,' he repeated, 'the morganatic gift of a syphilitic monarch.'⁷¹

⁶⁹ Anthony Burgess, *The Eve of St Venus* (London: Hesperus Press, 2005),

p. 56.

⁷⁰ Ibid., p. 61.

* ตำแหน่งผู้ช่วยบิชอปหรือ Vicar เป็นตำแหน่งที่มีเฉพาะในนิกายอังกฤษเท่านั้น

⁷¹ Ibid., p. 62.

ในที่สุด ท่านสาธุคุณก็ระชากรตราสัญลักษณ์ของโบสถ์ที่ตั้งลงกับพื้น ด้วยพฤติกรรมราวกับ
 คลุ้มคลั่งเสียสติ แต่กลับกลายเป็นว่าเกิดฟ้าผ่าลงบนสวนที่มีรูปปั้นเทพเจ้ากรีกโบราณ แล้วรูปปั้น
 วินัสที่เป็นต้นเหตุของความวุ่นวายทั้งหมดก็เหลือเพียงซากปรักหักพัง มนต์ที่สะกดใส่แอมโบรส
 เอาไว้ก็จางหายไป รวมทั้งกลิ่นและบรรยากาศอันน่ากลัวที่เกิดจากการกระทำของวิญญาณของ
 วินัสด้วย จึงกล่าวได้ว่าเมื่อท่านสาธุคุณละทิ้งความเชื่อในนิยายอังกฤษที่เป็นตัวกักขังพลังอำนาจ
 ที่จะขับไล่ความชั่วร้ายของเขาไว้ และเชื่อในพระเจ้าอย่างที่ชาวคาทอลิกแต่ดั้งเดิมเป็น ก็สามารถ
 สยบอำนาจไฟดำที่แผ้วพาลได้ ซึ่งในทางหนึ่งแน่นอนว่าเป็นการสะท้อนแนวความคิดของเบอร์
 เจสส์ในฐานะของชาวคาทอลิกผู้ยึดมั่น รวมทั้งมุมมองอย่างกลุ่มอนุรักษนิยมที่เชื่อมั่นในสถาบัน
 พระมหากษัตริย์ของอังกฤษอีกด้วย⁷² เพราะในที่สุด สิ่งชั่วร้ายที่สุดที่ทำให้เกิดความวุ่นวายทั้งหมด
 ขึ้น สำหรับเบอร์เจสส์ก็มีต้นเหตุมาจาก “พวกนอกรีต” ที่มาพร้อมต้นหาคะอันชั่วร้าย ทั้งความ
 เชื่อจากศาสนาโบราณในอดีตกาลที่ยังคงดำรงอยู่จนถึงปัจจุบัน ความมักมากในกามารมณ์ และ
 กลุ่มรักร่วมเพศที่เปิดเผยตัวมากขึ้นในสังคมอังกฤษนับแต่มีการเปิดเผยเรื่องพฤติกรรมรักร่วมเพศ
 ในหมู่ทหารหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ลึกลับที่สุด ซึ่งแน่นอนว่าสำหรับคาทอลิกแล้ว สังคมที่
 ยอมรับพฤติกรรมรักร่วมเพศทั้งๆที่รู้ดีว่าเป็นบาปมหันต์ ย่อมเป็นสังคมที่บิดเบี้ยว สิ่งที่จะจัดการ
 กับความวุ่นวายนั้นได้ ก็มีเพียงการฟื้นฟูลานูภาพจากพระเจ้า ผ่านความเชื่อมั่นต่อคำสอนของ
 คริสตศาสนานิกายโรมันคาทอลิกเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาบทบาทของท่านสาธุคุณแล้วก็จะพบว่า แม้เบอร์เจสส์จะ
 แสดงออกถึงความตั้งใจเทิดทูนคริสตศาสนานิกายโรมันคาทอลิก แต่ในฐานะของนักเขียน นัก
 วิจัยที่เป่าปากกล้าคนหนึ่งที่ได้รับการยกย่องจากแวดวงวรรณกรรมอังกฤษ เบอร์เจสส์ก็ไม่พลาดที่
 จะนำแนวความคิดทางศาสนามาล้อเลียนผ่านตัวละครดังกล่าวด้วยเช่นกัน ในการสัมภาษณ์กับ
 บันติง (Charles T. Bunting) ในหนังสือชื่อ *Conversations with Anthony Burgess* เขาอธิบาย
 ว่ามีตัวละครในงานของเขาหลายคนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นทางเทววิทยา (Theology) ซึ่งเป็นความ
 ตั้งใจของเขาที่จะเผยให้เห็นภูมิหลังเชิงปรัชญาในงานเขียนของตน เขาซึ่งโตมากับครอบครัวที่เป็น
 คาทอลิกพบว่าแนวทางปฏิบัติของคาทอลิกนั้นมีแง่มุมที่แปลกประหลาดในบางเรื่อง บางเรื่องก็น่า
 ขัน แต่ก็สนุกที่จะนำมาล้อเลียนบ้าง โดยที่เขาไม่รู้สึกรู้สว่าเป็นการล่วงเกินแต่อย่างใด เพราะเขาโตมา

⁷² John Cullinan, "The Art of Tiction No.48: Anthony Burgess," *The paris Review* (1971–3).

กับสภาพแวดล้อมทางศาสนาเช่นนั้น และคุ้นเคยกับมันดี⁷³ ตัวละครที่ดูตลกขบขันอย่างท่าน
 สาธุคุณผู้ช่วยบิชอป ผู้พยายามไล่ผีด้วยวิธีโบราณ ทั้งน้ำมนต์ ทั้งคำสวดอันน่าขนลุก หรือแม้แต่
 ลักษณะอาการเอะอะโวยวาย และความซุ่มซ่าม จึงนับเป็นภาพสะท้อนจากมุมมองของเขา
 เกี่ยวกับคุณลักษณะเฉพาะของนักบวชในนิกายโรมันคาทอลิก ซึ่งไม่เกี่ยวอะไรกับการเป็นผู้สั่ง
 สอนเผยแผ่ศาสนา แต่ในฐานะของนักบวชที่สามารถ "แปลงขนมปังให้กลายเป็นเนื้อ เปลี่ยนไวน์
 ให้กลายเป็นเลือดได้"⁷⁴ กล่าวได้ว่า เบอร์เจสส์จับเอาประเด็นเล็กๆ น้อยๆ มาสร้างเป็นตัวละครอีก
 ตัวที่เพิ่มสีสันให้เรื่องได้เป็นอย่างดี และในเวลาเดียวกันก็สะท้อนมุมมองจากภูมิหลังอันเต็มไปด้วย
 ความศรัทธาทางคริสต์ศาสนาของเขาด้วย

⁷³Earl G. Ingersoll and Mary C. Ingersoll, eds., *Conversations with Anthony Burgess* (Mississippi: University Press of Mississippi, 2008), p. 91.

⁷⁴Earl G. Ingersoll and Mary C. Ingersoll, eds., *Conversations with Anthony Burgess*, p. 92.

แม้จับเอาโครงเรื่องมาจาก *The Anatomy of Melancholy* ของโรเบิร์ต เบอร์ตัน*

ดังปรากฏอยู่ในหน้าคำชี้แจงจากผู้เขียนของเบอร์เจสส์⁷⁵ หรือยืมตัวละครที่มีพฤติกรรมแบบดอน ฮวนที่ปรากฏอยู่ในบทกวีเรื่อง *Don Juan* ของลอร์ด ไบรอนมาใช้เพื่อล้อเลียนตัวละครวินัส ซึ่งมีที่มาจากรูปปั้นที่มีหญิงที่ถูกผู้ชายทอดทิ้ง ซึ่งเหมือนกับตอนหนึ่งของบทกวีเรื่อง *Don Juan* ของลอร์ด ไบรอน ในตอนที่สองของบทกวีเรื่อง *Don Juan* กล่าวถึงเรื่องที่ ดอน ฮวนลักลอบมีสัมพันธ์กับนางไฮเด ลูกสาวโจรสลัด พอความลับเปิดเผย ดอน ฮวนก็ถูกบิดาของนางจับไป และต้องจากนางไฮเดไปชั่วชีวิตโดยไม่มีวันได้รู้ว่าเธอได้ตั้งท้องลูกของเธอ ซึ่งเหมือนกับที่ปรากฏอยู่ในเนื้อเรื่องในนวนิยายส่วนที่เกี่ยวกับ เบอร์นาร์ด น้องชายของเซอร์เบนจามิน เดรย์ตัน ผู้ลักลอบมีสัมพันธ์กับลูกสาวช่างแกะสลักหินอ่อนระหว่างเดินทางท่องเที่ยว แต่ในที่สุดเขาก็ทิ้งเธอไป โดยไม่รู้ว่าเธอได้ตั้งท้องลูกของเขาด้วย ยังพบว่าเบอร์เจสส์ได้ปรับเอาบทละครสุขนานุกรมเรื่อง *A Midsummer Night's Dream* ของเชคสเปียร์มาใช้อีกด้วย ซึ่งในทางหนึ่งอาจมองได้ว่าการที่เขาล้อเลียนละครสุขนานุกรมดังกล่าว สะท้อนให้เห็นเบอร์เจสส์ในอีกบทบาทหนึ่ง ในฐานะผู้เชี่ยวชาญทางวรรณคดีอังกฤษ ดังที่เขาได้เคยตีพิมพ์บทความวิจารณ์งานของเชคสเปียร์หลายครั้ง และเคยแม้กระทั่งเขียนนวนิยายที่นำเรื่องราวชีวิตรักของเชคสเปียร์มาตีความใหม่ ในชื่อ *Nothing Like Sun: A Story of Shakespeare's Love Life*. มาแล้ว ประเด็นหลักคือการนำโครงเรื่องเกี่ยวกับความฝันยามมนุษย์หลับไหลมาใช้ ซึ่งเห็นได้ชัดจากความเห็นของตัวละครที่มองเรื่องราวที่เกิดขึ้นประหนึ่งเป็นความฝันอันวุ่นวาย แต่จะคงอยู่เพียงยามพวกเขาหลับไหลในความมืดที่ไม่มีทางออก เพราะเมื่อตื่นขึ้น ความทุกข์ร้อนทุกอย่างก็จะคลี่คลายลง ชีวิตก็จะกลับสู่ความปกติสุขอีกครั้ง ดังสิ่งที่แอมโบรสกล่าวกับท่านสาธุคุณหลังจากเขาลืมตาตื่นจากมนต์สะกดของวินัส

* รวมเรื่องสั้นเกี่ยวกับการวินิจฉัยโรคซึมเศร้าที่ตีพิมพ์ในปี 1621 และมีเรื่องหนึ่งเกี่ยวกับชายหนุ่มโรมันผู้กำลังจะเข้าพิธีแต่งงาน แต่ระหว่างที่กำลังเดินเล่น ก็เผลอสวมแหวนเข้ากับนิ้วของเทวรูปวินัสเข้า แล้วรูปปั้นเทพธิดาก็กำมือเก็บแหวนไว้ทันที ในวันแต่งงาน ระหว่างที่ประกอบพิธี เทวรูปวินัสก็ปรากฏกายขึ้นระหว่างเจ้าบ่าวและเจ้าสาว และขัดขวางไม่ให้ทั้งสองแต่งงานกัน เพราะชายหนุ่มสวมแหวนให้นาง เขาก็เป็นของนางแล้ว จนต้องไปขอความช่วยเหลือจากเทพแซทเทิร์น วินัสจึงยอมคืนแหวนให้ในที่สุด

⁷⁵Anthony Burgess, *The Eve of St Venus* (London: Hesperus Press, 2005), p.

'Dreaming.... I was Dreaming that somebody was falling out of bed...And in this dream the falling out of bed was somehow tied up with the end of the world...'⁷⁶

สิ่งที่แอมโบรสได้เผชิญนั้น ประหนึ่งความฝันหวานแต่ก็น่ากลัวซึ่งขังเขาไว้ในห้องสะกดของวินัส แต่เขาก็จะกลับสู่โลกแห่งความจริง ซึ่งมีรักแท้รอเขาอยู่ ซึ่งในทีนี้ย่อมหมายถึงไดอานา ว่าที่เจ้าสาวของเขา ที่ในภายหลังก็ตาสว่างจากการหลงเชื่อคารมของจูเลีย ผู้ซึ่งไม่สามารถทำประโยชน์ใดๆได้เมื่อผู้หญิงทั้งสองคนตกอยู่ในสถานการณ์ลำบาก และตระหนักได้ว่าคนที่เธอต้องการในเวลานั้นมีเพียงแอมโบรสเท่านั้น

We hadn't got very far down the London road when we had a puncture....Julia got to work, or tried to, and do you know, it was really pitiful. The self-sufficient masculinity shell seemed to melt like wax. She became as good an example of helplessness, palpitating femininity as I've ever seen. She's just didn't seem to know how to do anything with her hands. Then I thought of Ambrose. I know he's an engineer and it's hardly fair to make these comparisons. But, stranded on the road as we were, without any car insight, the night closed round me like a prison and then opened up to the desert. And suddenly I wanted somebody's strength, and I thought of Ambrose.⁷⁷

ในขณะที่จูเลีย หญิงรักร่วมเพศ ผู้ดูแกร่งและรับประกันเสมอมาว่าเธอจะสามารถนำไดอานาไปสู่สิ่งที่ดีกว่าการแต่งงานกับแอมโบรส ในท้ายที่สุดก็เป็นเพียงคนอ่อนแอที่ไม่อาจเอาตัวรอดได้จากสถานการณ์ฉุกเฉินใดๆ ในขณะที่ในช่วงเวลาที่น่ากลัวเช่นนั้น สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ การทำให้รู้สึกอบอุ่นปลอดภัย ในขณะที่จูเลีย ผู้ซึ่งอยู่ตรงหน้าเธอ ไม่สามารถมอบสิ่งนั้นให้ได้เลย การที่ลงท้ายจูเลียได้รับมอบสถานภาพของ “คนอ่อนแอที่น่าสมเพช” (it was really pitiful... She became as good an example of helplessness, palpitating femininity as I've ever seen) สะท้อนให้

⁷⁶ Ibid., p. 63.

⁷⁷ Ibid., p. 70.

ผู้อ่านเห็นนัยความเชื่อทางคริสตศาสนานิกายโรมันคาทอลิกที่มีต่อประเด็นรักร่วมเพศ ซึ่งเบอร์เจสส์เปิดเผยออกมาให้ผู้อ่านเห็นในที่สุด ว่าเขาไม่เชื่อมั่นในเพศสถานะของกลุ่มรักร่วมเพศเลยแม้แต่นิดเดียว นอกจากมองว่า รักร่วมเพศไม่อาจเป็นรักแท้ได้ ไม่อาจมอบความอบอุ่นมั่นคงใดๆได้ เพราะแม้แต่เปลือกนอกที่สวมใส่อยู่ก็ไม่สอดคล้องกับเพศที่แท้จริงแล้ว ดังที่จูเลีย ผู้สวมสูทอย่างผู้ชาย ตัดผมสั้น มีคำพูดที่มีเหตุมีผลเสมอ กลับถูกบรรยายในสถานการณ์ที่ไม่แก้ไข ปัญหาที่สังคมทั่วไปมองว่าผู้ชายมักเก่งกว่า อย่างเรื่องการช่อมรดกที่ยางแบน ว่าเปลือกนอกอย่างเพศชายของเธอกลับละลายเหลวอย่างกับขี้ผึ้ง (The self-sufficient masculinity shell seemed to melt like wax.) เบอร์เจสส์ชี้ให้ผู้อ่านเห็นโดยไม่ต้องกล่าวออกมาตรงๆเลยว่า เขาปฏิเสธความรักที่ไม่เป็นไปตามหลักของคาทอลิก และมองว่าเป็นสิ่งจอมปลอม ความรักของหญิงรักร่วมเพศอย่างจูเลีย ลงท้ายจึงเป็นไปได้เพียงตัวก่อกวน สร้างความรำคาญให้แก่ความรักจริงแท้ของชายและหญิง เช่นเดียวกับปริณทลของปวงเทพยุคโบราณและความเชื่ออนกริตอื่นๆ แต่อย่างไรก็ตาม เบอร์เจสส์ไม่ปฏิเสธการดำรงอยู่ของสิ่งเหล่านั้น หรือเสนอแนวคิดที่ต้องทำลายล้างให้สิ้นซากไปแต่อย่างใด อย่างที่เขายังปล่อยให้จูเลียและวินส์ได้กลับมามีบทบาทอีกครั้งในตอนท้ายเรื่อง แม้จูเลียจะชมชานกลับมาขอโทษเลดี้เดรย์ตัน แต่ก็ยังกล่าวย้ำว่าจะยังคงอยู่เพื่อก่อกวนความรักของแอมโบรสและไดอานาตลอดไป ในฐานะของศัตรูหัวใจที่ทั้งสองยังคงต้องการ

'..I'll always be there, like the irritant in the oyster, like a witch at a christening. The enemy, if you like....I'm the gravitational pull that'll keep the marriage up right.'⁷⁸

หรือในกรณีของเทวรูปวินส์ที่ถูกสายฟ้าฟาดลงมาทำลายจนแตกหักไปแล้ว เธอก็ยังกลับมาพร้อมแสงสว่างที่อาบไปทั่วบริเวณ พร้อมทั้งบทเพลงรักที่ทุกคนในเรื่องร่วมร้องเพลงด้วยกัน⁷⁹ ด้วยวิธีเดียวกับที่เธอใช้เวทย์มนต์บังคับให้ท่านสาธุคุณอ่านบทสวดไล่ผีผิด แต่ผิดกันตรงที่ในครั้งนี้เวทย์มนต์ของเพลงรักกลับทำให้คู่รักอย่างแอมโบรสและไดอานากลับมาเข้าใจกันเหมือนเดิม และเธอยังคืนแหวนแต่งงานให้แก่แอมโบรสด้วย โดยสาวใช้ของคฤหาสน์เป็นคนไปพบมันติดอยู่ที่คอของนกพิราบโดยมีสัญลักษณ์ของวินส์ คือเส้นผมสีทอง พันติดอยู่กับแหวนด้วย

⁷⁸Ibid., p. 80.

⁷⁹Ibid., p. 76-8.

'...a ring. Looped through a handful of hair. Golden hair it was. I took it from its neck and then it flew away...So I've brought it now. I hope I done right.'

....'And what,' asked Crowther-Mason, 'did you do with the loop of hair?'

'It was only hair, sir' said Spatchcock. 'I threw it away. I hope I done right.'

'How could you know?' sighed Crowther-Mason. 'How could anybody know?'⁸⁰

บทบาทของวินัสไม่ต่างอะไรกับการยอมรับความพ่ายแพ้ ความรักในเชิงเนื้อหนังของเธอไม่อาจเทียบได้กับ “ความรัก” ในปริณิถนทลที่คริสตศานานิกายโรมันคาทอลิกยอมรับ คือรักของชายหญิง ปอຍมมที่สาวใช้ทิ้งไปอย่างไม่ไยดี เพราะเห็นว่ามันเป็นเพียงเส้นผมไร้ค่า คือตัวตนของเทพธิดาแห่งความรักจากยุคอดีตกาล ผู้ที่บัดนี้ไม่อาจแสดงตนในแสงสว่างของพระเจ้าได้อีกแล้ว โลกที่ยอมให้เธอปรากฏอยู่มีเพียงสถานที่อันดำมืด และเป็นอื่นเท่านั้น อย่างไรก็ตาม อาจมองได้ว่า การที่นกพิราบตัวที่นำแหวนมาบินจากไป และปอຍมมของวินัสหายไป ก็เป็นเพียงเพราะไม่มีผู้ใดพบเห็นมันในสายตาก็เพียงเท่านั้น แต่มิได้หมายความว่า การดำรงอยู่ของ “สิ่งอื่น” เหล่านั้นได้หายไปแล้วอย่างแท้จริง เพราะมนุษย์ยอมดำรงอยู่ในทั้งในด้านสว่างและด้านมืด ดังที่เบอร์เจสซี่ให้เห็นผ่านทศนะที่ประกอบไปด้วยความไม่แน่ใจของคราวเทอร์-เมสัน หลังได้รู้ว่าสาวใช้ทิ้งปอຍมมมันไปแล้วว่า จะมีใครรู้ได้ว่า การปล่อยให้ความเป็นอื่นนั้นยังดำรงอยู่ในปริณิถนทลแห่งความลึกลับ โดยไม่ถูกทำลาย ไปนั้น ถูกหรือผิด

แต่กระนั้น แม้ไม่ปฏิเสธการดำรงอยู่ของ “สิ่งอื่น” ในสังคมโลก แต่ก็มิได้หมายความว่า เบอร์เจสซี่ให้การยอมรับ หรือพยายามสร้างความชอบธรรมใดๆ ให้กับ “สิ่งอื่น” นั้นๆ กลับกัน เขายังคงยึดมั่นกับแนวทางของคาทอลิกและสนับสนุนแนวทางตามพระคัมภีร์มากกว่า เมื่อสามารถช่วยเหลือแอมโบรสให้หลุดพ้นจากมนต์สะกดของวินัสได้สำเร็จ คราวเทอร์-เมสันก็กล่าวกังวลถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นในวันรุ่งขึ้น ในเมื่อเจ้าสาวได้หนีไปกับเพื่อนสาวเลสเบียนเสียแล้ว แต่สาธุคุณกล่าวให้ความมั่นใจเขาว่า ให้เชื่อมั่นว่าเป็นธรรมดาที่ก่อนการเข้าพิธีแต่งงานเจ้าสาวหรือเจ้าบ่าวมักหวั่นไหว แต่ขอให้เชื่อว่าเขาจะสามารถส่งทั้งคู่ไปได้ตลอดรอดฝั่งจนจบพิธีแน่นอน

⁸⁰ Ibid., p. 82.

'...There's no problem that night won't dispel. The bride may cry at the altar and the bridegroom may tremble,...but they'll go through with it. I've brought many a marriage into the world and always had a safe delivery.....The unwelcome guests has departed,' beamed the Vicar. ' The cloud has lifted. The devils has packed has bags and caught a train to a distance destination.'⁸¹

เห็นได้ชัดว่า เบอ์เจสส์ไม่อาจกลบความเชื่อในทางศาสนาไว้ได้มิด เพราะในที่สุด ผู้อ่านสามารถเห็นถึงนั้นอยู่ในการคลี่คลายของเนื้อเรื่อง ที่ศาสนาสามารถเอาชนะปีศาจจากความมืดจากอดีตกาลได้ (The cloud has lifted. The devils has packed has bags and caught a train to a distance destination.) แนวคิดทางศาสนาและความเชื่อมั่นในพระเจ้าของเบอ์เจสส์ จึงสะท้อนออกมาในรูปแบบตัวละครอย่างท่านสารุคุณ ผู้ซึ่งแม้จะมีบุคลิกที่ตลกน่าขัน แต่สุดท้ายก็ยังคงได้ชื่อว่าเป็นผู้นำคู่รักทั้งสองให้กลับมาพบกันได้ในที่ที่สุด จึงสามารถกล่าวได้โดยสรุปว่า ไม่ว่า งานของผู้เขียนจะผลิตขึ้นในช่วงเวลาใด ในบริบทชีวิตช่วงใด แต่ภูมิหลังของชีวิต อันจะสะท้อนให้ ผู้อ่านได้เห็นในงานของพวกเขาย่อมจะปรากฏอยู่คู่กันเสมอ ดังเช่นแนวความคิดที่เชิดชู คริสตศาสนานิกายโรมันคาทอลิกของเบอ์เจสส์ที่ปรากฏอยู่ใน *The Eve of St. Venus* ขึ้นนี้ เช่นกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁸¹ Ibid., p. 68.

4.5. การเหยียดเชื้อชาติและสีผิว

ในฐานะของนักดนตรีเพลงแนวอิสระอย่างเต็มตัว และเป็นนักเขียนด้วย ลุค ซัทเทอร์แลนด์กล่าวถึงที่มาของชื่อของนวนิยายเรื่อง *Venus As a Boy* นั้น เขาได้รับแรงบันดาลใจมาจากเพลงชื่อเดียวกันของบีเยิร์ก⁸² (Bjork Gudmundsdottir) นักดนตรีหญิงที่ศิลปินแนวอิสระ ซึ่งถือว่าเป็นต้นแบบของความล้ำสมัย (Avant Garde) นักวิจารณ์เพลงซีกโลกตะวันตกต่างให้การยอมรับว่า บีเยิร์กแต่งเพลงที่ว่านั้นในปี 1993 ด้วยจิตวิญญาณที่คนเราแอบซ่อนไว้ข้างหลังหัวหัวใจ ความรู้สึกที่รู้สึกรู้สม และแรงบันดาลใจที่มนุษย์อายุที่จะเปิดเผย โดยเธอได้เขียนบทเพลงที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับหนุ่มน้อยคนหนึ่งที่เชื่อมั่นในความงดงามจนน่าจะเป็นวีรสตรีในร่างชาย ซึ่งสื่อให้เห็นภาพลักษณ์เดียวกับตัวเอกไร้ชื่อในนวนิยายของซัทเทอร์แลนด์อย่างชัดเจน ดังปรากฏในเนื้อเพลงต่อไปนี้

His wicked sense of humour

Suggests exciting sex

His fingers focus on her

Touches, he's Venus as a boy

He believes in beauty

He's Venus as a boy

He's exploring'

The taste of her

Arousal

So accurate

He sets off

The beauty in her

He's Venus as a boy⁸³

⁸²Patrick Ness, *He Spent His Life Scattering His Golden Arrows*[online], 9 December 2009. <http://www.telegraph.co.uk/culture/books/3614846/He-spent-his-life-scattering-his-golden-arrows.html>.

⁸³Bjork Gudmundsdottir, *Venus as a Boy*[online], 15 April 2010. <http://unit.bjork.com/specials/albums/debut/lyrics.htm>.

ขณะที่ ลุค ซัทเทอร์แลนด์เติบโตขึ้นมาในชุมชนเพิร์ทไชรส์บนเกาะออร์คเนีย์ สก็อตแลนด์ พร้อมกับน้องชายอีกคน ในฐานะของเด็กผิวดำที่ได้รับอุปการะจากครอบครัวคนขาว ในช่วงเวลาที่เกาะอังกฤษและยุโรปเต็มไปด้วยพวกคลุคัลท์แคลน หรือกลุ่มเหยียดเชื้อชาติและสีผิวอย่างสุดขั้ว สถานที่อันสงบสุขและสวยงามอย่างออร์คเนีย์ หนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของสก็อตแลนด์ มีภาพในแง่บวกที่ด้ามืดถ่ายทอดลงในนวนิยายเรื่อง *Venus As a Boy* ของเขาอย่างน่ามหัศจรรย์ ในหลายฉาก นับแต่แรกเริ่มที่ตัวเอกบรรยายความ “ไม่มีอะไรเลย” ของเมืองที่เขาเกิดและเติบโต ไม่มีแม้แต่ตำรวจที่ควบคุมกฎหมาย ความน่าเกลียดของผู้คนที่เขยียดต่อกัน รวมทั้งกลุ่มอันธพาลที่รุมรังแกเด็กที่ไม่มีทางสู้ ซึ่งตรงกันข้ามกับภาพพจน์ชนบทสวยงามในอุดมคติของนวนิยายแนวสัญนิยมหลายๆเรื่อง อันเป็น มายาคติเกี่ยวกับความเป็นเมืองและชนบท รวมทั้งแง่มุมของการเหยียดเชื้อชาติ สีผิว และเพศ ซึ่งซ่อนอยู่ภายใต้การพรั่าเพื่อ หมกมุ่นในเรื่องทางเพศของตัวเอง

Orkney has no tree. That's the thing that seems to blow first-time visitors away. *Orkney, yeah, it's got no tree....* My island, South Ronaldsay,...Eight hundred and seventy people living there in 1975. Even less now. More rabbit than people. And more importantly, no police.⁸⁴

จากการศึกษาภูมิหลังชีวิตของซัทเทอร์แลนด์พบว่า เขาใช้ชีวิตในช่วงวัยเยาว์ส่วนใหญ่บนเกาะแห่งนั้น และต้องพบกับความขมขื่นใจจากสีผิวที่ต่างจากคนอื่นของเขาเสมอมา ดังที่ปรากฏอยู่ในประเด็นเหยียดเชื้อชาติและสีผิวปรากฏในเนื้อเรื่องหลายครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฉากที่ตัวเอกเล่าว่า มีครอบครัวคนขาวย้ายเข้ามาใหม่ พร้อมกับเด็กผิวดำอีกสองคน⁸⁵ ที่กลายเป็นเป้าหมายให้โดฟ หัวใจแค้นอันธพาลรังแก และเปิดโอกาสดีให้ตัวเอกได้แสดงบทบาทที่ทำให้โดฟพอใจในตัวเขา และยอมรับเข้ากลุ่มในที่สุด

My heart skipped with this delicious sort of joy every time one of the two-faced let fly with: *You're a black bastard. What are you?* And the boy,

⁸⁴Luke Sutherland, *Venus as a Boy* (London: Bloomsbury Publishing, 2005), p. 8-12.

⁸⁵Luke Sutherland, *Venus as a Boy*, p. 30.

obviously shitting it, would shake his head and looked wildly for a way out. This desperation in his eyes as the two-faced moved their bikes back and forth blocking the way. *You're a black bastard. What are you?* Over and over, until finally, scared half to death, his head held high, but in a voice so slight you had to strain to hear, he said: Yes...And then he said it: *I'm a black bastard*.⁸⁶

ฉากที่เด็กผิวดำทั้งสองถูกข่มเหงทั้งร่างกายและจิตใจ สะท้อนประสบการณ์ของซัทเทอร์แลนด์ในวัยเด็ก ที่ต้องเติบโตมาอย่างรู้สึก “กำกวม” ไม่แน่ใจในตัวเอง ซึ่งเขาบอกเอาไว้ใน *The New Country Side* ของซูซาน นีลและจูเลียน ไอก์แมนว่า

I developed an intense ambivalence about Orkney and its people
.....I expended all my energy deflecting attention by telling Racist jokes
and daring more than even the most deranged headcase.⁸⁷

ความรู้สึกไม่แน่ใจในตัวเองนั้นในทางหนึ่งอาจมองได้ว่า ตัวตนของซัทเทอร์แลนด์ก็ไม่แน่ชัดในด้านเชื้อชาติของตนอยู่แล้ว เพราะแม้จะผิวดำ แต่เขาก็เป็นเด็กผิวดำที่เกิดในสกอตแลนด์ซึ่งเป็นดินแดนของคนผิวขาว มีหน้าซำ พ่อแม่ที่รับเขาและน้องชายมาเลี้ยงก็เป็นสามีภรรยาผิวขาวทั้งคู่ ความไม่ผสมกลมกลืนกันของตัวตนทางเชื้อชาติและสีผิว สะท้อนออกมาในผลงานของเขาที่นักวิจารณ์ดนตรีแนวอิสระฝั่งยุโรปชื่นชมในความผสมผสานที่ “ปราศจากความกลมกลืน” นั้น อย่างที่ผลงานดนตรีของ ซัทเทอร์แลนด์ได้รับการนิยามว่าเป็น pan-European indie-pop หรือ งานเพลงแนวอินดี้ป๊อปยุโรปนอกคอก⁸⁸ การผสมผสานที่ปราศจากความกลมกลืนนั้นก็สะท้อนอย่างที่เป็นงานเขียนของเขาเช่นกัน นอกจากใน *Venus as a Boy* ที่ผสมเรื่องราวของเพศที่สาม การเหยียดผิว ชีวิตของโสเภณีแต่งหญิงและหัตถ์ทเวะที่ทำให้ตัวเองมอมให้แก่คนอื่นๆ ได้ราวกับเป็นวินส์ที่ดูไม่เข้ากันแล้ว ยังปรากฏในนิยายเรื่องอื่นๆ ของเขาด้วย อย่างเช่นในนวนิยายที่ตีพิมพ์

⁸⁶Ibid., pp. 32-3.

⁸⁷ Susan Neal and Julian Agyeman, *The New Countryside: Ethnicity, Nation and Exclusion in Contemporary Rural* (Southampton: Policy Press, 2006), p. 86-7.

⁸⁸Louis Chude-Sokei, "Luke Sutherland. Venus as a Boy," *African American Review*. (2005).

ในปี 2002 เรื่อง *Sweetmeat* ที่เกี่ยวกับองค์ประกอบที่ไม่เข้ากันอย่าง ตัวเอกชายผิวดำที่เป็นหัวหน้าเซฟอาหารฝรั่งเศสในภัตตาคารสุดหรูในลอนดอน กับการบรรยายวิธีการปรุงอาหารด้วยสำนวนภาษาราวกับนิยายแฟนตาซี มีการใช้เวทย์มนต์คาถา และเรื่องเหนือธรรมชาติมากมายในห้องครัวที่ดำเนินไปอย่างธรรมดาๆ ในทางหนึ่งการนำผลงานเพลงของบีเยิร์ก ศิลปินหญิงชั้นนำของวงการเพลงแนวอิสระที่ได้ชื่อว่า มีงานเพลงที่มีความกำกวมสูงเป็นจุดเด่นที่สุด ก็แสดงให้เห็นบทบาทของชื่อของนวนิยาย ที่ไม่เพียงแต่ต้องการสื่อถึงตัวเอกไร้ชื่อ ผู้เป็นหนุ่มรูปงามราววินส์ ผู้สามารถส่งผู้คนไปสู่จุดสุดยอดทางเพศได้ในสัมผัสเดียวเท่านั้น แต่ความที่ไม่อาจผสมผสานกันได้ของเพศหญิงและชายในคำว่า วินส์ในร่างเด็กหนุ่ม ทั้งที่ในความเป็นจริงเพศของวินส์ คือผู้หญิง และหากเป็นเพศชาย การถูกเปรียบเปรยด้วยคำว่าวินส์ ก็ดูไม่กลมกลืนกัน แสดงให้เห็นถึงต้องการประกาศตัวตนที่ซัทเทอร์แลนด์ที่เป็นไปด้วยในอีกทางหนึ่ง คือ ตัวตนที่ปราศจากความแน่ชัดนั่นเอง และความไม่ชัดเจนนั่นเองที่เป็นตัวตนของเขา และเขาก็ยอมรับมันอย่างเต็มที่ ในฐานะของผู้รอดพ้นจากการเคยตกเป็นเหยื่อความรุนแรง ซึ่งมีสาเหตุมาจากสีผิวที่ผิดแผกไปจากคนอื่นของเขา

นอกจากชนผิวดำแล้ว ยังมีตัวประกอบเรื่องเป็นคนที่พลัดถิ่นเชื้อชาติอื่น อย่างชาวเคิร์ดหรือพวกยิปซี แม้แต่ในเด็กในอีกหลายฉาก แม้จะเป็นส่วนเล็กน้อย แต่ก็มีส่วนสำคัญที่ทำให้เนื้อเรื่องไปสู่บทสรุป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การกระทำของอดีตนาซีอย่างราวู ที่ทำต่อโสเภณีสาวประเภทสองในช่องของเขา อย่างไม่เห็นแก่মনุษยธรรม ซึ่งกว่าจะสำนึกผิดต่อการกระทำของตน ก็ดูเหมือนทุกอย่างจะสายเกินไป นวนิยายสะท้อนภาพการข่มเหงกลุ่มคนชายขอบเหล่านี้ ด้วยภาษาที่เรียบง่าย และกระชับ ซึ่งเป็นกลวิธีที่ซัทเทอร์แลนด์นำมาใช้ โดยหวังผลที่มีได้ปรารถนาจะแสดงความเคียดแค้นชิงชังกลุ่มเหยียดเชื้อชาติและสีผิวที่เคยทำร้ายเขาในอดีต แต่การใช้วิธีเขียนนวนิยายเหมือนถอดดอกออกมาจากแถบบันทึกเสียง ไม่เพียงแต่เป็นการนำเสนอการอ่านรูปแบบที่ต่างจากนวนิยายทั่วไป แต่ยังแฝงนัยของความเป็นจริงที่เขาได้พบ ในตอนที่ตัวเอกไร้ชื่อออกกับซัทเทอร์แลนด์ให้สบายใจได้ว่า เขาไม่ได้คิดร้ายอะไร และเคยคิดหวังว่าซัทเทอร์แลนด์จะนับเขาเป็นเพื่อนคนหนึ่งด้วย

' I never meant you any harm. In fact I hope once you've heard what I have to say, you'll consider me a friend.'⁸⁹

⁸⁹ Luke Sutherland, *Venus as a Boy*, p. 2.

การเขียนนวนิยายเรื่องนี้ขึ้นมา จึงมีนัยของการให้อภัย ทั้งให้อภัยคนอื่นที่เคยทำร้ายเขาในอดีต และให้อภัยต่อตนเองในอดีตที่เคยรู้สึกคับข้องใจกับความรู้สึกละแวกต่อสังคมที่ตนอยู่ อีกด้วย ดังที่ในหน้าสุดท้ายของเล่ม เขาได้ขึ้นคำอุทิศเอาไว้ให้แก่ตัวเอกที่ไร้ชื่อจริงผู้นั้น แม้ตัวละครนั้นจะเป็นเพียงบุคคลสมมติที่ไม่มีตัวตนก็ตามที่ นวนิยายเรื่องนี้จึงสะท้อนให้เห็นการเผชิญหน้ากับอดีตในวัยเด็กอันเจ็บปวดที่ส่งผลกระทบต่อตัวของผู้เขียน แต่กระนั้น ก็ชี้ให้เห็นด้วยว่า ผู้เขียนได้อภัยให้กับสิ่งที่ผ่านไปแล้วทั้งหมด และยังคงดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างภาคภูมิใจในตัวตนที่เขาเป็น ที่สืงิว เพศสถานะ ชนชั้นใดๆ ไม่เป็นอุปสรรคต่อเขากอีกต่อไปแล้ว

4.6. การเยียวยาบาดแผลในใจจากความผิดหวังในชีวิตคู่

ซาราห์ ดูแนนต์ เป็นพิธีกรรายงานข่าวของ BBC มานานนับสิบปีแล้ว ทั้งยังเป็นหนึ่งในนักข่าวที่ปากกล้าที่วงการสื่ออังกฤษที่มีท่าทีของสตรีนิยมอย่างเปิดเผย ขณะเดียวกันก็เป็นนักเขียนนิยายด้วย *The Birth of Venus* เป็นนวนิยายย้อนยุคเรื่องแรกของเธอหลังจากประสบความสำเร็จกับหนังสือแนวสืบสวนสอบสวนชุด *Hannah Wolfe* มาแล้ว ทำให้นักวิจารณ์หลายคนในแวดวงสื่อสารมวลชนอังกฤษเรียกขานเธอว่า วินัสผู้สวมถุงน่องสีน้ำเงิน (*Venus In Blue Stocking*) เพราะแม้แต่นิยายย้อนยุค ดูแนนต์ก็ยังเติมนัยของการตั้งคำถามในอำนาจปิตาธิปไตยของผู้ชายในทุกยุคทุกสมัย อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในฐานะของพิธีกรรายการข่าว ซาราห์ ดูแนนต์ย่อมต้องสัมผัสกับความรุนแรงที่ทำให้โลกไม่เหมือนเดิมอีกต่อไปหลายครั้ง รวมทั้งในช่วงที่โลกเผชิญกับความหวาดกลัวเหตุก่อการร้ายในวันที่ 11 กันยายน 2001 ซึ่งเป็นช่วงหลังจากที่ดูแนนต์เผชิญมรสุมชีวิตครั้งใหญ่ เมื่อเธอต้องยุติความสัมพันธ์กับชายคนรัก ซึ่งเป็นพ่อของลูกสาวทั้งสอง ตามที่เธอเคยให้สัมภาษณ์เอาไว้

"I've never had the wedding gene," she says - took a holiday in Florence in 2000 with her then lover, an American designer-builder, but the relationship dramatically fell apart.

"I was devastated," she admits. "I'd been alone for five years after the break-up of my relationship with the father of my children and was very careful who I went out with after that."⁹⁰

แน่นอนว่า ผลกระทบจากชีวิตคู่ที่ไม่ประสบความสำเร็จนั้นทำให้ดูแนนต์ไม่อาจทนอยู่ในสภาพแวดล้อมเดิมได้อีก เธอจึงเดินทางไปพักร้อนที่อิตาลีเพื่อพักผ่อนกับลูกๆ และขณะที่อยู่ที่นั่นก็ได้รับแรงบันดาลใจมาจากการศึกษาประวัติศาสตร์ของนครฟลอเรนซ์ การเขียนนวนิยายเรื่องนี้ในทางหนึ่ง จึงนับได้ว่าเป็นการเยียวยาความเจ็บปวดในใจเธอด้วย เพราะเมื่อพิจารณาจากภูมิหลังของดูแนนต์ควบคู่ไปด้วย จะพบว่าในวัยเด็ก ช่วงเวลาที่ยังไร้เดียงสา ดูแนนต์รักการอ่าน นวนิยายรักแนวย้อนยุค ก่อนที่จะนำไปสู่การศึกษาต่อในด้านประวัติศาสตร์เมื่อเธอศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยที่เคมบริดจ์เมื่อเธอโตขึ้น การได้ย้อนกลับไปทำสิ่งที่เคยรัก และทิ้งไปนาน ทำให้เธอเลิกหมกมุ่นกับปัญหาชีวิตคู่ที่ล่มสลาย และได้เปิดใจเรียนรู้สิ่งใหม่ในชีวิต เพื่อฟื้นฟูตัวตนขึ้นมาใหม่ ดังที่เธอให้สัมภาษณ์ครั้งหนึ่งว่า ในสมัยเด็กๆ เธอชื่นชอบการอ่านนวนิยายโรแมนติคย้อนยุค เป็นที่สุดสมัยยังเด็ก มีนักเขียนนิยายประโลมโลกย์มากมายที่เธอชื่นชอบ รวมทั้งการสร้างตัวละครเอกหญิงที่มีตัวตนในอดีตและจินตนาการชีวิตในยุคนั้นว่าเป็นอย่างไร

I found the books rather romantic – full of kings, queens, battles and great characters. I became completely intoxicated by the mystery of history.⁹¹

ในช่วงเวลาที่เธอได้รับแรงบันดาลใจมากมายจากสถาปัตยกรรมและจิตรกรรมจากยุคฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม เธอได้พาลูกสาวที่กำลังเป็นวัยรุ่นทั้งสองมาอยู่ด้วยในช่วงปิดเทอม เด็กสองคนต่างมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวแตกต่างกัน คนหนึ่งอยากไปเที่ยวซื้อของตามประสาวัยรุ่น ขณะที่อีกคนแสดงความสนใจต่อความรู้ใหม่ที่ได้จากการท่องเที่ยวครั้งนั้น เมื่อพิจารณาจากนวนิยายจะพบว่า มีตัวละครหญิงที่เป็นพี่น้องสองคนซึ่งต่างกันสุดขั้วอย่างเพลาทิลลาและอะเลซซานดรา ดูแนนต์อธิบายว่าตัวละครทั้งสอง เกิดขึ้นในขณะที่เธอเดินเล่นกับลูกสาวอยู่ในเมือง และในฐานะที่จับทางประวัติศาสตร์มา เธอจึงอธิบายประวัติของสถานที่ต่างๆ ให้ลูกฟัง

ศูนย์วิทยุทรัพยากร

⁹⁰ *Venus in Blue Stockings*[online], 15 December 2009.

<http://www.dailymail.co.uk/home/books/article-336541/Venus-blue-stockings.html#ixzz0efkfoIVT>.

⁹¹ Sarah Dunant, *How the Birth of Venus Was Born*[online], 15 December 2009.

<http://www.britishcouncil.org/arts-literature-lit-matters-sarahdunant>.

I had an enormous realisation when my two young daughters joined me in Florence for a holiday. Since I'd been doing so much reading about the Renaissance I thought it would be a good idea to take the girls around the city and give them a potted history course. On the first day I told them that we'd be visiting some museums and churches. That's when my 13-year-old (who was attitude-on-a-stick) turned to me and said: "I think you should know, Mum, that at this moment in my life I don't do culture. I just do shopping." My nine-year-old (whose very reason in life was to be in opposition to her sister) said: "Oh that sounds wonderful, Mum. I'll come with you." So, as I was walking through the streets with these two incredibly powerful young women, on the edge of becoming themselves, another light bulb turned on in my head.⁹²

ขณะที่ศึกษาประวัติศาสตร์ของนครฟลอเรนซ์นั้น ดูแนนต์พบว่า ประวัติศาสตร์ที่เธอศึกษาเกี่ยวกับยุคอันรุ่งเรืองของมนุษย์ทั้งหมด ล้วนเต็มไปด้วยชื่อของผู้ชาย แต่ไม่มีชื่อของผู้หญิง อยู่เลย เธอจึงสร้างตัวละครที่อิงลักษณะอันแตกต่างของลูกสาวขึ้นมากสองคน และหนึ่งในนั้นคือ ผู้หญิงที่มีลักษณะแตกต่างจากขนบธรรมเนียมของยุค เพื่อที่ความต่างของเธอจะนำไปสู่ปมขัดแย้งของเรื่อง และการคลี่คลายของเรื่องในที่สุด ดังที่ปรากฏในความต่างของอะเลซซานดรา และเพลาทิลลาในเรื่อง คนหนึ่งสวยงามน่ารัก อ่อนหวานเหมือนตุ๊กตา ที่พร้อมจะยิ้มและทำตามอย่างตามที่สังคมคาดหวังจากตัวเธอ ในขณะที่อีกคน ต่างออกไป คือพร้อมที่จะขบถกับการห้ามใดๆที่สังคมมอบให้เธอ แต่ปรารถนาจะใช้ชีวิตในแบบที่ตนต้องการ แม้นจะต้องแปลกแยกจากคนอื่นๆก็ตามที

...unlike my sister. Plautilla can move across the floor like water and sing a stave of music like a song bird, while I, who can translate both Latin and

⁹² Sarah Dunant, *How the Birth of Venus Was Born*[online], 15 December 2009. <http://www.britishcouncil.org/arts-literature-litmatters-sarahdunant>.

Greek faster than she or my brothers can read it, have clubfeet on the dance floor and a voice like a crow.⁹³

นวนิยายเรื่อง *The Birth of Venus* จึงเป็นการสร้างสรรค์จากภาพความฝันในครั้งวัยเยาว์ของเธอ ความเป็นเด็กที่เธอตั้งกลับมาขณะเขียนนวนิยายเรื่องนี้ จึงเหมือนเป็นการเยียวยาชีวิตที่เจ็บปวดของตนในทางหนึ่ง แต่ก็ยังสะท้อนภาพความรุนแรง ความน่าหวาดกลัวของภัยคุกคามจากการก่อการร้าย ที่นำโดยกลุ่มฏอลิบานนับจากเหตุการณ์ 11 กันยายน 2001 อีกด้วย ดังที่เธอเขียนในบันทึกส่วนตัวว่า

...while I might not have had first-hand experience of the Taliban in my life, I do know a great deal about such girls because I have two of them living in my house at the moment.⁹⁴

เมื่อพิจารณาคุณนิตินิฐานะที่เธอมีบทบาทเป็นผู้ประกาศข่าวของบีบีซีเป็นงานหลัก เธอย่อมตระหนักถึงสถานการณ์อันน่าหวาดหวั่นได้ดี และในฐานะของนักสตรีนิยม ภาพพจน์ของรัฐบาลฏอลิบานที่ลิดรอนสิทธิของสตรีและสถาปนาอำนาจของตน ผ่านการมอบความเป็นอื่นให้แก่ผู้แตกต่างจากตนเป็นสิ่งที่ยอมรับไม่ได้ เจกเช่นเดียวกับสิ่งที่ซาโวนาโรล่ากระทำเพื่อรักษาอำนาจทางศาสนาอันสุดโต่งของตนเลย ดังฉากของเทศกาลกองไฟ (Bonfire Vanities)⁹⁵ ที่ทางการได้นำเอาผลงานศิลปะและงานเขียนที่อ้างอิงจากเทวดานานกรีกโรมันไปเผาทั้งหมด ทั้งยังออกกฎหมายห้ามผลิตงานศิลปะในทำนองเดียวกันอีกต่อไป เช่นกันกับงานวรรณกรรมที่มีใช้เพื่อเชิดชูศาสนาก็ถูกห้ามเช่นกัน สตรีห้ามออกไปไหนยามกลางคืน หากมีรอบเดือนก็ต้องแต่งงานให้หมด มิฉะนั้นก็ต้องบวชเป็นแม่ชีอยู่ในคอนแวนต์เสีย ชายใดมีพฤติกรรมแบบรักร่วมเพศก็ต้องโทษประหาร ดังปรากฏอยู่ในทัศนะของอะเลซซานดรา ที่มองว่าบรรยากาศของฟลอเรนซ์ในเวลานั้นเต็มไปด้วยความน่าสะพรึงกลัวของการกวาดล้างเพื่อเทศกาลกองไฟดังกล่าวอย่างไรบ้าง ท่ามกลางใบหน้าอันเยือกเย็นด้วยรอยยิ้มของกลุ่มคนที่เรียกว่า “เทวทูต” (Angel) ซึ่งทำหน้าที่ยึดข่าวของที่แสดงให้

⁹³Sarah Dunant, *The Birth of Venus: A Novel* (New York: Random House Trade 2004), p. 18.

⁹⁴Sarah Dunant, *Diary - Sarah Dunant* [online], 15 December 2009.

<http://www.newstatesman.com/200303170012>.

⁹⁵Sarah Dunant, *The Birth of Venus: A Novel*, pp. 303-7.

เห็นความงามทางศิลปะ ทั้งน้ำหอม วรรณกรรมจากศาสนายุคกรีกโรมัน ภาพวาดใดก็ตามที่มีได้เกี่ยวข้องกับศิลปะหรือแม้แต่เครื่องประดับกายของสตรีก็ยิ่งถูกยึดไป ซึ่งเป็นภาพที่ไม่ต่างกับสถานการณ์ที่ประชาชนในอัฟกานิสถานอยู่ภายใต้กฎเหล็กของรัฐบาลฏอลิบันเลย

“Hi, pretty lady. Have you anything for the flames? Any coral beads or feather fan?”

...I shook my head, but I couldn't help smiling. May be it was nerves.

“What about those combs in your hair? Aren't those pearls I see on the edges?”

Nevertheless I pulled them out. As I did so the section of my hair tumbled down to my back. He watched it fall and grinned at me. His smile was infectious. Maybe even the angels were getting tired of goodness. I threw the comb down to him and he caught them with a flourish....I swear I saw him slip the combs into his pocket.⁹⁶

สำหรับกรณีการกวาดล้างของซาโวนาโรลาอาจเป็นไปตามอุดมการณ์ทางศาสนาที่เขาเชื่ออย่างรุนแรงว่า โรคระบาดที่เกิดขึ้นในเวลานั้นเป็นการลงโทษจากพระเจ้าและเขาเชื่อว่าฟลอเรนซ์ต้องแสดงการไถ่บาปนั้น เพื่อให้พระเจ้าทรงอภัยให้ ซึ่งดูแนนต์ได้สะท้อนภาพเช่นเดียวกับภาพที่รัฐบาลฏอลิบัน (Taliban) ยึดเอาสิทธิใดๆของสตรีมุสลิมในปกครองของพวกเขาไป ไม่ว่าจะเป็นการแต่งหน้า ทำเล็บ เสริมสวยใดๆ หากพวกเธอฝ่าฝืนก็ต้องถูกลงโทษอย่างหนัก การทำเล็บทำ ซึ่งเป็นส่วนที่อยู่นอกเหนืออาณาเขตของชายผ้ามูราก็ถือเป็นความผิดร้ายแรง ผู้หญิงที่ขัดคำสั่งจะถูกลงโทษโดยการตีปลายนิ้วมือเท้า⁹⁷ ซึ่งเป็นการลดทอนสิทธิเสรีภาพของประชาชนอย่างไม่เป็นธรรมตามที่คณะของดูแนนต์ เพราะในทางหนึ่ง การออกกฎเหล็กดังกล่าวก็แสดงให้เห็นการเอื้อประโยชน์ให้กลุ่มผู้มีอำนาจ หรือแม้แต่เอื้อประโยชน์ให้แก่ปิตาธิปไตยที่ครองอำนาจในเวลานั้นให้ยิ่งทรงอำนาจเข้มแข็งมากขึ้น ดังเหตุการณ์ที่รัฐบาลฏอลิบันระเบิดทำลายพระพุทธรูปแห่งหุบเขาบามิยันอายุกว่า 1500 ปี ด้วยระเบิดไดนาไมต์เมื่อเดือนมีนาคม ปี 2001 ตามคำสั่งของ

⁹⁶ Ibid., p. 306

⁹⁷ Robert Tompkins, *Review of the Bookseller of Kabul by Asne*

Seierstad[online], 15 December 2009. <http://www.thingsasian.com/stories-photos/33939>.

นายมูลละหาร์ โมฮัมเมต โอมาร์ ประมุขของรัฐบาลภูอลิบาน ซึ่งให้เหตุผลว่ากฎหมายอิสลามไม่อนุญาตให้บุชารูปเคารพ⁹⁸ แต่เมื่อพิจารณาจากบริบทการเมืองในช่วงเวลาดังกล่าวจะพบว่าปฏิบัติการครั้งนั้น มีวัตถุประสงค์เคลือบแฝงอื่น อันได้แก่ความต้องการกดดันสหประชาชาติให้ยื่นมือเข้าช่วยเหลือประเทศที่กำลังเผชิญหน้ากับภาวะอดอยาก แต่เมื่อการช่วยเหลือเป็นไปอย่างล่าช้าจึงจะทำลายพระพุทธรูปยืนที่ใหญ่ที่สุดในโลกที่บามียัน ซึ่งเป็นมรดกโลก เพื่อเรียกร้องความสนใจจากทั่วโลก แล้วในที่สุดก็ตัดสินใจทำลายพระพุทธรูปนั้นเสีย เมื่อนานาประเทศคัดค้านรวมทั้งประเทศมุสลิมอื่นๆ ด้วยรวมตัวกันคัดค้านการกระทำดังกล่าว โดยให้เหตุผลที่ทำเพราะว่าทั่วโลกยอมทนเห็นเด็กอัฟกันอดตาย แต่กลับเป็นห่วงแค่รูปสลักที่ไม่มีชีวิต ทั้งที่แม้จะเป็นเพียงรูปเคารพของศาสนาอื่น ซึ่งมีเพียงชนกลุ่มน้อยในประเทศให้การเคารพ แต่ก็นับเป็นป็นตัวแทนในการแสดงผลงานชิ้นเอกที่จัดทำขึ้นด้วยการสร้างสรรค์อันชาญฉลาดของบรรพบุรุษ⁹⁹ เป็นผลงานศิลปะที่แสดงหลักฐานการดำรงอยู่ของมนุษย์ การทำลายผลงานศิลปะของศาสนาที่เป็นอื่นจากตน โดยไม่คำนึงถึงความงามและคุณค่าในตัวมันที่บอกเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ของมนุษย์ สะท้อนอยู่ในฉากที่อะเลซซานดราได้แก่เฝ้ามองเปลวเพลิงเผาผลาญผลงานศิลปะที่ถูกรวบรวมมาจนสูงเกือบเท่าตึกด้วยความรู้สึกเศร้าสะเทือนใจ เพราะไม่เพียงแต่งานศิลปะที่ถูกทำลาย คนที่พยายามขัดขวางอำนาจของทางการก็จะต้องตายไปด้วย

Erila and I saw things that made us despair. A few day before, a Venetian collector had sent a message to the Signoria, offering the fortune of 20000 florins to save the art from the flames. His answer now came in the form of his own effigy, placed at the very top of the pyre....and when the flames reached him, the crackers exploded...it was human flesh we were roasting. ...The bonfire burned long into the night. For days to come the ashes of your luxuries rained gray snow over the city, coating our window ledges, dusting our clothes and filling our nostrils with the sad smell of incinerated art.¹⁰⁰

⁹⁸ *Buddhas of Bamyán*[online], 15 December 2009.

http://en.wikipedia.org/wiki/Buddhas_of_Bamyán.

⁹⁹ "Buddhas of Bamyán," http://en.wikipedia.org/wiki/Buddhas_of_Bamyán.

¹⁰⁰ Sarah Dunant, *The Birth of Venus: A Novel*, p. 307.

ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในยุคที่ฟลอเรนซ์ต้องอยู่ภายใต้อำนาจบงการของนักบวชหัวรุนแรงอย่าง ซาโวนาโรลา ที่ดูแนบแน่นบรรยายถึง จึงเป็นภาพสะท้อนจากสายตาของคนที่เป็นทั้งนักข่าวและนักสตรีนิยมอย่างเธอเอง ที่ปรารถนาจะสื่อให้เห็นคุณลักษณะที่ไม่ต่างกันของผู้นำศาสนาสายเคร่ง (Fundamentalism) ที่มีภาพลักษณ์ของผู้ยึดมั่นถือมั่นในความคิดของตน จนไม่สนใจความแตกต่างของมนุษย์กลุ่มอื่นๆ ที่ต่างจากตน ไม่ว่าจะโลกจะดำเนินต่อไปนานเพียงใด แต่ก็มีผู้นำโลกประเภทเดียวกันนี้ปรากฏขึ้นเสมอ เช่นเดียวกับสิ่งที่เคยเกิดขึ้นในประวัติศาสตร์เมื่อหลายร้อยปีก่อน ในดินแดนที่คริสตศาสนาเคยเฟื่องฟูเช่นเดียวกับศิลปะวัฒนธรรม ทั้งเป็นคำถามให้แก่ผู้อ่านพิจารณาหาคำตอบต่อไปว่า จะปล่อยให้ประวัติศาสตร์เกิดขึ้นซ้ำรอยเดิมไปอีกนานเพียงไร และเมื่อใดที่มนุษย์จะหลุดพ้นจากการตกอยู่ภายใต้การปกครองอันน่าหวาดกลัวนั้น และมีอิสระเสรีที่จะได้มีชีวิตอยู่ได้ฟ้าเดียวกันโดยไม่จำเป็นต้องแบ่งแยกความแตกต่างทางเชื้อชาติศาสนา ชนชั้น หรือเพศสถานะอีกต่อไป

4.7. กระแสวรรณกรรมชิลิตในหมู่สตรีอเมริกัน

นวนิยายประเภทชิลิต (Chick Lit) ในช่วงสิบปีที่ผ่านมา ดูเหมือนจะกลายเป็นนวนิยายกระแสหลักในหมู่สตรีตะวันตก นับจากการประสบความสำเร็จของ *Bridget Jones's Diary* (1996) ของ เฮเลน ฟิลดิงก์ มีการผลิตนวนิยายและละครโทรทัศน์ที่อิงรูปแบบนวนิยายรักยุคใหม่ที่ดำเนินเรื่องในบรรยากาศของยุคปัจจุบัน Rosalind Gill ได้สรุปรูปแบบของนวนิยายประเภทดังกล่าวไว้ว่า ตัวละครเอกหญิงในนวนิยายแนว Chick Lit มีทั้งบุคลิกภาพส่วนบุคคลที่ต่างกันไป และบุคลิกภาพส่วนรวมที่ได้รับอิทธิพลจากสภาพสังคม ได้แก่ ต้องการมีคู่รัก มองโลกในแง่ดี มุ่งมั่นบรรลุเป้าหมาย และต้องการประสบความสำเร็จ ค่านิยมที่นำเสนอผ่านตัวละครเอกหญิงในนวนิยายแนว Chick Lit ได้แก่ 1) ค่านิยมทางเศรษฐกิจ คือ มีเงินมาก มีรสนิยมสูง ชอบผู้ที่มีฐานะร่ำรวย และพึงพาอาศัยตนเอง 2) ค่านิยมทางสุนทรียภาพ คือ มีรูปร่างผอม และชื่นชอบผู้ที่มีหน้าตาดี 3) ค่านิยมทางสังคม คือ มีคู่รักก่อนอายุ 30 ปี และ 4) ค่านิยมหลักการ คือ เรียนรู้จากสื่อมวลชน การอ่านนิตยสารสตรีหรือหาข้อมูลจากไซเบอร์สเปซ¹⁰¹ จากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า *Venus Envy* นวนิยายเรื่องแรกของแมคเคลเดนถูกเขียนขึ้นมาในกรอบของการสร้างนวนิยายชิลิตแทบไม่หลุดออกจากกรอบเลย ที่สำคัญคือ นวนิยายชิลิตมักมีการตั้งคำถามกับชีวิตที่เต็ม

¹⁰¹Rosalind Gill and Elena Herdieckerhoff, *Rewriting the Romance : New Femininities in Chick Lit?*[online], 15 Febuary 2010. <http://eprints.lse.ac.uk/2514>

ไปด้วยอุปสรรคของตัวเอง ความลำบากใจ ปมปัญหาจากอดีต ดังเช่นเรเชล ที่มีปมปัญหาไม่เชื่อในการพบคนที่ใช่อีก ซึ่งเป็นปมปัญหาเดียวกับที่มีปรากฏในซิคิลิทแทบทุกเล่ม หรือวินัส ที่มีปมปัญหาในเรื่องที่ต้องการได้รับการให้อภัยจากความผิดในอดีต แต่ทั้งนี้สุดท้าย ปลายทางของซิคิลิทที่เหมือนกันคือ การสร้างมายาคติให้กับเพศหญิงซ้ำจากที่นวนิยายโรแมนซ์ในอดีตทำ คือเรื่องของความรักที่ผูกติดอยู่กับความเป็นหญิง และต้องทำทุกอย่างเพื่อไขว่คว้าหาความรักมาครอบครอง เพื่อให้ได้พบกับความสุขในตอนจบ ดังปรากฏอยู่ในทัศนะของแมคเคลเดนที่เธอเขียนไว้ในเว็บไซต์ส่วนตัวเกี่ยวกับความรักความผูกพันอันยั่งยืนของเธอและสามีว่า

We still tell each other we love each other MANY times a day. Even on the phone. Even when his boss is standing right next to him. Every day. Every time we talk. Every time we leave the house. Even if it's just going to the grocery store. Every. Time.

I know EXACTLY how lucky I am.

And, I know why I write romance novels.

Because Happily Ever After is not easy, but it IS real.¹⁰²

แมคเคลเดนยืนยันอย่างว่าเธอเป็นผู้เชื่อมั่นอย่างเหนียวแน่นในความสุขชั่ววันรันด์ ว่ามีอยู่จริง แม้จะได้มันมาอย่างยากลำบากก็ตาม ซึ่งในทางหนึ่ง การยืนยันในความเชื่อของตนก็เป็น การรับประกันตอนจบของนวนิยายที่เธอเขียนว่า จะไม่หลุดออกจากกรอบของซิคิลิทที่จะทำให้ผู้อ่านต้องผิดหวัง แม้จะนำตัวละครวินัส ซึ่งดั้งเดิมเป็นเทพธิดาแห่งความรัก ซึ่งเป็นอิสระจากการครอบครองของผู้ใดมาเป็นตัวดำเนินเรื่อง แต่ก็นำมาใช้เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของซิคิลิท หรืออีกนัยหนึ่งคือร่างแปลงของนวนิยายโรแมนซ์ รักประโลมโลกย์อย่างเก่า ที่มาในรูปแบบที่ดูทันสมัยกว่าเดิม อาจมีปกสีสันสวยสด มีฉากเรื่องในนครใหญ่ที่เป็นศูนย์รวมทางเศรษฐกิจหรือแฟชั่นอย่างแมนฮัตตัน นิวยอร์ก หรือปารีส ตัวละครในเรื่องอาจดัดมาจากแฟลสตาร์บัคส์¹⁰³ ซึ่งเป็นธุรกิจกาแฟชั่นนำของอเมริกาและได้กลายเป็นวิถีปฏิบัติของความเป็นคนเมืองแบบหนึ่ง แต่พล็อตเรื่องของซินเดอเรลล่าผู้รอให้เจ้าชายมารับไปใช้ชีวิตอย่างมีความสุข ก็ยังคงอยู่ในนวนิยายของแมคเคลเดน

¹⁰²Shannon Mckelden, *Happily Ever After*. [online], 15 January 2010.

<http://shannonmckelden.blogspot.com/2005/05/happily-ever-after.html>.

¹⁰³Shannon Mckelden, *Venus Envy* (New York: Tor Books, 2007), p. 20.

เล่มนี้เหมือนเดิมไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง แมคเคลเดนเองก็เคยยอมรับว่า นางเอกของเธอมีตัวแบบปฐมนิยามในการสร้างตัวละครที่อิงมาจากซินเดอเรลลา

The other heroine of *VENUS ENVY*, Rachel (the "Cinderella" if you will) turned out great, too.¹⁰⁴

นอกจากนี้ยังปฏิเสธไม่ได้ว่าชิลิตเป็นผลส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมบริโภคนิยมที่ผูกติดกับการสร้างมายาคติเรื่องภาพลักษณ์ของวัตถุที่บุคคลใช้ สามารถส่งผลต่อตัวตนของบุคคลนั้นๆ ด้วย ดังฉากหนึ่งที่ว่า วิโนใช้ความพยายามหลายอย่างในการโน้มน้าวจิตใจของเรเชล นางเอกผู้ต้องระทมทุกข์กับรักครั้งเก่าจนไม่ยอมเปิดใจให้ผู้ชายคนไหนเข้ามาในชีวิตของเธออีกเลย แม้แต่ชายหนุ่มรูปหล่อ ร่างกายบึกบึน และเป็นชายชาตรีแสนดีทุกกระเปาะตัวนี้ วิโนจึงพยายามบอกให้เธอปรับปรุงรูปลักษณ์ภายนอกของตนเสียใหม่ด้วยการเลิกใช้รอยยิ้มห่อหุ้มบารุๆ แล้วกลับไปใช้มันส์แดงสีแดงเซอร์รีที่จอดทิ้งไว้ในโรงรถที่บ้านพ่อแม่เธอเสีย

"A Mustang," Hannah replied..."A cherry-red, classic 1965 convertible Mustang she and her older brother, Matt, restored when she was in high school. That car got her date all the time. She once used it to date thirty guys in thirty days after she wanted to get married... The car is gorgeous,...and much more cooler than the Subaru. Guys were draw to it like flies."

"Get it out of the garage," Venus said. "You need to improve your image. And mine."¹⁰⁵

¹⁰⁴ Shannon Mckelden, *Discussing Characters as People*[online], 15 January 2010. <http://shannonmckelden.blogspot.com/2006/08/discussing-characters-as-people.html>.

¹⁰⁵ Shannon Mckelden, *Venus Envy*, p. 111.

ด้วยรูปแบบของเนื้อเรื่องและตัวละครที่พิจารณาแล้ว ทำให้อาจกล่าวได้ว่า *Venus Envy* อาจไม่ได้ตอบโจทย์การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ทางวรรณกรรม แต่ได้มีส่วนเพิ่มพลังให้กระแสของนวนิยายแนวชิลิตที่เข้มข้นขึ้น เพราะปรากฏให้เห็นชัดว่าแมคเคลเดนมีความปรารถนาสูงมากที่จะได้รับการนับรวมกลุ่มว่า เธอได้รับการยอมรับในฐานะของนักเขียนชิลิต ไม่ใช่แค่นักเขียนนวนิยายแนวพาฝัน ที่ฟังดูล้าสมัยไปแล้วสำหรับวงการนักเขียนนวนิยายสำหรับสตรี หลังจากมีนักวิจารณ์บางคนกล่าวว่า *Venus Envy* ไม่อาจนับเป็นนวนิยายชิลิตได้ เนื่องจากไม่เน้นในเรื่องของการทำงาน ความรัก และเพศสัมพันธ์ของตัวเอกหญิง ซ้ำยังมีการนำเอารูปแบบของนวนิยายแฟนตาซีมาใช้ ซึ่งเป็นคำวิจารณ์ที่ทำให้เธอรู้สึกหงุดหงิดไม่น้อย จนแมคเคลเดนได้อ่านหนังสือรวมเรื่องสั้นชื่อ *This is Chick Lit* ของ Lauren Baratz-Logsted และพบว่าชิลิตมีหลายรูปแบบ และเธอไม่สนใจที่ใครจะวิจารณ์ว่างานของเธอไม่รวมอยู่ในข่ายของชิลิต เพราะเธอมองว่า ในรูปแบบของนวนิยาย (Genre) หนึ่งๆ ย่อมมีความแตกต่างออกไปได้ สำคัญที่เนื้อเรื่องที่ดำเนินไปในยุคปัจจุบัน และกล่าวถึงความรักในมุมมองที่แตกต่างออกไปจากนวนิยายพาฝันยุคเก่า

I was actually not expecting short stories when I bought *This is Chick Lit*....But, boy was I surprised! I liked almost every one of the stories. I'm not going to tell you which ones didn't float my boat, because unlike some NOT Chick Lit-type folks, I have an open mind and realize that just because I didn't like something doesn't mean that no one else should like it or be given the option of liking it.... Will I be buying the book that set this all off, THIS IS NOT CHICK LIT? No. My reasoning? I have no desire to support a group of women who feel that the only way to promote their own writing (some of which I imagine is probably quite good) is by bashing OTHER writers' writing as poorly written, silly, fluffy, "all the same," or whatever other descriptions they have assigned to Chick Lit.¹⁰⁶

¹⁰⁶Shannon Mckelden, *This IS Chick Lit...thank goodness!*[online], 8 December 2009. <http://shannonmckelden.blogspot.com/2006/09/this-is-chick-litthank-goodness.html>.

คำอธิบายของแมคเคลเดนสะท้อนความจริงที่ว่า เธอเองก็แบ่งแยกตัวเองในฐานะของนักเขียน ซิคลิตหญิง ออกจากกลุ่มของบุคคลที่เขียนนวนิยายเรื่องอื่น ดังที่เธอกล่าวว่าหากมีหนังสือชุด *This is not Chick Lit* ออกมา เธอจะอ่านหรือไม่ น่าสังเกตว่า แมคเคลเดนปฏิเสธที่จะอ่าน ด้วยเหตุผลที่อ้างว่า เธอไม่ต้องการตกเป็นเครื่องมือให้กับนักเขียนหญิงคนอื่น ๆ ที่มักยึดเยียดชุดคำ อย่าง “ไม่มีอะไรใหม่” หรือ “น้ำเน่า” หรือ “ไร้แก่นสาร” ให้กับซิคลิต และพยายามจะสร้างงานเขียนที่ต่างออกไปจากซิคลิต เพื่อเป็นการนำเสนอตัวตนโดยการเหยียบย่ำคนอื่น ในขณะที่โดยแท้จริงแล้วจุดยืนของแมคเคลเดนต่อมุมมองในการเขียนนวนิยาย ก็ไม่มีอะไรต่างจากการเหยียบย่ำนักเขียนที่พยายามสร้างงานในรูปแบบที่ต่างออกไปเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม สิ่งที่เกิดขึ้นอาจมองได้ว่าเป็นเพราะอำนาจของวาทกรรมเกี่ยวกับการเขียน ซิคลิตและนวนิยายพาฝันที่ครอบงำวิธีการสร้างผลงานของนักเขียนนวนิยายหญิงหลายๆ คนก็ย่อมได้ เพราะพวกเธอ รวมทั้งแมคเคลเดนก็ดูเหมือนจะไม่ได้ตระหนักถึงการตกเป็นเครื่องมือหนึ่งของระบบทุนนิยมเงินตรา เพราะภาพลักษณ์สวยหรูของการได้เป็นนักเขียนซิคลิตมาพร้อมกับสัญลักษณ์ทางสังคมอีกหลายอย่าง เช่นเรื่องของความเป็นคนมีชื่อเสียง อย่างดาราฮอลลีวูด การเกี่ยวข้องกับวงการแฟชั่น ความสวยความงาม เปลือกนอกของนางเอกที่ดูเหมือนจะหันหลังให้กับความรัก แล้วทุ่มเทให้กับการทำงานทำให้นวนิยายเรื่องนี้ครองใจหญิงสาววัยทำงานได้ไม่ยาก เพราะตอบสนองความรู้สึกเล็กๆ ที่พวกเธอมองเห็นนางเอกของนวนิยายเป็นเสมือนหนึ่งร่างทรงของตนเอง ที่สามารถจัดการอุปสรรคทั้งเรื่องความรัก และการงานได้ โดยไม่ต้องเสียอะไรไปสักอย่าง ไม่ว่าจะเป็นผู้ชายในฝัน หรือตำแหน่งในหน้าที่การงานแบบหญิงยุคใหม่ ทั้งที่ในความเป็นจริง สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นเพียงมุมมองจากคนที่จำกัดตนเองอยู่ในพื้นที่แสนสุขเล็กๆ อย่างบ้าน ครอบครัว ความเป็นแม่และเมียเพียงอย่างเดียว ทำให้แมคเคลเดนมองโลกผ่านกระจกแว่นสีกุหลาบ และถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและมุมมองของเธอออกมาเป็นนวนิยายเรื่องดังกล่าว เห็นได้ชัดว่ากระแสของงานเขียนที่มาแรงในช่วงเวลาต่างๆ ย่อมส่งผลถึงการสร้างสรรค์ผลงานของนักเขียน และรวมถึงทัศนคติการมองโลกของพวกเขาด้วย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในบทที่ 4 นี้ ผู้วิจัยได้แสดงให้เห็นแล้วว่าอิทธิพลของบริบทสังคมรอบข้างและภูมิหลังของผู้แต่งมีความสำคัญต่อการสร้างสรรค์วรรณกรรม รวมทั้งยังเป็นแรงบันดาลใจให้นักเขียนนำตำนานปรับปรุง เสริมเติมแต่งให้แตกต่างออกไป นักเขียนทั้ง 7 ในเบื้องต้นล้วนได้รับอิทธิพลจากยุคสมัยรอบข้างของพวกเขามาทั้งสิ้น ในประเด็นที่มากน้อยแตกต่างกันไป แม้จะเป็นวรรณกรรมที่นำตำนานของ อะโพรไดติมาใช้ แต่ก็สามารถถอดเทรกอิทธิพลแนวความคิด และสะท้อนภาพยุคสมัยของผู้แต่งออกไปได้ด้วย ดังนั้น การอ่านวรรณกรรมที่นำตำนานมาปรับใช้ให้ได้รับประโยชน์ และเข้าใจถึงคุณค่าที่แท้จริงของวรรณกรรมชิ้นนั้นๆ ผู้อ่านจึงควรพิจารณาว่าบริบทรอบตัวผู้แต่งในเวลานั้นเป็นอย่างไรด้วย เพื่อจะได้ไม่ตัดสินคุณค่าของวรรณกรรมชิ้นนั้นๆ เพียงผิวเผิน และได้เข้าใจถึงแก่นแท้ของศาสตร์ที่ผู้แต่งต้องการบอกเล่าออกสู่สังคมด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

บทสรุป

ตำนานเกี่ยวกับเทพธิดาแห่งความรัก อะโฟรไดติ เป็นตำนานปรัมปราอีกบทหนึ่งซึ่งปรากฏอยู่ในวรรณกรรมยุคต่อมาหลายต่อหลายเรื่อง โดยเฉพาะเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับความรักและพฤติกรรมทางเพศ ทั้งในแง่วรรณกรรมและศิลปะในแขนงอื่นๆ นับแต่ยุคโบราณ จนแม้โลกเข้าสู่ยุคใหม่ สัญลักษณ์และเรื่องเล่าเกี่ยวกับตัวเธอก็ยังดำรงอยู่ในฐานะของคำเปรียบเปรยหญิงสาวที่ดงามสมบูรณ์แบบ และมีเสน่ห์ทางเพศยั่ววนใจ ตัวแทนของปรารถนาทางเพศอันเป็นเสรีตลอดจนพลังอำนาจทางเพศของสตรีที่มีเหนือบุรุษ ทั้งนี้ก็แล้วแต่ว่าอะโฟรไดติในตำนานเรื่องใดที่จะถูกหยิบยกมากล่าวถึง และถูกตีความการนำมาใช้ในแง่ใด ซึ่งความหลากหลายของการนำตำนานมาใช้ในวรรณกรรมฉบับต่างๆ เกิดจากวัตถุประสงค์ในการนำเสนอแก่นเรื่องที่แตกต่างกัน เพื่อให้สอดคล้องกับแก่นเรื่องแนวความคิดและเนื้อหาในแบบที่ผู้แต่งต้องการนำเสนอ ซึ่งจากการวิจัยพบว่าตำนานปรัมปราเกี่ยวกับอะโฟรไดตินั้น ถูกนำมาใช้ผ่านกลวิธีการประพันธ์แบบต่างๆ อันได้แก่ การนำตำนานมาใช้โดยคงเนื้อเรื่องหลักไว้ตามเดิม, การนำตำนานมาแต่งต่อเพิ่มเติม, การนำตำนานมาสร้างเป็นตำนานใหม่ และการนำตำนานมาใช้ในเชิงสัญลักษณ์ และนอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่า อิทธิพลของบริบทสังคมรอบข้างและภูมิหลังของผู้แต่งมีความสำคัญต่อการสร้างสรรค์วรรณกรรมชิ้นนั้นๆ อีกด้วย

จากการศึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ด้วยการนำตัวบทที่นำตำนานอะโฟรไดติมาปรับใช้ทั้ง 7 เรื่อง อันได้แก่ *Venus and Adonis* (1593), *Venus Envy* (2006), *Aphrodite (Ancient Manners)* (1932), *The Eve of ST. Venus* (1964), *Birth of Venus* (2003), *Venus As a Boy* (2004) และ *Lady Chatterley's Lover* (1928) ก็จะทำให้พบว่า อะโฟรไดติที่ปรากฏในแต่ละเรื่องมีความแตกต่างกันไป แม้โดยหลักแล้ว เธอจะถูกนำมาใช้เพื่อเป็นตัวแทนของความรักความปรารถนา แต่ผู้แต่งแต่ละคนก็จะแสดงมุมมองที่เขามีต่ออะโฟรไดติแตกต่างกันไป บ้างก็ตีความเธอในทางที่สูงส่งดีเลิศ บ้างก็ตีความเธอออกมาในด้านอันดำมืดชั่วร้าย หรือแม้แต่ตีความว่าเธอไม่ต่างอะไรกับมนุษย์ทั่วไปในบางเรื่อง ซึ่งเป็นเรื่องที่ปฏิเสธไม่ได้ว่า ความเปลี่ยนแปลงหรือแตกต่างที่เกิดขึ้นต่อ ตัวละครอะโฟรไดตินั้น นอกจากเป็นไปเพื่อสื่อให้ผู้อ่านเห็นถึงแก่นเรื่องของผู้แต่งต้องการนำเสนอแล้วยังเป็นผลมาจากบริบทสังคมและภูมิหลังที่ผู้แต่งได้ประสบพบเจอมาอีกด้วย

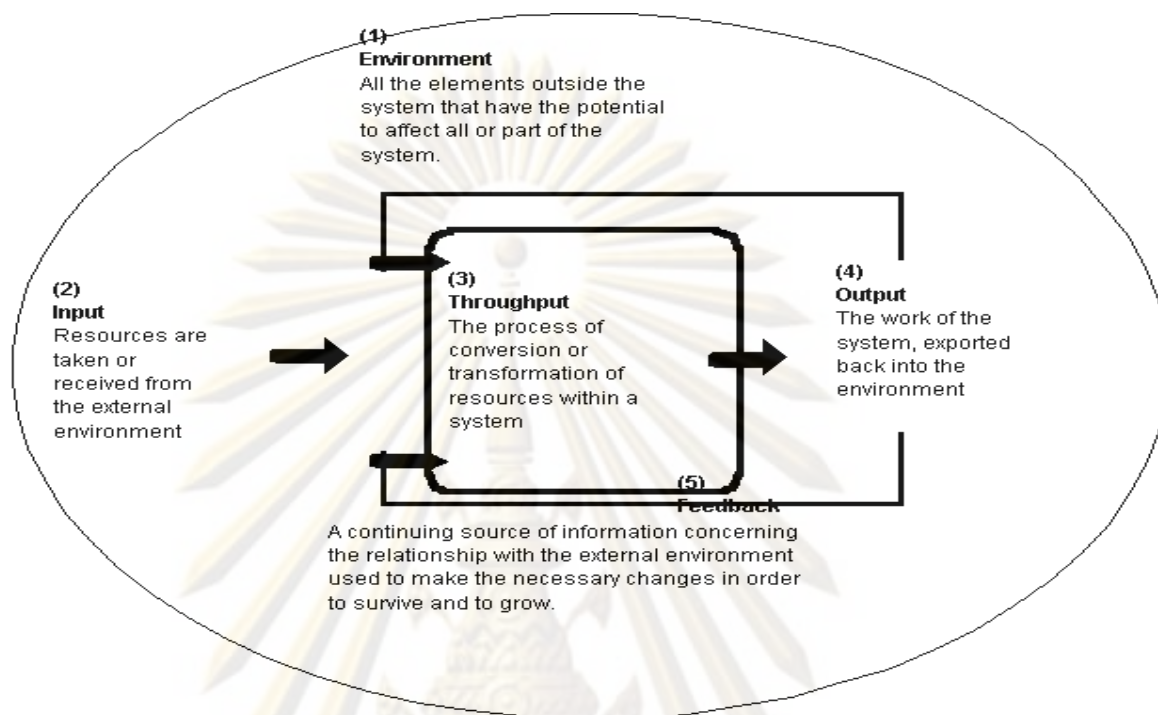
เพื่อให้เห็นภาพสรุปโดยรวมของการศึกษาวิจัยตัวบทตั้ง 7 เรื่อง ในบทนี้ ผู้วิจัยจึงได้สร้างแบบจำลองเพื่ออธิบายสิ่งที่ค้นพบขึ้น โดยอิงพื้นฐานมาจากแบบจำลองทฤษฎีระบบเปิดของเดวิด อีสตัน (David Easton's World Open System)¹ ที่มองว่าระบบมีโครงสร้างของระบบเปรียบเสมือนร่างกายของสิ่งมีชีวิตที่ส่วนต่างๆ มีความสัมพันธ์ซับซ้อนเชื่อมโยงกันและกัน อีสตันมองนโยบายในฐานะเป็นผลผลิตของระบบการเมือง ตัวระบบการเมืองได้รับอิทธิพลและแรงผลักดันจากความต้องการของประชาชน นโยบายจะมีผลต่อเนื่องไปยังสภาพแวดล้อม (Environment) มีผลย้อนกลับไปสู่ความต้องการและการสนับสนุนของประชาชน จากแผนภาพอธิบายได้ว่า ปัจจัยนำเข้า (Input) อาจจะเป็นข้อเรียกร้องต้องการหรือการสนับสนุนจากประชาชน จะถูกนำเข้าสู่ระบบการเมือง (Throughput) เพื่อกลั่นกรองแล้วตัดสินใจออกมาเป็นนโยบายสาธารณะ ดังนั้นนโยบายสาธารณะจึงเป็นผลผลิตของระบบ (Output) ผลของนโยบายจะตกอยู่กับประชาชน โดยจะประเมินว่านโยบายดังกล่าวตอบสนองความต้องการของประชาชนได้มากน้อยเพียงใดจาก Feedback ที่ย้อนกลับมา² การที่ผู้วิจัยเชื่อมโยงแบบจำลองดังกล่าวเข้ากับการวิจัยวรรณคดีครั้งนี้ เนื่องจากเมื่อได้พิจารณาจากทฤษฎีในทางรัฐศาสตร์ดังกล่าวกับวรรณกรรมในฐานะผลผลิตทางวัฒนธรรมก็พบว่า การผลิตวรรณกรรมชิ้นหนึ่งๆ มีสถานะไม่ต่างจากระบบการเมือง เพราะทั้งในกระบวนการทางการเมืองและการสร้างวรรณกรรม ต่างก็ได้รับผลกระทบจากบริบทแวดล้อมทั้งในฐานะของผู้รับและผู้ส่งผล ทั้งนี้ระบบนั้นๆ สร้างขึ้นย่อมเป็นไปเพื่อเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง วรรณกรรมที่เป็นผลิตผลของวัฒนธรรมมนุษย์จึงมีสถานะเช่นเดียวกับการเป็นสนามช่วงชิงอำนาจทางการเมือง ไม่ต่างจากระบบการเมืองซึ่งเป็นเรื่องของอำนาจที่มนุษย์ต่างแย่งชิงกัน และไม่อาจหลีกเลี่ยงการปะทะสังสรรค์ระหว่างตัวปัจเจกบุคคล (ซึ่งในที่นี้ได้แก่ผู้เขียน) และปัจจัยภายนอกอื่นๆ รอบกายของเขาเหล่านั้นได้ ดังปรากฏในแบบจำลองต่อไปนี้

¹ทฤษฎีระบบ[online], 15 March 2010.

<http://www.idis.ru.ac.th/report/index.php?topic=257.0>.

²ห่วยออนไลน์: เงื่อนไขจริยธรรมหรือภาวะผู้นำบกพร่อง?[online], 15 March 2010.

<http://phatrasamon.blogspot.com/2009/08/blog-post.html>.

รูปที่ 9 แบบจำลองการทำงานของระบบการเมืองในทฤษฎีระบบของเดวิด อีส์ตัน³

เมื่อเราพิจารณาการสร้างวรรณกรรมจากตำนานของอะโพรไดติ ด้วยแบบจำลองของทฤษฎีดังกล่าว จะพบว่าปัจจัยนำเข้าในระบบการสร้างวรรณกรรมจากเวทตำนานในที่นี้ คือ ก็คือแหล่งความรู้ในเรื่องเวทตำนานเกี่ยวกับอะโพรไดติ ถูกนำมาใช้เพื่อสื่อถึงแก่นเรื่องที่ผู้เขียนต้องการนำเสนออย่างใดอย่างหนึ่ง ผ่านกระบวนการคือกลวิธีการประพันธ์ของผู้แต่ง ก่อนจะออกมาเป็นผลงานวรรณกรรมในแบบต่างๆ อย่างไรก็ตาม เราไม่อาจมองข้ามบริบททางสังคมและภูมิหลังของผู้เขียนซึ่งนับเป็นปัจจัยภายนอกของระบบนี้ไปได้ เพื่อที่เราจะได้สามารถทำความเข้าใจผลงานชิ้นนั้นๆ ได้อย่างลึกซึ้ง และตระหนักถึงคุณค่าของวรรณกรรมนั้นๆ รวมทั้งตำนานที่ถูกนำมาใช้ประกอบด้วย เพราะในขณะที่ถูกแวดล้อมด้วยบริบทสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และภูมิหลังในลักษณะต่างๆ ผู้เขียนก็ย่อมได้รับแรงผลักดันจากประเด็นอย่างใดอย่างหนึ่งในช่วงเวลานั้นๆ และนำเสนอความเห็นอัน

³Open System Model[online], 15 March 2010. Wikimedia Commons, http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Basic_Open_System_Model.gif.

เนื่องมาจากประเด็นนี้ร่วมลงในวรรณกรรมของตนด้วย ดังนั้น จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนคุณลักษณะของอะโพรไดติ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความรักในเชิงเรื่อร่าง ด้วยกลวิธีการประพันธ์แบบต่างๆ ทั้งนี้จึงเป็นไปเพื่อสื่อถึงแก่นเรื่องสำคัญที่ผู้แต่งต้องการสื่อไปยังผู้อ่านนั่นเอง

อันดับแรกบทกวี *Venus and Adonis* ของเชคสเปียร์ ซึ่งเล่าเรื่องความรักอันน่าเศร้าใจของวีนิัส (หรืออะโพรไดติในนามกรีก) ที่มีต่อหนุ่มน้อยอะโดนิสซึ่งผู้แต่งได้นำตำนานนี้ปรับใช้จากงาน *Metamorphoses* ของโอวิด ซึ่งเป็นที่นิยมศึกษาในยุคนี้ หากมิได้พิจารณาในรายละเอียดของเนื้อเรื่องอาจเข้าใจไปได้ว่า เป็นเหล่าเก่าในขวดใหม่ ที่ไม่มีอะไรเพิ่มเติม แต่แท้จริงกลวิธีการประพันธ์ในแบบนี้มีความซับซ้อนในแง่ของการปรับเปลี่ยนตัวละคร รายละเอียดของเนื้อเรื่องในหลายจุด เพื่อที่จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจถึงแก่นเรื่องใหม่ที่ต่างไปจากตำนานเดิม ในที่นี้สิ่งที่เชคสเปียร์ต้องการเสนอคือเรื่องความปรารถนา อันนำไปสู่ความตาย ผ่านความตายของอะโดนิสผู้ถูกไล่ล่าจากความปรารถนา การเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ของอะโดนิสในต้นฉบับของโอวิด ให้เป็นนายพรานหนุ่มเลือดร้อน ผู้กระหายในการใช้ชีวิตเยี่ยงชายชาติวีรบุรุษ การขาดความยับยั้งชั่งใจของวีนิัสที่อะโดนิสมี แสดงให้เห็นเด่นชัดถึง ความรั้งเกี่ยวที่เขามีต่อความรักในเชิงกามารมณ์ของชายหญิง และเชิดชูความรักที่สูงกว่าในหมู่ชายชาติวีรบุรุษด้วยกัน แต่สุดท้ายความปรารถนาที่จะออกไล่สัตว์กับเพื่อนชายจนไม่ฟังคำทัดทานของวีนิัส ก็ทำให้เขาถูกหมูปากก็ชีวิตตาย การกลายเป็นดอกไม้จากเลือดของอะโดนิสในบทกวีของเชคสเปียร์แทนความเป็นนิรันดร์ของความรัก ซึ่งอยู่สูงกว่ารักอันมีนัยทางโลกียสุข ตามที่เขาต้องการเชื่อมโยงความเป็นอมตะของอะโดนิสในร่างดอกไม้เข้ากับแก่นเรื่องใหม่ คือการเอาชนะปัญหาเรื่องความปรารถนาทางเพศของมนุษย์อันนำไปสู่ความตาย ด้วยความรักในรูปแบบที่สูงส่งกว่าความรักในโลกียะสุข นั่นคือความรักที่ไร้เงื่อนไขและไม่แสวงหาผลตอบแทนใดๆของเหล่ากวีและปัญญาชน การปรับเปลี่ยนรายละเอียดเหล่านั้นเองที่สะท้อนจุดที่สะท้อนนัยแห่งแนวความคิดอันมีที่มาจาก *The Symposium* ของเพลโต อันเป็นต้นฉบับที่นิยมในหมู่ผู้มีการศึกษาในยุคเอลิซาเบท ซึ่งแน่นอนว่าหากพิจารณาจากขุนนางหนุ่มที่เขากุทิศบทกวีนี้ให้ ซึ่งเป็นผู้มีการศึกษา และนับได้ว่าเป็นคนหนุ่มรุ่นใหม่หัวก้าวหน้าในยุคนี้ และหลักฐานเกี่ยวกับความปรารถนาที่มีชื่ออย่างกวีผู้สร้างสรรคืในหน้าฉากแห่งโลกวรรณกรรมของเชคสเปียร์เอง ย่อมเห็นได้ชัดว่า การเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ของอะโพรไดติ ตลอดจนรายละเอียดของตำนานที่เชคสเปียร์ได้สร้างขึ้นในบทกวีชิ้นนี้ เป็นผลมาจากอิทธิพลของบริบทรอบด้านที่ผลักดันให้เขาสังสร้างผลงานบทกวีชิ้นแรกๆที่ถือเป็นชิ้นเอกนี้เอง

ในวรรณกรรมในรูปแบบนวนิยายในสมัยใหม่ได้แก่ *Venus Envy* และ *The Eve of St. Venus* ก็มีการนำเอาตำนานมาใช้ โดยทั้งสองเรื่องได้นำตัวละครอะโฟรไดติมาใช้เป็นตัวดำเนินเรื่อง โดยปรับรูปลักษณะของอะโฟรไดติที่ปรากฏและเพิ่มเติมเรื่องราวใหม่เข้าไปอีก เพื่อให้เข้าไปสู่แก่นเรื่องใหม่ที่ผู้แต่งต้องการนำเสนอ ขณะที่วินส์ใน *Venus Envy* คือนางฟ้าแม่ทูนหัวผู้ทำหน้าที่ประหนึ่งแม่สื่อ คอยชักจูงชายหญิงให้มารักกัน แต่ในเวลาเดียวกัน สถานะที่เปลี่ยนไปจากเทพธิดา มาเป็นนางฟ้าแม่ทูนหัว ก็เป็นการแสดงให้เห็นถึงการถูกลงโทษ การถูกลดทอนอำนาจ และตัวตน ที่ต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อนำสิ่งที่เคยสูญเสียไปกลับคืนมา แต่ในเวลาเดียวกัน อะโฟรไดติในนวนิยายชิ้นนี้ก็ถูกแปลงเปลี่ยนและสร้างให้มีภาพของความงามตามแบบตะวันตกสมัยใหม่ ผอม สวย ผอมบลอนด์ หรือใช้สินค้าแบรนด์เนม เพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัยที่เป็นฉากในเรื่องนครแมนฮัตตัน ศตวรรษที่ 20 ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่เป็นลักษณะสำคัญของนวนิยายซิคลิต ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการที่ผู้เขียนได้รับอิทธิพลมาจากการเขียนโรมานซ์ร่วมสมัยลักษณะดังกล่าว ดังที่ผู้เขียนแสดงความปรารถนาอย่างแรงกล้าและใช้ความพยายามผลักดันงานเขียนของตนเองให้ได้รับการยอมรับในกลุ่มนักเขียนอเมริกันซิคลิต เช่นเดียวกับที่นักเขียนนวนิยายซิคลิตชื่อดังหลายคนที่เป็นแรงบันดาลใจให้เธอเป็น

สำหรับในนวนิยาย *The Eve of St. Venus* พบว่าบทบาทของวินส์ในนวนิยายกลายเป็นเทพธิดาแห่งความรักที่มาในรูปแบบของวิญญาณในรูปแบบนี้ มิได้มีเนื้อหนัง หรือมีชีวิตโลดแล่นเช่นในตำนาน แต่ก็ยังคงอำนาจอิทธิฤทธิ์อยู่ โดยได้นำตำนานกำเนิดจากท้องทะเลของวินส์มาใช้ โดยที่แม้ตัวละครมนุษย์ในเรื่องจะไม่สามารถมองเห็นตัวของเธอ แต่ยังสามารถเห็นเธอผ่านสัญลักษณ์ที่เธอทิ้งไว้หลายอย่างที่เชื่อมโยงกับทะเล ความวุ่นวายที่เธอก่อตอกย้ำให้เห็นถึงภาพลักษณ์ความเป็นศัตรูของเทพธิดาในศาสนาอกรีดดังที่สาธุคุณในเรื่องได้เรียกขานเธอ นอกจากนี้ การนำตัวละครที่เป็นหญิงรักร่วมเพศ ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับแซฟไฟท์ กวีหญิงรักร่วมเพศ ผู้เคารพอะโฟรไดติในฐานะเทพธิดาแห่งความรักเชิงโลกีย์สุข และเป็นสัญลักษณ์ของกลุ่มหญิงรักร่วมเพศ จูเลียผู้เป็นหญิงร่วมเพศคนเดียวในเรื่องกลายเป็นตัวละครที่สร้างความเดือดร้อนให้แก่การแต่งงานครั้งนี้เป็นอย่างมาก ซึ่งนั่นยิ่งส่งเสริมการสร้าง ความวุ่นวายของวินส์มากขึ้นไปอีก ทั้งยังประกาศตัวด้วยว่าจะคอยเป็นอุปสรรคต่อความรักของทั้งคู่ต่อไป เป็นการสนับสนุนแก่นเรื่องที่ผู้เขียนต้องการสื่อ คือ แก่นเรื่องเกี่ยวกับความรักและการแต่งงาน ว่าการแต่งงานไม่ใช่จุดจบแบบมีความสุขของทุกคู่รักเสมอไป แต่การแต่งงานในบริบททลความศักดิ์สิทธิ์ของคริสตศาสนานิกายโรมันคาทอลิกระหว่างชายหญิงเท่านั้น ที่จะได้รับการคุ้มครองจากพระเจ้า ดังปรากฏในความช่วยเหลือของสาธุคุณที่ปรากฏในเรื่อง ซึ่งสะท้อนให้เห็นชัดถึงอิทธิพลความศรัทธาในศาสนาที่เบอร์เจสส์มีอย่างเข้มข้น และโน้มน้าวให้ผู้อ่านได้ลึกลงในความรัก

ในแบบนอกรีตสำหรับคริสต์จักร ซึ่งในยุคทศวรรษที่ 40 อันเป็นช่วงเวลาที่เขาเรียบเรียง *The Eve of St. Venus* ออกมาเป็นนวนิยายขนาดสั้น พฤติกรรมทางเพศของชาวอังกฤษเริ่มมีการแสดงออกให้เห็น ความหลากหลายมากยิ่งขึ้น และในฐานะของนักวิจารณ์ นักข่าว อาจารย์ และนักเขียน เบอร์เจสส์ยอมรับตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว และถ่ายทอดความเห็นของตนในฐานะของคริสตชนผู้เคร่งครัดลงในนวนิยายชิ้นนี้ สะท้อนให้เห็นทัศนคติที่เบอร์เจสส์มีต่อกลุ่มคนที่มีพฤติกรรมทางเพศแตกต่างไปจากเพศวิถีที่คริสตศาสนากำหนดไว้ ว่าอยู่ในกลุ่มประเภทเดียวกับศาสนานอกรีตอื่นๆ ดังเห็นได้ว่าเขาจัดวางพฤติกรรมทางเพศของกลุ่มรักร่วมเพศและของสัตว์เอาไว้ในตำแหน่งเดียวกัน คือในปริมณฑลของวินัส ผู้เป็นเทพธิดาแห่งกามราคะ ซึ่งมีบทบาทในเรื่องอย่างเด่นชัด และในการคลี่คลายของเนื้อเรื่อง เมื่อศาสนาสามารถเอาชนะปีศาจจากความมืดจากอดีตกาลได้

สำหรับกลวิธีการนำตำนานมาสร้างใหม่ผู้แต่งอาจเลือกเฉพาะลักษณะเด่นของตัวละครในตำนานหรือเค้าโครงเรื่องที่ตนสนใจเป็นพิเศษถ่ายทอดลงในวรรณกรรม แม้ว่าชื่อของตัวละครในตำนานเดิมจะไม่ถูกกล่าวถึงโดยตรง ทั้งนี้เพราะต้องการให้ผู้อ่านคุ้นเคยกับตัวละครที่เขาสร้างขึ้นมาใหม่และมีความรู้สึกร่วมไปกับตัวละครซึ่งเป็นตัวแทนของคนในยุคสมัยเดียวกับผู้อ่าน ไม่ใช่เทพเจ้าหรือเทพธิดาองค์ใดในตำนานโบราณอีก ดังปรากฏใน *Lady Chatterley's Lover* วินัสกับตำนานรักสามเส้าของเธอถูกแปลงมาสู่การเป็นภาพแทนของการต่อต้านสงคราม ทุนนิยมอุตสาหกรรม เงินตรา และวัตถุนิยมจอมปลอม และหันกลับสู่การเชิดชูเรือนร่างของมนุษย์ สัมผัสอันอบอุ่นของการเสพกามที่มีใช้สิ่งสกปรกเกินเอ่ยถึงตามค่านิยมยุควิคตอเรียน แต่คือความเป็นจริงที่มนุษย์ควรยึดเหนี่ยวไว้เพื่อไม่ให้สูญเสียตัวตนไป ดังที่ เลดีคอนสแตนซ์ แซตเตอร์เลย์สุภาพสตรีสาวสวย ผู้มีชีวิตสมรสอันแห้งแล้งกับสามีผู้มั่งคั่งหากพิการท่อนล่าง จนนำไปสู่การคบชู้กับหนุ่มผู้ดูแลป่าของตระกูล ผู้ซึ่งสามารถนำความสดชื่นกลับมาสู่ชีวิตของเธอได้อีกครั้ง ความอื้อฉาวของ *Lady Chatterley's Lover* กลายเป็นตำนานบทใหม่ขงเรื่องรักสามเส้า ระหว่างหญิงงาม สามิผู้ไร้สมรรถภาพ และชายชู้ผู้บึกบึน ซึ่งความแพร่หลายนี้อาจมากกว่าตัวเค้าโครงเรื่องในตำนานรักสามเส้าของ อะโฟรไดติ เฮฟเฟสตุส และแอเรสด้วยซ้ำไป ทำให้ผู้อ่านที่เป็นคนในรุ่นเดียวกับเขาเข้าใจเรื่องราวได้โดยไม่ต้องอาศัยพื้นความรู้ตำนานเลย กระนั้นก็สามารถค้นพบการอ้างถึงเค้าโครงจากตำนานดังกล่าว ทั้งในแง่ของตัวละคร โครงเรื่อง และการใช้สัญลักษณ์ที่แฝงอยู่ และที่สำคัญ *Lady Chatterley's Lover* ยังสะท้อนให้เห็นว่าความโหดร้ายของสงครามโลกครั้งที่ 1 ยังคงทิ้งความคับข้องใจเกี่ยวกับชีวิตและความตายเอาไว้ให้กับ ดี. เอช. ลอว์เรนซ์ ผู้แต่ง แม้ในยามที่เขาเขียนนวนิยายเรื่องนี้ สงครามจะล่วงเลยมากกว่าสิบปีแล้วก็ตาม นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นภาพของความเหลื่อมล้ำทางชนชั้นที่ทุนนิยมอุตสาหกรรมมอบให้แก่

สังคมโลกผ่านหลายฉากในเรื่อง การสัมผัสผัสทางกาย รวมถึงการร่วมรักระหว่างมนุษย์อันเปี่ยมไปด้วยความรู้สึกจากจิตวิญญาณโดยแท้เท่านั้น ที่ลอร์เรนซ์ต้องการแสดงความคิดเห็นว่า เป็นสิ่งจำเป็นต่อโลกที่เต็มไปด้วยความเย็นซาอันเป็นผลจากสงคราม การแบ่งแยกชนชั้น และทุนนิยมอุตสาหกรรมที่เมินเฉยต่อธรรมชาติของมนุษย์ที่มีเลือดเนื้อและความรู้สึกได้

สุดท้าย ในกลวิธีสำหรับกรณีการนำตำนานมาใช้ในฐานะสัญลักษณ์เพื่อสื่อให้เห็นถึงความหมายของตำนานที่ซ่อนอยู่ในกรณีตำนานของอะโฟรไดติซึ่งเกี่ยวข้องกับความรักและความปรารถนาทางเพศ อันเป็นประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับใกล้ชิดกับมนุษยชาติไม่เพียงด้านกายภาพ การสืบพันธุ์ วัฒนธรรมการสมรส การร่วมประเวณี แต่ยังมีความเกี่ยวข้องกับจิตวิญญาณ อารมณ์ ความรู้สึกของมนุษย์อย่างแนบแน่น ดังปรากฏในนวนิยายเรื่อง *Aphrodite* คริสตัสซึ่งเป็นโสเภณีชั้นสูง โดยในเชิงสัญลักษณ์แล้ว ถือว่าโสเภณีเป็นตัวแทนของอะโฟรไดติ และตัวของคริสตัสก็มีความภาคภูมิใจในความงามของตนที่ใครๆต่างยกย่องความงามของเธอตั้งเป็นเทพธิดาแห่งความรัก แม้แต่เดมิเทริส ประติมากรหนุ่มรูปงามผู้เหนียวแน่นกับความงามของสตรีจริงๆ ยังยอมทำทุกอย่างเพื่อให้ได้ครอบครองเธอ แม้จะต้องตกอยู่ในเงื่อนไขของการประกอบอาชญากรรมก็ตาม กระนั้น ในท้ายที่สุดนวนิยายก็ได้เผยให้เห็นถึงความงามสุดยอดที่เหนือยิ่งกว่าความงามของเนื้อหนังสตรีใด ๆ นั่นก็คือความงามแห่งศิลปะที่ดำรงอยู่ และคงความเป็นอมตะไปชั่วกาลได้ด้วยมือของศิลปิน วรรณกรรมกามวิสัยชิ้นนี้ในทางหนึ่งสะท้อนให้เห็นภูมิหลังชีวิตของลูอิชเองที่มักข้องเกี่ยวกับเรื่องรักๆใคร่ๆและงานศิลปะหลายแขนง ซึ่งในทางหนึ่ง สะท้อนอยู่ในจินตนาการภาพของหญิงรักร่วมเพศที่ให้ภาพอันหิวหรือหาในนวนิยาย และการมอบความเป็นอมตะให้กับศพอันงดงามของคริสตัส ซึ่งสื่อให้เห็นอิทธิพลจากลัทธิจินตนิยมสมัยหลัง ซึ่งเป็นแนวคิดหลักที่ส่งผลสำคัญต่อแนวการดำเนินงานของกลุ่มพาร์นาสเซียน กลุ่มนักเขียนที่ลูอิชพิจารณาตัวเป็นสมาชิก และนับเป็นกลุ่มเคลื่อนไหวสำคัญ ในกระบวนการเคลื่อนไหวของวงการศิลปะวรรณกรรมของฝรั่งเศสในช่วงศตวรรษที่ 19 ซึ่งเต็มไปด้วยศิลปินและนักเขียนที่มุ่งเน้นการสร้างสรรคงานศิลปะเพื่อศิลปะ (Art for Art Sake) กันอย่างเข้มข้นในเวลาที่เขาใช้ชีวิตอยู่นั้น

ขณะที่ในนวนิยายเรื่อง *Venus As a Boy* สัญลักษณ์ของอะโฟรไดติมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบของคนที่ตามหาไขว่คว้ารักแท้ อันเป็นแก่นหลักของเรื่อง ชื่อของนวนิยายอธิบายถึงคุณลักษณะหลักของตัวเอกที่เชื่อมโยงถึงอะโฟรไดติในตำนาน คือเป็นผู้มีพรสวรรค์ ที่สามารถส่งคุณอนแต่ละคนขึ้นสู่สวรรค์ชั้นฟ้า จนเสมือนได้ชำระล้างจิตใจ วินัสในเรื่องนี้เป็นสัญลักษณ์แทนตัวเอกผู้สามารถมอบความ

ปลาบปลื้มอันมาจากการร่วมรัก ความสุขของการมีความรักให้ใครต่อใครได้ แต่ตนเองกลับไม่อาจค้นเจอ เหมือนกับเทพธิดาวีนัสผู้มอบรักยิ่งใหญ่ให้แก่ใครต่อใครมากมาย แต่ไม่อาจลงเอยในท้ายที่สุดกับใครได้เลยสักคนไม่ว่าจะเทพหรือมนุษย์ก็ตาม เราจะพบว่าตอนท้ายเรื่อง ตัวเอกไม่สนใจว่าใครจะเรียกเขาว่าอะไร ในตอนท้าย เขาให้ทุกคนเรียกเขาว่าเดซีเร่ทั้งสิ้น ตามที่ชายเจ้าของช่องต้องการให้เขาเป็น คือเป็น “ผู้หญิง” และห้ามไม่ให้เรียกเขาด้วยชื่ออื่นอีก จะเห็นได้ว่าชื่อของเดซีเร่ อันหมายถึงความปรารถนา และเกี่ยวข้องกับเทพธิดาวีนัส มาพร้อมกับความสิ้นหวังและความปรารถนาที่จะตาย เพราะทั้งหมดเป็นเพียงตัวตนที่คนอื่นมอบให้เขา มิใช่มาจากการนิยามด้วยเจตน์จำนงเสรีของตนเอง สะท้อนให้เห็นแก่นเรื่องที่ซ่อนอยู่ใต้แก่นหลักเรื่องการตามหารักแท้ของตัวเอกคือ แก่นเรื่องการนิยามตัวตนของปัจเจกบุคคลที่มีได้ขึ้นอยู่กับตัวของบุคคลนั้น แต่ผู้อื่นต่างหากที่มอบความหมายนั้นให้ แม้จนจบเรื่อง ก็จะได้เห็นว่า ตัวเอก ผู้จริงๆ แล้วเป็นแค่ A Boy หรือเด็กผู้ชายธรรมดาๆ คนหนึ่ง แต่จนจบจนวาระสุดท้าย เขาก็ไม่เคยหลุดพ้นจากการตีตราความหมายตัวตนจากผู้อื่น และหนทางเดียวที่จะทำให้เขาเป็นอิสระ หลุดพ้นจากกรงขังตัวตน คือความตายเท่านั้น ซึ่งในฐานะของนักดนตรีเพลงแนวอิสระอย่างเต็มตัว และเป็นนักเขียนด้วย ลุค ชัทเทอร์แลนด์กล่าวถึงที่มาของชื่อของนวนิยายเรื่อง *Venus As a Boy* นั้น เขาได้รับแรงบันดาลใจมาจากเพลงชื่อเดียวกันของบีเยิร์ก นักดนตรีแนวอิสระชั้นแนวหน้า ทั้งยังสะท้อนภาพในฐานะของเด็กผิวดำที่ได้รับอุปการะจากครอบครัวคนขาว ในช่วงเวลาที่ เกาะอังกฤษและยุโรปเต็มไปด้วยกลุ่มเหยียดเชื้อชาติและสีผิวอย่างสุดขั้ว สถานที่อันสงบสุขและสวยงามอย่างออร์คนีย์ หนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของสกอตแลนด์ มีภาพในแ่งมุมที่ดำมืด ถ่ายทอดลงในนวนิยายเรื่อง *Venus As a Boy* ของเขาอย่างน่าหดหู่ใจ จากการศึกษาภูมิหลังชีวิตของ ชัทเทอร์แลนด์พบว่า เขาใช้ชีวิตในช่วงวัยเยาว์ส่วนใหญ่บนเกาะแห่งนั้น และต้องพบกับความขมขื่นใจจากสีผิวที่ต่างจากคนอื่นของเขาเสมอมาจากการถูกรังแก แต่การเขียนนวนิยายเรื่องนี้ขึ้นในลักษณะให้ความเข้าใจต่อการกระทำของผู้ที่เคยทำร้ายเขา ก็เสมือนการคลี่คลายปมดังกล่าวในใจของ ชัทเทอร์แลนด์ แสดงความเข้าใจ และให้อภัยผู้คนที่เคยทำร้ายเขามาก่อน รวมทั้งให้อภัยต่ออดีตของตนเองด้วย

และสุดท้าย ในนวนิยายเรื่อง *The Birth of Venus* การกำเนิดของวีนัสที่ปรากฏอยู่ในชื่อของนวนิยายสะท้อนให้เห็นการกำเนิดเกิดใหม่ของยุคที่ความใฝ่รู้ของมนุษย์ถูกปลุกขึ้นมาอีกครั้งในยุคฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมอันเป็นฉากของท้องเรื่อง แต่ที่ยิ่งไปกว่านั้นคือ สัญลักษณ์ของวีนัสอันหมายถึง เพศหญิง ความปรารถนาที่สะท้อนอยู่ในตัวของอะเลสซานดรา ซึ่งสามารถเชื่อมโยงไปยังแก่นเรื่องเกี่ยวกับการแสวงหาเสรีภาพในการเลือกที่จะมีชีวิตในแบบของผู้หญิงคนหนึ่ง ที่ปรารถนาจะหลุดพ้น

จากกรอบชีวิตที่สังคมวางเอาไว้ให้เธอเดิน เมื่อวันสี่คือสัญลักษณ์ของปรารถนาทางเพศและศิลปะเป็น ตัวแสดงถึงความปรารถนาของแต่ละบุคคล ปรารถนาของอะเลสซานดร้าที่มีต่อศิลปะจึงมีความเชื่อมโยงกับความปรารถนาทางเพศของเธอเอง ดังที่เห็นอยู่ในหลายฉาก ข้อสังเกตอีกอย่างคือ ประเด็นความเชื่อมโยงของปรารถนาทางเพศ การกลับฟื้นคืนชีพ และการสร้างผลงานศิลปะ เห็นได้ว่า เมื่อปรารถนาของร่างกายถูกเติมเต็ม ชีวิตจิตใจก็ฟื้นคืน ทั้งอะเลสซานดร้าและจิตรกรต่างก้าวข้ามจากความตายความสิ้นหวังของชีวิต หลังจากได้อยู่ร่วมกัน และยังสามารถที่จะสร้างผลงานของตนต่อไป ได้อีกด้วย ดังนั้นเมื่อใดที่ไม่อาจทำตามความปรารถนาได้อีก ชีวิตในฐานะของศิลปินก็หมดสิ้น ความหมาย และนำไปสู่การตัดสินใจฆ่าตัวตายในที่สุด ผู้วิจัยพบว่า แรงบันดาลใจจากนวนิยายเรื่อง *The Birth of Venus* นั้น มาจากเมื่อครั้งดูแอนต์เผชิญมรสุมชีวิตครั้งใหญ่ เมื่อเธอต้องยุติความสัมพันธ์กับชายคนรัก ผลกระทบจากชีวิตคู่ที่ไม่ประสบความสำเร็จนั้นทำให้ดูแอนต์ไม่อาจทนอยู่ในสภาพแวดล้อมเดิมได้อีก เธอจึงเดินทางไปพักร้อนที่อิตาลีเพื่อพักผ่อนกับลูกๆ และขณะที่อยู่ที่นั่นก็ได้รับแรงบันดาลใจมาจากการศึกษาประวัติศาสตร์ของนครฟลอเรนซ์ การเขียนนวนิยายเรื่องนี้ในทางหนึ่ง จึงนับได้ว่าเป็นการเยียวยาความเจ็บปวดในใจเธอด้วย และเมื่อพิจารณาผู้เขียนในฐานะของ พิธีกรรายการข่าว ซาราห์ ดูแอนต์ย่อมต้องสัมผัสกับความรุนแรงที่ทำให้โลกไม่เหมือนเดิมอีกต่อไป หลายครั้ง รวมทั้งในช่วงที่โลกเผชิญกับความหวาดกลัวเหตุก่อการร้ายในวันที่ 11 กันยายน 2001 ในฐานะของนักสตรีนิยม ภาพพจน์ของรัฐบาลกลัสน์ที่ลิดรอนสิทธิของสตรีและสถาปนาอำนาจของตน ผ่านการมอบความเป็นอื่นให้แก่ผู้แตกต่างจากตนเป็นสิ่งที่ยอมรับไม่ได้ เฉกเช่นเดียวกับสิ่งที่ ซาโวนาโรลากระทำเพื่อรักษาอำนาจทางศาสนาอันสุดโต่งของตนเลย ดังฉากของเทศกาลแห่งกองไฟ ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในยุคที่ฟลอเรนซ์ต้องอยู่ภายใต้อำนาจบงการของนักบวช หัวรุนแรงอย่าง ซาโวนาโรลา จึงเป็นภาพสะท้อนจากสายตาของคนที่เป็นทั้งนักข่าวและนักสตรีนิยมอย่างเธอเอง ที่ปรารถนาจะสื่อให้เห็นคุณลักษณะที่ไม่ต่างกันของผู้นำที่ยึดมั่นถือมั่นในความคิดของตน จนไม่สนใจ ความแตกต่างของมนุษย์กลุ่มอื่นๆ ที่ต่างจากตน นำมาซึ่งความขัดแย้งของโลกอย่างไม่จบสิ้น

ผลที่ได้จากการศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมตัวบททั้ง 7 เรื่อง ในครั้งนี้จึงแสดงให้เห็นแล้วว่า เทวดานานกรีกโบราณนั้นมีความเป็นสากล สามารถนำไปใช้ได้กับการแต่งวรรณกรรมทุกประเภท ทุกยุคสมัย ทุกภาษา เพราะมิใช่เพียงแต่เป็นตัวละครที่มีชีวิตโลดแล่นอยู่ในยุคสมัยโบราณเท่านั้น แต่ยังเป็นเรื่องปรัมปราที่ใช้เพื่ออธิบายเหตุและผลแห่งอารมณ์ ความรู้สึก ตลอดจนพฤติกรรมของมนุษย์ ทั้งด้านสว่างและด้านมืด ทั้งยังได้พิสูจน์ถึงสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ความหลากหลายของการนำตำนานอะโพโรไดติมาใช้ในวรรณกรรมฉบับต่างๆ นั้น มีสาเหตุมาจากที่ผู้ประพันธ์แต่ละคนต้องการ

เสนอแนวคิดและมุมมองที่เขามีต่อโลกอันแตกต่างกันไป เพราะพบว่า แม้ในแก่นเรื่องของตัวบททั้ง 7 เรื่องโดยส่วนใหญ่จะมีความเกี่ยวข้องกับความรักและความปรารถนาทางเพศซึ่งอยู่ในธรรมชาติของมนุษย์ กระนั้นจุดจบของแต่ละเรื่องก็มีความต่างกันออกไปบ้าง ตัวละครในเรื่องบ้างพบกับความสุขแสนหวาน บ้างต้องเผชิญความทุกข์แสนสาหัส หรือความตายอันน่าสลดใจ ซึ่งทั้งหมดก็เพื่อสะท้อนให้เห็นมุมมองของผู้ประพันธ์ที่มีต่อโลก อันเป็นผลจากบริบทสังคมและภูมิหลังที่พวกเขาได้เผชิญมา โดยนำเสนอผ่านภาพของอะโพรไดติ เทพธิดาแห่งความรัก ตัวแทนของความจริงที่ว่า มนุษย์ไม่อาจหนีพ้นความผูกพันที่มีต่อแรงขับแห่งความรักและปรารถนา จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งในด้านของตัวบท ภูมิหลังของผู้เขียน และบริบทของเขาเหล่านั้น เชื่อมโยงกับแก่นเรื่องที่ผู้เขียนต้องการสื่อผ่านตัวละครอะโพรไดติ จึงเป็นการพิสูจน์สมมติฐานทั้ง ที่ว่าความหลากหลายของการนำตำนานอะโพรไดติมาใช้ในวรรณกรรมฉบับต่างๆ เกิดจากวัตถุประสงค์ในการนำเสนอแก่นเรื่องที่แตกต่างกัน และภูมิหลังของผู้แต่งย่อมส่งอิทธิพลต่อตัววรรณกรรมที่เขาผลิตออกมา ทั้งหมดจึงเป็นการพิสูจน์ถึงคุณค่าของตำนานโบราณที่เล่าขานผ่านเวลาอันยาวนาน และยืนยันได้ว่า ตำนานปรัมปราเหล่านั้นจะยังคงดำเนินต่อไปในอนาคต

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

ทฤษฎีระบบ. [online]. 2009. Available from: <http://www.idis.ru.ac.th/report/index.php?topic=257.0>. [15 March 2010]

ส.ศิริรักษ์. กำเนิดปัญญาชนขบถในอังกฤษ: กลุ่มบลุ่มสเบอริ. [online]. 2009. Available from: http://www.sulak-sivaraksa.org/th/index.php?option=com_content&task=view&id=211&Itemid=3&limit=1&limitstart=3. [20 February 2010]

หวยออนไลน์: เงื่อนไขจริยธรรมหรือภาวะผู้นำบกพร่อง?. [online]. 2009. Available from: <http://phatrasamon.blogspot.com/2009/08/blog-post.html>. [15 March 2010]

ภาษาอังกฤษ

Aldrich, R., and Wotherspoon, G.. *Who's Who in Gay and Lesbian History*. London: Routledge, 2003.

Anonymous. *The Epic of Gilgamesh: An English Verison with an Introduction*.

Translated by N.K. Sandars. Revised ed. London: Penguin Classics, 1960.

Asals, H. Venus and Adonis: Education of a Goddess. *Studies in English Literature, 1500-1900* 1 (1973): 31-51.

Birth of Venus, the. [online]. 2009. Available from: http://en.wikipedia.org/wiki/Buddhas_of_La_nascita_di_venere_%28Botticelli%29.jpg. [2009, December 19]

Brulotte, G. *Encyclopedia of Erotic Literature*. Edited by John Phillips: Routledge, 2006.

Buddhas of Bamyán. [Online]. 2009. Available from: http://en.wikipedia.org/wiki/Buddhas_of_Bamyán. [2009, December 19]

Burgess, A. *The Eve of St Venus*. London: Hesperus Press, 2005.

Cheney, P.G. Poetry in Shakespeare's lays. In Patrick Cheney (ed.), *Cambridge Companion to Shakespeare's Poetry*. pp.221-240. New York: Cambridge University Press, 2007.

- Chude-Sokei, L. Luke Sutherland. *Venus as a Boy*. *African American Review*. (December 2005): pp. 604-606.
- Clack, B. *Sex and Death: A Reappraisal of Human Mortality*. Cambridge: Polity Press, 2002.
- Color Purple*, the. [Online].2009. Available from: <http://www.elizabethn-era.org.uk/color-Purple.htm>[2009, July 19].
- Csapo, E. *Theories of Mythology*: Wiley-Blackwell, 2005.
- Cyclops Polyphemus,the Art Renewal Centre. [Online]. 2001. Available from: <http://www.artrenewal.org/pages/artwork=4031&size=large>. [2010, May 4]
- Cullinan, J. The Art of Tiction No.48: Anthony Burgess. [Online].2008. Available from: http://www.theparisreview.org/media/3994_BURGESS.pdf. [2010,February 14.]
- Das, S. *Touch and Intimacy in First World War Literature*. Cambridge: Cambridge University Press, 2005.
- Dawson, T. *The Effective Protagonist in the Nineteenth-Century British Novel: Scott, Bronte, Eliot, Wilde*. Hampshire: Ashgate Publishing, 2004.
- Dunant, S. *The Birth of Venus: A Novel*. New York: Random House Trade 2004.
- Dunant, S. *Diary - Sarah Dunant*. [online]. 2003. Available from: <http://www.newstatesman.com/200303170012> [2009, December 15]
- Dunant, S. *How the Birth of Venus Was Born*. [online]. 2003. Available from: <http://www.britishcouncil.org/arts-literature-litmatters-sarahdunant> [2009, December 15]
- Ebenstein, W. *Toward an Archetypal Psychology of Disability Based on the Hephaestus Myth*. [online]. 2006. Available: <http://www.dsqsds.org/article/view/805/980>.
- Ferguson, G. *Signs and Symbols in Christian Art: With Illustrations from Paintings from the Renaissance*. New York: Oxford University Press, 1961.
- Finarelli, L. *Venus and Adonis in Elizabethan England: Ovid's Metamorphoses Transformed*. [online]. 2005. Available from: <http://english.la.psu.edu/deluge/spring03/finaralli.htm> [2009, October 7]

- Frueh, J. *Monster/Beauty*. CA: University of California Press, 2001.
- Gillilov, I. *The Shakespeare Game: The Mystery of the Great Phoenix*. Translated by Gennady Bashkov and Galina Kozlova. Edited by Andrea L. Secara: Algora Publishing, 2003.
- Gill, R and Herdieckerhoff, E. *Rewriting the Romance : New Femininities in Chick Lit?*[online]. 2006 . Available from: <http://eprints.lse.ac.uk/2514> [2010, February 15]
- Graves, R. *The White Goddess: A Historical Grammar of Poetic Myth*: Farrar, Straus and Giroux, 1966.
- Griffin, G., ed. *Who's Who in Lesbian and Gay Writing*. London: Routledge, 2002.
- Grigson, G. *The Goddess of Love: The Birth, Triumph, Death and Return of Aphrodite*. London: Stein & Day Publishing, 1977.
- Gudmundsdottir, B. *Venus as a Boy*. [online]. 2004. Available from: <http://unit.bjork.com/specials/albums/debut/lyrics.htm> [2009, February 17]
- Gurudev, S. *The Fiction of D.H. Lawrence*. New Delhi: Atlantic Publishers & Distributors, 2006.
- Hathaway, N. *The Friendly Guide to Mythology* New York: Viking Penguin, 2001.
- Havelock, C. M. *The Aphrodite of Knidos and Her Successors, a Historical Review of the Female Nude in Greek Art*. Michigan: University of Michigan Press, 1995.
- Henderson, J. L., and Maud Oakes. *The Wisdom of the Serpent, The Myths Death, Rebirth and Resurrection*: Collier Books, 1971.
- Hesiod. *Hesiod's Theogony -the Castration of Uranus and the Birth of Aphrodite*. [online]. 2002. Available from: http://ancienthistory.about.com/library/bl/bl_birth_of_aphrodite.htm. [2007, July 19]
- Hilliard, N. *Miniature of Henry Wriothesley, 3rd Earl of Southampton*. [online]. 2006. Available from:http://en.wikipedia.org/wiki/File:Miniature_of_Henry_Wriothesley,_3rd_Earl_of_Southampton,_1594._%28Fitzwilliam_Museum%29.jpg [2010, May 4]
- Hinz, E.J., and Teunissen J.J. "War, Love, and Industrialism:The Ares / Aphrodite / Hephaestus Complex in Lady Chatterley's Lover. In Richard P.Sugg (ed.),*Jungian Literary Criticism*,139-52. Ga: University of Georgia Press,1985.

- Holden, P. and Ruppel R.J. *Imperial Desire: Dissident Sexualities and Colonial Literature*.
Minnesota: University of Minnesota Press, 2004.
- Homer. *The Iliad: Rendered into English Prose by Samuel Butler*. [online]. 2006. Available from: <http://ebooks.adelaide.edu.au/h/homer/h8i/book5.html>. [2008, April 13]
- Hyde, V. *The Risen Adam*. Pennsylvania: Pennsylvania State University Press, 1992.
- Ingersoll, Earl G., and Mary C. Ingersoll, eds. *Conversations with Anthony Burgess*
Mississippi: University Press of Mississippi, 2008.
- Ishtar Inanna Mesopotamian Goddess Statue*. [online]. 2007. Available from:
http://archaicgifts.com/item/AT/Ishtar_Inanna_Mesopotamian_Goddess_Statue/ATD-086SM.htm[2007, December 19]
- Kahn, C. "Venus and Adonis." In *The Cambridge Companion to Shakespeare's Poetry*,
edited by Patrick Cheney, 72-89. London: Cambridge University Press, 2007.
- Kinsley, D.R. *The Goddesses' Mirror: Visions of the Divine from East and West*. New York:
State University of New York Press, 1989.
- Kolin, P.C. editors. *Venus and Adonis: Critical Essays, Shakespearean Criticism*.:
Routledge, 1997.
- Lawrence, D. H. *Apocalypse and the Writings on Revelation (the Cambridge Edition of the Works of D. H. Lawrence)*. Edited by Mara Kalnins. Cambridge: Cambridge, 2002.
- Lawrence, D. H. *Lady Chatterley's Lover: A Propos Of "Lady Chatterley's Lover"*.
London: Penguin Books, 2008.
- Lawrence, D. H. *The Selected Letters of D.H. Lawrence*. New York: Cambridge
University Press,, 2000.
- Leeming, D., and Page, J. *Goddess: Myths of the Female Divine*. London: Oxford
University Press, 1996.
- Lombardi, Anne. *Aphrodite: Her Power and Her Arts*. [online]. 1998. Available from:
<http://www.arthistory.sbc.edu/imageswomen/papers/lombardiaphrodite/aphrodite.html> [2010, May 5]
- Louys, P. *Aphrodite (Ancient Manners)*. Translated by Willis L. Parker. Illustrated ed. New
York: Three Sirens Press, 1932.

- Lukas, S.A. *The Male Gaze*. [online]. 2007. Available from: <http://www.ltcconline.net/lukas/gender/pages/gaze.htm> [2009, July 19]
- Martindale, C., and Martindale, M. *Shakspeare and the Uses of Antiquity*. London: Routledge, 1994.
- Mckelden, S. *Venus Envy*. New York: Tor Books, 2007.
- Mckelden, S. *Discussing Characters as People*. [online]. 2006. Available from: <http://shannonmckelden.blogspot.com/2006/08/discussing-characters-as-people.html> [2010, January 15.]
- Mckelden, S. *Happily Ever After*. [online]. 2005. Available from: <http://shannonmckelden.blogspot.com/2005/05/happily-ever-after.html> [2010, January 15]
- Mckelden, S. *This Is Chick Lit...Thank Goodness!*. [online]. 2006. Available from: <http://shannonmckelden.blogspot.com/2006/09/this-is-chick-litthank-goodness.html> [2010, January 15]
- Monaghan, P. *The Goddess Path*. Minnesota: Llewellyn Worldwide, 1999.
- Neal, S, and Agyeman, J. *The New Countryside: Ethnicity, Nation and Exclusion in Contemporary Rural* Southampton: Policy Press, 2006.
- Ness, P. *He Spent His Life Scattering His Golden Arrows*. [online], 2004. Available from: <http://www.telegraph.co.uk/culture/books/3614846/He-spent-his-life-scattering-his-golden-arrows.html> [2009, December 9]
- Olavi, M. *The Truth Is in Dreams Stories and Fairy Tales*. Kotka: dreams and fairy tales, 2006.
- Ovid. *Metamorphoses*. Translated by Mary M. Innes ed. London: Penguin Book, 1955.
- Parker, Philip M. *Webster's Online Dictionary*. [online]. 2003. Available from: <http://www.websters-online-dictionary.org/> [2008, July 19]
- Queen of the Night Relief, the* [Online]. 2009. Available from: <http://www.boomerinthepew.Com/2009/07/without-thorns-in-our-sides-we-would-likely-workshop-ourselves-judges-ashtoreth-iraelites.html> [2010, January 15]
- R. Cardinne-Petit. *Pierre Louys Inconnu: Documents Et Textes Inédits De L' Auteur D' Aphrodite Et De Bilitis*. Paris: L'Elan, 1948.

- Read, P. *Pierre Louys, Rodin and Aphrodite: Sculpture in Fiction and on Stage*, 1895-1914. In *The Author*, 2007.
- Schiller, Friedrich von. *Das Gluck*. 1976.
- Shukla, S., and Shukla, A. editors. *Multiple Contexts and Insights*. New Delhi: Sarup & Sons, 2003.
- Sigel, Lisa Z. *International Exposure: Perspectives on Modern European Pornography, 1800-2000*. New Jersey Rutgers University Press, 2005.
- Singman, J. L. *Daily Life in Elizabethan England*. Connecticut: Greenwood Press, 1995.
- Southworth, H. *The Intersecting Realities and Fictions of Virginia Woolf and Colette*. Ohio: Ohio State University Press, 2004.
- Sutherland, L. *Venus as a Boy*. London: Bloomsbury Publishing, 2005.
- Takada, Y. The Brooch of Thebes and the Girdle of Venus: Courtly Love in an Oppositional Perspective. *Poetica (Tokyo)* (1989).
- Tatar, M. *Secrets Beyond the Door: The Story of Bluebeard and His Wives*. New Jersey: Princeton University Press 2006.
- Tate, T. *Modernism, History and the First World War*. Manchester: Manchester University Press, 1998.
- Toilette de Vénus. La. [online]. 2006. Available from: <http://www.bluetravelguide.com/us/oeuvre/O0013861.html> [2010, March 10]
- Tompkins, Robert. *Review of the Bookseller of Kabul by Asne Seierstad*. [online]. 2003. Available from: <http://www.thingsasian.com/stories-photos/33939> [2009, December 15]
- Topsell, Edward. *The History of Foure-Footed Beast* London 1607.
- Trefzer, Annette, and Ann J. Abadie, eds. *Global Faulkner* Mississippi: University Press of Mississippi, 2009.
- Venus in Blue Stockings*. [online]. 2005. Available from: <http://www.dailymail.co.uk/home/books/article-336541/Venus-blue-stockings.html#ixzz0efkfoIVT>. [2009, December 15]

Williams, G. Dictionary of Sexual Language and Imagery in Shakespearean and Stuart Literature." In *Athlone Shakespeare Dictionary*. London: Athlone Press, 1994.

Wolkstein, D, and Kramer, S.N. *Inanna, Queen of Heaven and Earth: Her Stories and Hymns from Sumer*. [online]. 2004. Available from:
<http://www.reweaving.org/inanna2.html>. [2008, March 30]

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บรรณานุกรม

- กอบกุล อิงคุทานนท์. การศึกษาเปรียบเทียบเรื่องตำนานอิลเกตราในบทละครคลาสสิก
และบทละครปัจจุบัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต วรรณคดีเปรียบเทียบ อักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.
- สุคนธ์ทรัพย์, วิไลพรรณ. โพรมิทีอุส: จากตำนานสู่วรรณกรรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
วรรณคดีเปรียบเทียบ อักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวโนรี พรรคพิบูลย์ เกิดวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2524 ที่โรงพยาบาลสยาม กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมจากโรงเรียนสตรีวิทยา 2 เมื่อปี พ.ศ. 2542 จากนั้นจึงเข้าศึกษาต่อที่คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จนกระทั่งสำเร็จการศึกษาปริญญาตรีรัฐศาสตรบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาในปีพ.ศ. 2546 เข้าทำงานที่งานบริการข้อมูลข่าวสาร กองส่งเสริมการตลาด การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ก่อนจะลาออกเพื่อเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเมื่อปี พ.ศ. 2549

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย